Körös-berettyói
vadgazdálkodási tájegység
(105)

A vadgazdálkodási tájegység tervének elkészítéséhez felhasznált vadgazdálkodási alapadatok, az azokat bemutató grafikonok és térképek, valamint azok szöveges értékelése egységes szerkezetben.

Vadgazdálkodási tájegységi terv tartalomjegyzék

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

- A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása
- A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői
- A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

- A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- Az őz állománya, hasznosítása és minősége
- A muflon állománya, hasznosítása és minősége
- A vaddisznó állománya és hasznosítása
- A mezei nyúl állománya és hasznosítása
- A fácán állománya és hasznosítása
- A hasznos apróvad hasznosítása
- Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

3.1. Nagyvadgazdálkodás

- A gímszarvas gazdálkodás alapvonalai
- A dámszarvas gazdálkodás alapvonalai
- Az őzgazdálkodás alapvonalai

- A muflongazdálkodás alapvonalai
- A vaddisznó gazdálkodás alapvonalai

3.2. Apróvadgazdálkodás

- A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai
- A fácángazdálkodás alapvonalai
- A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
- A ragadozó-gazdálkodás alapvonalai

4. Mellékletek

- A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe
- A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke
- A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján
- A különleges rendeltetésű vadászterületek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között
- A vadaskertek vadgazdálkodási tájegységek közötti megoszlása
- A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei
- Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység leíró adatai

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

	VGTE kódszáma:	**105**
	VGTE neve:	**Körös-berettyói**

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása

A Körös-berettyói vadgazdálkodási tájegység Békés és Hajdú-Bihar megyében helyezkedik el, közel egyenlő arányban. Területének mintegy 97%-a vadgazdálkodásra alkalmas. A vadgazdálkodási tájegység területén meghatározóak a szántó és gyepterületek (87%), az erdő aránya 7%. Jellemzően alföldi, mezőgazdasági területeken fekvő, kifejezetten apróvadas és őzes tájnak tekinthető. A rét-legelő terület aránya viszonylag magas. Az erdősültség azonban alacsony, azaz a szabad területen a más nagyvad megtelepülésének feltételei hiányoznak.

A vadgazdálkodási tájegység megyék közötti megoszlása:

- Békés: **112,527 ha** (55.5%)
- Hajdú-Bihar: **90,119 ha** (44.5%)

A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői

A művelési ágak megoszlása a Corine Landcover adatbázis alapján (ha)

erdő	szántó	rét	szőlő	nádas	tó	alkalmatlan	összesen
14,219	142,128	34,095	132	629	4,322	7,126	202,652
7.0%	70.1%	16.8%	0.1%	0.3%	2.1%	3.5%	100.0%

A mezőgazdasági területek jellemzője jelenleg is az intenzív, nagy táblákon folyó növénytermesztés. A fő termesztett növények az őszi gabonák, napraforgó, kukorica és repce. A modern gépesítés és vegyszerhasználat következtében a mezei nyúl és a fácán számára álló feltételek folyamatosan romlottak, ami a termesztéstechnológia miatt bekövetkező térbeli és a biológiai diverzitás csökkenésével magyarázható. A rét-legelő terület aránya viszonylag magas. Az erdősültség azonban alacsony, azaz a szabad területen a más nagyvad megtelepülésének feltételei hiányoznak.

A vadgazdálkodási tájegységben elhelyezkedő erdőterület nagyságát és fafajok szerinti megoszlását a csatolt táblázat sorolja fel és a térkép szemlélteti.

A vadgazdálkodási tájegység leíró adatai	
	A vadgazdálkodási tájegységben térített mezőgazdasági és erdei kár alakulása a megelőző időszakban (1998-2014) • A térített mezőgazdasági vadkár nagysága a vadgazdálkodási tájegységben a tájegységek rangsora alapján nem jelentős. Az 1998-2014 közötti időszakban a folyóértéken tekintett károk időközi ingadozással, 2013-ban kiugróan magas értékkel (12 millió Ft) növekedtek, 0.5-1 millió Ft-ról 2-2.5 millió Ft-ra. • A térített erdei károk nagysága szintén átlag alatti és csökkenő trendet mutat.
	A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése
	A vadgazdálkodási tájegység Nemzeti Park Igazgatóságok (NPI) közötti megoszlása: • Hortobágyi NPI: **90,114 ha** (44.5%) • Körös-Maros NPI: **112,516 ha** (55.5%) A vadgazdálkodási tájegység nemzeti parki igazgatóságok közötti megoszlását és a vadgazdálkodási tájegységben található Natura 2000 területeket a csatolt táblázatok sorolják fel és térképek mutatják.
	A vadgazdálkodási tájegységben található Ramsari vizes élőhelyek területe és a tájegység részesedése az adott élőhelyből (táblázat és térkép): • Biharugrai Ramsari Terület: **2,781 ha** (100.0%)

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

105 - Körös-berettyói tájegység

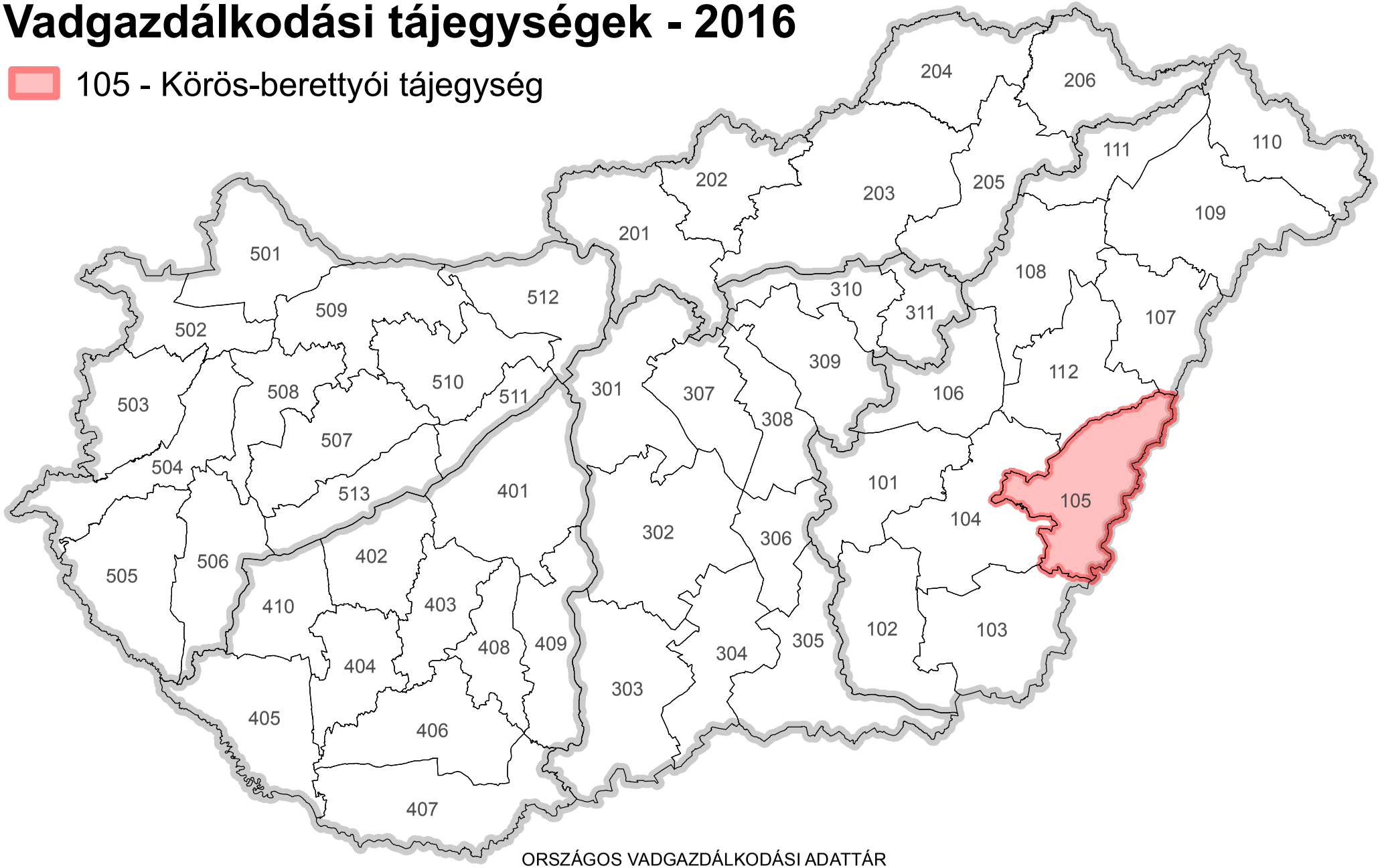

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.05.12.

A 105. számú vadgazdálkodási tájegység felszínborítása

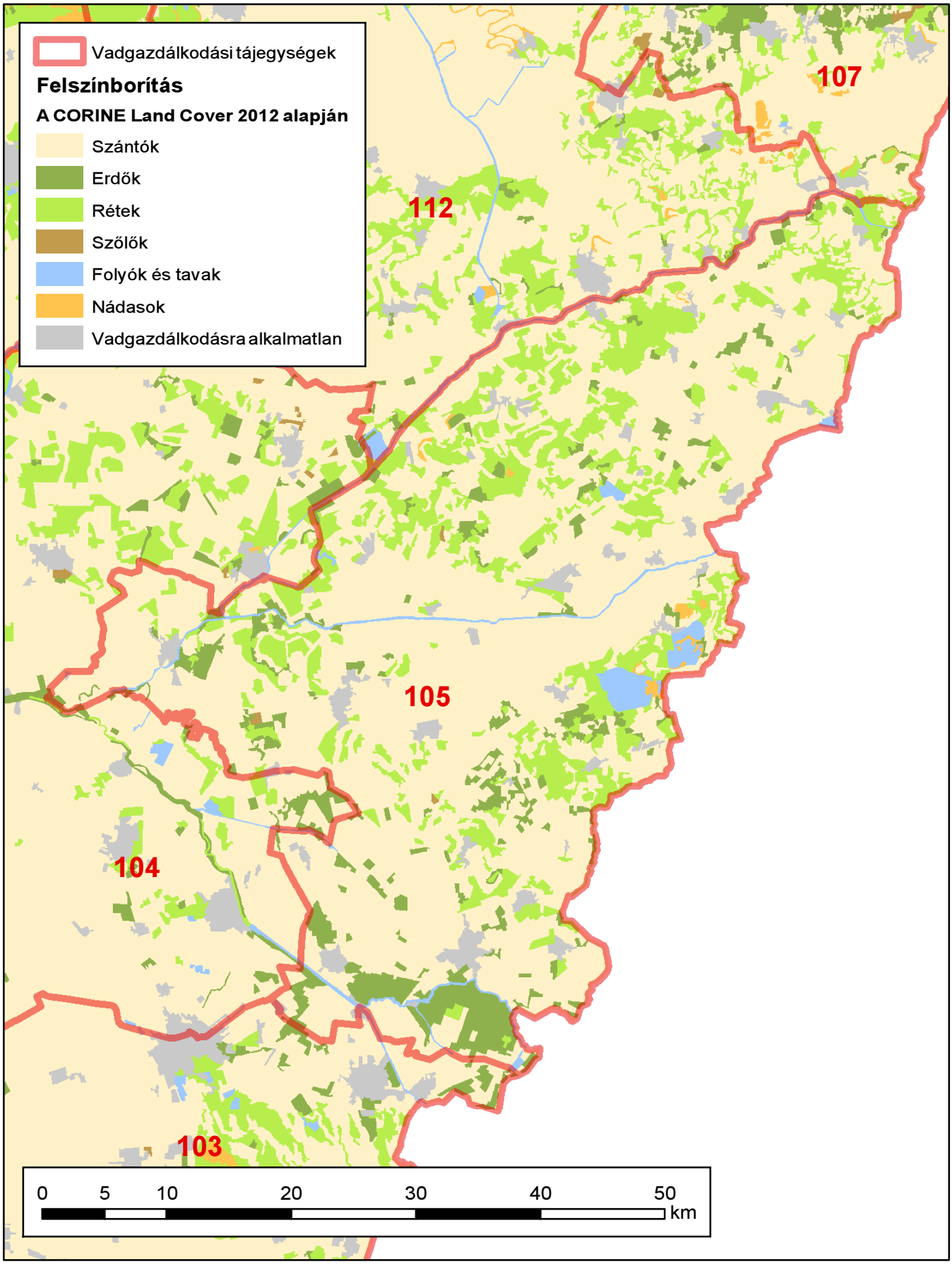

Készült: 2016.06.08.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az erdő- és vadgazdálkodás összehangolásának alapelvei

V. 6. Fenntartható vadgazdálkodás[1]

Az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás harmonizálásának problémái évszázados múltra tekintenek vissza. A problémák zömét a magas vadlétszámból következő vadkár és annak kezelése okozza. Alapvető célja a két rokon ágazatnak a gazdaságos működés. Ehhez elengedhetetlen a fenntartható erdő- és vadgazdálkodás harmonizációja, melyet komoly szakmai viták öveznek, azonban a tudatos, olykor kapcsolt gazdálkodási modell körültekintő, átgondolt munkával kidolgozható. Az elmúlt 60 év európai és a magyar statisztikai adatait vizsgálva kapcsolatot lehet felfedezni az erdőterület és a nagyvadállomány növekedése között. A nagyvadállomány 1960 óta, - mintegy évtizedes késéssel - erőteljes növekedéssel reagált itthon és külföldön egyaránt az erdőterület folyamatos növekedésére. Természetesen a nagyvadlétszám növekedésében más tényezők is közrejátszanak, mint a mezőgazdasági élőhely szerkezeti átalakulása.
A vad az erdei életközösség elvitathatatlan része. Az erdei életközösség védelme érdekében ugyanakkor az élőhely tűréshatárán túli vadsűrűséget szabályozni szükséges.. Az élőhely forráskészletét meghaladó sűrűségű nagyvadállomány káros hatása elleni fellépés elsősorban a vadászati szakterület feladata, amit a vadászati igazgatásnak, a gazdasági szereplőknek és a vadászati érdekképviseletnek közösen kell megalapozni.

V. 6.1. Általános célok

1. A nagyvadlétszám nemkívánatos további növekedésének megállítása, illetve a létszám csökkentése valamennyi nagyvadfajunk esetében elérendő cél, a vadállomány genetikai változatosságának és élőhelyének megóvása mellett. A hazai nagyvadállomány csökkentése a nőivarú egyedek fokozott állományhasznosítása útján vezethet a megoldáshoz, azaz a környezetével egyensúlyi helyzetben lévő nagyvad egyedsűrűség eléréséhez. Ebben a feladatban az ország erdőterületének felén, mintegy 1 millió hektár erdőterületen gazdálkodó állami erdőgazdasági társaságok lehetnek a kezdeményezők, ahol a szakmai hozzáértés és szakszemélyzet rendelkezésre áll.

2. Az erdőművelési és vadkár megelőzési gyakorlat (pl. az erdőfelújítást védő kerítések alkalmazása és időben történő lebontása) felülvizsgálata szükséges.

V. 6.2. Stratégiai célok

Az állománykezelési probléma fokozottan jelentkezik. Stratégiai célként fogalmazható meg a hazai nagyvadállomány hasznosításnak további fokozása.
A nagyvad állomány európai szinten tapasztalható dinamikus szaporodása Magyaror-

1 FM EVF 2016. **Nemzeti erdőstratégia 2016-2030**. Földművelésügyi Minisztérium, Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztály, Budapest (36-38. oldal)

szágon is jelentős problémákat okoz. Ennek megoldásához egy olyan mechanizmusra lenne szükség, amely a vadállomány erdőkre és más természeti területekre gyakorolt hatását előre meghatározott keretek között lenne képes tartani. A nagyvad állomány létszámának csökkentése rövidtávon növelheti a vadgazdálkodási ágazat bevételeit és hozzáadott értékét, emellett pedig rövid és hosszú távon is növelné az erdőgazdálkodás hozzáadott érétkét a vadkárok és a vadkár elleni védekezésre fordított költségek csökkenésén keresztül.

V. 6.3. Javaslatok a stratégiai célok megvalósításához

a) Az új vadgazdálkodási törvény más aspektusba helyezi a vadkár kezelését, éppen ezért megjelennek a jogszabályban olyan új elemek, amelyek rögzítik a vadkár problémák kezelését a megelőzéstől a kifizetésig. A törvény hatályba léptetését követően ki kell dolgozni a vadkár kezelésének és becslésének protokollját, mely egységes szemszögből közelíti meg a kérdést. Figyelembe véve a folyamatos erdőborítottsági gyakorlatot és a 2050-ig terjedő erdőtelepítési programot is, teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy a nagyvad további térhódítása várható, mivel újabb források (élőhely, táplálék) jelennek meg számára még az alacsonyabb erdősültségűalföldi megyékben is. Ez újabb konfliktushelyzetet teremthet az erdei vadkárok területén, mivel bizonyos vadfajok (pl. szarvas) plasztikusan alkalmazkodik a környezete táplálékkínálatához.

b) Az állományhasznosítási terveknél a pontos módszertan az európai összehasonlításban is alapos Erdővédelmi Mérő- és Megfigyelő Rendszeren belül kaphatna helyet az átfogó, mintapontokon alapuló erdővédelmi hálózathoz kapcsolódva, melynél az évente végzett felvételekkel értékelik az erdő állapotát, illetve annak változását, felhívva a figyelmet az esetlegesen kedvezőtlen tendenciákra.

c) Az állományhasznosítás jelen mértékét feltétlen növelni kell, annak érdekében, hogy a későbbi konfliktusok kezelhetővé váljanak. Ha szükséges hatósági eszközökkel kell a nagyobb állományhasznosítást a vadászatra jogosultaktól kikényszeríteni és annak megvalósulását ellenőrizni. Ennek megoldására tesz az utóbbi tíz évben kísérletet a nagyvad lelövési kvóták megyei vadászati hatósági megállapítása, amelynek eredményeképpen az országos nagyvadállomány hasznosítás 15 év alatt megduplázódott, 150 ezerről 300 ezer fölé emelkedett.

d) Ösztönözni kell a hazai vadhúsfogyasztást és támogatni kell a belföldi vadhús értékesítést. A megnövelt vadhús kereslet pozitív ösztönző hatással lehet a vadgazdákra állományaik hasznosítása terén. A folyamatos vadhús kereslet a lőtt-vad kínálat növelését ösztönzi.

e) Elő kell segíteni a hazai vadállomány genetikai állományának és élőhelyének megóvását.

105 vadgazdálkodási tájegység fafaj és korosztály szerinti viszonyai

Fafaj név	Korsztályok														Összes
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	130-	
Kocsányos tölgy	1163.4	946.9	491.2	493.6	531.6	1466.7	701.7	465.3	221.5	35.2	49.5	4.9	3.5	1.7	**6,576.7**
Szlavon tölgy		2.9													**2.9**
Kocsánytalan tölgy										0.1					**0.1**
Vörös tölgy	0.6	57.6	153.1	1.7	9.2	8.3	2.0								**232.3**
Amerikai mocsártölgy							0.3								**0.3**
Csertölgy	226.3	346.5	72.6	15.1	13.6	32.2	50.0	91.5	14.2	4.8	0.2				**866.9**
Bükk		0.0													**0.0**
Gyertyán			2.7			3.1	0.2		0.1						**6.1**
Akác	339.4	661.9	604.1	169.4	43.9	69.1	14.8	4.1	0.1			0.5			**1,907.3**
Hegyi juhar		0.9	3.8	3.0	6.1	3.8	0.8								**18.4**
Korai juhar		0.7	1.5	0.4	0.7	1.1									**4.3**
Mezei juhar	1.7	20.8	5.0	0.8	5.7	3.5	1.7		0.8	0.3	1.0				**41.3**
Zöld juhar	0.2	10.1	12.1	4.0	16.1	2.8	3.5								**48.7**
Ezüst juhar		0.8	1.7	1.0	0.5	2.6									**6.6**
Tatár (feketegyűrű) juhar	0.3	0.4													**0.7**
Mezei szil	19.7	18.6	6.5	6.2	5.9	7.5	0.7	1.0							**66.1**
Vénic szil		0.1			7.8	6.0	0.5								**14.5**
Turkesztáni szil	3.2	84.8	43.8	1.1											**132.8**
Magas kőris	61.6	166.6	92.6	38.0	56.8	158.5	129.8	34.4	36.3	11.2	7.2	0.2			**793.2**
Magyar kőris	96.4	51.1	31.1	20.2	15.4	52.7	44.6	72.0	14.1	3.0	2.8	0.4	0.3		**403.8**
Amerikai (vörös) kőris	4.3	61.8	57.8	36.1	43.2	35.4	38.5								**277.1**
Fekete dió	22.5	116.2	41.3	13.4	39.1	6.1	65.7	13.1	0.7	0.1					**318.1**
Közönséges dió	0.1	1.9													**1.9**
Madárcseresznye			0.1												**0.1**
Kései meggy		2.4		0.3											**2.7**
Vadkörte	0.1	1.0	2.3	0.4	2.1	1.6	3.1	0.7	0.1	0.4				0.2	**11.9**
Fehér eperfa					1.0		0.6								**1.6**
Juharlevelű platán	3.6	0.4													**3.9**
Nyugati ostorfa				0.2	0.7										**0.8**
Lepényfa		0.1	0.0	2.4		0.8	0.1								**3.4**
Japán akác						0.8	3.6								**4.5**
Ezüstfa		4.6	19.3	0.0	6.1	6.3	0.1	1.5							**37.8**
Fel nem sorolt egyéb kemény lombos fafaj	5.8	10.7	2.0	3.2			1.8	1.7			0.1		0.4		**25.8**
Korai nyár		4.1		1.7	6.5	19.3	2.2	1.7	0.2						**35.6**
Óriás nyár	0.1	5.7	3.9	14.9	68.4	19.0	1.1								**113.0**
Olasz nyár	28.8	294.8	295.0	17.8	7.6	0.2									**644.2**
Koltay (H-528-8) nyár	3.3		0.7												**4.0**
Blanc du Poitou nyár			5.3												**5.3**
BL nyár		7.7	18.4												**26.0**
Pannónia (H-490/3) nyár	49.6	631.6	313.9	2.8											**997.8**
OP-229 nyár (Agathe-F)	2.4	130.8	86.8												**220.0**
I-45/51 nyár			2.6												**2.6**
I-273 nyár			45.1	2.7											**47.8**
Tripló nyár	1.4	20.1													**21.6**
Kopecky (H-490/4) nyár	17.7	44.2	67.2												**129.1**
I 58/57 nyár		10.1	19.6	13.4											**43.1**
Fehér nyár	30.7	27.0	8.6	11.5	2.0	8.2	0.9								**88.8**
Szürke nyár	103.8	82.3	164.0	132.0	17.1	20.7	7.4	0.4	0.1						**527.8**
Rezgő nyár						0.2									**0.2**
Fekete nyár	0.1		0.8	0.6	1.0	0.2									**2.6**
Jegenyenyár						0.4									**0.4**
Egyéb nemes nyár	41.9	114.3	64.5	3.6	0.3										**224.6**
Bédai egyenes fűz			2.6	5.3											**7.9**
I-1/59 fűz			0.1												**0.1**
Fehér fűz	12.7	1.7	11.2	28.9	43.4	7.6	1.4			0.7					**107.5**
Mézgás éger			4.3	6.8											**11.0**
Kislevelű hárs			3.3			6.0									**9.2**
Nagylevelű hárs		0.1	0.3	2.0					0.6						**2.9**
Ezüsthárs			0.3			0.7									**1.0**
Közönséges nyír				0.1											**0.1**
Vadgesztenye		0.1	0.2												**0.3**
Bálványfa			0.8		0.2	0.3									**1.4**
Erdeifenyő						0.2		0.1							**0.2**
Feketefenyő		0.8				0.0	1.6	4.3							**6.8**
Lucfenyő			1.1												**1.1**
Összesen	**2,241.7**	**3,944.8**	**2,764.8**	**1,054.1**	**951.9**	**1,951.8**	**1,078.5**	**691.7**	**288.6**	**55.7**	**60.8**	**5.9**	**4.3**	**1.9**	**15,096.4**

A vadgazdálkodásra alkalmas terület, a térített mezőgazdasági és erdei vadkárok vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **105**

Év	Vadgazdálkodásra alkalmas terület	Alkalmas terület aránya	Térített mezőgazdasági kár	Térített erdei kár
	km2	%	E Ft	E Ft
1998	1 855	96,3%	1 353	73
1999	1 855	96,3%	407	520
2000	1 749	96,2%	458	166
2001	1 873	96,3%	136	1 769
2002	1 873	96,3%	1 673	1 419
2003	1 873	96,3%	1 078	949
2004	1 873	96,3%	1 831	285
2005	1 873	96,3%	835	0
2006	1 873	96,3%	2 325	300
2007	1 881	96,4%	964	0
2008	2 008	96,4%	520	260
2009	1 915	96,4%	4 870	310
2010	1 915	96,4%	1 687	0
2011	1 915	96,4%	2 386	0
2012	1 915	96,4%	2 225	0
2013	1 915	96,4%	11 956	0
2014	1 915	96,4%	2 085	0
Változás	3,2%	0,1%	54,1%	-100,0%
Minimum	1 749	96,2%	136	0
Maximum	2 008	96,4%	11 956	1 769

Térített mezőgazdasági és erdei károk változásai

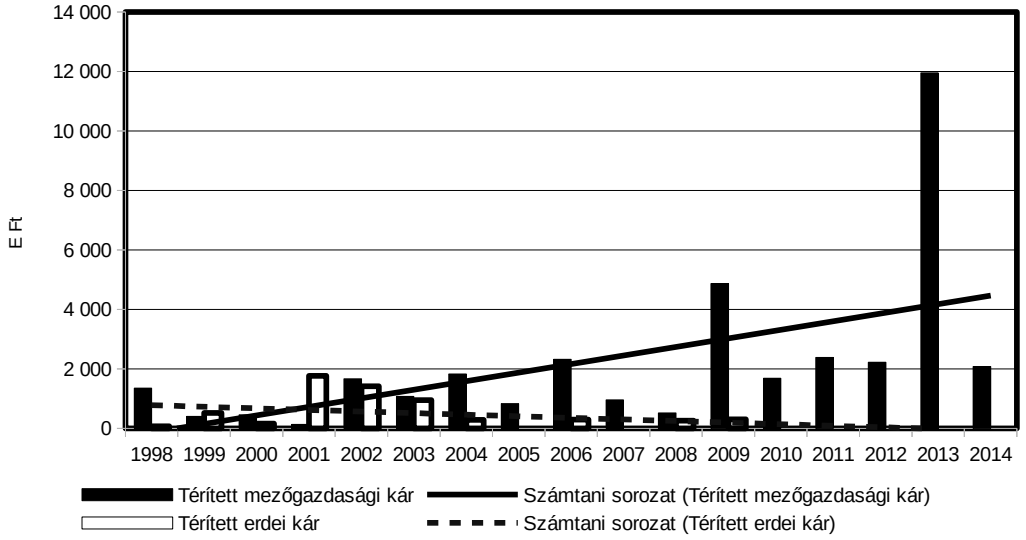

Az agrárminiszter

13/2018. (VII.3.)) AM rendelete

a Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

5. melléklet a 13/2018 (VII.3) AM rendelethez

A védett természeti területek természet-, és tájvédelmi előírásai

A védett természeti területek természet- és tájvédelmi előírásait a természetvédelmi kezelési tervek tartalmazzák. Az alábbi természet- és tájvédelmi előírásokat kell figyelembe venni, amennyiben a vadgazdálkodási tájegységben található védett természeti terület vonatkozásában nincsen kihirdetett kezelési terv, vagy annak vadgazdálkodásra vonatkozó előírásai nem rendelkeznek eltérően.

1. Vadászati és vadgazdálkodási tevékenység (beleértve a területen történő közlekedést is) nem járhat a védett természeti értékek és területek jelentős zavarásával, veszélyeztetésével, vagy károsításával.

2. Fokozottan védett madárfaj szaporodó, költő, táplálkozó, telelő területén vadgazdálkodási tevékenység csak úgy folytatható, hogy az ne zavarja jelentős mértékben annak élettevékenységét.

Nagyvad

3. A nagyvadállomány csökkentése során kiemelt figyelmet kell fordítani a nőivarú nagyvad egyedek, különösen a muflon és dámszarvas, valamint a vaddisznó állomány fokozott hasznosítására.

4. A nagyvadfajok takarmányozása, etetése – a vaddisznó intenzív vadászatát biztosító szórók üzemeltetésének kivételével – a vadászterületen belül az 1000 ha kiterjedést el nem érő védett természeti területeken tilos. A vadászterületen belül az 1000 ha kiterjedést elérő védett természeti területeken takarmányozás csak abban az esetben végezhető, ha a vadlétszám az élőhelyet még nem veszélyeztető legmagasabb vadlétszám alá csökken.

Vadgazdálkodási tevékenység

5. A vadászati, vadgazdálkodási tevékenység során különös figyelmet kell fordítani a gyepek megóvására, a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

6. A vadászat, vadgazdálkodás során keletkező hulladékokat a vadászatra jogosultnak a vadászterületről haladéktalanul el kell távolítani.

7. Februári hajtó és terelő vadászatok helyét és időpontját a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

8. Hattyúnyakkal való csapdázási tevékenység csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetve kezdhető meg.

Vadgazdálkodási létesítmények, vadföld

9. Fokozottan védett természeti területen kizárólag hordozható les, szóró, épített vadbefogó létesíthető. Erdőrezervátum magterületén semmilyen vadgazdálkodási létesítmény nem létesíthető, kivéve hordozható (mobil) magaslesek, amik csak augusztus 15. – február 28. között használhatók.

10. A természet védelméről szóló törvényben meghatározott lápok és források, mint minden esetben országosan védett természeti területek vonatkozásában az alábbi előírás érvényesítendő: a lápok területén és a források 100 méteres környezetében szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

11. Állandó gyepterületeken (művelési ágtól függetlenül) vadászati, vadgazdálkodási létesítmények közül dagonya, takarmánytároló, vaditató, apróvad tenyésztésére szolgáló létesítmény nem létesíthető.

12. Szórón kombájntiszta szemes takarmány, csöves kukorica, valamint répafélék és almatörköly használhatók.

13. Vad etetést, takarmányozást csak mesterségesen létesített vadetetőből lehet végezni. Lédús és erjesztett takarmányt csak tálcáról lehet etetni.

14. A szórók környezetében az esetlegesen megjelenő gyomnövényeket (parlagfű, stb.) rendszeres kaszálással, vagy nyűvéssel még magérlelés előtt el kell távolítani.

15. Sózók csak tuskósózó, sózóláda, oszlopsózó vagy sózóvályú formájában üzemeltethetők. A talajra sót szétszórni tilos.

16. A használaton kívüli, leromlott állapotú vadgazdálkodási-vadászati létesítmények elbontásáról és elszállításáról a vadászatra jogosult köteles folyamatosan gondoskodni a vegetációs időn kívül.

17. A téli etetési időszak után a nagyvadetetők környékén szétszórt szénát össze kell gyűjteni, illetve év közben legalább egy alkalommal az etetőhely körül felverődő gyomokat magérlelés előtt le kell kaszálni.

18. Fokozottan védett területen új vadföld nem létesíthető.

19. Művelt vadföldeken a művelés során fokozott figyelmet kell fordítani a gyom- és inváziós növények terjedésének megelőzésére.

Zárttéri vadtartás, kibocsátás, telepítés

20. Kizárólag őshonos fajok repatriációs célú kibocsátása lehetséges. Egyéb vadfajok, illetve nagyvadtartásból származó vad szabad vadászterületre történő kibocsátása tilos.

21. Idegenhonos fajok betelepítése tilos. A spontán betelepülő idegenhonos fajok (mosómedve, nyestkutya) állományának felszámolására kell törekedni.

Apróvad

22. Azonos területrészen évente legfeljebb két alkalommal kerülhet sor apróvad hajtó vadászatra.

Vízivad vadászat

23. Vizes élőhelyeken a vadászható ragadozó fajok gyérítése március 15. és július 1. között elsősorban territórium-alapú módszerek alkalmazásával (pl. kotorékozással, csapdázással) történjen.

Túzokvédelem

24. Túzok dürgő- és költőhelyen vadgazdálkodási- és vadászati tevékenység (beleértve az őzbak vadászatát és a megelőző felméréseket is) csak a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetett módon történhet március 15. és július 1. között.

25. Túzok dürgő- és költőhelyen a vadászható ragadozó fajok gyérítésére vonatkozó előírások:
    - A gyérítés március 15. és július 1. között elsősorban territórium-alapú módszerek alkalmazásával (pl. kotorékozással, csapdázással) történhet.
    - A gyérítést nyílt területen (pl. gyepeken, szántókon, stb.) április 15-ig kell elvégezni, ezt követően vonalas létesítmények (utak, csatornák, stb.) mentén, nádasok, erdők, facsoportok, stb. környezetében, a nyílt területrészek kíméletével történhet.

26. Túzok dürgő- és költőhelyen a vaddisznó tartós megtelepedését meg kell akadályozni.

27. Túzokok tartózkodási helyén végzett éjszakai vadállomány-becslést és reflektoros vadászatot a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

28. Téli időszakban vadászati- és vadgazdálkodási tevékenység (beleértve a területen történő közlekedést, társas vadászatokat, stb.) a túzokok tartózkodási helyeinek figyelembe vételével történhet különös tekintettel a ködös időszakokban.

29. Túzokok tartózkodási helyét érintő társas vadászatok helyszíneit az idény megkezdése előtt a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

30. Túzok telelőhelyeken tarvad vadászat a természetvédelmi kezelővel egyeztetett módon történhet. Az adott évi telelőhelyek pontosítását minden évben a tájegységi fővadász

bevonásával egyeztetni kell a természetvédelmi kezelővel, melyet jegyzőkönyvben rögzítenek legkésőbb december 1-ig.

6. melléklet a 13/2018 (VII.3) AM rendelethez

Hosszú távú természetvédelmi célok

1. A természetvédelem hosszú távú, a vadgazdálkodást is érintő célja az ország teljes területén a biológiai sokféleség, valamint a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzése, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítása, az élőhely vesztésből, az élőhelyek minőségének romlásából, illetve a fajok túlhasznosításából származó veszélyek csökkentése. Ennek érdekében a vadállomány igénybevételével és terhelésével járó gazdasági, gazdálkodási és kereskedelmi tevékenységet a természeti értékek és rendszerek működőképességét és a biológiai sokféleséget fenntartva kell végezni.

2. A vadgazdálkodás, vadászat során biztosítani kell a természet védelméhez fűződő érdekek érvényesülését, a fenntartható használatot, ami a vadfajok biológiai sokféleségre alapozott fenntartását jelenti. Az őshonos vadfajok vadászata csak olyan mértékű lehet, amely a faj természetes állományának sokféleségét, fennmaradását nem veszélyezteti.

3. A védett természeti, illetve a Natura 2000 területek általános és egységes természetvédelmi célkitűzése az azokon található védett, fokozottan védett, illetve közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve amennyiben a természeti értéket az extenzív területhasználat tartja fenn, az azt fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

4. Kiemelt természetvédelmi cél azon vadászható fajok állományszabályozása, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerekre, a védett, illetve veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre túlzott terhelést jelentenek.

5. A vadászattal összefüggő jogellenes természetkárosító cselekmények megelőzése, felszámolása. A védett és fokozottan védett fajok egyedei elejtésének megakadályozása.

6. A vadgazdálkodás során fokozott figyelmet kell fordítani a nagyvad populáció-sűrűségének szabályozására. Akkora létszámú nagyvad fenntartása a cél, amely:
   6.1. nem veszélyezteti a taposásra, bolygatásra érzékeny természetes és természetszerű élőhelyeket, különös tekintettel a forrásokra, patakvölgyekre, lápokra, magassásosokra, mocsárrétekre, zsombékosokra, erdőssztyeprétekre, a domb- és hegyvidéki sziklagyepekre, valamint karsztbokorerdőkre,
   6.2. lehetővé teszi a védett és fokozottan védett, illetve veszélyeztetett fajok hosszú távú fennmaradását,
   6.3. nem veszélyezteti élőhelyének természetes folyamatait és biológiai sokféleségét,
   6.4. mellett az erdőgazdálkodás során a folyamatos erdőborítást megteremtő gazdálkodási módszerek hatékonyan alkalmazhatóak

7. Olyan nagyvadgazdálkodást kell folytatni, amely elsősorban az őshonos, magas genetikai értékű állományok (gímszarvas, őz) minőségi és nem mennyiségi megőrzését tűzi ki célul.

8. Nagyvad-gazdálkodási célú berendezés csak a nagyvadállomány sűrűsége megfelelő szinten tartásának elérése érdekében létesüljön, minimalizálva a zavarást, a berendezés környezetének degradálódását és a tájesztétikai problémákat.

9. Törekedni kell az ólomsörét használatának teljes körű kiváltására más, nem környezetszennyező technológiákkal.

10. . Törekedni kell a nagyvad intenzív takarmányozásának megszüntetésére. Hosszú távon jelentősen csökkenteni kell a kijuttatott takarmány mennyiségét. Az ökológiai vadeltartó képességnél magasabb nagyvadlétszám intenzív takarmányozással való mesterséges fenntartását mindenhol meg kell szüntetni.

11. Javítani kell az őshonos, veszélyeztetett apróvadfajok, így különösen a mezei nyúl és a fogoly életfeltételein. A vadgazdálkodás során előtérbe kell helyezni az e fajoknak kedvező élőhely-fejlesztéseket és az e fajok számára kedvező vadföldgazdálkodást. Mindenképpen kerülni kell a túlhasznosítást. A szárnyasvadfajok esetében is a védelmet döntően a természetes állomány védelmével, és nem pedig tenyésztett madarak kibocsátásával kell biztosítani. Szárnyasvad kibocsátás esetén biztosítani kell, hogy a tenyésztett madarak ne jelentsenek állategészségügyi kockázatot a vadon élő állomány számára, illetve a kibocsátás technológiája ne okozza a ragadozók adott területen való túlzott csoportosulását.

12. A vízivad hasznosítása olyan mértékű legyen, amely minimalizálja a védett és fokozottan védett fajok egyedeinek akár szándékos, akár véletlenül történő elejtését, illetve kellő nyugalmat biztosít mind a vadászható, mind a védett, fokozottan védett vízimadárfajok állományainak. A vadászat szabályozásának biztosítania kell a kései, elnyúló költési időszakkal rendelkező fajok költésének biztonságát, a vízivad költése és vonulása szempontjából fontos vizes élőhelyek nyugalmát (különös tekintettel a globálisan veszélyeztetett fajok előfordulási helyeire), valamint a zord időjárású téli időszakban szükséges zavartalanságot. El kell érni, hogy valamennyi vizes élőhelyen már rövid távon is megszűnjön az ólomsörét használata.

13. Hazánkban az elmúlt évszázadokban már meghonosodott, azonban nem őshonos vadfajok állományait csak olyan területeken indokolt fenntartani, ahol azok nem jelentenek veszélyt a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzésére, a veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre. Azon vadászható nem őshonos fajok állományait, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán túlzott terhelést jelentenek az adott természetes és természetszerű élőhelyekre, ki kell szorítani ezekről az területekről. Különösen igaz ez az olyan sérülékeny élőhelyekre, mint a domb- és hegyvidéki sziklagyepek, ahol el kell érni a muflonállomány nagymértékű csökkenését, illetve teljes kiszorítását. Az elmúlt években újonnan megtelepedett fajok, így különösen a nyestkutya és a mosómedve esetében törekedni kell az állományok teljes felszámolására. Vadászati célból új faj szaporodásra képes vadon élő állományának kialakítása nem engedhető meg, az újonnan megjelenő inváziós fajok egyedeit, amennyiben azok eltávolítása vadászati eszközzel oldható meg, el kell távolítani.

14. A ragadozógazdálkodást úgy kell folytatni, hogy az segítse a biológiai sokféleség megőrzését, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek zavartalanságát, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítását, így különösen:

    14.1. A földön fészkelő védett, fokozottan védett madárfajok, valamint a fogoly és a hazánkban költő erdei szalonkák és vízivad védelme érdekében szükséges egyes túlszaporodott, generalista ragadozófajok fokozott gyérítése, állományának tartósan alacsony szintes tartása. E munka során különös figyelmet kell országos szinten fordítani a vaddisznó, a róka és a dolmányos varjú állományának visszaszorítására.
    14.2. Egyes fokozottan védett madárfajok, így különösen a túzok, a haris, a császármadár, a nádasokban költő íbisz- és gémfélék, valamint a partimadarak, sirályok, csérek, szerkők fészkelésére szolgáló területeken indokolt a vadászható ragadozófajok, különösen az emlősök állományának a legalacsonyabb szinten történő tartása.
    14.3. Egyes fokozottan védett hüllő- és kétéltűfajok élőhelyein, így különösen a rákosi vipera élőhelyein a vaddisznóállományt fel kell számolni.
    14.4. A vadászható varjúfélék gyérítése során figyelemmel kell lenni arra, hogy kellő mennyiségű fészkelőhely legyen a varjúfélék fészkeit használó fajoknak (pl. erdei fülesbagoly, kabasólyom, vércsék).
    14.5. A ragadozók gyérítése során, különösen csapdák használatakor, az állatvédelmi szempontokat a lehetőségek szerint figyelembe kell venni.

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Nemzeti Park Igazgatóságok működési területei

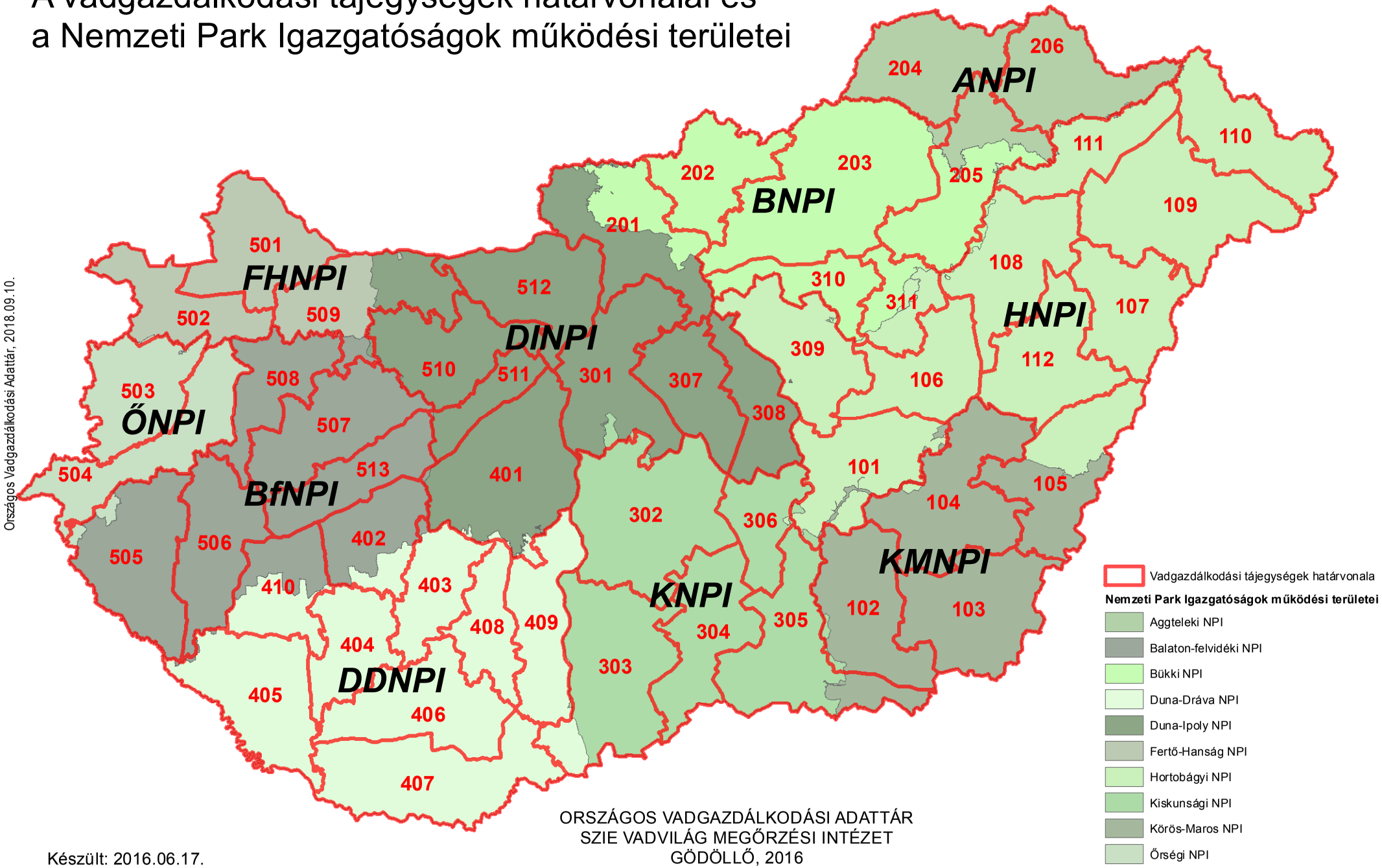

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, tájegységek szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Bükki NPI	5,213.6
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Aggteleki NPI	285.6
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Aggteleki NPI	840.3
111	Bükki NPI	148.8
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
112	Körös-Maros NPI	378.1
201	Bükki NPI	84,697.5
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Aggteleki NPI	5,869.6
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Aggteleki NPI	177,320.8
204	Bükki NPI	5.6
205	Aggteleki NPI	70,898.0
205	Bükki NPI	137,924.2
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Aggteleki NPI	178,382.0
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Duna-Dráva NPI	41.0
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Hortobágyi NPI	5.9
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
308	Kiskunsági NPI	7.0
309	Bükki NPI	657.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
309	Hortobágyi NPI	177,151.0

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
310	Bükki NPI	97,139.9
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Bükki NPI	42,076.9
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
401	Kiskunsági NPI	82.5
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
409	Duna-Ipoly NPI	7.9
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
505	Őrségi NPI	10,992.5
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
506	Duna-Dráva NPI	355.0
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
508	Őrségi NPI	396.8
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
513	Duna-Ipoly NPI	11.4

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, igazgatóságok szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
110	Aggteleki NPI	285.6
111	Aggteleki NPI	840.3
203	Aggteleki NPI	5,869.6
204	Aggteleki NPI	177,320.8
205	Aggteleki NPI	70,898.0
206	Aggteleki NPI	178,382.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
108	Bükki NPI	5,213.6
111	Bükki NPI	148.8
201	Bükki NPI	84,697.5
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Bükki NPI	5.6
205	Bükki NPI	137,924.2
309	Bükki NPI	657.9
310	Bükki NPI	97,139.9
311	Bükki NPI	42,076.9
302	Duna-Dráva NPI	41.0
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
506	Duna-Dráva NPI	355.0
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
409	Duna-Ipoly NPI	7.9

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Duna-Ipoly NPI	11.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
305	Hortobágyi NPI	5.9
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
309	Hortobágyi NPI	177,151.0
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
308	Kiskunsági NPI	7.0
401	Kiskunsági NPI	82.5
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
112	Körös-Maros NPI	378.1
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Őrségi NPI	10,992.5
508	Őrségi NPI	396.8

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Ramsari Egyezményhez tartozó területek

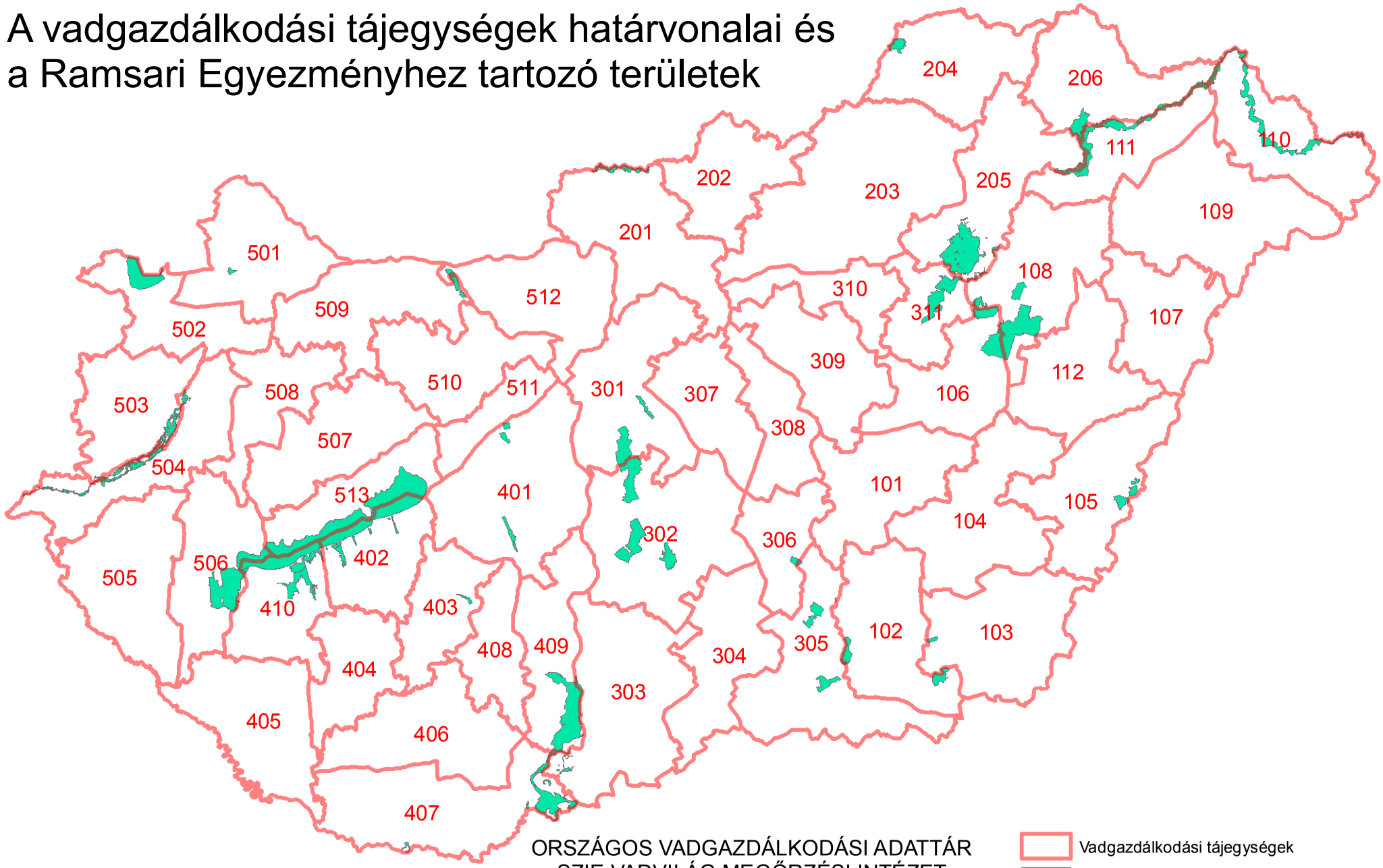

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, tájegységek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, ramsari területek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7

Natura 2000 területek a 105. számú tájegységben

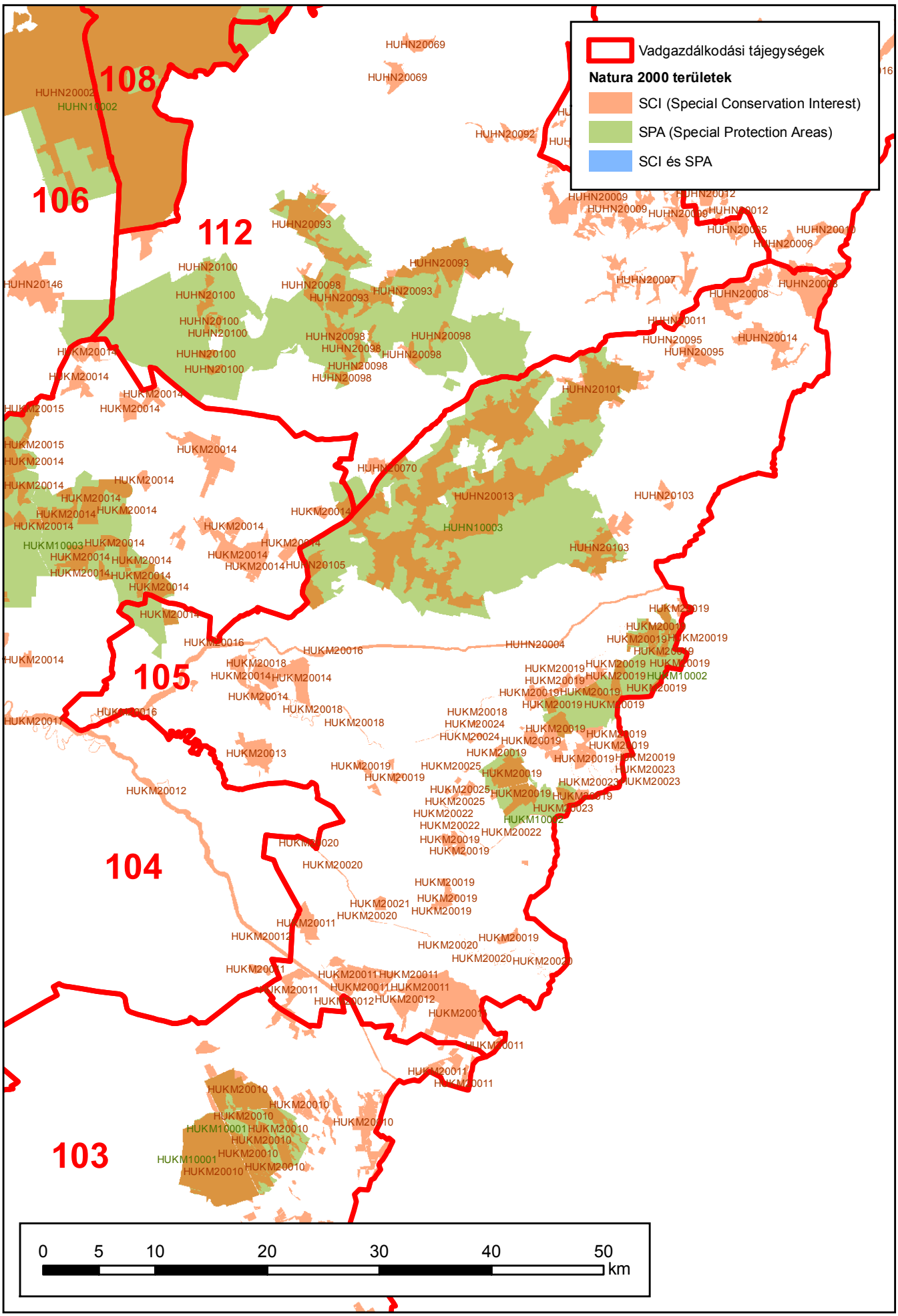

Készült: 2016.07.27.

Natura 2000 területek a vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	N2000 terület típusa	N2000 Kód	N2000 Terület név	VGTE-be eső terület (ha)	VGTE részesedése (%)
105	SCI	HUHN20004	Felső-Sebes-Körös	517.5	100.0%
105	SCI	HUHN20008	Kismarja - Pocsaj - Esztári-gyepek	2,138.3	88.1%
105	SCI	HUHN20011	Hencidai Csere-erdő	34.7	28.7%
105	SCI	HUHN20013	Közép-Bihar	11,793.2	97.9%
105	SCI	HUHN20014	Kismarjai Nagy-szik	848.2	100.0%
105	SCI	HUHN20070	Darvasi Csiff-puszta	223.7	47.4%
105	SCI	HUHN20095	Lányi-legelő	411.1	100.0%
105	SCI	HUHN20101	Bihari-legelő	2,644.0	100.0%
105	SCI	HUHN20103	Berekböszörmény - körmösdpusztai legelők	1,371.0	100.0%
105	SCI	HUHN20105	Csökmői gyepek	580.7	95.6%
105	SCI	HUKM20011	Körösközi erdők	4,688.3	83.2%
105	SCI	HUKM20012	Fekete-, Fehér- és Kettős-Körös	573.7	29.0%
105	SCI	HUKM20013	Bélmegyeri Fás-puszta	652.5	100.0%
105	SCI	HUKM20014	Dévaványa környéki gyepek	1,697.4	12.1%
105	SCI	HUKM20016	Sebes-Körös	1,263.3	86.8%
105	SCI	HUKM20017	Hármas-Körös	0.0	0.0%
105	SCI	HUKM20018	Holt-Sebes-Körös	285.3	100.0%
105	SCI	HUKM20019	Dél-Bihari szikesek	6,516.3	99.9%
105	SCI	HUKM20020	Gyepes csatorna	169.6	99.6%
105	SCI	HUKM20021	Sarkadi Fási-erdő	117.5	100.0%
105	SCI	HUKM20022	Köles-ér	71.1	100.0%
105	SCI	HUKM20023	Korhány és Holt-Korhány	47.3	96.0%
105	SCI	HUKM20024	Orosi tölgyes	57.1	100.0%
105	SCI	HUKM20025	Gyantéi erdők	221.6	100.0%
105	SPA	HUHN10003	Bihar	36,698.4	51.2%
105	SPA	HUKM10002	Kis-Sárrét	8,325.9	99.8%
105	SPA	HUKM10003	Dévaványai-sík	1,232.6	4.9%

Védett területek a 105 számú vadgazdálkodási tájegységben

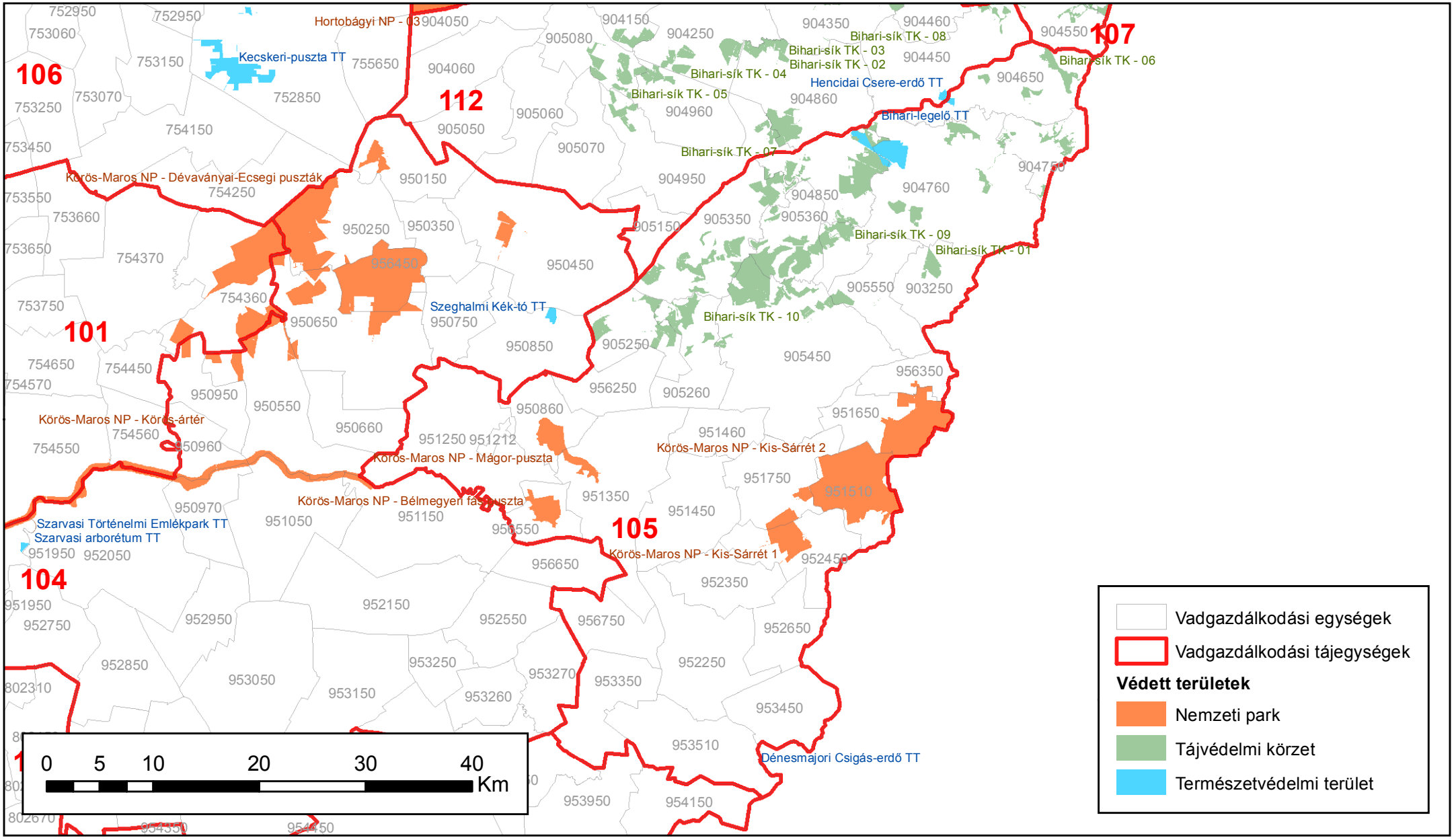

Készült: 2018.02.28.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet

Védett területek a 105 számú vadgazdálkodási tájegységben						
Tájegység kód	**VGE kód**	**Védett terület kategória**	**Védett terület neve**	**Terület a VGE-n belül (ha)**	**Védett terület teljes mérete (ha)**	**Arány**
105	903250	TK	Bihari-sík Tájvédelmi Körzet	286,4	584,5	49,00%
105	904650	TK	Bihari-sík Tájvédelmi Körzet	545,5	2 010,7	27,13%
105	904650	TT	Hencidai Csere-erdő Természetvédelmi Terület	41,9	130,9	32,05%
105	904750	TK	Bihari-sík Tájvédelmi Körzet	405,5	2 010,7	20,17%
105	904760	TK	Bihari-sík Tájvédelmi Körzet	1 248,0	6 420,6	19,44%
105	904760	TT	Bihari-legelő természetvédelmi terület	562,8	770,3	73,07%
105	904850	TK	Bihari-sík Tájvédelmi Körzet	1 606,7	6 420,6	25,02%
105	904850	TT	Bihari-legelő természetvédelmi terület	207,5	770,3	26,93%
105	905250	TK	Bihari-sík Tájvédelmi Körzet	708,4	6 420,6	11,03%
105	905260	TK	Bihari-sík Tájvédelmi Körzet	667,0	6 420,6	10,39%
105	905350	TK	Bihari-sík Tájvédelmi Körzet	1 627,8	6 420,6	25,35%
105	905360	TK	Bihari-sík Tájvédelmi Körzet	1 408,8	6 420,6	21,94%
105	905450	TK	Bihari-sík Tájvédelmi Körzet	1 855,2	6 420,6	28,89%
105	905550	TK	Bihari-sík Tájvédelmi Körzet	192,5	6 420,6	3,00%
105	950860	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	623,9	962,8	64,80%
105	951250	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	0,1	6 633,1	0,00%
105	951350	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	339,0	962,8	35,20%
105	951510	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	4 159,7	6 880,2	60,46%
105	951650	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	2 535,7	6 880,2	36,85%
105	951750	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	439,4	6 880,2	6,39%
105	952450	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	831,9	6 880,2	12,09%
105	953510	TT	Dénesmajori Csigás-erdő Természetvédelmi Terület	5,2	5,2	100,00%
105	956250	TK	Bihari-sík Tájvédelmi Körzet	0,2	6 420,6	0,00%
105	956350	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	32,4	6 880,2	0,47%
105	956550	NP	Körös–Maros Nemzeti Park	642,3	642,3	100,00%

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

A szabad területi és az összes jelentett nagyvadállomány tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **105**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány
1998	82	82	100,0%	3 382	3 382	100,0%	6 613	6 613	100,0%	0	0	-	159	159	100,0%
1999	94	95	98,9%	2 859	2 859	100,0%	8 090	8 090	100,0%	0	0	-	293	291	100,7%
2000	117	117	100,0%	2 021	2 222	91,0%	8 245	8 256	99,9%	0	0	-	258	268	96,3%
2001	132	132	100,0%	1 917	2 097	91,4%	8 997	9 005	99,9%	0	0	-	278	305	91,1%
2002	126	136	92,6%	2 050	2 260	90,7%	10 379	10 397	99,8%	0	0	-	374	396	94,4%
2003	128	139	92,1%	1 478	1 748	84,6%	10 019	10 028	99,9%	0	0	-	340	366	92,9%
2004	144	155	92,9%	1 658	1 928	86,0%	9 944	9 953	99,9%	0	0	-	399	431	92,6%
2005	160	172	93,0%	1 685	1 975	85,3%	9 456	9 466	99,9%	0	0	-	427	472	90,5%
2006	173	184	94,0%	1 831	2 121	86,3%	9 665	9 673	99,9%	0	0	-	394	422	93,4%
2007	222	235	94,5%	1 735	2 033	85,3%	9 993	10 017	99,8%	0	0	-	437	474	92,2%
2008	241	250	96,4%	1 757	1 990	88,3%	10 712	10 760	99,6%	0	0	-	504	634	79,5%
2009	278	284	97,9%	1 756	1 976	88,9%	11 570	11 617	99,6%	0	0	-	566	845	67,0%
2010	321	327	98,2%	1 783	2 004	89,0%	12 324	12 363	99,7%	0	0	-	642	907	70,8%
2011	283	295	95,9%	1 755	1 987	88,3%	11 907	11 916	99,9%	0	0	-	805	955	84,3%
2012	331	341	97,1%	1 745	2 014	86,6%	12 516	12 527	99,9%	0	0	-	910	1 064	85,5%
2013	382	394	97,0%	1 874	2 145	87,4%	13 068	13 082	99,9%	0	0	-	1 151	1 364	84,4%
2014	324	331	97,9%	2 014	2 366	85,1%	13 250	13 265	99,9%	0	0	-	660	888	74,3%
Változás	295,1%	303,7%	-2,1%	-40,4%	-30,0%	-14,9%	100,4%	100,6%	-0,1%	-	-	-	315,1%	458,5%	-25,7%
Minimum	82	82	92,1%	1 478	1 748	84,6%	6 613	6 613	99,6%	0	0	0,0%	159	159	67,0%
Maximum	382	394	100,0%	2 859	2 859	100,0%	13 250	13 265	100,0%	0	0	0,0%	1 151	1 364	100,7%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **105**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	82	12	14,6%	3 382	1 303	38,5%	6 613	829	12,5%	0	0	-	159	61	38,4%
1999	94	29	30,9%	2 859	868	30,4%	8 090	971	12,0%	0	0	-	293	113	38,6%
2000	117	44	37,6%	2 021	340	16,8%	8 245	1 246	15,1%	0	0	-	258	148	57,4%
2001	132	27	20,5%	1 917	533	27,8%	8 997	1 497	16,6%	0	0	-	278	192	69,1%
2002	126	34	27,0%	2 050	677	33,0%	10 379	1 863	17,9%	0	0	-	374	180	48,1%
2003	128	44	34,4%	1 478	505	34,2%	10 019	1 904	19,0%	0	0	-	340	180	52,9%
2004	144	58	40,3%	1 658	575	34,7%	9 944	2 320	23,3%	0	0	-	399	180	45,1%
2005	160	44	27,5%	1 685	496	29,4%	9 456	2 336	24,7%	0	0	-	427	161	37,7%
2006	173	39	22,5%	1 831	671	36,6%	9 665	2 176	22,5%	0	0	-	394	148	37,6%
2007	222	54	24,3%	1 735	581	33,5%	9 993	1 969	19,7%	0	0	-	437	178	40,7%
2008	241	51	21,2%	1 757	882	50,2%	10 712	2 146	20,0%	0	0	-	504	211	41,9%
2009	278	40	14,4%	1 756	625	35,6%	11 570	2 107	18,2%	0	0	-	566	299	52,8%
2010	321	51	15,9%	1 783	641	36,0%	12 324	2 131	17,3%	0	0	-	642	377	58,7%
2011	283	68	24,0%	1 755	590	33,6%	11 907	2 393	20,1%	0	0	-	805	443	55,0%
2012	331	76	23,0%	1 745	661	37,9%	12 516	2 803	22,4%	0	0	-	910	623	68,5%
2013	382	57	14,9%	1 874	787	42,0%	13 068	3 177	24,3%	0	0	-	1 151	669	58,1%
2014	324	87	26,9%	2 014	1 033	51,3%	13 250	3 541	26,7%	0	0	-	660	648	98,2%
Változás	295,1%	625,0%	83,5%	-40,4%	-20,7%	33,1%	100,4%	327,1%	113,2%	-	-	-	315,1%	962,3%	155,9%
Minimum	82	12	14,4%	1 478	340	16,8%	6 613	829	12,0%	0	0	0,0%	159	61	37,6%
Maximum	382	87	40,3%	2 859	1 033	51,3%	13 250	3 541	26,7%	0	0	0,0%	1 151	669	98,2%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **105**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	82	12	14,6%	3 382	1 303	38,5%	6 613	829	12,5%	0	0	-	159	61	38,4%
1999	94	29	30,9%	2 859	868	30,4%	8 090	971	12,0%	0	0	-	293	113	38,6%
2000	117	44	37,6%	2 021	340	16,8%	8 245	1 246	15,1%	0	0	-	258	148	57,4%
2001	132	27	20,5%	1 917	533	27,8%	8 997	1 497	16,6%	0	0	-	278	192	69,1%
2002	126	34	27,0%	2 050	677	33,0%	10 379	1 863	17,9%	0	0	-	374	180	48,1%
2003	128	44	34,4%	1 478	505	34,2%	10 019	1 904	19,0%	0	0	-	340	180	52,9%
2004	144	58	40,3%	1 658	575	34,7%	9 944	2 320	23,3%	0	0	-	399	180	45,1%
2005	160	44	27,5%	1 685	496	29,4%	9 456	2 336	24,7%	0	0	-	427	161	37,7%
2006	173	39	22,5%	1 831	671	36,6%	9 665	2 176	22,5%	0	0	-	394	148	37,6%
2007	222	54	24,3%	1 735	581	33,5%	9 993	1 969	19,7%	0	0	-	437	178	40,7%
2008	241	51	21,2%	1 757	882	50,2%	10 712	2 146	20,0%	0	0	-	504	211	41,9%
2009	278	40	14,4%	1 756	625	35,6%	11 570	2 107	18,2%	0	0	-	566	299	52,8%
2010	321	51	15,9%	1 783	641	36,0%	12 324	2 131	17,3%	0	0	-	642	377	58,7%
2011	283	68	24,0%	1 755	590	33,6%	11 907	2 393	20,1%	0	0	-	805	443	55,0%
2012	331	76	23,0%	1 745	661	37,9%	12 516	2 803	22,4%	0	0	-	910	623	68,5%
2013	382	57	14,9%	1 874	787	42,0%	13 068	3 177	24,3%	0	0	-	1 151	669	58,1%
2014	324	87	26,9%	2 014	1 033	51,3%	13 250	3 541	26,7%	0	0	-	660	648	98,2%
Változás	295,1%	625,0%	83,5%	-40,4%	-20,7%	33,1%	100,4%	327,1%	113,2%	-	-	-	315,1%	962,3%	155,9%
Minimum	82	12	14,4%	1 478	340	16,8%	6 613	829	12,0%	0	0	0,0%	159	61	37,6%
Maximum	382	87	40,3%	2 859	1 033	51,3%	13 250	3 541	26,7%	0	0	0,0%	1 151	669	98,2%

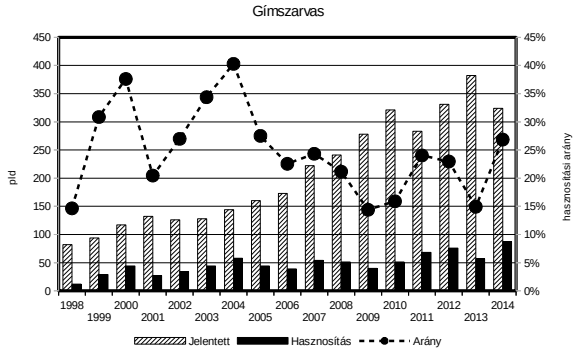

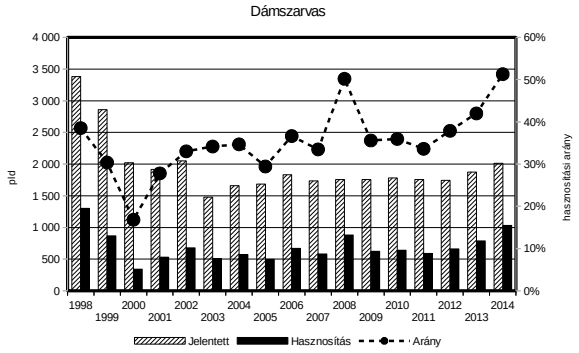

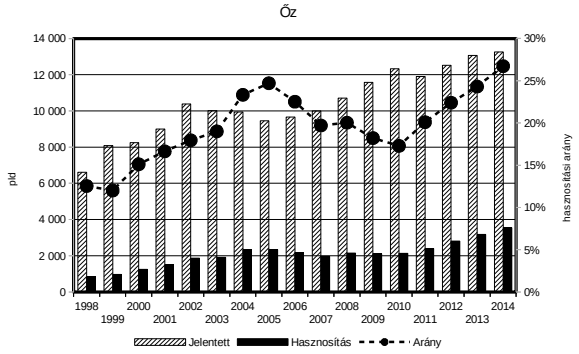

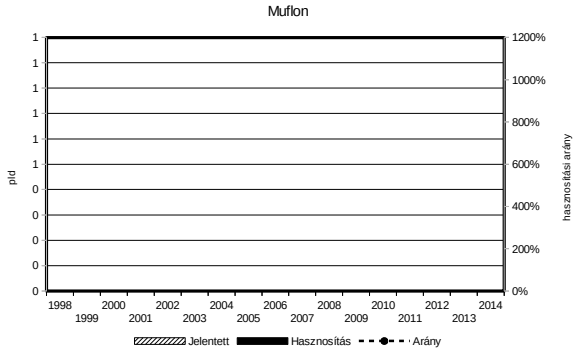

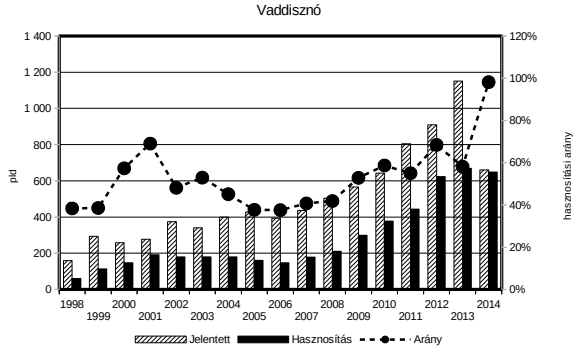

A gímszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **105**

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

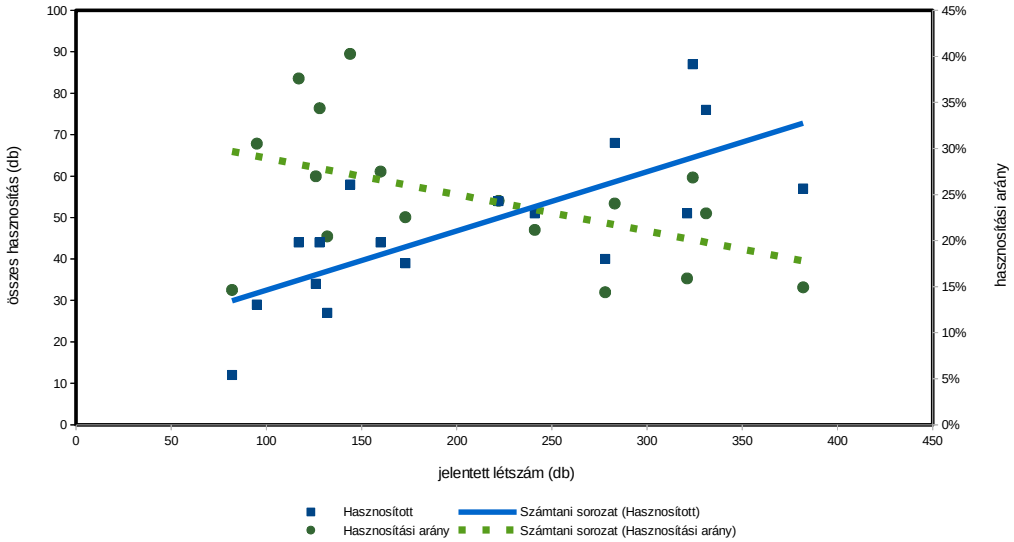

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

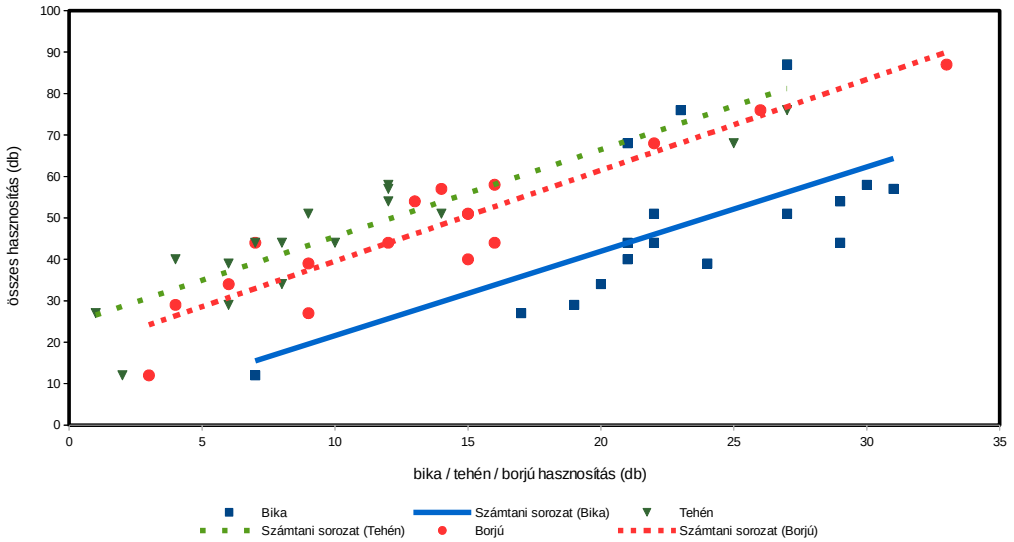

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

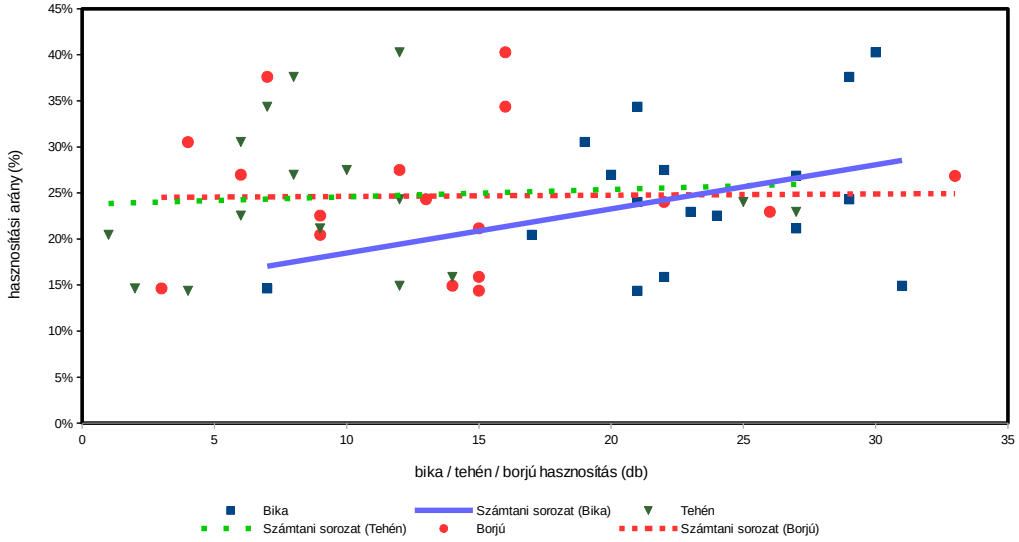

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége
Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben
• A Körös-Berettyói vadgazdálkodási tájegység (105) területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között folyamatosan emelkedett (82 → 324 pld.; +295,1%), ezzel párhuzamosan, de ezt meghaladó mértékben a hasznosítás is növekedett (12 → 87 pld.; +625%). • A 2007-2014 közötti terítéktérképek alapján jól látható, hogy a gímszarvas a tájegység keleti felén, az országhatár menti vadgazdálkodási egységek területén gyakorlatilag folyamatos elterjedésű. • A tájegység jellegéből adódóan (erdősültség 7,0%) a gímszarvas terjeszkedését a tájegység nyugati területeinek irányába kontrollálni szükséges, megtelepedése további vadgazdálkodási egységek területén nem kívánatos.
A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele
• Az 1998-2014 közötti időszak vonatkozásában a hasznosítási arány ivaronkénti megoszlása a gímszarvas állomány kíméletére utal. Az alacsony mértékű (átlagosan 24,7%) teljes hasznosítási arány legnagyobb részét a bikák, majd a borjak tették ki. A tehenek erőteljes kímélete jellemző az időszak egészére nézve. • A jelentett bikaállomány átlagos hasznosítási aránya 43%. A tehenek esetében ez a teljes időszakban átlagosan 15,8%, míg a borjak hasznosítása átlagosan 21,9% volt. Ezek az arányok egyértelműen jelzik, hogy a gímszarvast jelenleg állománynövelő célú hasznosítási stratégiával kezelik.
A gímszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben
• A gímszarvas hasznosításának emelkedése és a fő bevételi elemek láthatóan egymással párhuzamosan, azonos irányban mozogtak. • A kifizetett mezőgazdasági vadkár esetében az utolsó hat év vonatkozásában folyó értéken jelentősebb emelkedés tapasztalható, amelynek hátterében a gímszarvas állomány növekedése is állhat, azonban ennek reális értékeléséhez vadgazdálkodási egységek szintjén lenne szükséges az elemzéseket elvégezni. • A tájegységben a gímállomány további növekedése esetén az általa okozott károk fokozottabb megjelenésére is számítani kell.
A gímszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben
• A vadgazdálkodási tájegység területén 1998 és 2014 között elejtett 387 gímbika közül harminc példány (7,7%) volt érmes trófeájú (Arany: 3; Ezüst: 6; Bronz: 21). • A bírált trófeák túlnyomó többsége (évente min.: 76% és max.: 100%) a korosztályi besorolás alapján a fiatal korosztályhoz tartozott. Idős korosztályból csak a 2000. évben sikerült elejteni 2 példányt. • A trófeabírálati eredmények alapján feltételezhető, hogy a gímszarvas megjelenése a tájegységben, pontosabban annak országhatár menti területein nem teljesen új jelenség. A megjelenése már korábban kezdődött. Kérdéses, hogy egy nagyon alacsony erdősültséggel rendelkező, kifejezetten agrár jellegű térségben, ahol az egyes vadgazdálkodási egységeknél alacsony létszámban van jelen a gímszarvas, alkalmazhatók-e a trófea-centrikus gazdálkodás elvei.

A szabad területi gímszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **105**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	29	30	23	**82**	7	2	3	**12**	24,1%	6,7%	13,0%	**14,6%**
1999	31	37	26	**94**	19	6	4	**29**	61,3%	16,2%	15,4%	**30,9%**
2000	35	45	37	**117**	29	8	7	**44**	82,9%	17,8%	18,9%	**37,6%**
2001	38	51	43	**132**	17	1	9	**27**	44,7%	2,0%	20,9%	**20,5%**
2002	40	52	34	**126**	20	8	6	**34**	50,0%	15,4%	17,6%	**27,0%**
2003	39	49	40	**128**	21	7	16	**44**	53,8%	14,3%	40,0%	**34,4%**
2004	42	59	43	**144**	30	12	16	**58**	71,4%	20,3%	37,2%	**40,3%**
2005	48	65	47	**160**	22	10	12	**44**	45,8%	15,4%	25,5%	**27,5%**
2006	48	70	55	**173**	24	6	9	**39**	50,0%	8,6%	16,4%	**22,5%**
2007	64	87	71	**222**	29	12	13	**54**	45,3%	13,8%	18,3%	**24,3%**
2008	73	96	72	**241**	27	9	15	**51**	37,0%	9,4%	20,8%	**21,2%**
2009	77	112	89	**278**	21	4	15	**40**	27,3%	3,6%	16,9%	**14,4%**
2010	86	131	104	**321**	22	14	15	**51**	25,6%	10,7%	14,4%	**15,9%**
2011	76	123	84	**283**	21	25	22	**68**	27,6%	20,3%	26,2%	**24,0%**
2012	92	135	104	**331**	23	27	26	**76**	25,0%	20,0%	25,0%	**23,0%**
2013	108	154	120	**382**	31	12	14	**57**	28,7%	7,8%	11,7%	**14,9%**
2014	87	139	98	**324**	27	27	33	**87**	31,0%	19,4%	33,7%	**26,9%**
Változás	200,0%	363,3%	326,1%	295,1%	285,7%	1250,0%	1000,0%	625,0%	28,6%	191,4%	158,2%	83,5%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	1,03	0,79	***0,77***	1	0,29	0,43	***1,50***
1999	1	1,19	0,84	***0,70***	1	0,32	0,21	***0,67***
2000	1	1,29	1,06	***0,82***	1	0,28	0,24	***0,88***
2001	1	1,34	1,13	***0,84***	1	0,06	0,53	***9,00***
2002	1	1,30	0,85	***0,65***	1	0,40	0,30	***0,75***
2003	1	1,26	1,03	***0,82***	1	0,33	0,76	***2,29***
2004	1	1,40	1,02	***0,73***	1	0,40	0,53	***1,33***
2005	1	1,35	0,98	***0,72***	1	0,45	0,55	***1,20***
2006	1	1,46	1,15	***0,79***	1	0,25	0,38	***1,50***
2007	1	1,36	1,11	***0,82***	1	0,41	0,45	***1,08***
2008	1	1,32	0,99	***0,75***	1	0,33	0,56	***1,67***
2009	1	1,45	1,16	***0,79***	1	0,19	0,71	***3,75***
2010	1	1,52	1,21	***0,79***	1	0,64	0,68	***1,07***
2011	1	1,62	1,11	***0,68***	1	1,19	1,05	***0,88***
2012	1	1,47	1,13	***0,77***	1	1,17	1,13	***0,96***
2013	1	1,43	1,11	***0,78***	1	0,39	0,45	***1,17***
2014	1	1,60	1,13	***0,71***	1	1,00	1,22	***1,22***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	35,4%	36,6%	28,0%	100%	58,3%	16,7%	25,0%	100%
1999	33,0%	39,4%	27,7%	100%	65,5%	20,7%	13,8%	100%
2000	29,9%	38,5%	31,6%	100%	65,9%	18,2%	15,9%	100%
2001	28,8%	38,6%	32,6%	100%	63,0%	3,7%	33,3%	100%
2002	31,7%	41,3%	27,0%	100%	58,8%	23,5%	17,6%	100%
2003	30,5%	38,3%	31,3%	100%	47,7%	15,9%	36,4%	100%
2004	29,2%	41,0%	29,9%	100%	51,7%	20,7%	27,6%	100%
2005	30,0%	40,6%	29,4%	100%	50,0%	22,7%	27,3%	100%
2006	27,7%	40,5%	31,8%	100%	61,5%	15,4%	23,1%	100%
2007	28,8%	39,2%	32,0%	100%	53,7%	22,2%	24,1%	100%
2008	30,3%	39,8%	29,9%	100%	52,9%	17,6%	29,4%	100%
2009	27,7%	40,3%	32,0%	100%	52,5%	10,0%	37,5%	100%
2010	26,8%	40,8%	32,4%	100%	43,1%	27,5%	29,4%	100%
2011	26,9%	43,5%	29,7%	100%	30,9%	36,8%	32,4%	100%
2012	27,8%	40,8%	31,4%	100%	30,3%	35,5%	34,2%	100%
2013	28,3%	40,3%	31,4%	100%	54,4%	21,1%	24,6%	100%
2014	26,9%	42,9%	30,2%	100%	31,0%	31,0%	37,9%	100%

A gímszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **105**

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

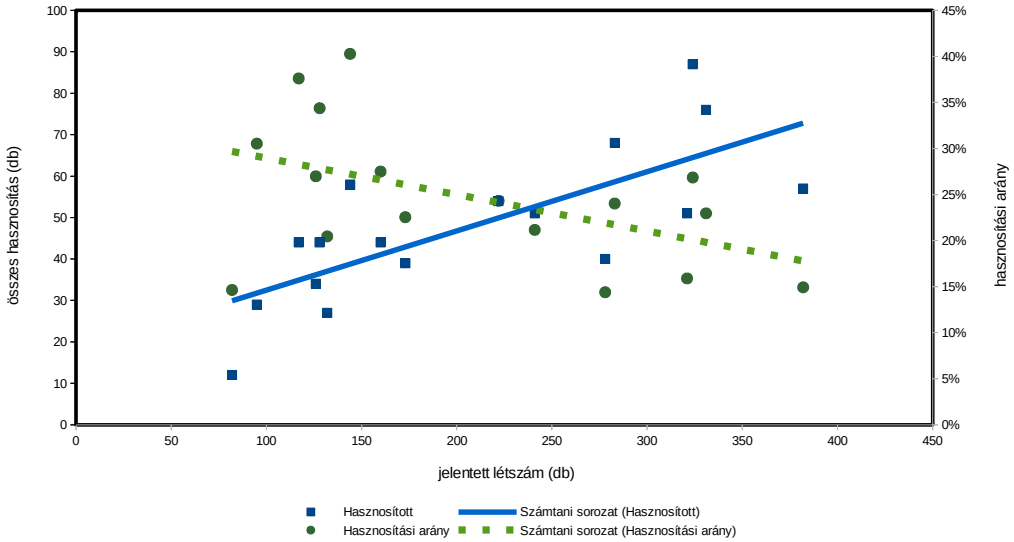

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

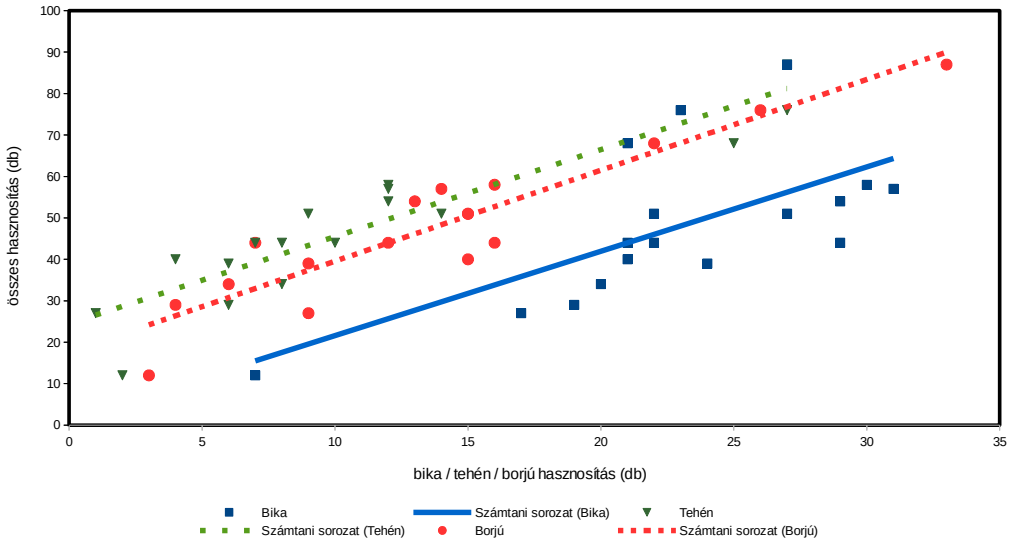

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

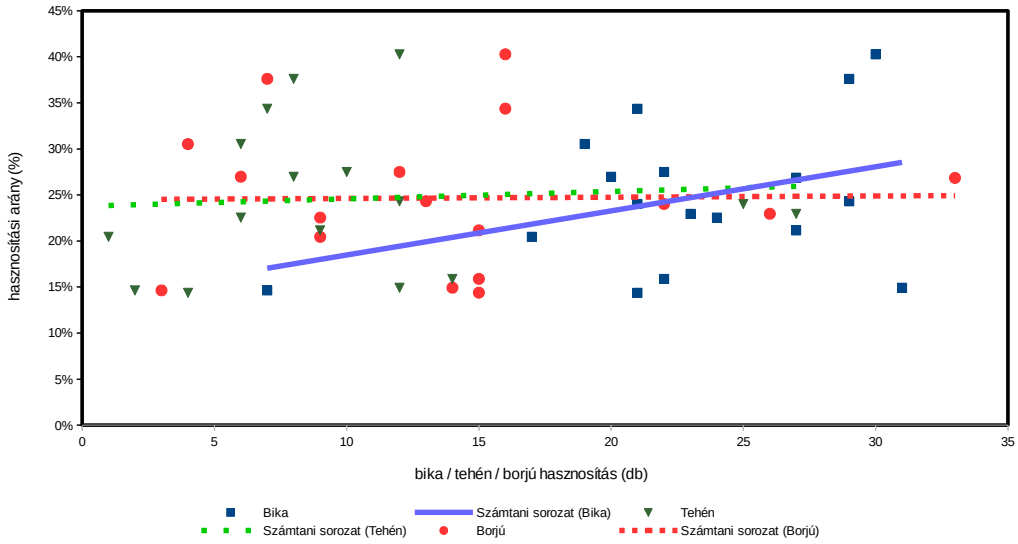

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2007

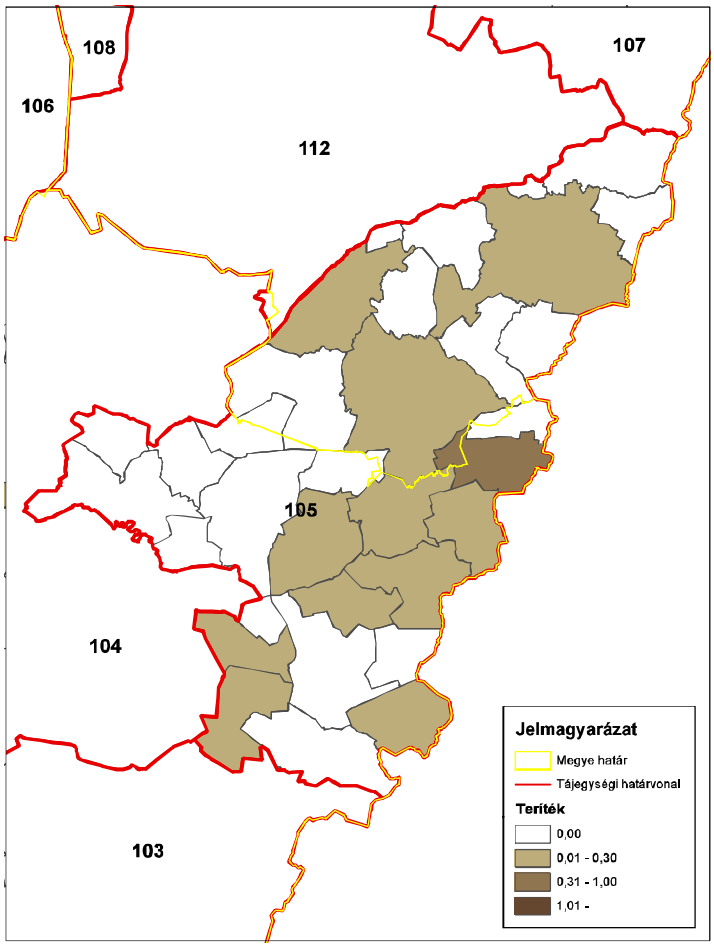

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2008

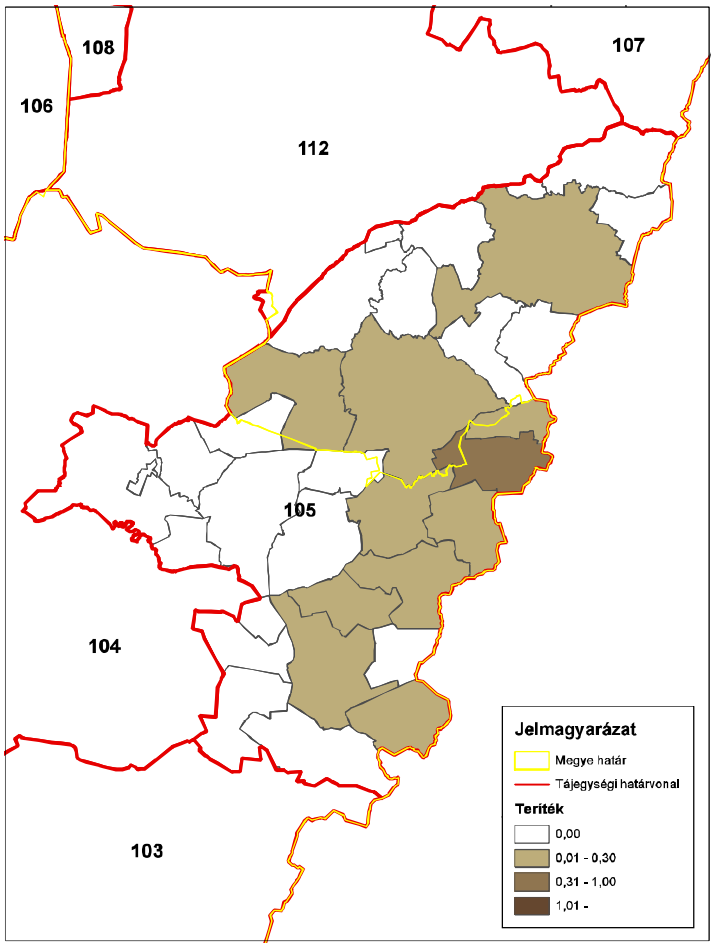

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2009

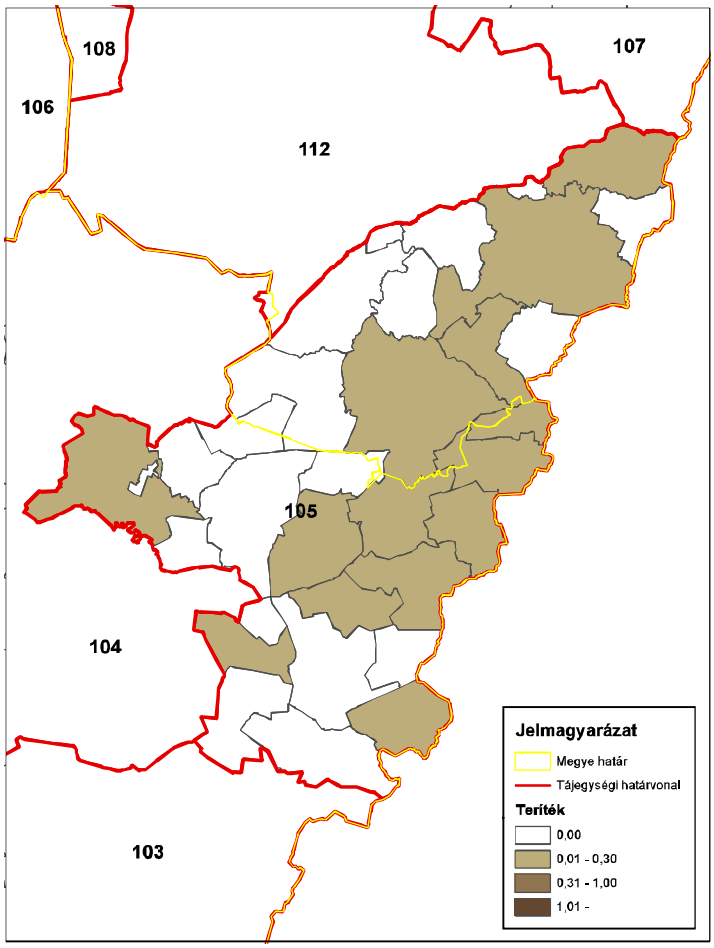

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2010

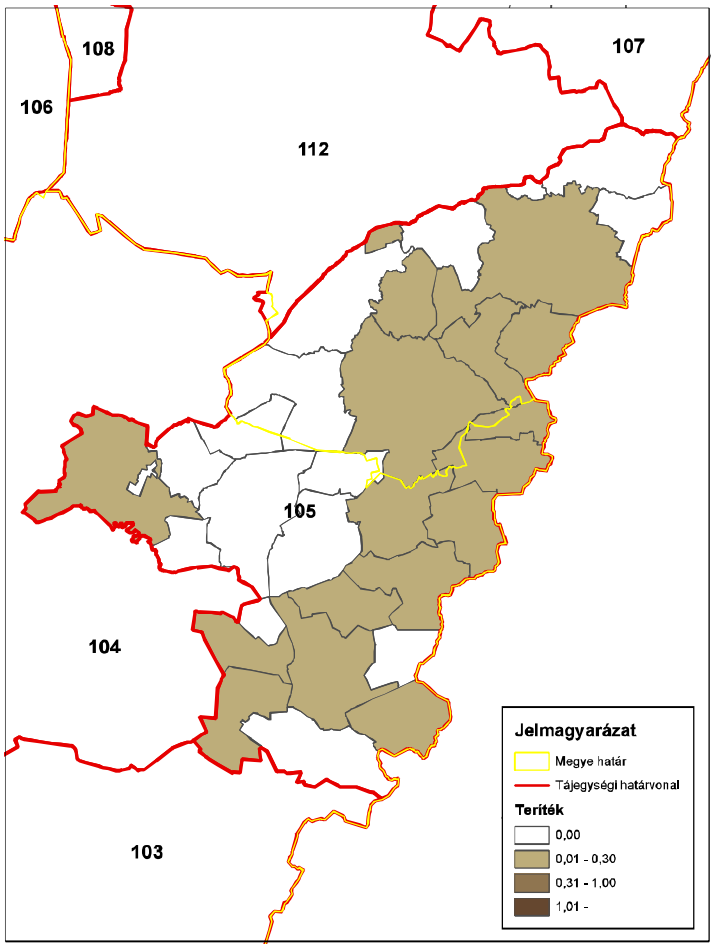

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2011

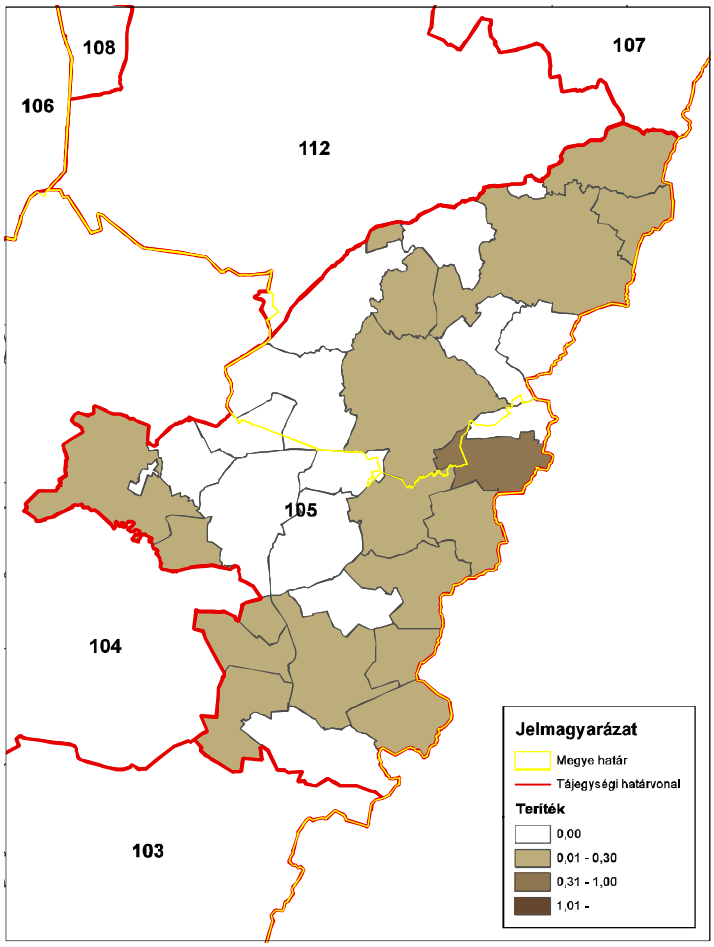

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2012

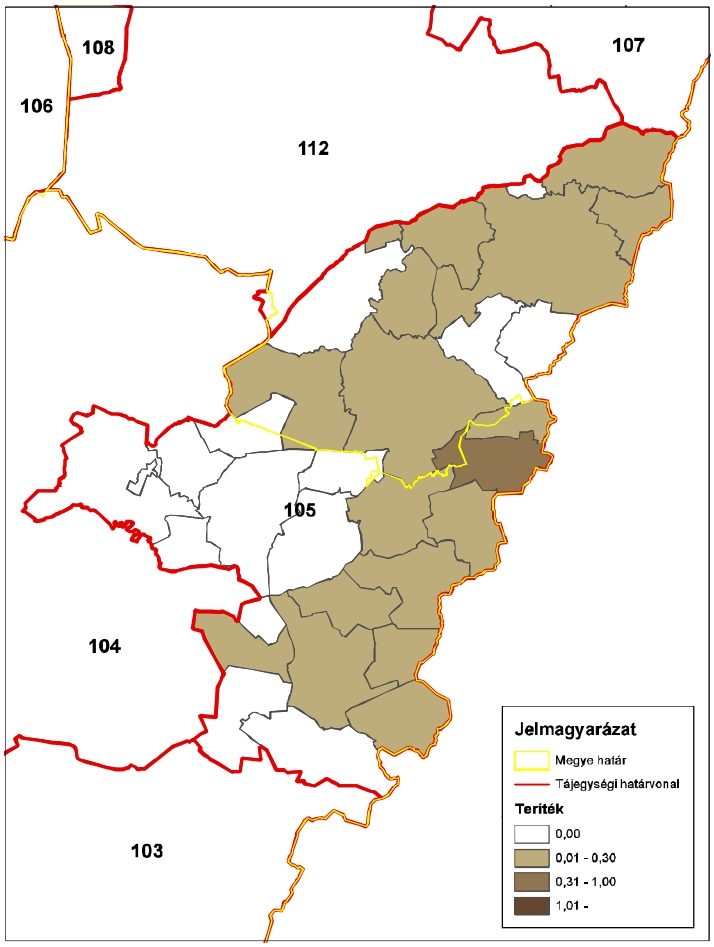

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2013

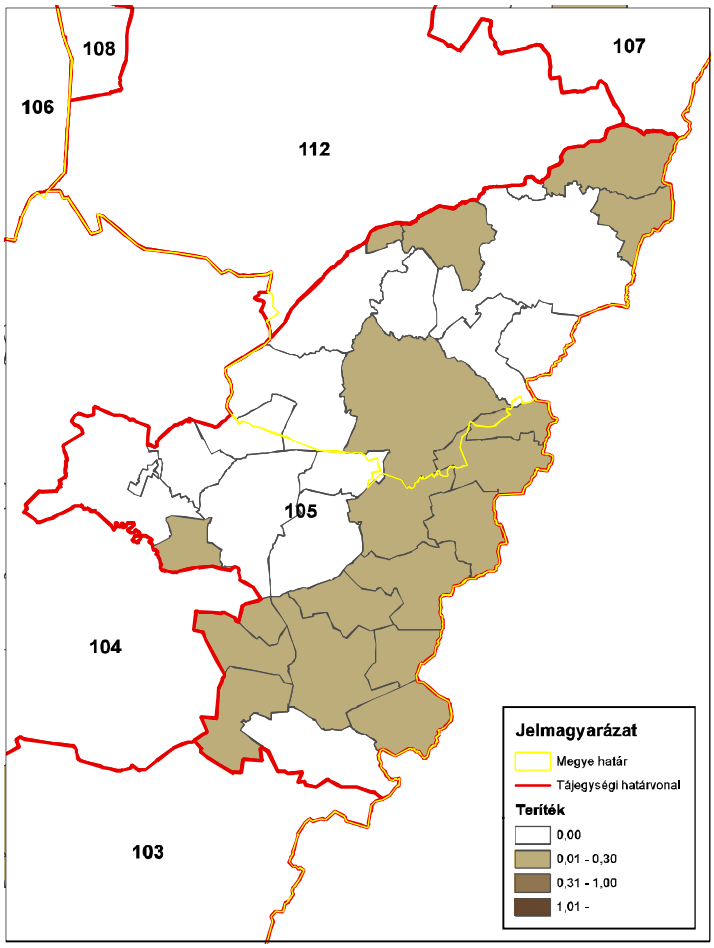

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2014

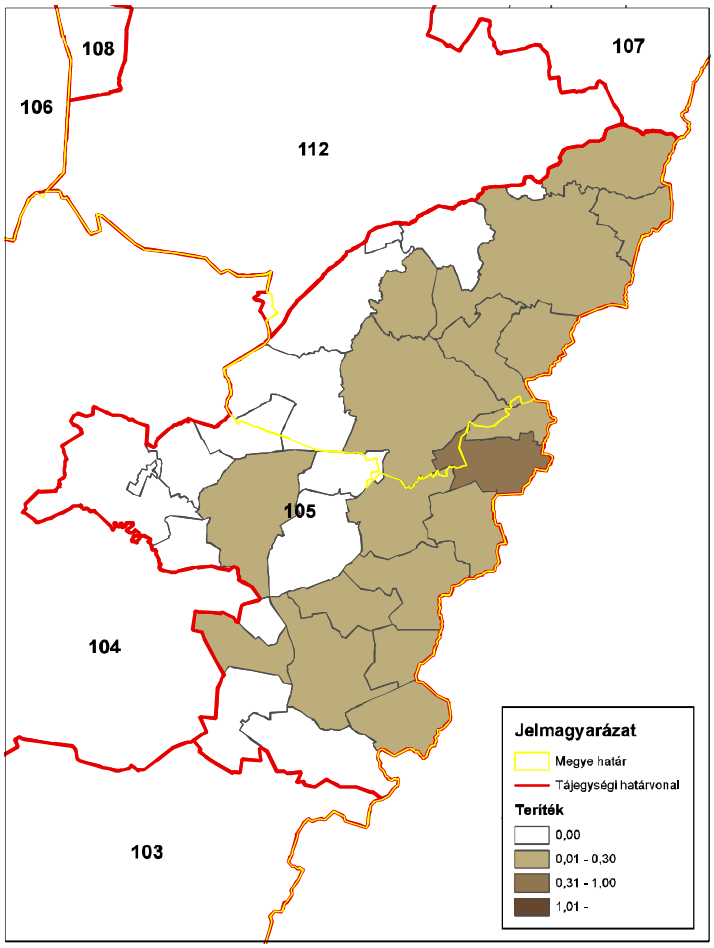

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	6	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
1999	19	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2000	30	5	16,7%		3	2	0,0%	60,0%	40,0%
2001	15	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2002	14	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2003	22	3	13,6%			3	0,0%	0,0%	100,0%
2004	30	2	6,7%		1	1	0,0%	50,0%	50,0%
2005	24	2	8,3%	2			100,0%	0,0%	0,0%
2006	23	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2007	31	3	9,7%	1	1	1	33,3%	33,3%	33,3%
2008	27	3	11,1%			3	0,0%	0,0%	100,0%
2009	20	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2010	21	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2011	21	2	9,5%			2	0,0%	0,0%	100,0%
2012	23	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2013	34	4	11,8%			4	0,0%	0,0%	100,0%
2014	27	6	22,2%		1	5	0,0%	16,7%	83,3%

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

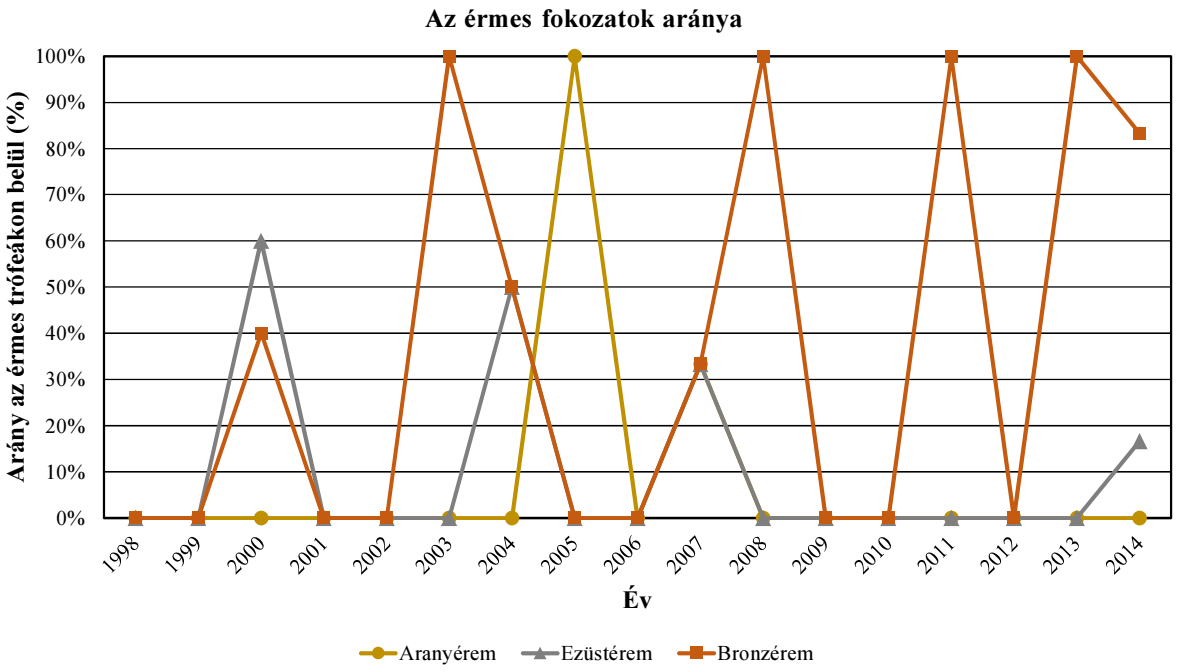

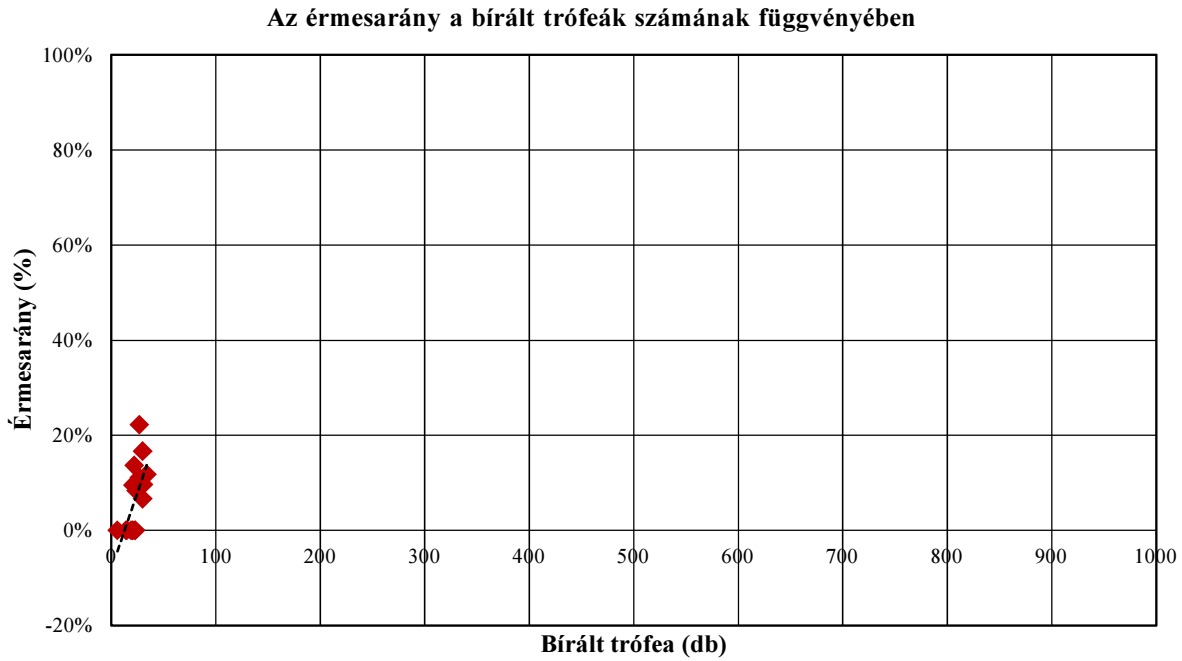

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1		3	7	2	3	2	10	5	6	7	3		6	5	3	3	5
2	3	3	7	6	7	9	10	12	11	14	4	7	8	7	13	9	8
3	1	4	4	4	3	1	5	2	3	1	8	7	2	3	2	9	5
4	2	6	3	2		5	3	2	3	4	5	4	4	4	3	4	5
5		3	2	1	1			1		2	4	1	1		1	5	1
6			1			2	1			1		1		2	1	3	1
7			2							1	3					1	2
8								1									
9			2			1		1		1							
10						2	1										
11			1														
12			1														
13																	
13<																	
Összesen	**6**	**19**	**30**	**15**	**14**	**22**	**30**	**24**	**23**	**31**	**27**	**20**	**21**	**21**	**23**	**34**	**27**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1		15,8%	23,3%	13,3%	21,4%	9,1%	33,3%	20,8%	26,1%	22,6%	11,1%		28,6%	23,8%	13,0%	8,8%	18,5%
2	50,0%	15,8%	23,3%	40,0%	50,0%	40,9%	33,3%	50,0%	47,8%	45,2%	14,8%	35,0%	38,1%	33,3%	56,5%	26,5%	29,6%
3	16,7%	21,1%	13,3%	26,7%	21,4%	4,5%	16,7%	8,3%	13,0%	3,2%	29,6%	35,0%	9,5%	14,3%	8,7%	26,5%	18,5%
4	33,3%	31,6%	10,0%	13,3%		22,7%	10,0%	8,3%	13,0%	12,9%	18,5%	20,0%	19,0%	19,0%	13,0%	11,8%	18,5%
5		15,8%	6,7%	6,7%	7,1%			4,2%		6,5%	14,8%	5,0%	4,8%		4,3%	14,7%	3,7%
6			3,3%			9,1%	3,3%			3,2%		5,0%		9,5%	4,3%	8,8%	3,7%
7			6,7%							3,2%	11,1%					2,9%	7,4%
8								4,2%									
9			6,7%			4,5%		4,2%		3,2%							
10						9,1%	3,3%										
11			3,3%														
12			3,3%														
13																	
13<																	
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

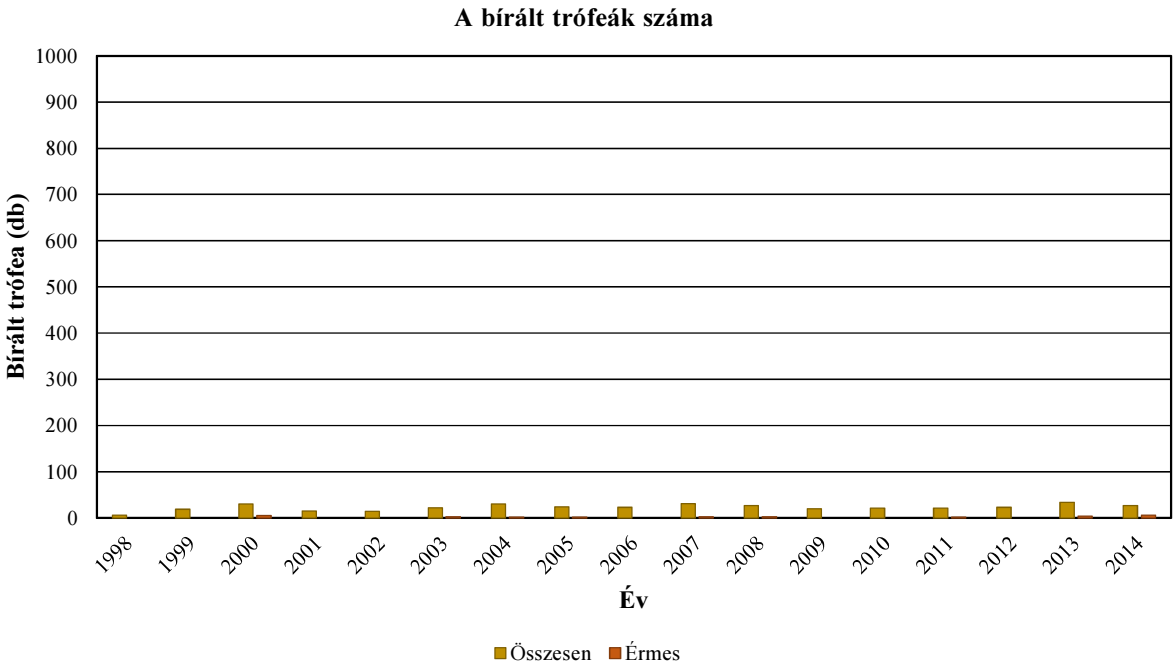

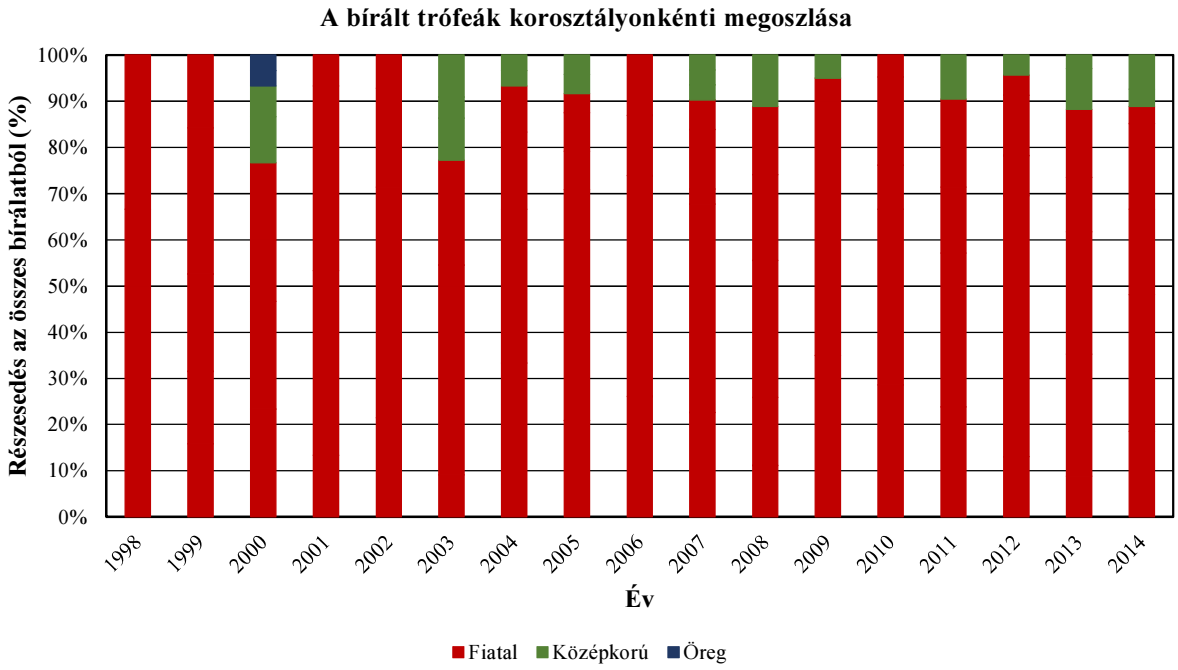

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	70	36,62			1,27	2,67			
2	138	61,92	22,25	16,50	2,55	6,53			
3	64	70,58	18,35	12,05	3,17	8,13			
4	59	79,00	28,83	28,28	4,16	9,50	20,45	12,81	11,28
5	23	83,16	26,99	30,38	4,82	9,94	19,99	13,37	11,11
6	13	91,11	31,40	32,26	5,93	10,81	24,04	14,91	12,96
7	9	97,50	35,23	29,70	7,22	12,70	24,35	14,36	13,20
8	1	110,10	37,65	45,25	9,69	18,00	29,90	16,00	15,15
9	5	96,71	35,02	33,89	7,41	13,63	23,71	15,08	14,17
10	3	102,36	35,69	25,76	7,07	11,75	24,75	15,91	13,76
11	1	105,00	36,50	41,00	7,69	11,00	25,85	15,50	15,55
12	1	100,25	31,50	35,00	8,06	14,00	27,25	16,00	15,25
13									
13<									

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	70	20,92			1,01	2,00			
2	138	45,63	22,25	16,50	1,78	4,00			
3	64	54,14	18,35	12,05	1,89	6,00			
4	59	67,71	21,68	22,98	2,28	8,00	14,82	11,32	9,67
5	23	63,00	25,28	26,35	2,93	8,67	17,60	11,35	10,25
6	13	73,50	18,15	27,43	3,45	4,00	21,75	14,00	12,13
7	9	90,20	33,40	22,82	5,72	9,00	22,70	12,10	11,00
8	1	110,10	37,65	45,25	9,69	18,00	29,90	16,00	15,15
9	5	90,35	33,25	30,63	5,61	11,50	22,05	12,75	12,68
10	3	101,48	34,43	24,75	6,34	10,50	23,75	15,83	13,18
11	1	105,00	36,50	41,00	7,69	11,00	25,85	15,50	15,55
12	1	100,25	31,50	35,00	8,06	14,00	27,25	16,00	15,25
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	70	48,92			1,84	4,67			
2	138	70,49	22,25	16,50	3,37	8,20			
3	64	82,55	18,35	12,05	4,39	11,00			
4	59	90,03	33,67	31,65	5,82	13,00	23,53	14,15	13,02
5	23	94,65	28,45	35,70	7,00	11,00	22,98	15,02	12,63
6	13	106,15	41,20	38,25	8,28	16,00	27,15	16,00	13,85
7	9	107,50	39,40	45,50	10,97	16,00	25,93	17,40	16,15
8	1	110,10	37,65	45,25	9,69	18,00	29,90	16,00	15,15
9	5	102,85	36,75	36,95	10,58	17,00	27,10	17,05	16,75
10	3	103,25	36,95	26,78	7,80	13,00	25,75	16,00	14,35
11	1	105,00	36,50	41,00	7,69	11,00	25,85	15,50	15,55
12	1	100,25	31,50	35,00	8,06	14,00	27,25	16,00	15,25
13									
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	70	28,00			0,83	2,67			
2	138	24,86	0,00	0,00	1,59	4,20			
3	64	28,41	0,00	0,00	2,50	5,00			
4	59	22,31	11,98	8,67	3,55	5,00	8,72	2,83	3,35
5	23	31,65	3,18	9,35	4,07	2,33	5,38	3,67	2,38
6	13	32,65	23,05	10,83	4,84	12,00	5,40	2,00	1,72
7	9	17,30	6,00	22,68	5,25	7,00	3,23	5,30	5,15
8	1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9	5	12,50	3,50	6,33	4,98	5,50	5,05	4,30	4,08
10	3	1,78	2,53	2,03	1,47	2,50	2,00	0,17	1,18
11	1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12	1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13									
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	70	76,5%			65,2%	100,0%			
2	138	40,1%	0,0%	0,0%	62,5%	64,3%			
3	64	40,3%	0,0%	0,0%	78,6%	61,5%			
4	59	28,2%	41,6%	30,6%	85,4%	52,6%	42,6%	22,1%	29,7%
5	23	38,1%	11,8%	30,8%	84,4%	23,5%	26,9%	27,4%	21,5%
6	13	35,8%	73,4%	33,6%	81,5%	111,0%	22,5%	13,4%	13,2%
7	9	17,7%	17,0%	76,4%	72,7%	55,1%	13,2%	36,9%	39,0%
8	1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
9	5	12,9%	10,0%	18,7%	67,1%	40,4%	21,3%	28,5%	28,8%
10	3	1,7%	7,1%	7,9%	20,7%	21,3%	8,1%	1,1%	8,5%
11	1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
12	1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
13									
13<									

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	70	20,92			1,01	2,00			
2	138	45,63	22,25	16,50	1,78	4,00			
3	64	54,14	18,35	12,05	1,89	6,00			
4	59	67,71	21,68	22,98	2,28	8,00	14,82	11,32	9,67
5	23	63,00	25,28	26,35	2,93	8,67	17,60	11,35	10,25
6	13	73,50	18,15	27,43	3,45	4,00	21,75	14,00	12,13
7	9	90,20	33,40	22,82	5,72	9,00	22,70	12,10	11,00
8	1	110,10	37,65	45,25	9,69	18,00	29,90	16,00	15,15
9	5	90,35	33,25	30,63	5,61	11,50	22,05	12,75	12,68
10	3	101,48	34,43	24,75	6,34	10,50	23,75	15,83	13,18
11	1	105,00	36,50	41,00	7,69	11,00	25,85	15,50	15,55
12	1	100,25	31,50	35,00	8,06	14,00	27,25	16,00	15,25
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	70	1999			2013	1999			
2	138	1999	2005	2005	2001	2005			
3	64	1999	1999	1999	1998	1998			
4	59	2011	1999	1999	1998	1999	1999	1999	1999
5	23	2002	1999	2000	2002	1999	2000	2000	2000
6	13	2003	2000	2011	2003	2000	2004	2011	2013
7	9	2013	2000	2008	2008	2008	2013	2013	2013
8	1	2005	2005	2005	2005	2005	2005	2005	2005
9	5	2003	2007	2000	2000	2000	2003	2003	2000
10	3	2003	2003	2004	2003	2003	2003	2003	2003
11	1	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
12	1	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	70	48,92			1,84	4,67			
2	138	70,49	22,25	16,50	3,37	8,20			
3	64	82,55	18,35	12,05	4,39	11,00			
4	59	90,03	33,67	31,65	5,82	13,00	23,53	14,15	13,02
5	23	94,65	28,45	35,70	7,00	11,00	22,98	15,02	12,63
6	13	106,15	41,20	38,25	8,28	16,00	27,15	16,00	13,85
7	9	107,50	39,40	45,50	10,97	16,00	25,93	17,40	16,15
8	1	110,10	37,65	45,25	9,69	18,00	29,90	16,00	15,15
9	5	102,85	36,75	36,95	10,58	17,00	27,10	17,05	16,75
10	3	103,25	36,95	26,78	7,80	13,00	25,75	16,00	14,35
11	1	105,00	36,50	41,00	7,69	11,00	25,85	15,50	15,55
12	1	100,25	31,50	35,00	8,06	14,00	27,25	16,00	15,25
13									
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	70	2002			2002	2002			
2	138	2002	2005	2005	2008	2012			
3	64	2012	1999	1999	2012	2012			
4	59	2010	2014	2010	2014	2008	2014	2014	2014
5	23	2014	2008	2008	2005	2002	2008	2008	2008
6	13	2014	2014	2007	2014	2007	2014	2007	2014
7	9	2007	2007	2007	2007	2007	2014	2007	2007
8	1	2005	2005	2005	2005	2005	2005	2005	2005
9	5	2007	2003	2005	2005	2005	2005	2005	2005
10	3	2004	2004	2003	2004	2004	2004	2004	2004
11	1	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
12	1	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
13									
13<									

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

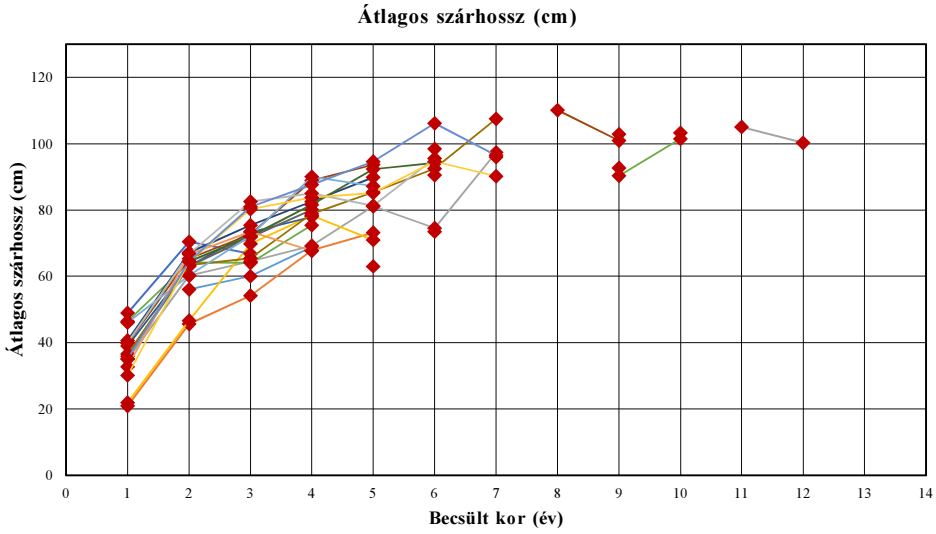

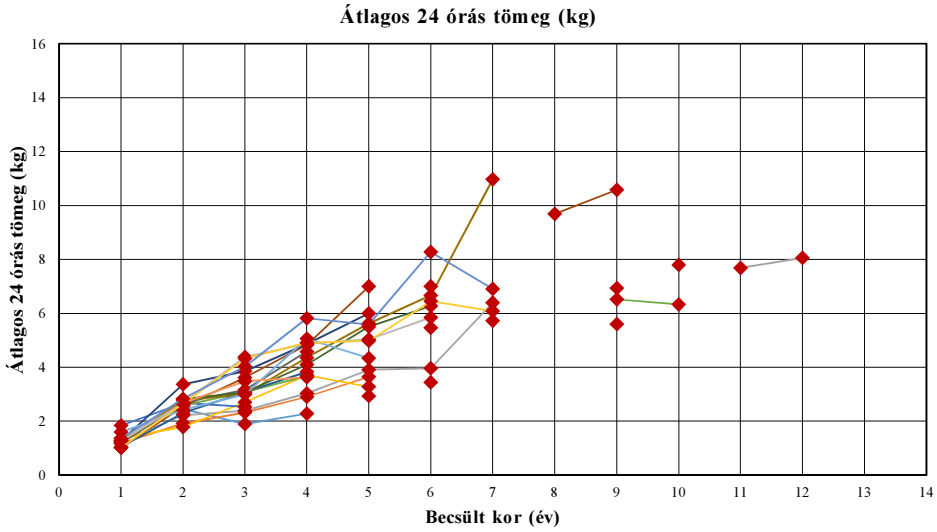

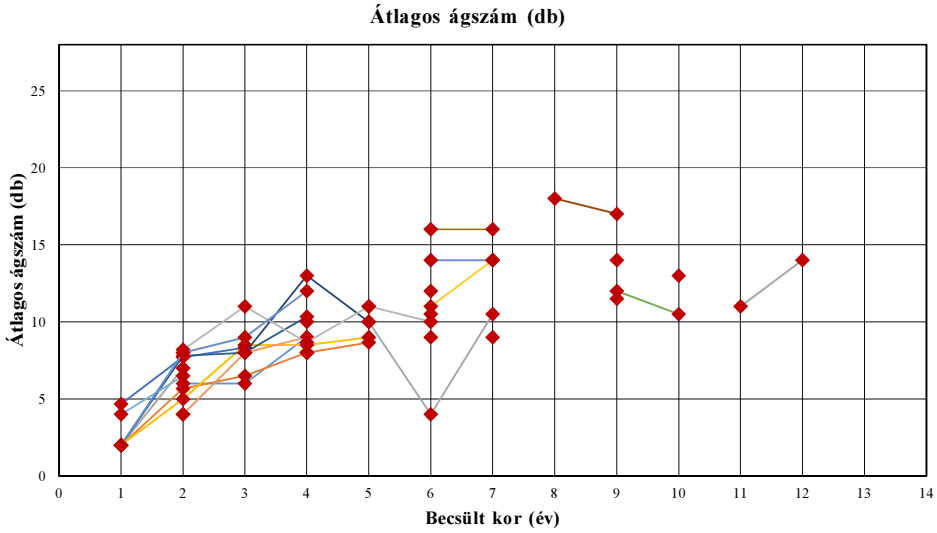

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

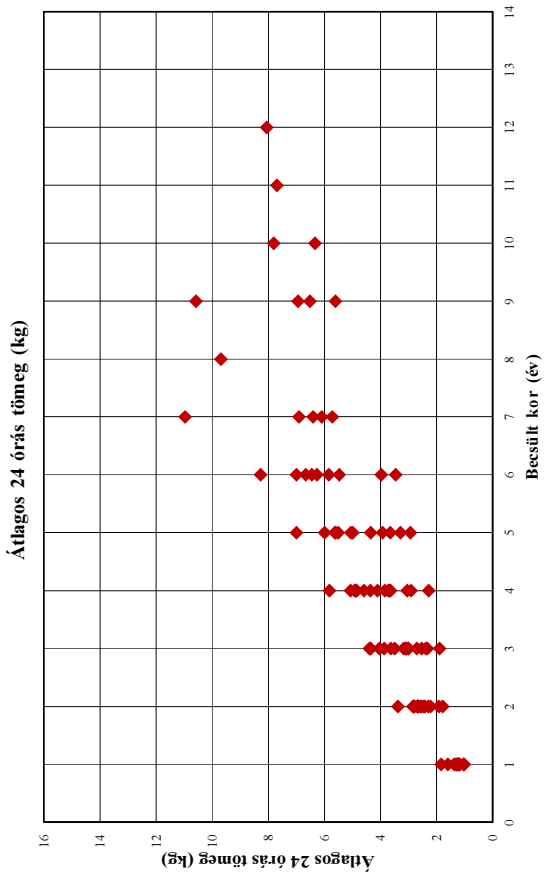

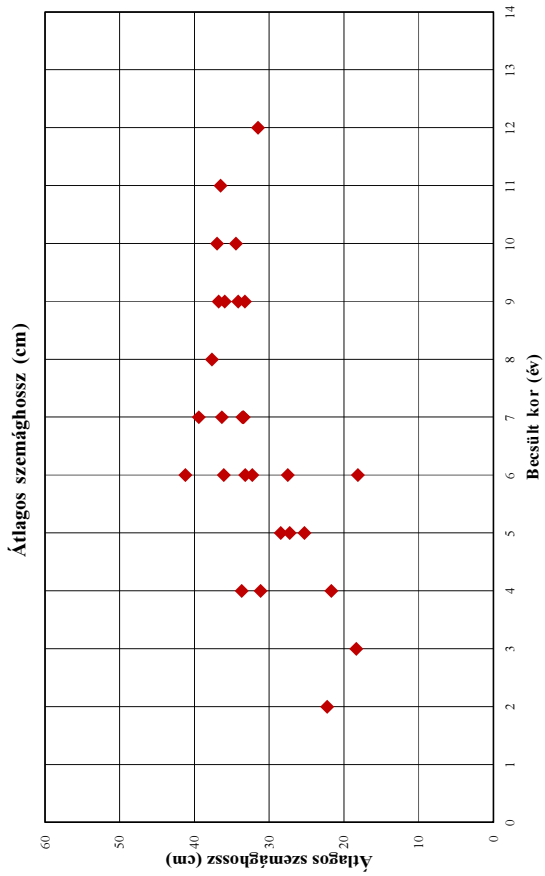

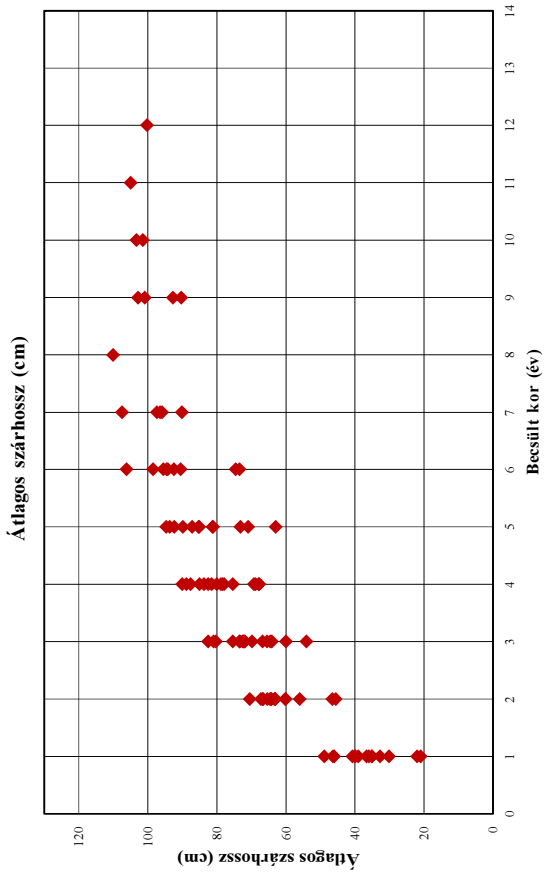

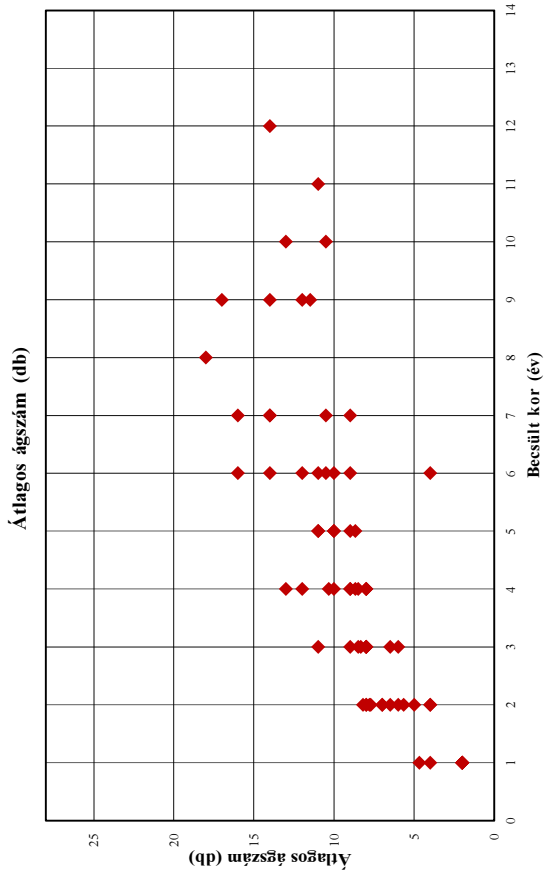

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

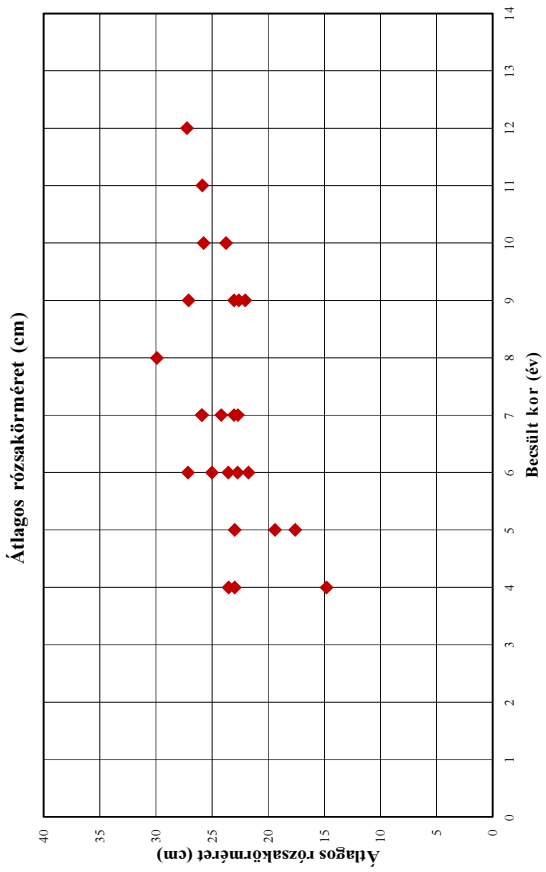

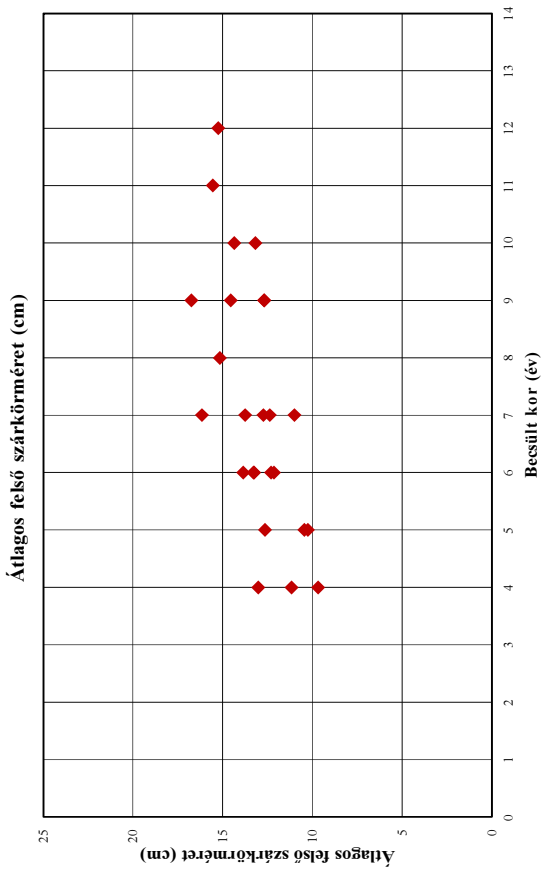

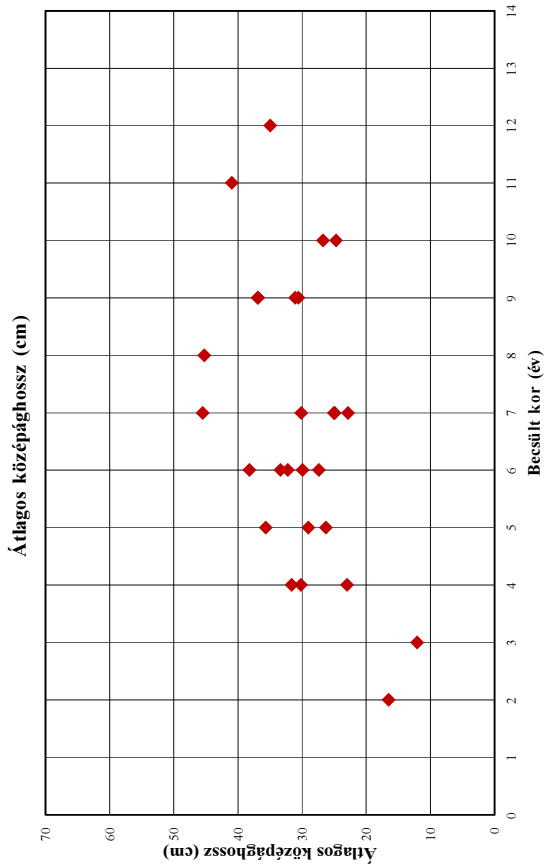

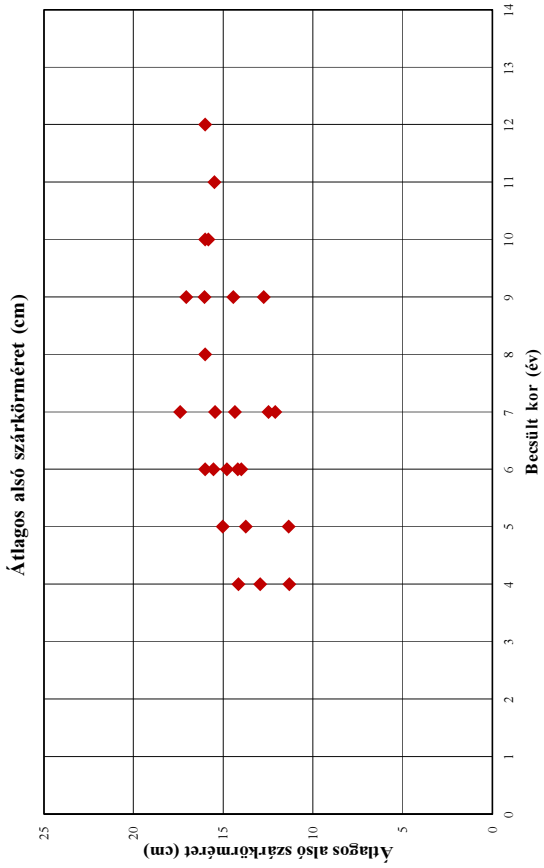

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1									
1998	2	3	56,00			2,45	6,00			
1998	3	1	60,00			1,89	6,00			
1998	4	2	68,88			2,28	9,00			
1998	5									
1998	6									
1998	7									
1998	8									
1998	9									
1998	10									
1998	11									
1998	12									
1998	13									
1998	13<									
1999	1	3	20,92			1,17	2,00			
1999	2	3	45,63			1,91	5,67			
1999	3	4	54,14	18,35	12,05	2,32	6,50			
1999	4	6	67,87	21,68	22,98	2,91	8,00	14,82	11,32	9,67
1999	5	3	73,20	25,28	29,08	3,65	8,67	19,40	13,75	10,45
1999	6									
1999	7									
1999	8									
1999	9									
1999	10									
1999	11									
1999	12									
1999	13									
1999	13<									
2000	1	7	35,03			1,26	2,00			
2000	2	7	60,17			2,21	7,00			
2000	3	4	64,56			2,39				
2000	4	3	69,27			3,04				
2000	5	2	81,13	27,25	26,35	3,92	10,00	17,60	11,35	10,25
2000	6	1	74,55	18,15		3,97	4,00			
2000	7	2	97,38	33,40	25,08	6,40	10,50	24,18	15,45	13,75
2000	8									
2000	9	2	92,70	34,13	30,63	5,61	11,50	22,63	14,45	12,68
2000	10									
2000	11	1	105,00	36,50	41,00	7,69	11,00	25,85	15,50	15,55
2000	12	1	100,25	31,50	35,00	8,06	14,00	27,25	16,00	15,25
2000	13									
2000	13<									
2001	1	2	21,93			1,37	2,00			
2001	2	6	46,59			1,78	5,00			
2001	3	4	69,84			2,70	8,50			
2001	4	2	78,35			3,71	8,50			
2001	5	1	71,00			3,28	9,00			
2001	6									
2001	7									
2001	8									
2001	9									
2001	10									
2001	11									
2001	12									
2001	13									
2001	13<									
2002	1	3	48,92			1,84	4,67			
2002	2	7	70,49			2,67	7,71			
2002	3	3	66,83			2,53	8,33			
2002	4									
2002	5	1	63,00			2,93	11,00			
2002	6									
2002	7									
2002	8									
2002	9									
2002	10									
2002	11									
2002	12									
2002	13									
2002	13<									

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1	2	46,43			1,23				
2003	2	9	64,22			2,58	7,00			
2003	3	1	64,10			3,09				
2003	4	5	75,43			3,68	8,00			
2003	5									
2003	6	2	73,50			3,45	9,00			
2003	7									
2003	8									
2003	9	1	90,35	36,75	36,90	6,52	12,00	22,05	12,75	12,70
2003	10	2	101,48	34,43	26,78	6,34	10,50	23,75	15,83	13,18
2003	11									
2003	12									
2003	13									
2003	13<									
2004	1	10	39,00			1,04	2,00			
2004	2	10	63,10			2,29	7,80			
2004	3	5	73,34			3,09	8,00			
2004	4	3	77,95			3,84	10,33			
2004	5									
2004	6	1	90,50	27,50	32,25	5,47	12,00	21,75	14,20	12,30
2004	7									
2004	8									
2004	9									
2004	10	1	103,25	36,95	24,75	7,80	13,00	25,75	16,00	14,35
2004	11									
2004	12									
2004	13									
2004	13<									
2005	1	5	39,85			1,02				
2005	2	12	65,43	22,25	16,50	2,53	4,00			
2005	3	2	72,65			3,63				
2005	4	2	88,88			4,84				
2005	5	1	93,70			7,00				
2005	6									
2005	7									
2005	8	1	110,10	37,65	45,25	9,69	18,00	29,90	16,00	15,15
2005	9	1	100,95	35,95	36,95	10,58	17,00	27,10	17,05	16,75
2005	10									
2005	11									
2005	12									
2005	13									
2005	13<									
2006	1	6	35,93			1,18				
2006	2	11	63,14			2,68	8,00			
2006	3	3	71,87			3,17				
2006	4	3	80,08			4,58				
2006	5									
2006	6									
2006	7									
2006	8									
2006	9									
2006	10									
2006	11									
2006	12									
2006	13									
2006	13<									
2007	1	7	36,61			1,19				
2007	2	14	63,41			2,78				
2007	3	1	65,50			3,00				
2007	4	4	78,88			4,36				
2007	5	2	85,38			5,63				
2007	6	1	92,50	32,25	38,25	6,67	16,00	22,75	16,00	13,25
2007	7	1	107,50	39,40	45,50	10,97	16,00	25,90	17,40	16,15
2007	8									
2007	9	1	102,85	33,25	31,10	6,94	14,00	23,05	16,05	14,55
2007	10									
2007	11									
2007	12									
2007	13									
2007	13<									

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	3	40,63			1,27				
2008	2	4	67,23			3,37				
2008	3	8	75,43			3,86	8,00			
2008	4	5	82,59			4,87	13,00			
2008	5	4	89,88	28,45	35,70	6,00	10,00	22,98	15,02	12,63
2008	6									
2008	7	3	95,93	36,32	22,82	5,72	9,00	23,05	12,48	12,37
2008	8									
2008	9									
2008	10									
2008	11									
2008	12									
2008	13									
2008	13<									
2009	1									
2009	2	7	64,50			2,81				
2009	3	7	72,13			3,08				
2009	4	4	81,58			4,11	8,00			
2009	5	1	92,35			5,51				
2009	6	1	94,20			6,27				
2009	7									
2009	8									
2009	9									
2009	10									
2009	11									
2009	12									
2009	13									
2009	13<									
2010	1	6	46,04			1,59	4,00			
2010	2	8	60,20			2,41	6,50			
2010	3	2	72,28			3,01				
2010	4	4	90,03	31,15	31,65	5,06	10,00	23,00	12,95	11,15
2010	5	1	87,20			4,34				
2010	6									
2010	7									
2010	8									
2010	9									
2010	10									
2010	11									
2010	12									
2010	13									
2010	13<									
2011	1	5	32,74			1,25				
2011	2	7	66,66			2,67	4,00			
2011	3	3	73,47			3,49	8,00			
2011	4	4	67,71			3,64	9,00			
2011	5									
2011	6	2	98,45	36,08	27,43	7,00	10,50	25,00	14,00	13,28
2011	7									
2011	8									
2011	9									
2011	10									
2011	11									
2011	12									
2011	13									
2011	13<									
2012	1	3	40,00			1,27				
2012	2	13	66,82			2,67	8,20			
2012	3	2	82,55			4,39	11,00			
2012	4	3	85,05			4,87	8,67			
2012	5	1	81,30			5,04	11,00			
2012	6	1	95,55			5,85	10,00			
2012	7									
2012	8									
2012	9									
2012	10									
2012	11									
2012	12									
2012	13									
2012	13<									

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	3	30,10			1,01				
2013	2	9	64,51			2,64				
2013	3	9	80,29			4,33	8,00			
2013	4	4	83,76			4,91				
2013	5	5	85,15			4,98				
2013	6	3	94,63	33,22	29,98	6,45	11,00	23,55	14,80	12,13
2013	7	1	90,20	33,45	30,15	6,09	14,00	22,70	12,10	11,00
2013	8									
2013	9									
2013	10									
2013	11									
2013	12									
2013	13									
2013	13<									
2014	1	5	35,13			1,34	2,00			
2014	2	8	64,61			2,83	8,00			
2014	3	5	80,95			4,03	9,00			
2014	4	5	87,65	33,67	30,22	5,82	12,00	23,53	14,15	13,02
2014	5	1	94,65			5,59				
2014	6	1	106,15	41,20	33,40	8,28	14,00	27,15	15,55	13,85
2014	7	2	96,50	33,60	24,95	6,91	14,00	25,93	14,35	12,73
2014	8									
2014	9									
2014	10									
2014	11									
2014	12									
2014	13									
2014	13<									

Gímszarvas érmesarány (%) 1998

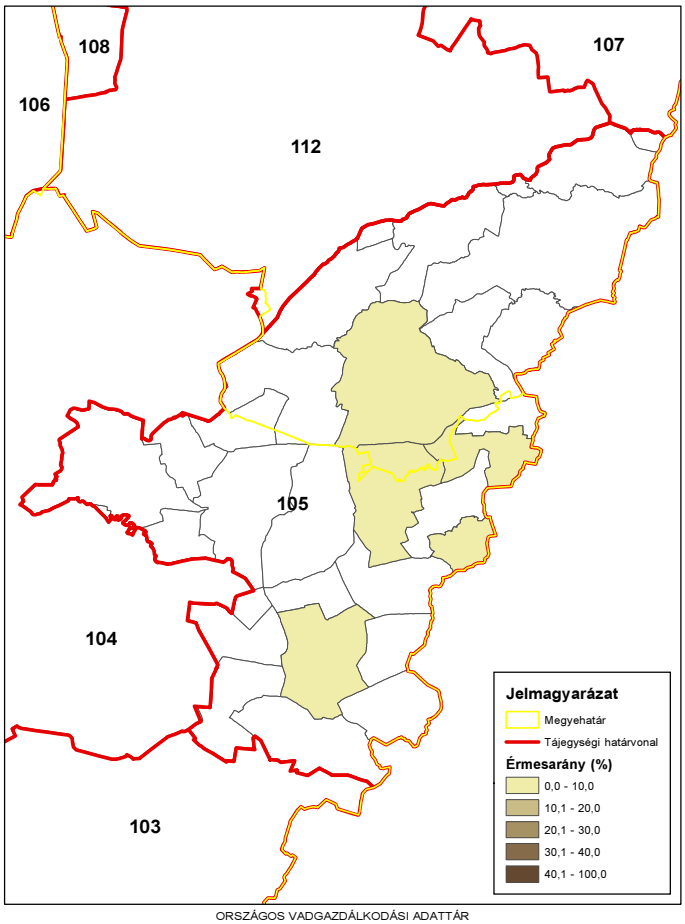

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2003

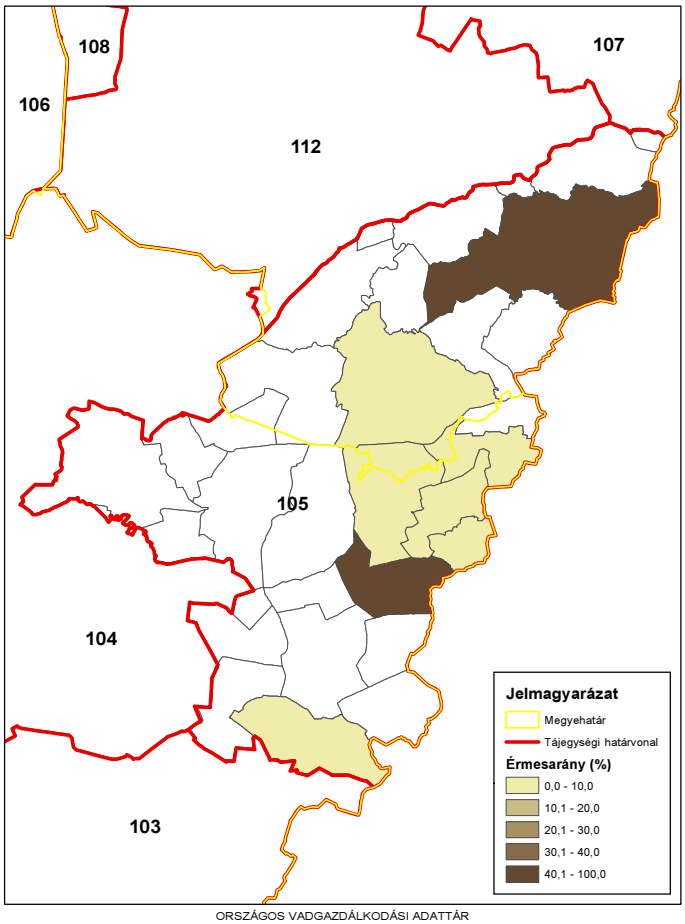

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2008

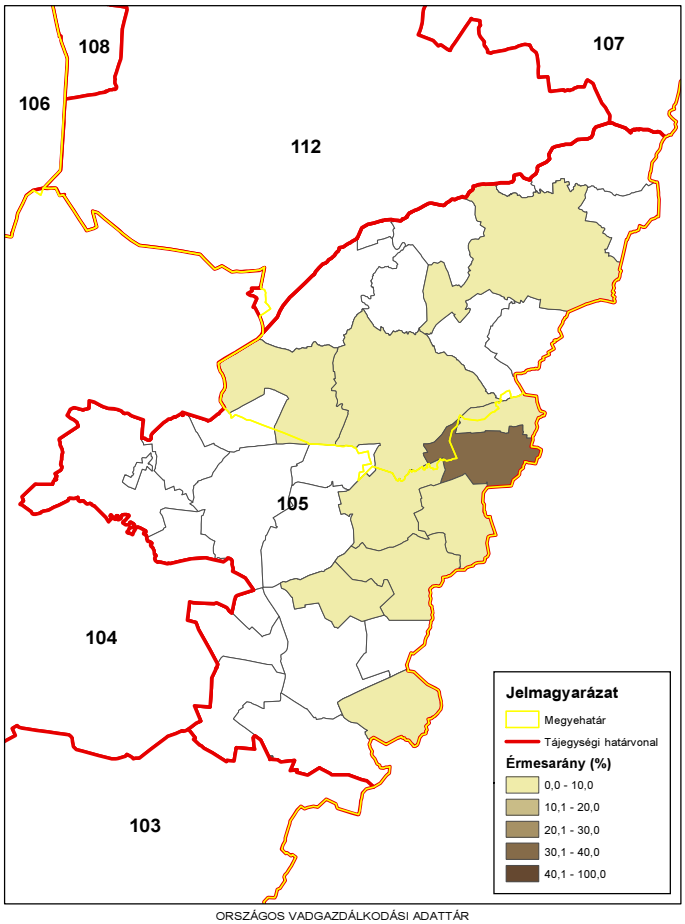

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2014

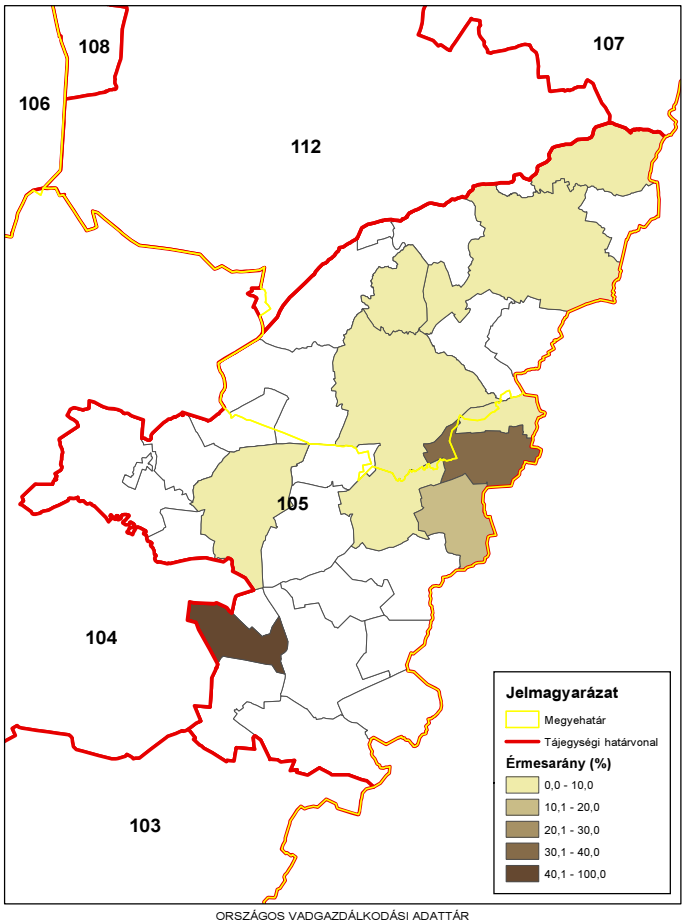

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A dámszarvas jelentett létszáma a **Kőrös-berettyói vadgazdálkodási tájegység** (105) területén egy 1998-2003 közti jelentős csökkenést követően a második tervezési ciklusban nőtt (3382→1478→1658 pld; **-40%**). A lelövések lényegében ugyanezt a pályát követték (1303→496→1033 pld; **-21%**).
- A jelentett szabad területi létszám aránya a teljes állományban csökkent (100%→ 85%).
- A dámszarvas a terítékadatok alapján a vadgazdálkodási tájegység déli részén, a 103 VGTE északi állományával alkot egységet. Az értékelt időszakban lassú, északi irányú terjedés ment végbe. Lényegében a békési részek szinte egészén van dámszarvas és a hajdú-bihariakban is terjed. A dámszarvas az utóbbi évtizedben a tájegység olyan részein is megjelent, ahol a számára szükséges erdősültség nincs meg. A magas lelövések eredményeként a tájegység magterületein a teríték sűrűsége 0.3-0.6 db/km^2.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási arány a kiugró értékektől (2x >50%) eltekintve, 30-40% között mozgott, ami szinten-tartás lehetővé tévő mérték.
- A hasznosítás összetétele az értékelt időszakban sajátosan alakult. A jelentett lelövések alapján a bika:tehén:borjú arány meglehetősen szélsőséges (**1 : 2-3 : 2-3**). Ennek a mértékű tehén- és borjúcsökkentésnek látványos következményei azonban nem jelentkeznek a jelentett állomány számaiban. Ezt az ellentmondást felerősíti az, hogy a tavaszi jelentett állományban a szaporulat rendszeresen >0.9 borjú/tehén értékeket mutat (előfordulnak >1 értékek is). Figyelembe véve, hogy a dámszarvas elég szigorúan egyet ellő faj, az állomány szinten talált értékek biológiailag kérdésesek.
- A magas hasznosítási arányok (>40%) mellett is csupán stabilizálódó jelentett állomány azt jelezheti, hogy a szabad területi dámszarvas állomány nagyobb is lehet. Ebből következően a magas hasznosítási arányok csupán látszólagosak is lehettek.

A dámszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A dámszarvas szabad területi állománya a **Kőrös-berettyói vadgazdálkodási tájegységben** az őz után áll. A gímszarvas és a vaddisznó is megjelent és mindkettő jelentett száma exponenciálisan növekszik. A dámszarvasnak az előbbiek miatt a

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége
vadgazdálkodási jelentősége is nagyobb lehet a tájegység érintett vadgazdálkodói számára. • A dámszarvas tájegységi és különösen a helyi szintű kezelését elsődlegesen az élőhelyén érvényesülő erdő- és mezőgazdasági érdekek és tűrőképesség, és másodsorban a vadgazdálkodási értéke és/vagy szerepe határozza meg. • A tájegységben igen magas a szántó (70.1%) és rét-legelő (16.8%) művelési ágba tartozó terület és kicsi az erdő (7.0%). A tájegységben a mezőgazdasági vadkártérítés az utolsó években nőtt (2→12 millió Ft/év).
A dámszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben
• A bírált trófeák részben kerti állományból származnak, ezért az agancsok értékeléséhez a trófeabírálati adatbázis kevésbé egyértelmű forrás. • A bírált agancsok száma összességében növekedett (139→195 db), ezek közül 40-50% volt az érmes (59-81 db). Az érmeseken belül átlagosan 30-40% arany, 20-40% ezüst és 20-40 % bronz érmest mutattak be. • Az átlagos szárhossz 6-10 éves kor között éri el a csúcsát, az átlagos lapátsúly 8-11 év kor között éri el a maximumát. A 9-11 éves korcsoport átlagainak szóródása azonban már nagyobb, valószínűleg a kis elemszámok miatt.

A szabad területi dámszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **105**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	923	1 766	693	**3 382**	131	627	545	**1 303**	14,2%	35,5%	78,6%	**38,5%**
1999	685	1 225	949	**2 859**	164	228	476	**868**	23,9%	18,6%	50,2%	**30,4%**
2000	818	834	369	**2 021**	118	78	144	**340**	14,4%	9,4%	39,0%	**16,8%**
2001	824	762	331	**1 917**	102	172	259	**533**	12,4%	22,6%	78,2%	**27,8%**
2002	818	840	392	**2 050**	103	302	272	**677**	12,6%	36,0%	69,4%	**33,0%**
2003	436	522	520	**1 478**	95	198	212	**505**	21,8%	37,9%	40,8%	**34,2%**
2004	518	573	567	**1 658**	103	212	260	**575**	19,9%	37,0%	45,9%	**34,7%**
2005	508	596	581	**1 685**	112	163	221	**496**	22,0%	27,3%	38,0%	**29,4%**
2006	653	666	512	**1 831**	136	233	302	**671**	20,8%	35,0%	59,0%	**36,6%**
2007	561	627	547	**1 735**	116	208	257	**581**	20,7%	33,2%	47,0%	**33,5%**
2008	546	680	531	**1 757**	127	354	401	**882**	23,3%	52,1%	75,5%	**50,2%**
2009	564	585	607	**1 756**	94	209	322	**625**	16,7%	35,7%	53,0%	**35,6%**
2010	581	597	605	**1 783**	92	245	304	**641**	15,8%	41,0%	50,2%	**36,0%**
2011	576	577	602	**1 755**	96	237	257	**590**	16,7%	41,1%	42,7%	**33,6%**
2012	599	599	547	**1 745**	106	349	206	**661**	17,7%	58,3%	37,7%	**37,9%**
2013	623	639	612	**1 874**	128	377	282	**787**	20,5%	59,0%	46,1%	**42,0%**
2014	667	705	642	**2 014**	134	427	472	**1 033**	20,1%	60,6%	73,5%	**51,3%**
Változás	-27,7%	-60,1%	-7,4%	-40,4%	2,3%	-31,9%	-13,4%	-20,7%	41,5%	70,6%	-6,5%	33,1%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	1,91	0,75	***0,39***	1	4,79	4,16	***0,87***
1999	1	1,79	1,39	***0,77***	1	1,39	2,90	***2,09***
2000	1	1,02	0,45	***0,44***	1	0,66	1,22	***1,85***
2001	1	0,92	0,40	***0,43***	1	1,69	2,54	***1,51***
2002	1	1,03	0,48	***0,47***	1	2,93	2,64	***0,90***
2003	1	1,20	1,19	***1,00***	1	2,08	2,23	***1,07***
2004	1	1,11	1,09	***0,99***	1	2,06	2,52	***1,23***
2005	1	1,17	1,14	***0,97***	1	1,46	1,97	***1,36***
2006	1	1,02	0,78	***0,77***	1	1,71	2,22	***1,30***
2007	1	1,12	0,98	***0,87***	1	1,79	2,22	***1,24***
2008	1	1,25	0,97	***0,78***	1	2,79	3,16	***1,13***
2009	1	1,04	1,08	***1,04***	1	2,22	3,43	***1,54***
2010	1	1,03	1,04	***1,01***	1	2,66	3,30	***1,24***
2011	1	1,00	1,05	***1,04***	1	2,47	2,68	***1,08***
2012	1	1,00	0,91	***0,91***	1	3,29	1,94	***0,59***
2013	1	1,03	0,98	***0,96***	1	2,95	2,20	***0,75***
2014	1	1,06	0,96	***0,91***	1	3,19	3,52	***1,11***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	27,3%	52,2%	20,5%	100%	10,1%	48,1%	41,8%	100%
1999	24,0%	42,8%	33,2%	100%	18,9%	26,3%	54,8%	100%
2000	40,5%	41,3%	18,3%	100%	34,7%	22,9%	42,4%	100%
2001	43,0%	39,7%	17,3%	100%	19,1%	32,3%	48,6%	100%
2002	39,9%	41,0%	19,1%	100%	15,2%	44,6%	40,2%	100%
2003	29,5%	35,3%	35,2%	100%	18,8%	39,2%	42,0%	100%
2004	31,2%	34,6%	34,2%	100%	17,9%	36,9%	45,2%	100%
2005	30,1%	35,4%	34,5%	100%	22,6%	32,9%	44,6%	100%
2006	35,7%	36,4%	28,0%	100%	20,3%	34,7%	45,0%	100%
2007	32,3%	36,1%	31,5%	100%	20,0%	35,8%	44,2%	100%
2008	31,1%	38,7%	30,2%	100%	14,4%	40,1%	45,5%	100%
2009	32,1%	33,3%	34,6%	100%	15,0%	33,4%	51,5%	100%
2010	32,6%	33,5%	33,9%	100%	14,4%	38,2%	47,4%	100%
2011	32,8%	32,9%	34,3%	100%	16,3%	40,2%	43,6%	100%
2012	34,3%	34,3%	31,3%	100%	16,0%	52,8%	31,2%	100%
2013	33,2%	34,1%	32,7%	100%	16,3%	47,9%	35,8%	100%
2014	33,1%	35,0%	31,9%	100%	13,0%	41,3%	45,7%	100%

A dámszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **105**

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

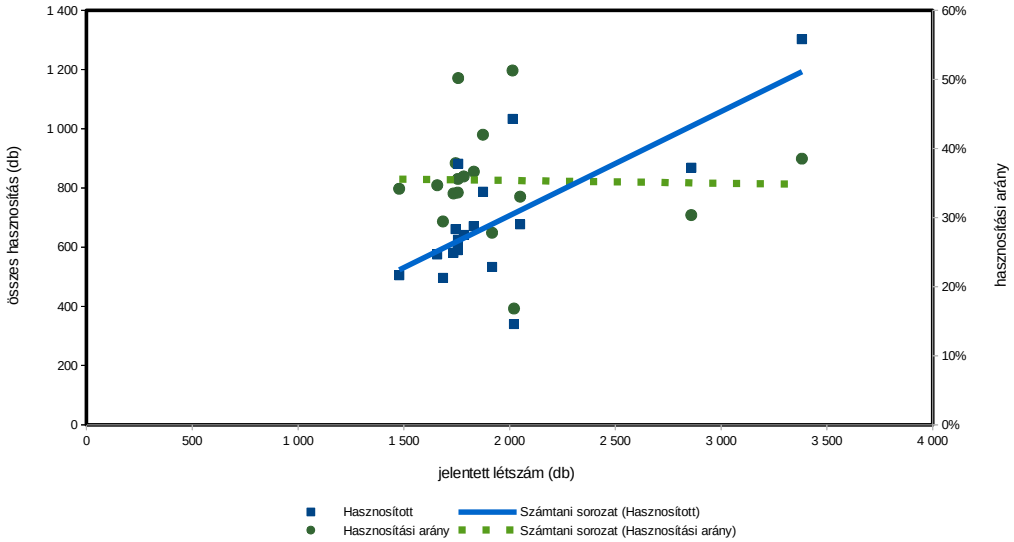

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

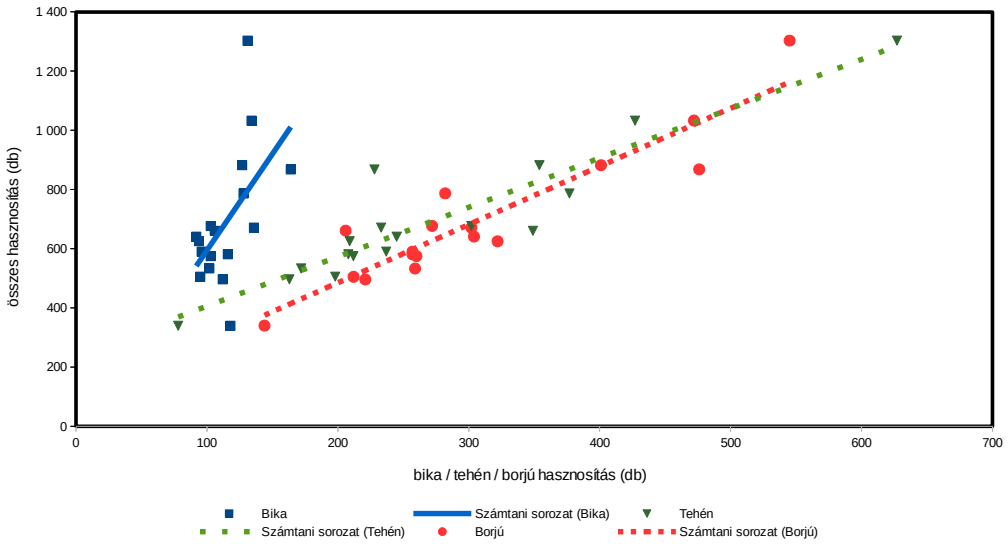

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

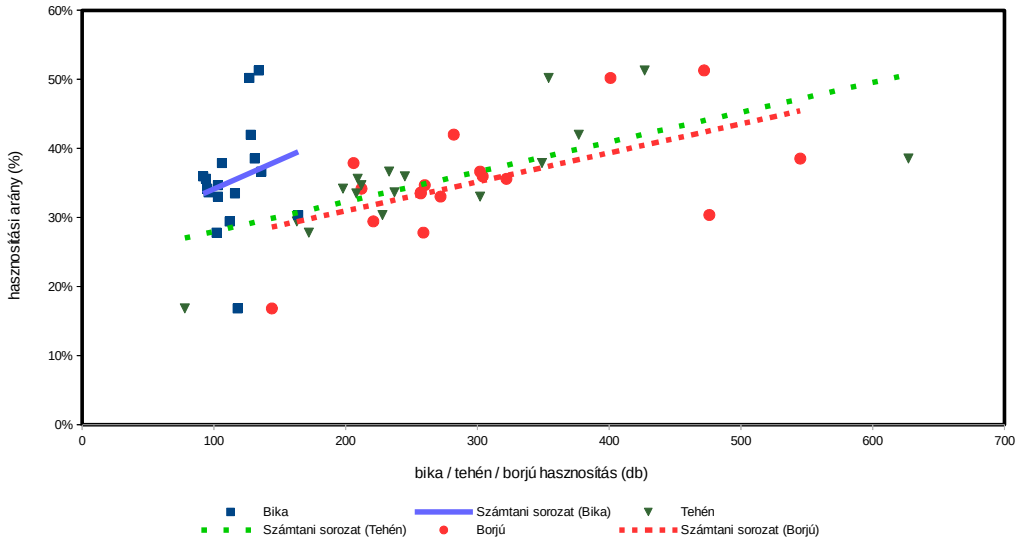

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2007

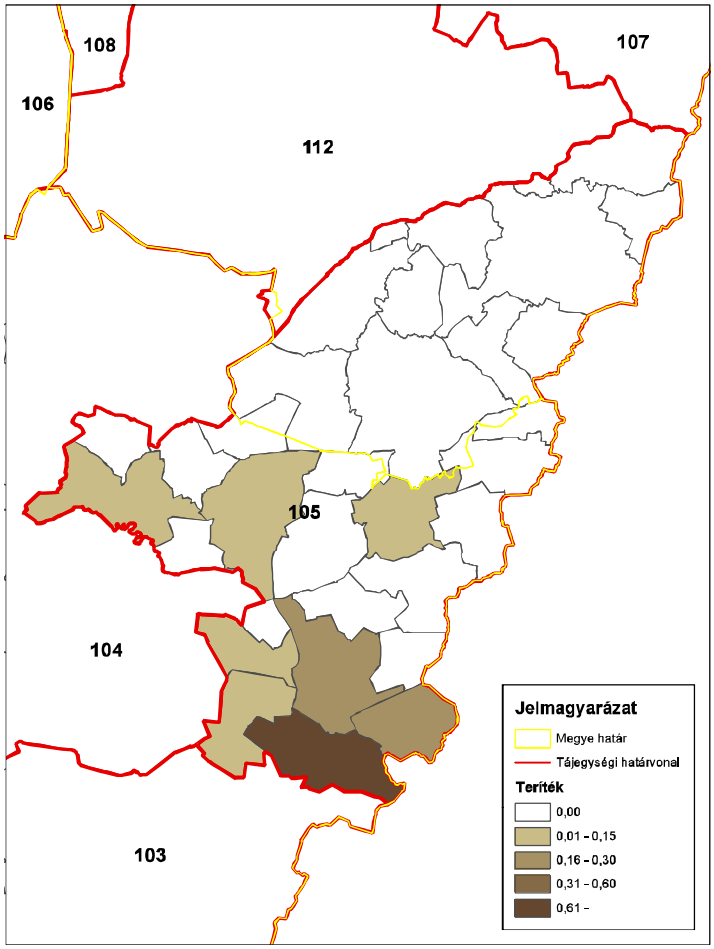

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2008

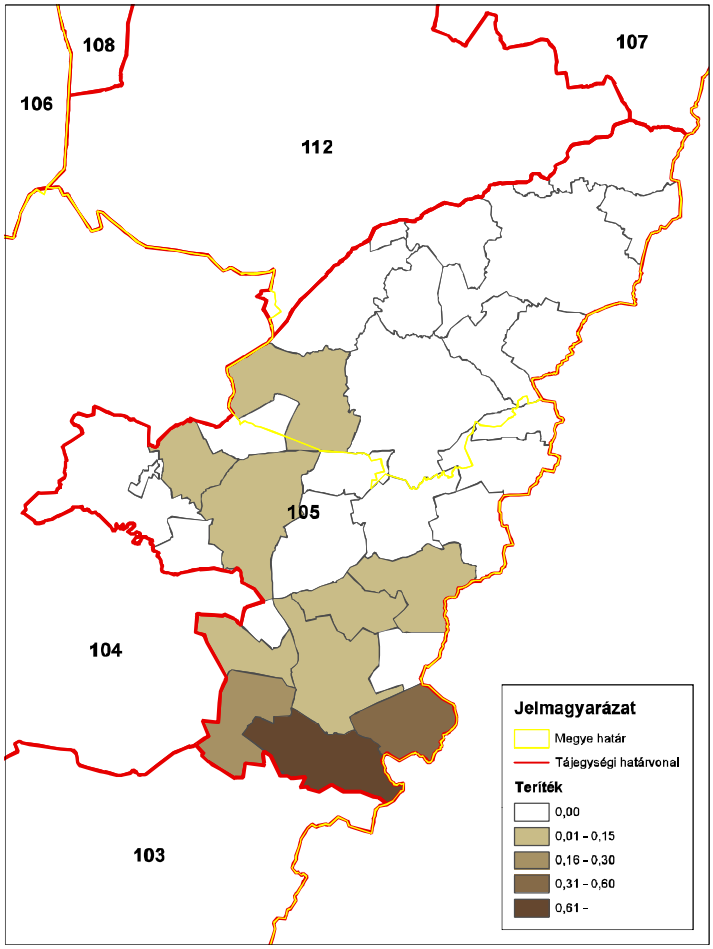

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2009

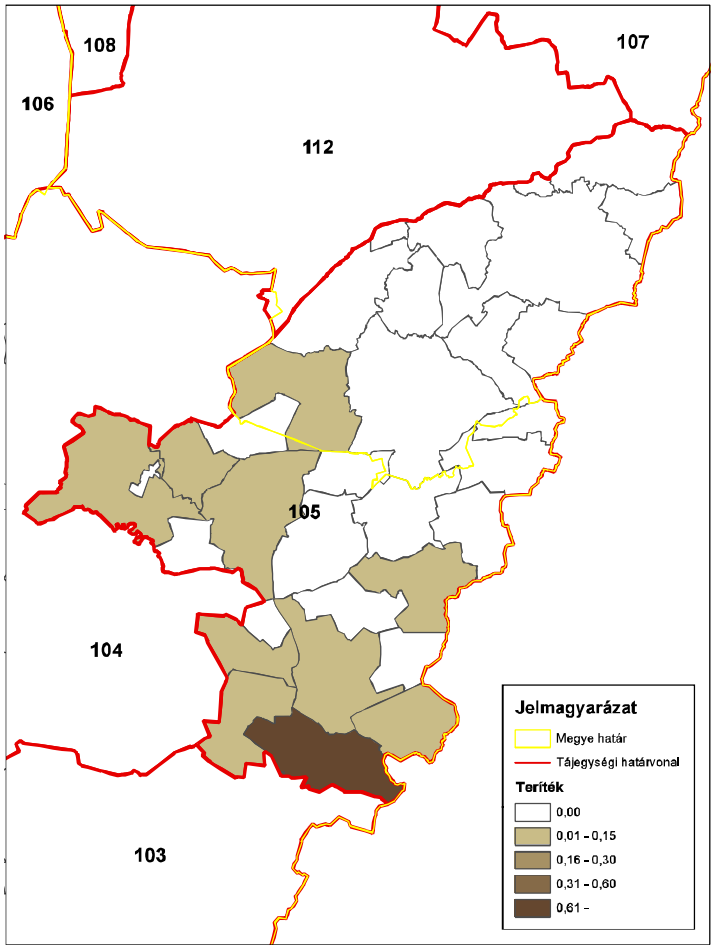

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2010

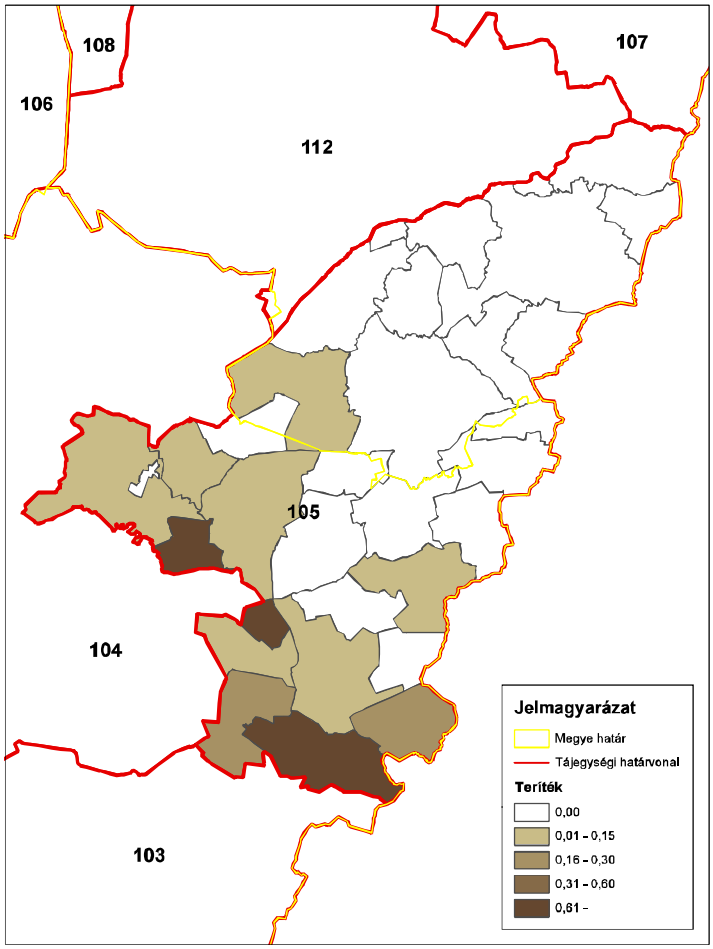

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2011

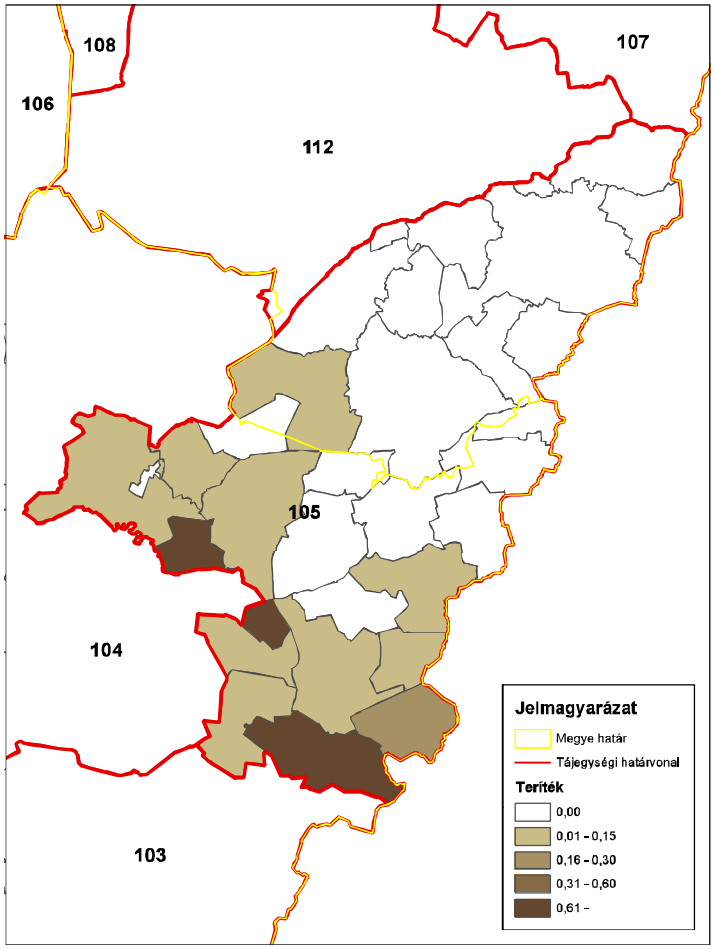

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2012

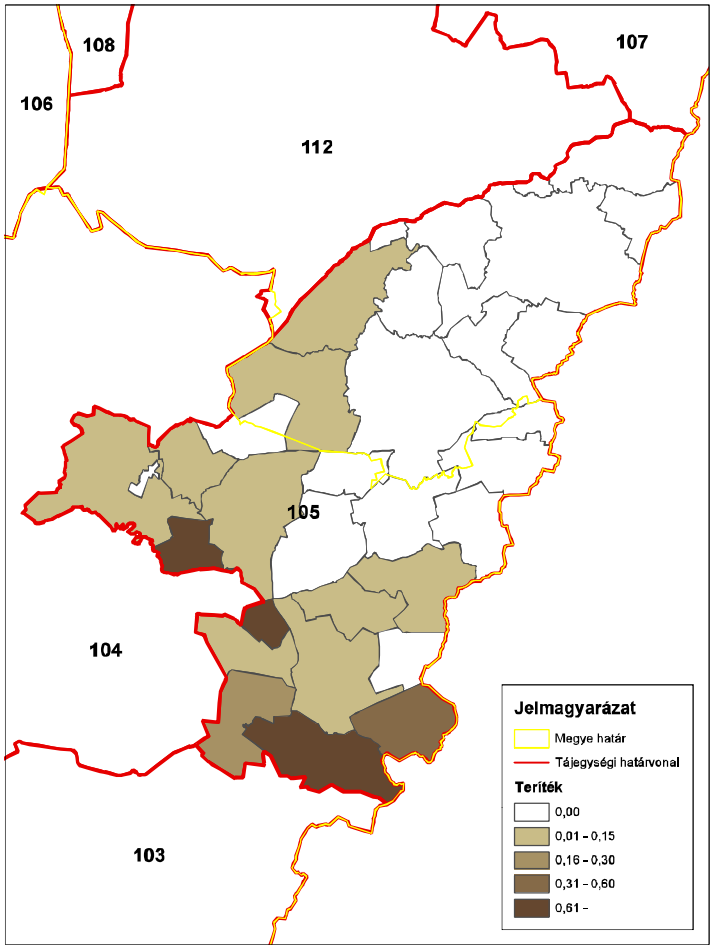

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2013

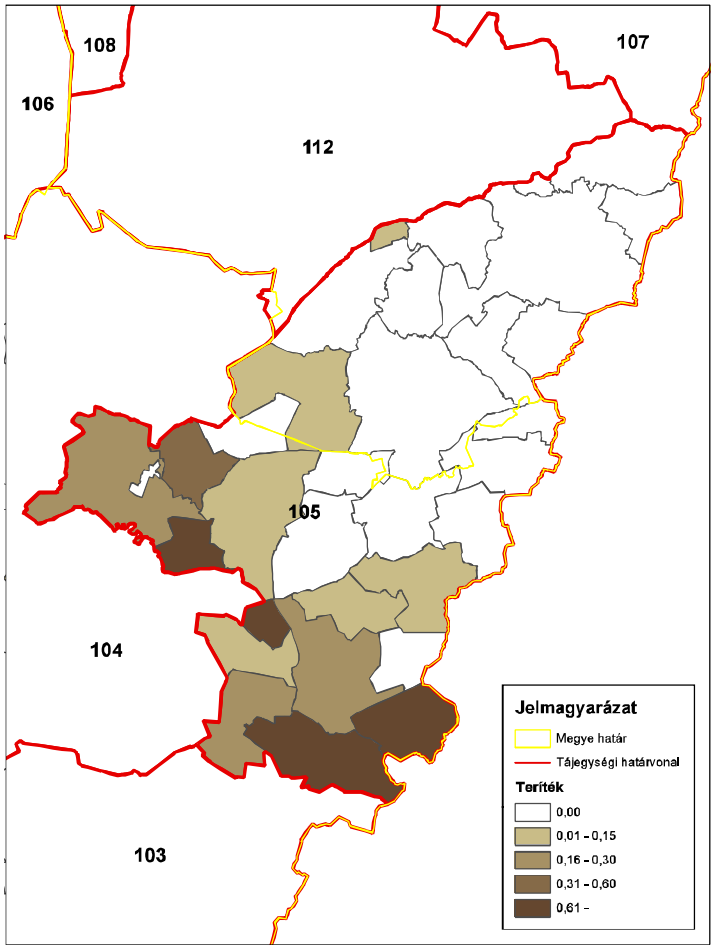

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2014

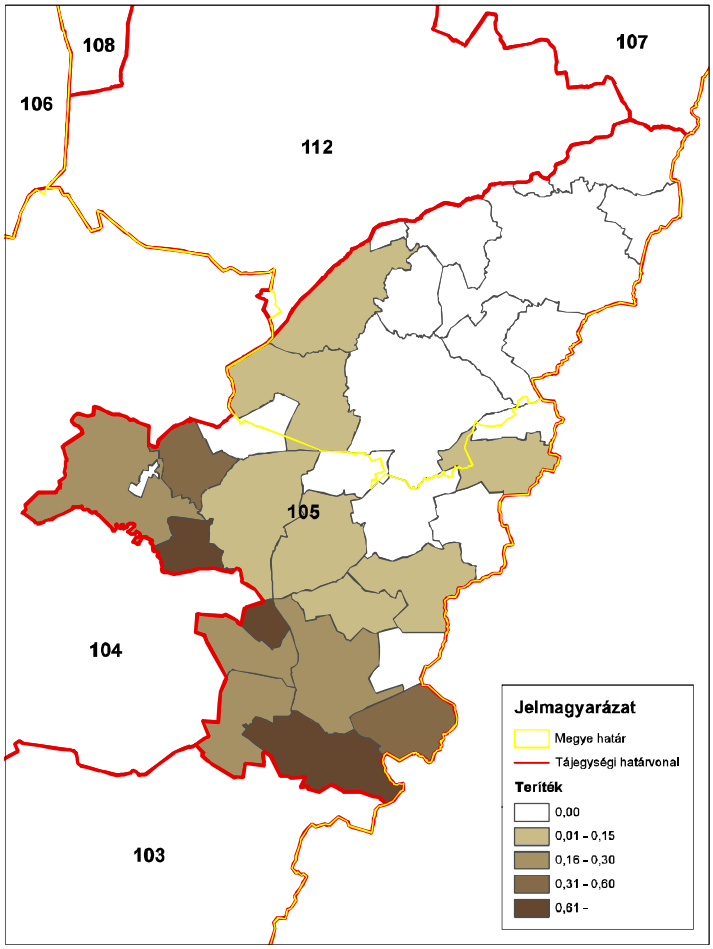

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	139	59	42,4%	12	21	26	20,3%	35,6%	44,1%
1999	176	75	42,6%	25	30	20	33,3%	40,0%	26,7%
2000	157	57	36,3%	17	22	18	29,8%	38,6%	31,6%
2001	143	77	53,8%	39	25	13	50,6%	32,5%	16,9%
2002	142	69	48,6%	23	28	18	33,3%	40,6%	26,1%
2003	132	69	52,3%	28	19	22	40,6%	27,5%	31,9%
2004	137	59	43,1%	20	18	21	33,9%	30,5%	35,6%
2005	164	84	51,2%	26	30	28	31,0%	35,7%	33,3%
2006	129	63	48,8%	24	20	19	38,1%	31,7%	30,2%
2007	159	82	51,6%	30	25	27	36,6%	30,5%	32,9%
2008	166	74	44,6%	20	14	40	27,0%	18,9%	54,1%
2009	134	75	56,0%	20	28	27	26,7%	37,3%	36,0%
2010	149	63	42,3%	19	24	20	30,2%	38,1%	31,7%
2011	138	65	47,1%	25	16	24	38,5%	24,6%	36,9%
2012	158	82	51,9%	33	26	23	40,2%	31,7%	28,0%
2013	195	81	41,5%	24	21	36	29,6%	25,9%	44,4%
2014	181	62	34,3%	26	15	21	41,9%	24,2%	33,9%

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

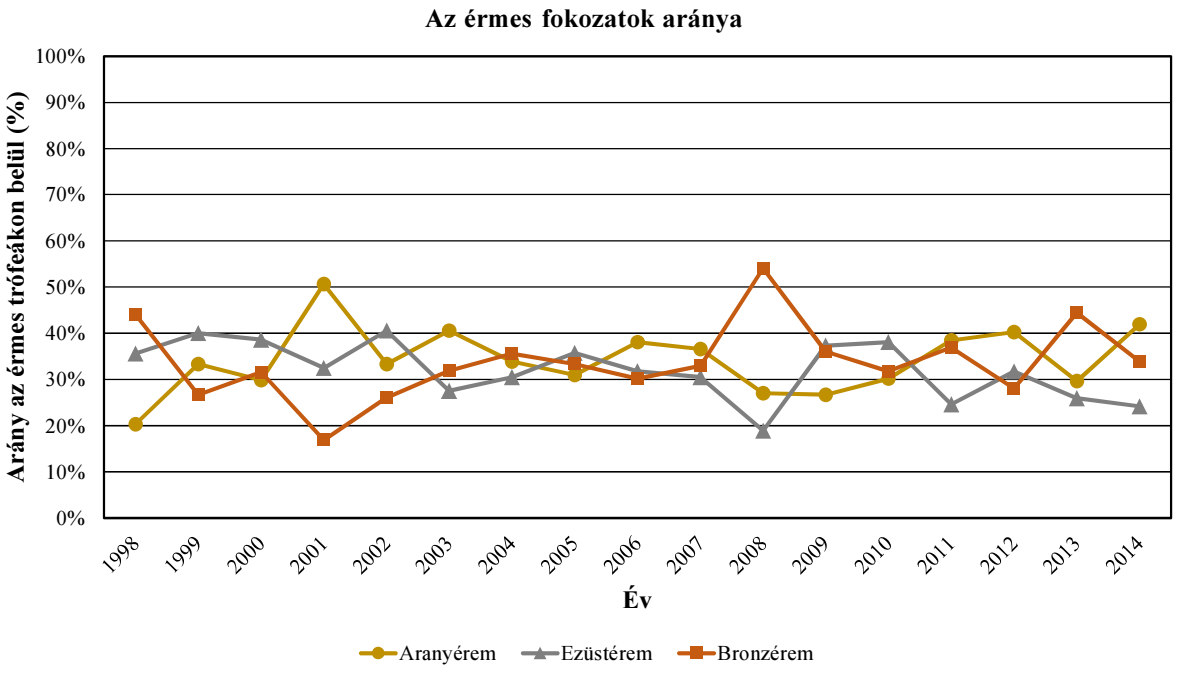

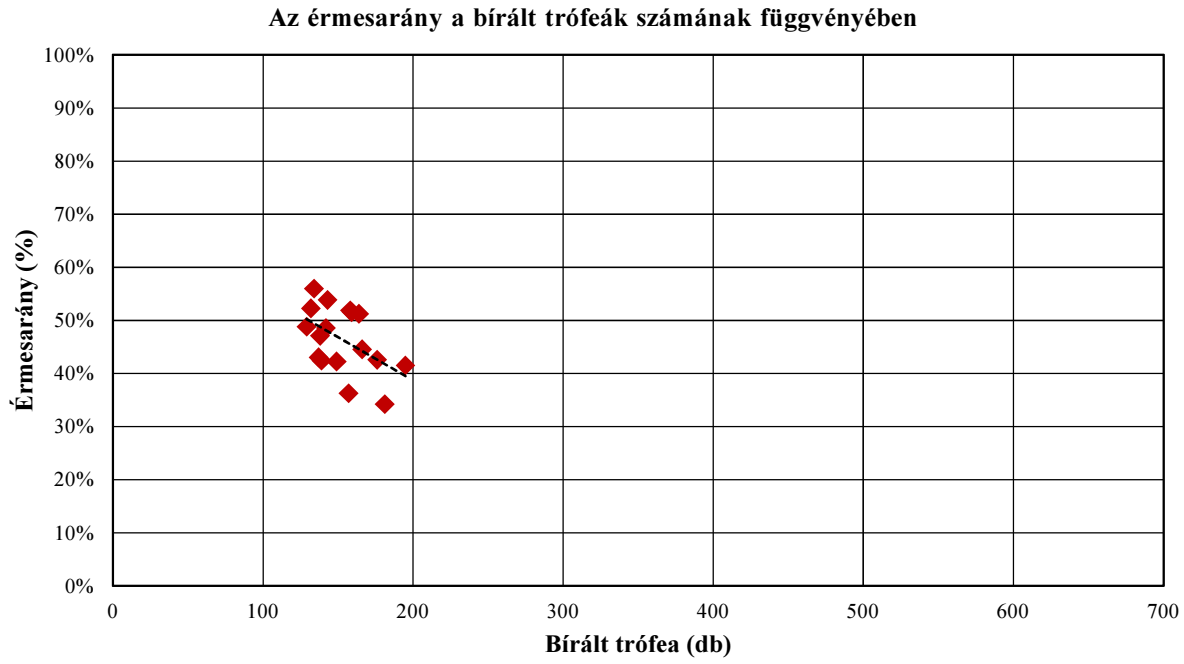

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	21	9	2	5	9	12	3	9	5	6	9	7	8	1	1	14	7
2	7	18	14	15	24	19	20	19	27	17	18	13	31	22	18	35	30
3	7	18	15	7	11	13	8	22	11	12	23	9	17	19	25	28	21
4	15	15	21	8	9	11	24	15	18	18	31	20	19	10	17	16	19
5	5	17	17	11	8	6	14	15	10	24	10	21	9	10	11	14	19
6	9	14	22	11	11	11	5	27	17	21	20	20	15	11	13	20	17
7	14	21	10	17	5	13	26	15	23	18	20	20	19	23	20	21	16
8	11	4	3	9	14	15	20	21	11	14	16	7	8	10	9	12	10
9	27	31	40	49	36	22	9	14	7	14	13	7	7	12	17	12	14
10	7	8	9	8	7	7	3	4		7	2	5	5	8	11	14	11
11	12	14	3	1	7	2	4	1		3	2	3	6	7	10	4	8
12	2	4	1	1	1	1		1		4	1	1	3	2	2	2	6
13	2	2						1			1	1	2	3	3	2	3
13<		1		1			1			1					1	1	
Összesen	**139**	**176**	**157**	**143**	**142**	**132**	**137**	**164**	**129**	**159**	**166**	**134**	**149**	**138**	**158**	**195**	**181**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	15,1%	5,1%	1,3%	3,5%	6,3%	9,1%	2,2%	5,5%	3,9%	3,8%	5,4%	5,2%	5,4%	0,7%	0,6%	7,2%	3,9%
2	5,0%	10,2%	8,9%	10,5%	16,9%	14,4%	14,6%	11,6%	20,9%	10,7%	10,8%	9,7%	20,8%	15,9%	11,4%	17,9%	16,6%
3	5,0%	10,2%	9,6%	4,9%	7,7%	9,8%	5,8%	13,4%	8,5%	7,5%	13,9%	6,7%	11,4%	13,8%	15,8%	14,4%	11,6%
4	10,8%	8,5%	13,4%	5,6%	6,3%	8,3%	17,5%	9,1%	14,0%	11,3%	18,7%	14,9%	12,8%	7,2%	10,8%	8,2%	10,5%
5	3,6%	9,7%	10,8%	7,7%	5,6%	4,5%	10,2%	9,1%	7,8%	15,1%	6,0%	15,7%	6,0%	7,2%	7,0%	7,2%	10,5%
6	6,5%	8,0%	14,0%	7,7%	7,7%	8,3%	3,6%	16,5%	13,2%	13,2%	12,0%	14,9%	10,1%	8,0%	8,2%	10,3%	9,4%
7	10,1%	11,9%	6,4%	11,9%	3,5%	9,8%	19,0%	9,1%	17,8%	11,3%	12,0%	14,9%	12,8%	16,7%	12,7%	10,8%	8,8%
8	7,9%	2,3%	1,9%	6,3%	9,9%	11,4%	14,6%	12,8%	8,5%	8,8%	9,6%	5,2%	5,4%	7,2%	5,7%	6,2%	5,5%
9	19,4%	17,6%	25,5%	34,3%	25,4%	16,7%	6,6%	8,5%	5,4%	8,8%	7,8%	5,2%	4,7%	8,7%	10,8%	6,2%	7,7%
10	5,0%	4,5%	5,7%	5,6%	4,9%	5,3%	2,2%	2,4%		4,4%	1,2%	3,7%	3,4%	5,8%	7,0%	7,2%	6,1%
11	8,6%	8,0%	1,9%	0,7%	4,9%	1,5%	2,9%	0,6%		1,9%	1,2%	2,2%	4,0%	5,1%	6,3%	2,1%	4,4%
12	1,4%	2,3%	0,6%	0,7%	0,7%	0,8%		0,6%		2,5%	0,6%	0,7%	2,0%	1,4%	1,3%	1,0%	3,3%
13	1,4%	1,1%						0,6%			0,6%	0,7%	1,3%	2,2%	1,9%	1,0%	1,7%
13<		0,6%		0,7%			0,7%			0,6%					0,6%	0,5%	
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

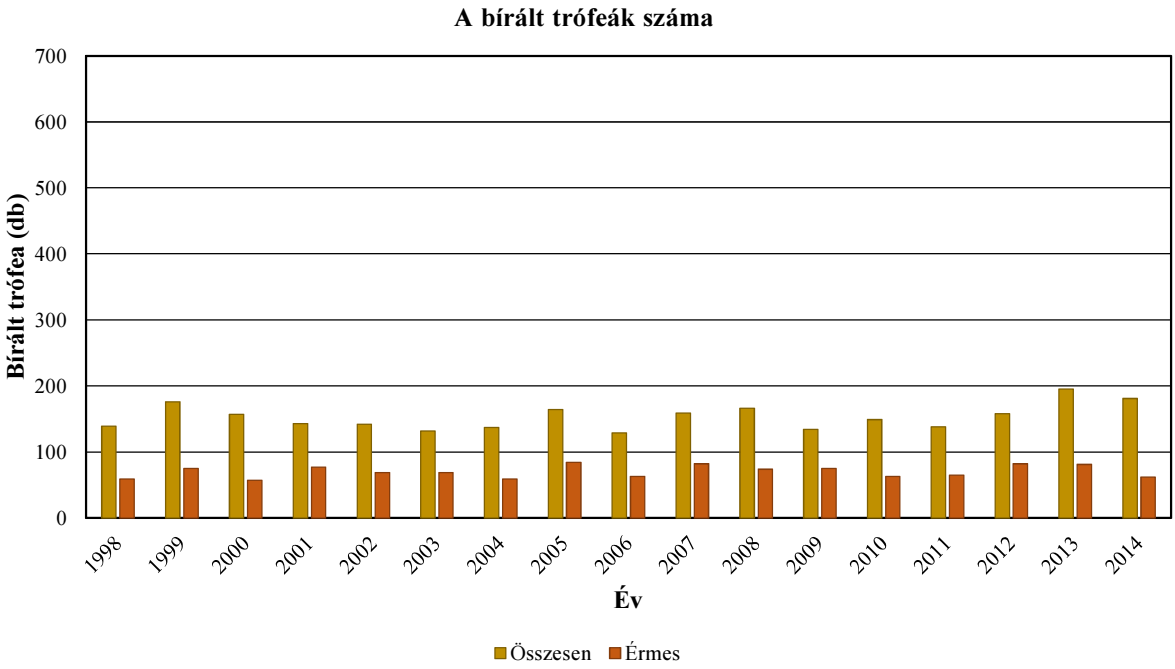

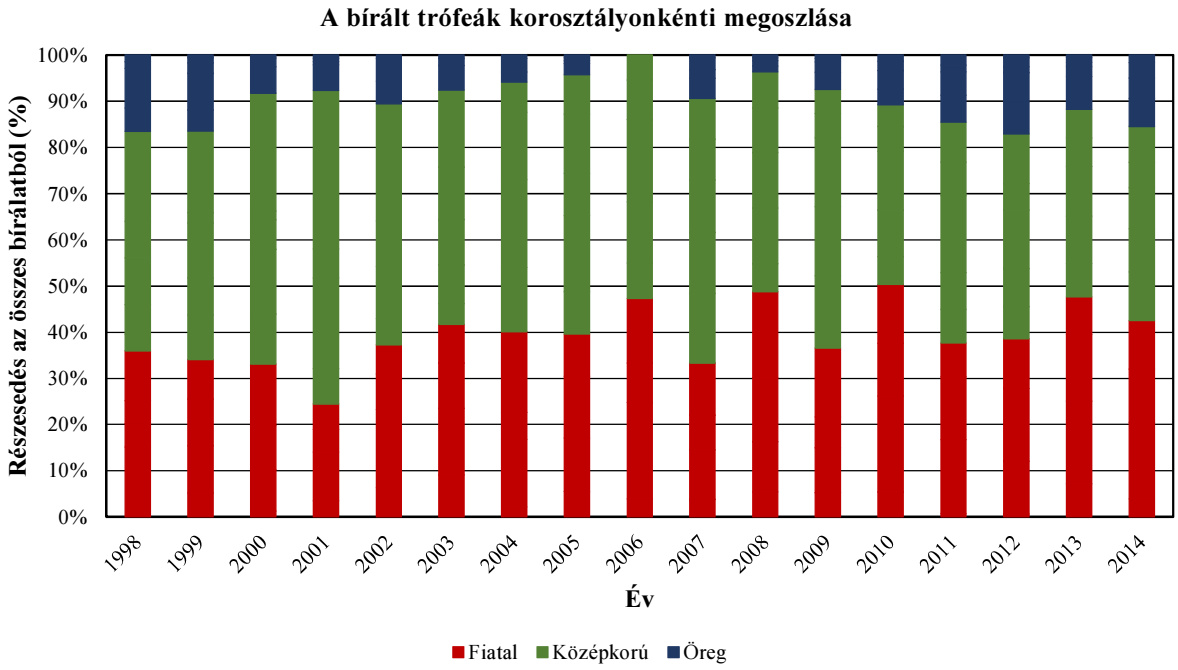

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	128	15,49				0,60			
2	347	37,64	11,83	21,45	11,30	1,27	14,40		
3	266	48,58	15,00	22,50	11,25	1,82			
4	286	54,43	17,91	32,77	13,14	2,27	17,72	9,95	9,89
5	221	59,36	18,07	35,09	13,83	2,69	18,23	9,94	10,52
6	264	61,91	18,60	36,84	14,13	2,97	18,66	10,21	10,97
7	301	63,97	18,85	38,08	14,91	3,21	18,89	10,51	11,46
8	194	65,37	19,31	38,75	15,11	3,44	19,13	10,59	11,65
9	331	67,02	19,80	40,26	15,57	3,63	19,67	10,85	12,20
10	116	66,45	19,51	40,54	15,79	3,70	19,40	10,86	12,43
11	87	66,28	19,12	40,55	15,17	3,62	19,86	10,99	12,36
12	32	59,29	19,12	37,73	15,47	3,38	20,08	10,98	12,25
13	20	61,33	17,71	37,27	15,19	3,24	19,83	10,83	12,15
13<	6	53,44	20,65	37,30	14,43	2,59	19,75	10,50	11,68

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	128	6,19				0,43			
2	347	30,54	11,65	21,45	11,30	1,10	14,40		
3	266	42,41	15,00	22,50	11,25	1,34			
4	286	42,54	13,90	29,30	10,05	1,62	16,25	9,00	9,00
5	221	53,47	14,80	32,00	12,55	2,22	16,55	8,50	8,80
6	264	58,28	15,10	33,21	12,42	2,48	17,95	9,60	10,13
7	301	60,10	17,39	34,73	13,83	2,65	16,92	9,85	10,54
8	194	60,28	14,38	31,18	12,89	2,84	18,26	9,93	10,57
9	331	63,20	17,93	37,79	14,61	3,13	18,96	10,19	11,24
10	116	61,89	15,30	37,25	14,55	3,18	17,07	10,44	11,61
11	87	60,70	10,00	30,10	11,50	3,23	19,15	10,23	10,90
12	32	3,50	13,45	31,70	13,03	0,83	18,40	10,30	10,50
13	20	56,40	12,20	31,60	13,85	2,66	18,10	9,78	11,00
13<	6	36,35	19,60	34,35	13,65	1,62	17,90	10,35	11,65

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	128	44,45				1,36			
2	347	42,56	12,00	21,45	11,30	1,50	14,40		
3	266	54,55	15,00	22,50	11,25	2,28			
4	286	59,67	21,95	36,25	16,24	2,68	18,38	13,45	10,38
5	221	62,73	20,05	39,18	14,87	3,13	19,25	10,61	11,17
6	264	66,37	20,65	39,69	15,41	3,42	20,30	10,64	11,71
7	301	67,02	19,72	41,62	16,95	3,59	19,54	10,93	12,08
8	194	70,24	21,07	43,23	16,72	3,82	19,67	11,17	12,59
9	331	69,33	21,49	42,72	16,89	4,03	20,39	11,32	13,15
10	116	71,99	21,92	44,96	17,43	4,08	20,28	11,32	14,83
11	87	73,03	23,00	47,38	17,78	4,49	21,35	11,75	14,26
12	32	73,00	23,10	46,35	18,10	4,25	21,30	12,00	13,55
13	20	70,38	20,63	47,35	16,50	3,89	21,50	12,40	14,45
13<	6	66,50	21,70	40,25	15,20	3,86	21,60	10,65	11,70

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	128	38,26				0,93			
2	347	12,02	0,35	0,00	0,00	0,40	0,00		
3	266	12,14	0,00	0,00	0,00	0,94			
4	286	17,13	8,05	6,95	6,19	1,06	2,13	4,45	1,38
5	221	9,25	5,25	7,18	2,32	0,90	2,70	2,11	2,37
6	264	8,10	5,55	6,47	2,99	0,94	2,35	1,04	1,58
7	301	6,93	2,33	6,89	3,13	0,93	2,62	1,07	1,54
8	194	9,96	6,69	12,06	3,83	0,98	1,41	1,25	2,02
9	331	6,13	3,56	4,93	2,28	0,90	1,43	1,13	1,91
10	116	10,10	6,62	7,71	2,88	0,90	3,21	0,88	3,22
11	87	12,33	13,00	17,28	6,28	1,26	2,20	1,52	3,36
12	32	69,50	9,65	14,65	5,08	3,42	2,90	1,70	3,05
13	20	13,98	8,43	15,75	2,65	1,23	3,40	2,63	3,45
13<	6	30,15	2,10	5,90	1,55	2,24	3,70	0,30	0,05

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	128	246,9%				155,9%			
2	347	31,9%	3,0%	0,0%	0,0%	31,7%	0,0%		
3	266	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	51,5%			
4	286	31,5%	44,9%	21,2%	47,1%	46,6%	12,0%	44,7%	13,9%
5	221	15,6%	29,1%	20,4%	16,7%	33,6%	14,8%	21,2%	22,5%
6	264	13,1%	29,8%	17,6%	21,1%	31,6%	12,6%	10,1%	14,4%
7	301	10,8%	12,4%	18,1%	21,0%	29,1%	13,9%	10,2%	13,4%
8	194	15,2%	34,7%	31,1%	25,3%	28,3%	7,4%	11,8%	17,3%
9	331	9,1%	18,0%	12,2%	14,7%	24,8%	7,3%	10,4%	15,6%
10	116	15,2%	33,9%	19,0%	18,3%	24,3%	16,5%	8,1%	25,9%
11	87	18,6%	68,0%	42,6%	41,4%	35,0%	11,1%	13,8%	27,2%
12	32	117,2%	50,5%	38,8%	32,8%	101,2%	14,4%	15,5%	24,9%
13	20	22,8%	47,6%	42,3%	17,4%	38,0%	17,1%	24,2%	28,4%
13<	6	56,4%	10,2%	15,8%	10,7%	86,4%	18,7%	2,9%	0,4%

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	128	6,19				0,43			
2	347	30,54	11,65	21,45	11,30	1,10	14,40		
3	266	42,41	15,00	22,50	11,25	1,34			
4	286	42,54	13,90	29,30	10,05	1,62	16,25	9,00	9,00
5	221	53,47	14,80	32,00	12,55	2,22	16,55	8,50	8,80
6	264	58,28	15,10	33,21	12,42	2,48	17,95	9,60	10,13
7	301	60,10	17,39	34,73	13,83	2,65	16,92	9,85	10,54
8	194	60,28	14,38	31,18	12,89	2,84	18,26	9,93	10,57
9	331	63,20	17,93	37,79	14,61	3,13	18,96	10,19	11,24
10	116	61,89	15,30	37,25	14,55	3,18	17,07	10,44	11,61
11	87	60,70	10,00	30,10	11,50	3,23	19,15	10,23	10,90
12	32	3,50	13,45	31,70	13,03	0,83	18,40	10,30	10,50
13	20	56,40	12,20	31,60	13,85	2,66	18,10	9,78	11,00
13<	6	36,35	19,60	34,35	13,65	1,62	17,90	10,35	11,65

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	128	2010				2003			
2	347	1998	2000	1999	1999	1998	1999		
3	266	2000	1998	1998	1998	1999			
4	286	1998	1999	2000	2000	1998	2000	1999	2000
5	221	1999	2000	2003	2000	1999	2000	2000	2000
6	264	1999	2004	1998	1998	2000	2001	1999	1998
7	301	1999	2001	1999	2002	2000	2000	1999	1999
8	194	2000	2000	2000	1998	1998	1999	2000	1998
9	331	1998	2008	1998	1999	1998	1998	2000	2000
10	116	2005	2008	1998	2008	1998	2005	1998	2010
11	87	2011	2001	2008	2005	1998	2001	2013	2008
12	32	2000	2009	2013	2010	2000	1998	2002	1998
13	20	2005	2009	2008	2008	2011	2011	2013	2011
13<	6	2004	2013	2013	2013	2004	2013	2013	2013

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	128	44,45				1,36			
2	347	42,56	12,00	21,45	11,30	1,50	14,40		
3	266	54,55	15,00	22,50	11,25	2,28			
4	286	59,67	21,95	36,25	16,24	2,68	18,38	13,45	10,38
5	221	62,73	20,05	39,18	14,87	3,13	19,25	10,61	11,17
6	264	66,37	20,65	39,69	15,41	3,42	20,30	10,64	11,71
7	301	67,02	19,72	41,62	16,95	3,59	19,54	10,93	12,08
8	194	70,24	21,07	43,23	16,72	3,82	19,67	11,17	12,59
9	331	69,33	21,49	42,72	16,89	4,03	20,39	11,32	13,15
10	116	71,99	21,92	44,96	17,43	4,08	20,28	11,32	14,83
11	87	73,03	23,00	47,38	17,78	4,49	21,35	11,75	14,26
12	32	73,00	23,10	46,35	18,10	4,25	21,30	12,00	13,55
13	20	70,38	20,63	47,35	16,50	3,89	21,50	12,40	14,45
13<	6	66,50	21,70	40,25	15,20	3,86	21,60	10,65	11,70

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	128	2011				2011			
2	347	2012	1999	1999	1999	2009	1999		
3	266	2009	1998	1998	1998	2007			
4	286	2011	2010	1999	2009	2009	2006	2000	2014
5	221	2006	2007	2006	2003	2007	2006	2008	2007
6	264	2010	1998	2007	2012	2009	2004	2010	2008
7	301	2010	2009	2011	2005	2010	2008	2010	2008
8	194	2007	2010	2007	2005	2007	2008	2008	2006
9	331	2010	2010	2007	2011	2011	2009	2006	2005
10	116	2001	2004	2001	2005	2004	2007	2005	2005
11	87	2004	2003	2004	2003	2004	2005	2005	2004
12	32	2002	2003	2002	2013	2003	2008	2003	2013
13	20	1999	1999	2012	2012	1999	2012	2012	2012
13<	6	1999	1999	1999	1999	1999	1999	1999	1999

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

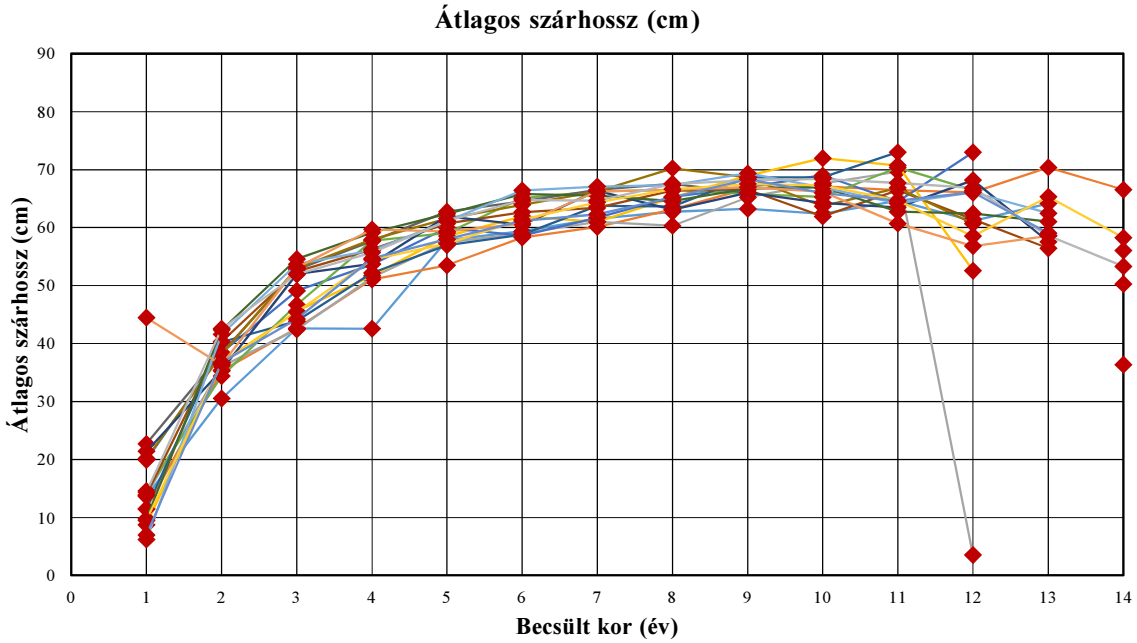

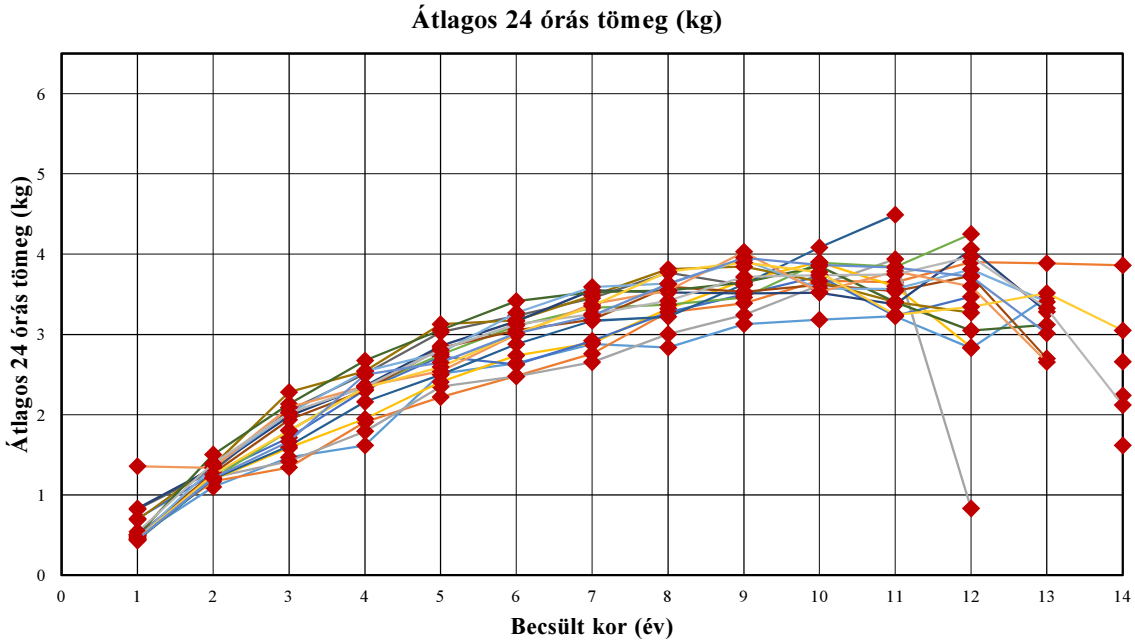

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

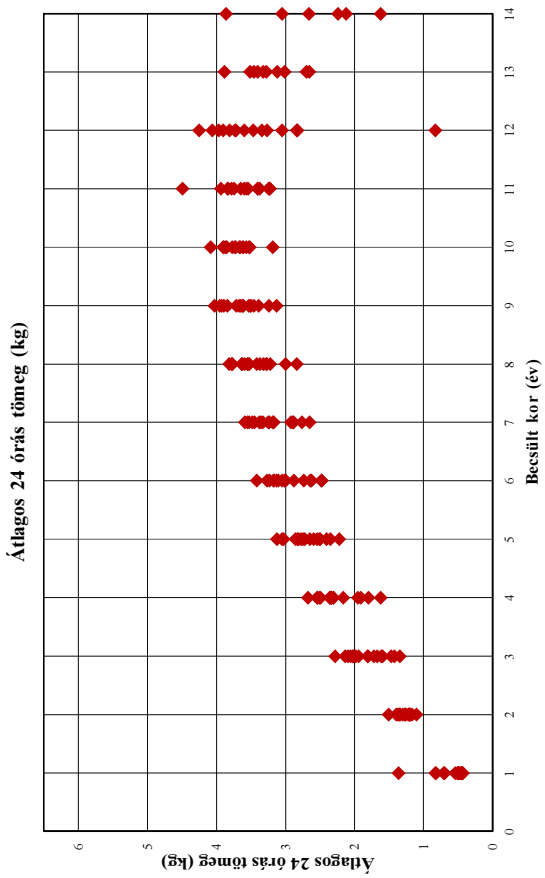

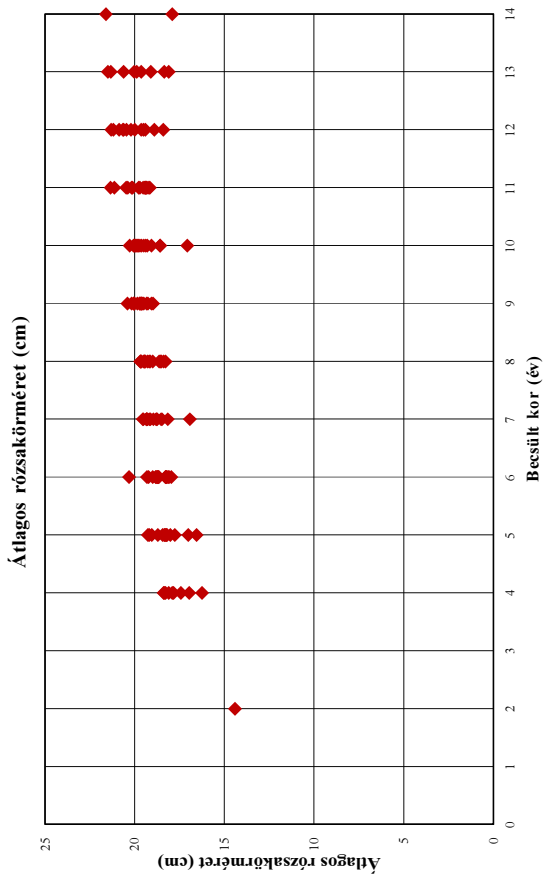

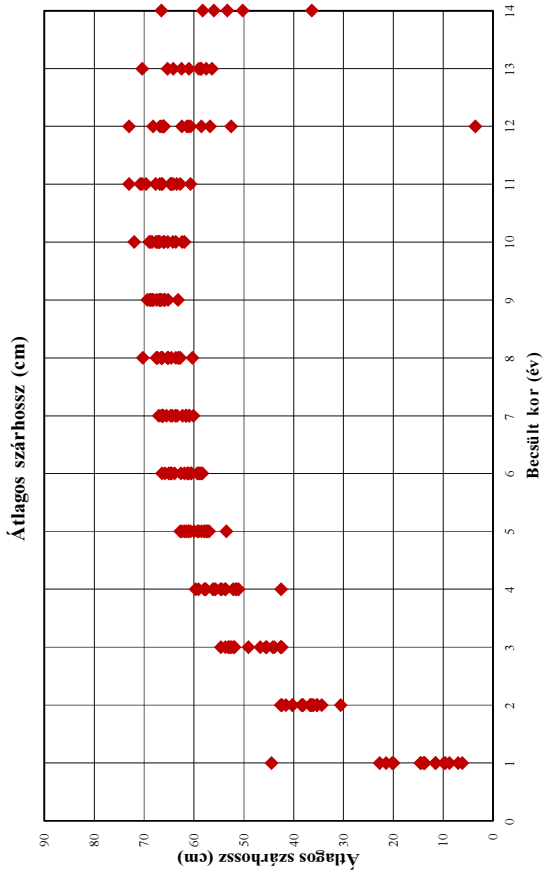

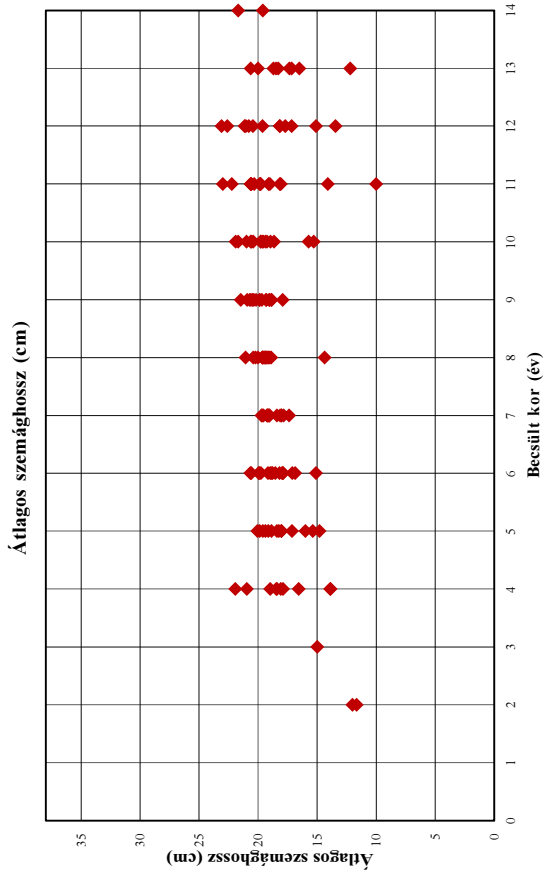

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

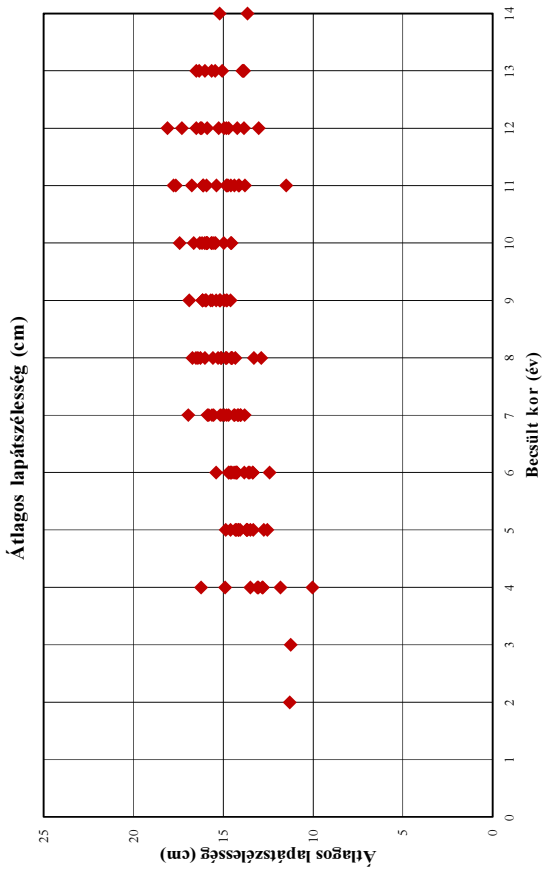

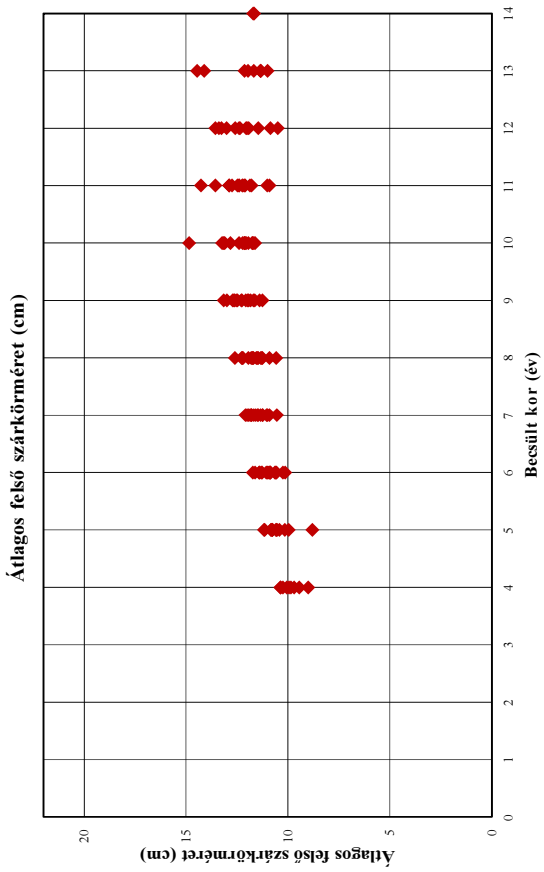

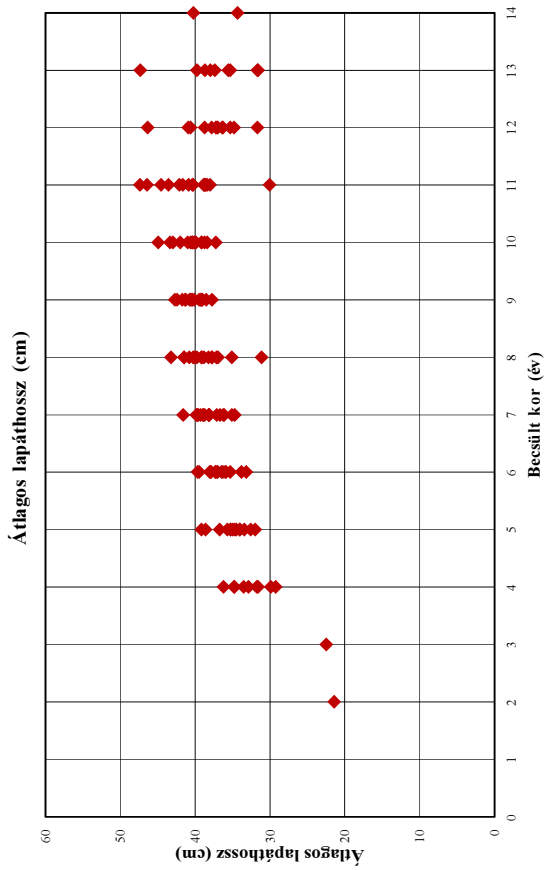

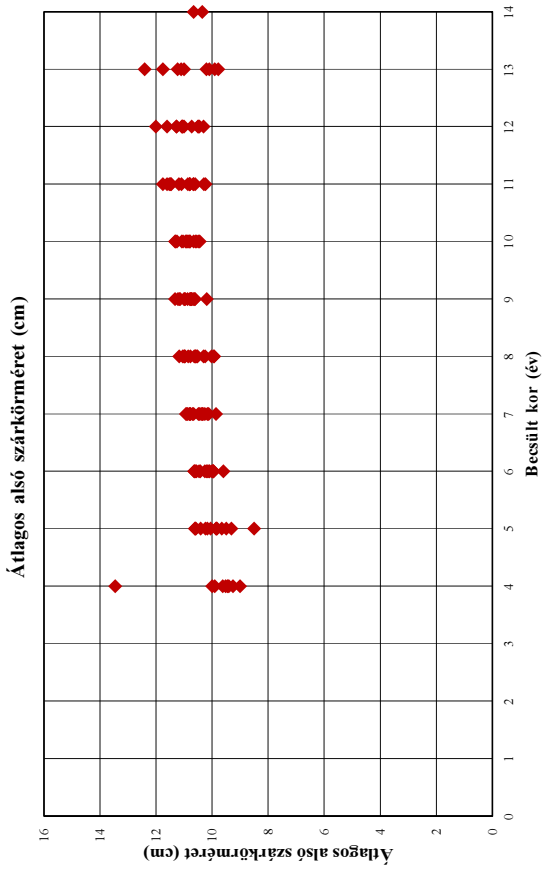

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1	21	13,64				0,48			
1998	2	7	30,54				1,10			
1998	3	7	42,57	15,00	22,50	11,25	1,47			
1998	4	15	42,54	17,90			1,62			
1998	5	5	57,80				2,51			
1998	6	9	59,35	20,65	33,21	12,42	2,64	18,13	9,99	10,13
1998	7	14	61,49	19,56	35,13	14,20	2,88	18,78	10,26	10,99
1998	8	11	62,70	19,47	35,12	12,89	2,84	18,56	9,94	10,57
1998	9	27	63,20	20,35	37,79	14,80	3,13	18,96	10,61	11,39
1998	10	7	62,36	19,58	37,25	14,97	3,18	19,06	10,44	11,68
1998	11	12	64,63	20,60	38,02	14,75	3,23	19,70	10,80	12,24
1998	12	2	61,13	18,15	38,75	14,70	2,83	18,40	10,50	10,50
1998	13	2	64,13	18,70	37,38	13,95	3,46	20,03	11,00	11,68
1998	13<									
1999	1	9	11,51				0,51			
1999	2	18	35,30	12,00	21,45	11,30	1,17	14,40		
1999	3	18	42,63				1,34			
1999	4	15	51,04	13,90	36,25	14,90	1,91	17,90	9,00	9,70
1999	5	17	53,47	19,40	34,08	14,28	2,22	17,00	9,65	10,15
1999	6	14	58,28	18,20	36,31	13,54	2,48	18,08	9,60	10,25
1999	7	21	60,10	18,14	34,73	14,05	2,76	18,16	9,85	10,54
1999	8	4	63,10	19,24	37,80	14,34	3,28	18,26	10,01	11,33
1999	9	31	66,68	20,17	39,08	14,61	3,39	19,48	10,76	11,69
1999	10	8	67,10	19,62	39,17	15,63	3,67	19,61	10,79	11,76
1999	11	14	66,40	20,58	38,87	15,39	3,65	19,39	10,80	12,20
1999	12	4	66,03	20,45	40,93	16,28	3,90	19,63	11,26	12,40
1999	13	2	70,38	20,63	39,78	13,88	3,89	19,88	11,10	12,13
1999	13<	1	66,50	21,70	40,25	15,20	3,86	21,60	10,65	11,70
2000	1	2	13,88				0,51			
2000	2	14	36,04	11,65			1,22			
2000	3	15	42,41				1,42			
2000	4	21	51,38	13,90	29,30	10,05	1,79	16,25	13,45	9,00
2000	5	17	57,44	14,80	35,00	12,55	2,35	16,55	8,50	8,80
2000	6	22	59,00	17,11	35,90	14,25	2,48	18,28	10,09	10,60
2000	7	10	60,95	17,85	38,22	15,82	2,65	16,92	10,12	11,03
2000	8	3	60,28	14,38	31,18	13,30	3,00	18,50	9,93	11,25
2000	9	40	65,19	19,30	38,57	15,17	3,24	19,06	10,19	11,24
2000	10	9	67,58	20,56	40,37	15,88	3,61	19,38	10,47	12,13
2000	11	3	69,63	20,63	44,57	16,75	3,94	20,12	11,18	12,73
2000	12	1	3,50				0,83			
2000	13									
2000	13<									
2001	1	5	8,75				0,47			
2001	2	15	36,69				1,19			
2001	3	7	45,58				1,59			
2001	4	8	51,69				1,95			
2001	5	11	58,47				2,41			
2001	6	11	61,91	18,55	37,93	14,58	2,74	17,95	10,15	10,85
2001	7	17	60,97	17,39	36,26	14,16	2,89	18,53	10,16	10,91
2001	8	9	65,14	19,02	40,13	15,14	3,32	19,18	10,97	11,54
2001	9	49	68,91	19,87	41,34	15,40	3,67	19,24	10,61	11,62
2001	10	8	71,99	21,69	44,96	15,92	3,90	19,28	10,59	11,94
2001	11	1	70,75	10,00	46,45	13,80	3,60	19,15	10,80	12,10
2001	12	1	52,55				2,84			
2001	13									
2001	13<	1	50,25				2,24			
2002	1	9	19,93				0,70			
2002	2	24	38,41				1,26			
2002	3	11	49,08				1,72			
2002	4	9	53,64				2,31			
2002	5	8	59,94	15,36	34,53	13,34	2,72	18,00	9,86	10,54
2002	6	11	58,61	20,58	36,01	13,38	2,63	18,64	10,00	10,56
2002	7	5	61,68	18,03	38,20	13,83	2,92	19,28	10,65	11,58
2002	8	14	65,29	20,00	37,73	14,51	3,28	19,45	10,31	10,90
2002	9	36	66,93	20,48	39,51	15,20	3,50	19,33	10,67	11,83
2002	10	7	68,99	18,66	42,00	15,94	3,72	18,57	10,78	11,73
2002	11	7	64,49	19,00	40,38	15,94	3,23	19,20	10,29	11,78
2002	12	1	73,00	22,60	46,35	15,25	3,47	19,40	10,30	12,35
2002	13									
2002	13<									

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1	12	14,60				0,43			
2003	2	19	34,41				1,20			
2003	3	13	46,68				1,80			
2003	4	11	57,74				2,34			
2003	5	6	59,06	19,15	32,00	14,87	2,75	18,27	9,85	10,77
2003	6	11	65,03	17,90	36,49	13,36	3,11	19,31	10,25	11,40
2003	7	13	66,18	19,04	38,77	14,03	3,33	19,34	10,43	11,23
2003	8	15	66,47	19,51	41,49	15,57	3,37	18,39	10,24	11,45
2003	9	22	65,79	19,05	39,16	15,18	3,46	19,60	10,72	12,64
2003	10	7	65,24	20,62	38,76	15,66	3,89	19,91	10,89	12,81
2003	11	2	70,38	23,00	43,60	17,78	3,84	19,53	10,60	12,13
2003	12	1	66,40	23,10	40,65	15,90	4,25	20,65	12,00	13,00
2003	13									
2003	13<									
2004	1	3	11,50				0,44			
2004	2	20	40,25				1,20			
2004	3	8	43,87				1,61			
2004	4	24	52,17				2,16			
2004	5	14	56,95				2,50			
2004	6	5	58,78	15,10	35,35	13,60	2,88	20,30	9,95	11,00
2004	7	26	63,70	19,26	36,13	14,39	3,17	19,16	10,79	11,47
2004	8	20	63,63	19,13	37,18	14,82	3,22	19,14	10,63	11,28
2004	9	9	68,65	20,94	39,23	15,62	3,62	20,17	10,96	11,91
2004	10	3	68,62	21,92	43,37	16,32	4,08	19,80	11,03	13,17
2004	11	4	73,03	19,88	47,38	17,64	4,49	20,46	11,09	14,26
2004	12									
2004	13									
2004	13<	1	36,35				1,62			
2005	1	9	13,88				0,50			
2005	2	19	40,30				1,27			
2005	3	22	52,43				1,94			
2005	4	15	56,22	16,58	34,80	12,83	2,30	17,42	9,62	10,25
2005	5	15	60,69	18,04	34,72	13,70	2,83	18,69	10,17	10,76
2005	6	27	62,63	17,97	37,05	14,33	3,05	18,82	10,42	11,41
2005	7	15	63,38	19,15	38,11	16,95	3,18	18,95	10,34	11,34
2005	8	21	66,33	18,90	39,80	16,72	3,59	19,49	11,00	12,27
2005	9	14	66,51	19,33	40,44	15,71	3,53	19,85	10,76	13,15
2005	10	4	61,89	15,73	38,43	17,43	3,62	17,07	11,32	14,83
2005	11	1	66,40	14,10	38,75	11,50	3,54	21,35	11,75	12,40
2005	12	1	61,40	15,10	37,00	17,30	3,73	20,60	11,05	12,05
2005	13	1	56,40				2,70			
2005	13<									
2006	1	5	22,71				0,82			
2006	2	27	38,30				1,30			
2006	3	11	52,75				2,06			
2006	4	18	57,64	18,45	32,93	11,83	2,51	18,38	10,00	10,35
2006	5	10	62,73	19,88	39,18	14,15	3,03	19,25	10,41	11,13
2006	6	17	64,49	19,15	37,31	14,41	3,23	18,78	10,59	11,60
2006	7	23	66,51	19,13	38,95	14,70	3,45	19,33	10,78	11,78
2006	8	11	67,51	20,41	41,50	16,02	3,77	19,66	10,98	12,59
2006	9	7	65,91	18,88	40,78	16,00	3,61	20,03	11,32	12,98
2006	10									
2006	11									
2006	12									
2006	13									
2006	13<									
2007	1	6	20,19				0,69			
2007	2	17	38,10				1,37			
2007	3	12	52,99				2,28			
2007	4	18	57,93				2,54			
2007	5	24	61,55	20,05	35,71	14,33	3,13	19,18	10,57	11,17
2007	6	21	63,89	18,80	39,69	14,69	3,18	18,22	10,46	11,27
2007	7	18	66,23	19,22	39,32	15,54	3,48	19,51	10,90	11,93
2007	8	14	70,24	20,23	43,23	16,41	3,82	19,65	10,77	12,22
2007	9	14	68,65	20,60	42,72	15,96	3,84	20,03	11,00	12,25
2007	10	7	63,63	19,40	40,65	16,05	3,66	20,28	10,54	12,13
2007	11	3	66,83	18,10	41,67	14,83	3,40	19,30	10,67	11,85
2007	12	4	60,65	17,18	36,30	13,85	3,27	20,45	11,00	13,25
2007	13									
2007	13<	1	56,00				2,66			

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	9	21,42				0,83			
2008	2	18	35,41				1,34			
2008	3	23	51,98				1,98			
2008	4	31	53,73	18,08	33,53	12,80	2,36	17,83	9,45	9,85
2008	5	10	61,91	17,14	36,76	12,74	2,86	19,03	10,61	10,76
2008	6	20	60,48	19,77	37,06	14,28	3,17	18,99	10,63	11,71
2008	7	20	66,30	19,70	39,86	14,94	3,55	19,54	10,79	12,08
2008	8	16	63,05	19,61	36,97	14,55	3,52	19,67	11,17	12,20
2008	9	13	66,00	17,93	39,26	14,83	3,51	19,70	10,96	12,06
2008	10	2	64,25	15,30	43,00	14,55	3,52	19,80	11,25	13,23
2008	11	2	63,45	18,18	30,10	14,80	3,38	19,35	11,53	10,90
2008	12	1	68,15	20,80	37,80	16,20	4,06	21,30	11,60	11,45
2008	13	1	57,55	18,30	31,60	13,85	3,28	20,60	11,75	11,95
2008	13<									
2009	1	7	9,80				0,50			
2009	2	13	42,33				1,50			
2009	3	9	54,55				2,13			
2009	4	20	59,11	18,99	34,83	16,24	2,68	18,09	9,52	9,94
2009	5	21	62,34	18,41	38,62	14,06	3,05	18,44	10,05	10,82
2009	6	20	65,79	19,91	39,48	14,71	3,42	19,22	10,56	11,31
2009	7	20	65,51	19,72	39,61	15,63	3,53	19,30	10,70	11,67
2009	8	7	64,52	19,63	39,21	14,57	3,55	19,44	11,04	11,71
2009	9	7	66,72	20,72	41,27	16,17	3,65	20,39	10,73	11,98
2009	10	5	66,95	19,24	40,41	16,65	3,85	20,05	11,30	13,10
2009	11	3	62,72	22,23	38,43	14,13	3,40	20,38	10,65	12,88
2009	12	1	62,40	13,45	35,35	16,50	3,05	18,90	10,45	10,85
2009	13	1	61,00	12,20	31,70	15,45	3,12	19,10	9,90	14,10
2009	13<									
2010	1	8	6,19				0,46			
2010	2	31	41,59				1,35			
2010	3	17	53,69				2,02			
2010	4	19	56,04	21,95	29,90	13,50	2,54	18,35	9,40	10,05
2010	5	9	61,11	18,03	34,04	14,60	2,77	18,21	10,23	10,54
2010	6	15	66,37	19,94	38,08	14,25	3,27	18,75	10,64	11,06
2010	7	19	67,02	19,60	39,71	14,82	3,59	19,33	10,93	11,78
2010	8	8	67,29	21,07	39,15	15,11	3,63	19,40	10,60	11,50
2010	9	7	69,33	21,49	42,44	14,96	3,93	19,66	11,14	12,46
2010	10	5	66,84	20,99	40,18	14,58	3,57	19,93	10,94	11,61
2010	11	6	64,15	19,11	38,62	14,39	3,57	19,43	10,86	12,47
2010	12	3	66,05	19,63	37,10	13,03	3,81	21,18	11,08	13,38
2010	13	2	62,45	16,53	35,33	16,35	3,41	21,33	11,23	11,33
2010	13<									
2011	1	1	44,45				1,36			
2011	2	22	36,32				1,34			
2011	3	19	53,09				2,09			
2011	4	10	59,67				2,36			
2011	5	10	59,29	16,00	32,63	13,50	2,54	18,35	10,60	10,83
2011	6	11	60,64	17,89	37,93	14,58	3,00	18,71	10,20	10,92
2011	7	23	66,22	18,42	41,62	15,88	3,38	18,74	10,48	12,00
2011	8	10	66,47	19,40	38,24	14,86	3,55	19,62	10,86	11,74
2011	9	12	66,95	19,68	40,62	16,89	4,03	20,00	11,17	12,63
2011	10	8	66,14	19,79	41,03	15,44	3,53	18,57	11,08	12,05
2011	11	7	60,70	19,79	40,91	16,11	3,78	21,12	11,60	13,55
2011	12	2	56,78	18,15	34,83	14,95	3,60	20,20	10,73	12,00
2011	13	3	58,55	18,50	35,60	15,65	2,66	18,10	10,10	11,00
2011	13<									
2012	1	1	14,40				0,54			
2012	2	18	42,56				1,40			
2012	3	25	51,90				2,02			
2012	4	17	55,68	18,40	31,80	13,10	2,35	16,95	9,25	9,45
2012	5	11	61,09	18,88	35,29	14,17	2,81	17,76	9,83	10,58
2012	6	13	64,73	18,99	37,28	15,41	3,13	18,27	10,10	10,85
2012	7	20	64,63	19,07	36,72	15,07	3,25	18,47	10,86	11,83
2012	8	9	67,49	19,26	40,82	16,53	3,42	18,63	10,54	11,80
2012	9	17	68,14	19,87	40,39	16,15	3,72	19,61	11,22	12,53
2012	10	11	68,36	20,43	39,18	15,96	3,74	20,01	10,91	12,23
2012	11	10	67,68	20,64	42,12	16,14	3,75	20,16	11,46	12,88
2012	12	2	66,78	21,15	36,40	14,83	3,97	20,85	11,28	12,58
2012	13	3	58,58	17,35	47,35	16,50	3,33	21,50	12,40	14,45
2012	13<	1	53,30				2,12			

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	14	9,55				0,45			
2013	2	35	36,54				1,25			
2013	3	28	45,43				1,80			
2013	4	16	54,43				2,34			
2013	5	14	57,23	18,25	35,29	13,71	2,60	18,20	9,49	10,43
2013	6	20	61,34	18,84	37,30	13,83	3,01	18,66	9,96	10,63
2013	7	21	64,35	18,02	38,94	14,36	3,36	19,10	10,38	11,47
2013	8	12	66,59	19,40	40,32	16,28	3,78	19,27	10,52	11,93
2013	9	12	67,50	19,02	41,73	16,15	3,90	19,58	10,80	12,28
2013	10	14	67,26	18,94	40,04	15,53	3,77	19,48	10,66	12,10
2013	11	4	64,65	19,78	38,68	14,15	3,25	19,40	10,23	11,02
2013	12	2	58,50	21,05	31,70	18,10	3,35	19,50	10,50	13,55
2013	13	2	65,28	17,18	38,73	15,05	3,52	19,63	9,78	11,35
2013	13<	1	58,25	19,60	34,35	13,65	3,05	17,90	10,35	11,65
2014	1	7	7,01				0,44			
2014	2	30	36,72				1,21			
2014	3	21	44,20				1,67			
2014	4	19	54,65	20,98	31,63	13,05	2,50	18,28	9,90	10,38
2014	5	19	57,99	19,61	33,45	13,65	2,65	18,30	9,31	9,96
2014	6	17	61,14	16,87	33,82	14,54	3,01	18,21	9,96	10,92
2014	7	16	62,26	19,22	37,14	15,17	3,23	18,79	10,32	11,25
2014	8	10	65,19	19,64	38,83	15,29	3,63	18,99	10,59	11,68
2014	9	14	68,32	18,85	40,12	15,96	3,95	19,73	10,88	12,70
2014	10	11	65,93	19,76	39,92	16,18	3,87	19,70	10,83	12,39
2014	11	8	64,60	20,32	40,31	14,59	3,83	19,76	11,48	12,39
2014	12	6	66,07	17,70	37,28	14,23	3,72	19,99	11,06	11,92
2014	13	3	59,02	20,00	37,98	16,03	3,01	18,35	10,20	11,35
2014	13<									

Dámszarvas érmesarány (%) 1998

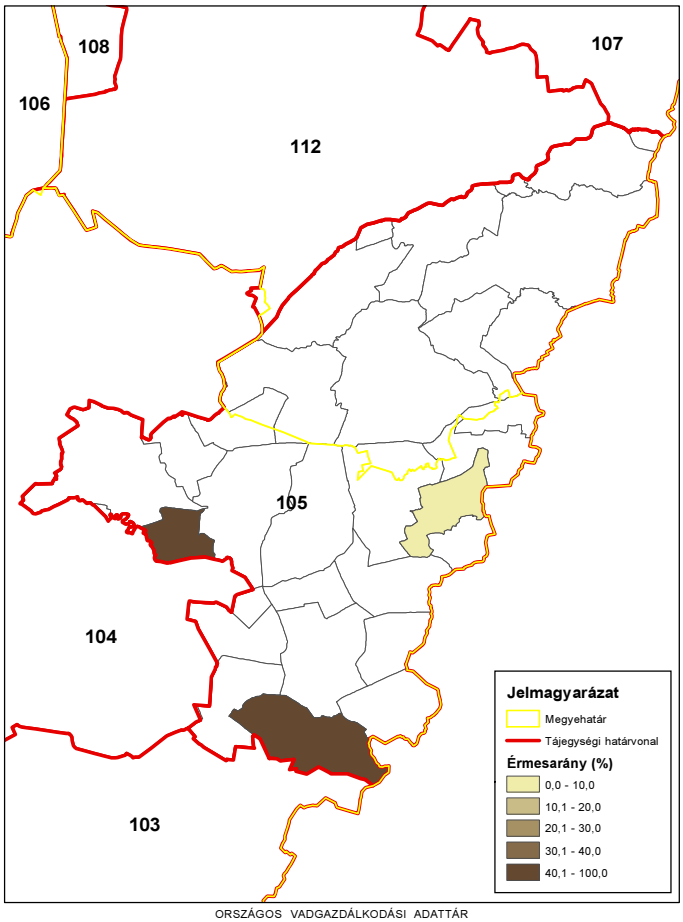

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2003

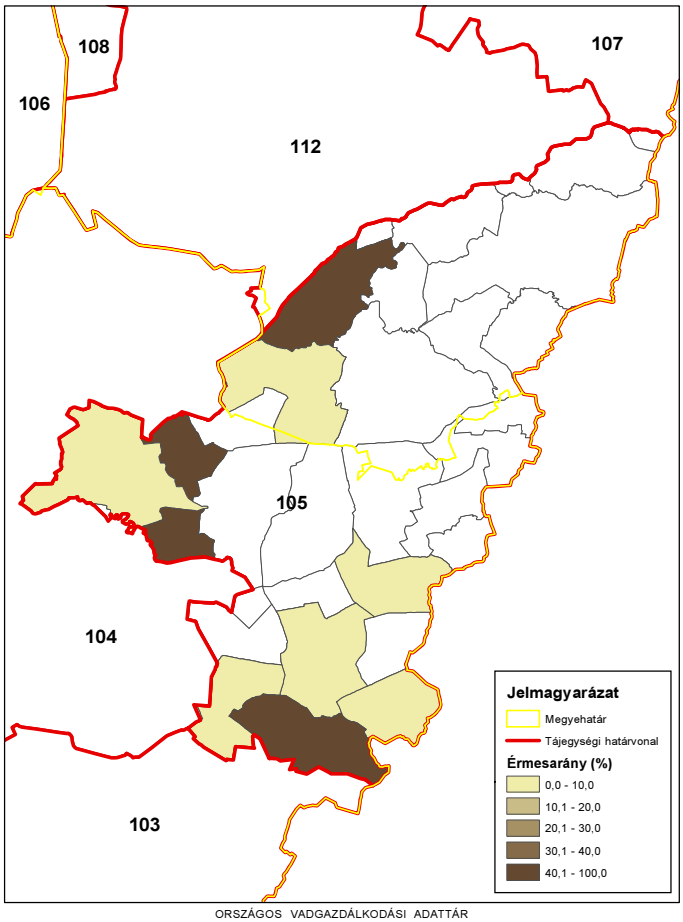

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2008

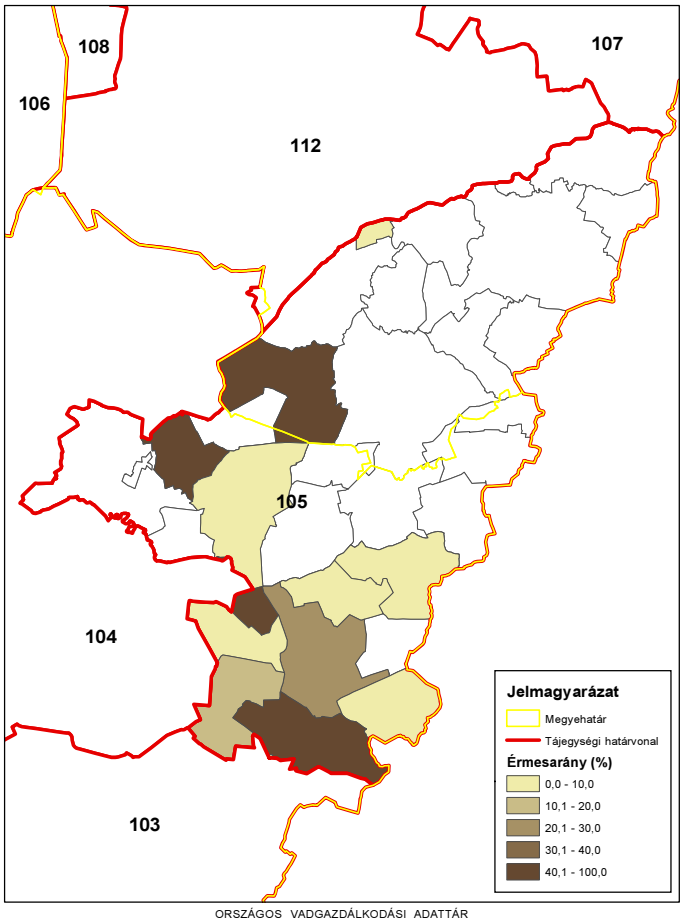

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2014

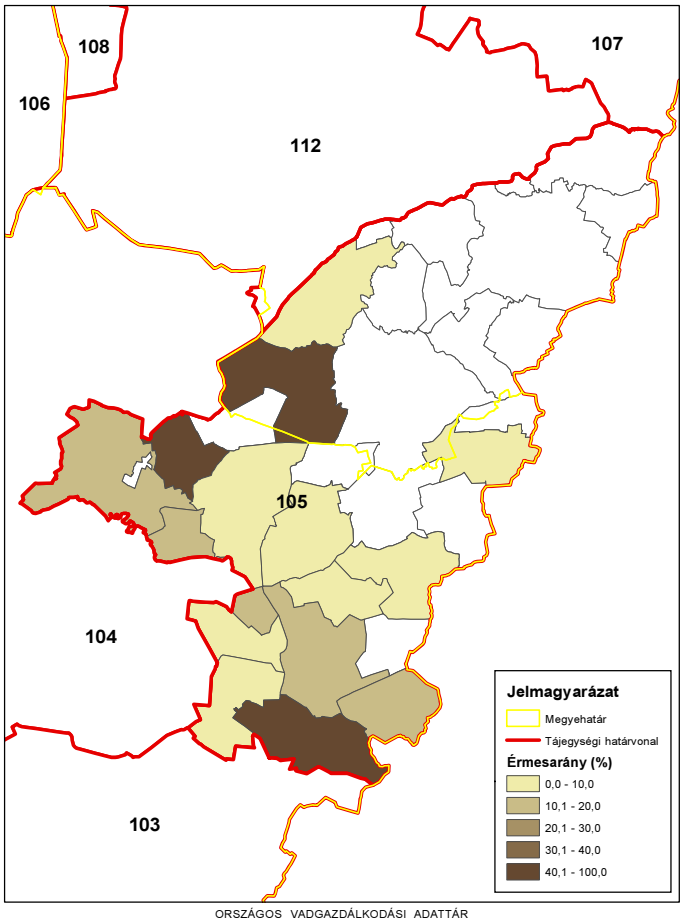

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A Körös-berettyói vadgazdálkodási tájegység (105) területén az őz jelentett létszáma 1998-2013 között két szakaszra bonthatóan nőtt (6600 → 13200). Az első szakasz lényegében az első tervezési időszak, a második pedig a 2008 utáni éveket jelenti (összességében jelentett létszám +100% növekedést mutat). Az őz hasznosítása folyamatosan nőtt (800 → 3500 pld, +327% emelkedés).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképeken jól követhető, ahogy a lelövések vadgazdálkodási tájegységen belül fokozatosan növekedtek, különösen a déli részen.
- A vadgazdálkodási tájegységben az őzállomány annak ellenére nőtt erősen, hogy a lelövések háromszorosára emelkedtek. Az adatok alapján a 2004-2007 közötti időszakban az állomány stabilizálódott, amikor >2000 őz lelövéseket hajtottak végre. Ezt követően a teríték visszaesett és ez az ismételt növekedés alapja lehetett. Az adatok alapján tartamosan a 3500-4500 őz teríték lehet a fenntartható hasznosítás.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Az őz hasznosítási aránya alacsony pontról emelkedett egy szinten-tartónak tekinthető érték közelébe (12%→27%). Figyelembe véve az őz biológiai képességeit a 30-35% körüli hasznosítási szint biztonságos, ha a suta- és gidalelövés is egyensúlyban van. A tájegységi adatok alapján a suták hasznosítási aránya alacsony (12-18%), ami elégtelen az állomány tudatos szabályozásához.
- Az őz terítékének összetétele a kezdettől csaknem az utolsó évekig a hazánkban jellegzetes állomány-növelő összetételt mutatta: jóval kevesebb sutát lőttek, mint bakot (1 : 0.6-0.8 bak:suta) és a sutákhoz viszonyítva azonos arányú vagy valamelyest több a gidalelövés (1 : 0.9-1.2 gida:suta). Ez a mintázat 2012-től változott meg és kezdett a teríték bak : suta : gida összetétele kiegyensúlyozódni (1 : 0.9 : 0.9). A bakok terítékbeli aránya továbbra is magasabb, mint a sutáké és a gidáké. A suta- és gidalelövés fontosságát az ábrák is alátámasztják: a számszerű hasznosítás és a hasznosítási arány növekedése szorosan függ a suta- és a gidalelövés növekedésétől.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján úgy tűnik, hogy a tájegységben a fokozatos teríték növekedés és a teríték összetételének következetes kiegyensúlyozása révén a jövőben el lehet érni egy olyan állapotot, ahol az őzállomány hasznosítása a biológiai adottságokkal összhangban áll, továbbá a hasznosítás összetétel is biztosíthatja a kedvező létszám/teríték kapcsolat fenntartását. A növekedés megállítása azért is szükséges, mert a nagyobb állományokban előbb-utóbb megjelennek azok a sűrűségfüggő hatások (tömeg, kondíció, agancsméretek), amik az állomány teljesítményét visszavetik.

Az őz jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- Az őz meghatározó bevételi forrás a vadgazdálkodási tájegységben. A külföldi bérlelövés és az őzteríték, a belföldi bérlelövés és az őzteríték kapcsolata is pozitív (erős szóródással). A lőtt vad értékesítés bevétele és az őzteríték is erős, pozitív trendet mutat.
- Az őz teríték és a térített mezőgazdasági károk között gyenge pozitív trend mutatkozik, amit 1 erősen kiugró érték is befolyásol. Alapvetően az őz által okozott

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

károk elhanyagolhatóak, de helyi konfliktusokban fel is értékelődhet. A vadgazdálkodási tájegységben mérhetően megjelent a vaddisznó és ezért a károkat okozó vad valószínűleg ez a faj.

Az őz trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A Körös-berettyói vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok arányát tekintve a VGTE a trófeák minősége alapján a felső negyedben található, azaz országosan a legjobbak közé tartozik (8.). Az érmesek aránya 8-26% között ingadozott, jellemzőnek a 16-20% tekinthető. 2005-ig növekvő, utána csökkenő tendencia mutatható ki. A csökkenő trend magyarázata lehet, hogy jelentősen nőtt a bírált bakok száma és feltételezhető, hogy az emelkedő baklelövés a gyengébb agancsú egyedek nagyobb arányú kilövésével járt. Az érmeseken belül átlagosan 10-20% az arany-, 30-40% az ezüst- és 40-60% bronzérmes (néhány jelentős évek közti ingadozással). Az érmes arányt a grafikon alapján nem befolyásolta a baklelövések száma.
- A tájegységen belül az érmesek arányának területi eloszlása és időbeni alakulása a térképeken követhető. Az 1998. évi induláshoz képest az érmesek aránya lényegében mindig magas és bárhol elérheti vagy meghaladhatja a 15%-os arányt.
- A bírált trófeák korosztályi összetétele meglehetősen stabil volt. A „fiatal" bakok aránya 20-25% volt (kivéve 2004-2007 közti időszakot, amikor talán emiatt is voltak az érmes arányok igen magasak). Az „öreg" bakok aránya 40-50%, a „középkorú" bakoké pedig 30-35% körül alakult. Ezek az arányok a Körös-berettyói vadgazdálkodási tájegységben meglehetősen stabilak voltak.
- A bírált agancsok legfontosabb jellemzőit nézve, az 1998-2014 közötti 17 év átlagában az átlagos szárhossz legnagyobb értéke 22.47 cm (7 év), a 24 órás agancssúly legnagyobb értéke 363.69 gramm (7 év). Az átlaghoz képest a legrosszabb év (21.28 cm (6 év) / 320.88 gramm (7 év)) és a legjobb év (23.79 cm (7 év) / 399.01 gramm (7év)) minden korban erős szóródást mutatnak. Az egyes éveknek az agancsépítésre gyakorolt hatása a legnagyobb a legfiatalabb és a legidősebb korcsoportban (23-50% a szárhosszban, és 26-62% a súlyban), míg viszonylag kisebb a középkorú csoportokban (8-15% szárhossz és 20-30% agancssúly). Ez a változékonyság tükröződik a szárhosszok és az átlagos agancssúlyok kor függvényében való alakulását szemléltető diagramokon is.
- A Körös-berettyói vadgazdálkodási tájegységben kiváló képességű őzállomány él, amely országosan a felső negyedbe tartozik. Az őzbakok agancsainak szárhossza (átlagosan) már a 4 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, de a kicsivel nagyobb maximum 5-8 éves korra esik. Az átlagos 24 órás agancssúly 6 éves korig fokozatosan emelkedik és 7-8 év között valamivel nagyobb. A kevés 9 éves kort megérő bak esetében ezek a jellemzők erősen szóródnak és gyorsan csökkennek. Az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagos értékei között is igen nagyon a különbségek és a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között legalább 10-20% eltérés mutatható ki. Az agancsok súlya változékonyabb és ilyen szempontból kevésbé megbízható jellemző, mint a szárhosszak, amik növekedési képe szabályosabb. A környezeti hatások miatt a kedvező években a gyengébb képességű bakok is jobb agancsokat rakhatnak fel, míg a rosszabb években a jobb képességűek agancsai is gyengébbek lesznek.

A szabad területi őzállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **105**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	2 126	2 635	1 852	**6 613**	355	278	196	**829**	16,7%	10,6%	10,6%	**12,5%**
1999	2 637	3 255	2 198	**8 090**	401	346	224	**971**	15,2%	10,6%	10,2%	**12,0%**
2000	2 579	3 130	2 536	**8 245**	547	318	381	**1 246**	21,2%	10,2%	15,0%	**15,1%**
2001	2 901	3 486	2 610	**8 997**	547	409	541	**1 497**	18,9%	11,7%	20,7%	**16,6%**
2002	3 235	3 880	3 264	**10 379**	681	515	667	**1 863**	21,1%	13,3%	20,4%	**17,9%**
2003	3 384	3 990	2 645	**10 019**	697	576	631	**1 904**	20,6%	14,4%	23,9%	**19,0%**
2004	3 298	4 031	2 615	**9 944**	769	576	975	**2 320**	23,3%	14,3%	37,3%	**23,3%**
2005	3 148	3 777	2 531	**9 456**	824	672	840	**2 336**	26,2%	17,8%	33,2%	**24,7%**
2006	3 161	3 804	2 700	**9 665**	833	601	742	**2 176**	26,4%	15,8%	27,5%	**22,5%**
2007	3 203	3 885	2 905	**9 993**	818	539	612	**1 969**	25,5%	13,9%	21,1%	**19,7%**
2008	3 465	4 133	3 114	**10 712**	851	544	751	**2 146**	24,6%	13,2%	24,1%	**20,0%**
2009	3 783	4 480	3 307	**11 570**	844	543	720	**2 107**	22,3%	12,1%	21,8%	**18,2%**
2010	4 052	4 694	3 578	**12 324**	978	575	578	**2 131**	24,1%	12,2%	16,2%	**17,3%**
2011	3 978	4 599	3 330	**11 907**	1 043	616	734	**2 393**	26,2%	13,4%	22,0%	**20,1%**
2012	4 164	4 871	3 481	**12 516**	1 012	886	905	**2 803**	24,3%	18,2%	26,0%	**22,4%**
2013	4 393	5 145	3 530	**13 068**	1 118	1 003	1 056	**3 177**	25,4%	19,5%	29,9%	**24,3%**
2014	4 392	5 120	3 738	**13 250**	1 244	1 122	1 175	**3 541**	28,3%	21,9%	31,4%	**26,7%**
Változás	106,6%	94,3%	101,8%	100,4%	250,4%	303,6%	499,5%	327,1%	69,6%	107,7%	197,0%	113,2%

Ivararány (1 bakra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*
1998	1	1,24	0,87	***0,70***	1	0,78	0,55	***0,71***
1999	1	1,23	0,83	***0,68***	1	0,86	0,56	***0,65***
2000	1	1,21	0,98	***0,81***	1	0,58	0,70	***1,20***
2001	1	1,20	0,90	***0,75***	1	0,75	0,99	***1,32***
2002	1	1,20	1,01	***0,84***	1	0,76	0,98	***1,30***
2003	1	1,18	0,78	***0,66***	1	0,83	0,91	***1,10***
2004	1	1,22	0,79	***0,65***	1	0,75	1,27	***1,69***
2005	1	1,20	0,80	***0,67***	1	0,82	1,02	***1,25***
2006	1	1,20	0,85	***0,71***	1	0,72	0,89	***1,23***
2007	1	1,21	0,91	***0,75***	1	0,66	0,75	***1,14***
2008	1	1,19	0,90	***0,75***	1	0,64	0,88	***1,38***
2009	1	1,18	0,87	***0,74***	1	0,64	0,85	***1,33***
2010	1	1,16	0,88	***0,76***	1	0,59	0,59	***1,01***
2011	1	1,16	0,84	***0,72***	1	0,59	0,70	***1,19***
2012	1	1,17	0,84	***0,71***	1	0,88	0,89	***1,02***
2013	1	1,17	0,80	***0,69***	1	0,90	0,94	***1,05***
2014	1	1,17	0,85	***0,73***	1	0,90	0,94	***1,05***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	32,1%	39,8%	28,0%	100%	42,8%	33,5%	23,6%	100%
1999	32,6%	40,2%	27,2%	100%	41,3%	35,6%	23,1%	100%
2000	31,3%	38,0%	30,8%	100%	43,9%	25,5%	30,6%	100%
2001	32,2%	38,7%	29,0%	100%	36,5%	27,3%	36,1%	100%
2002	31,2%	37,4%	31,4%	100%	36,6%	27,6%	35,8%	100%
2003	33,8%	39,8%	26,4%	100%	36,6%	30,3%	33,1%	100%
2004	33,2%	40,5%	26,3%	100%	33,1%	24,8%	42,0%	100%
2005	33,3%	39,9%	26,8%	100%	35,3%	28,8%	36,0%	100%
2006	32,7%	39,4%	27,9%	100%	38,3%	27,6%	34,1%	100%
2007	32,1%	38,9%	29,1%	100%	41,5%	27,4%	31,1%	100%
2008	32,3%	38,6%	29,1%	100%	39,7%	25,3%	35,0%	100%
2009	32,7%	38,7%	28,6%	100%	40,1%	25,8%	34,2%	100%
2010	32,9%	38,1%	29,0%	100%	45,9%	27,0%	27,1%	100%
2011	33,4%	38,6%	28,0%	100%	43,6%	25,7%	30,7%	100%
2012	33,3%	38,9%	27,8%	100%	36,1%	31,6%	32,3%	100%
2013	33,6%	39,4%	27,0%	100%	35,2%	31,6%	33,2%	100%
2014	33,1%	38,6%	28,2%	100%	35,1%	31,7%	33,2%	100%

Az őz hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **105**

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései I.

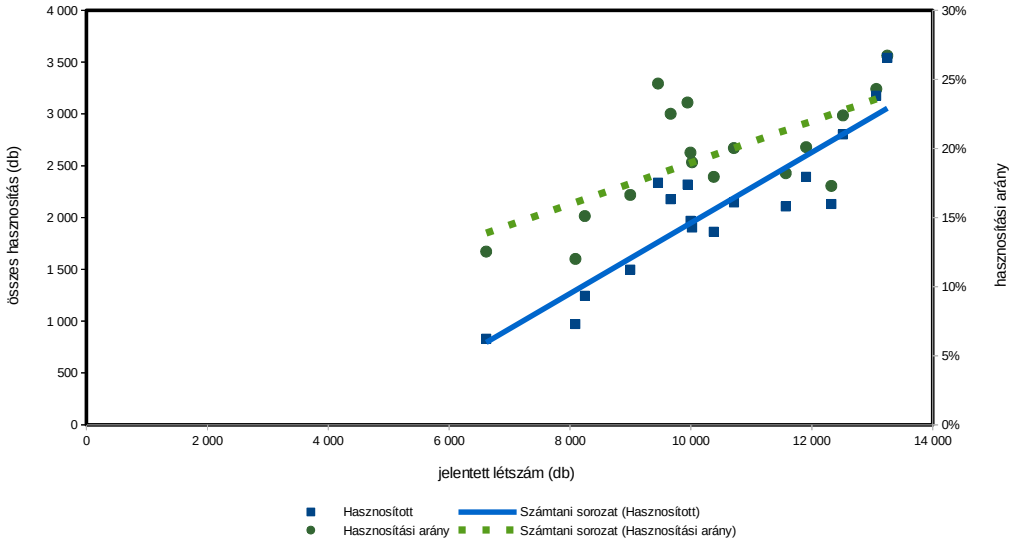

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései II.

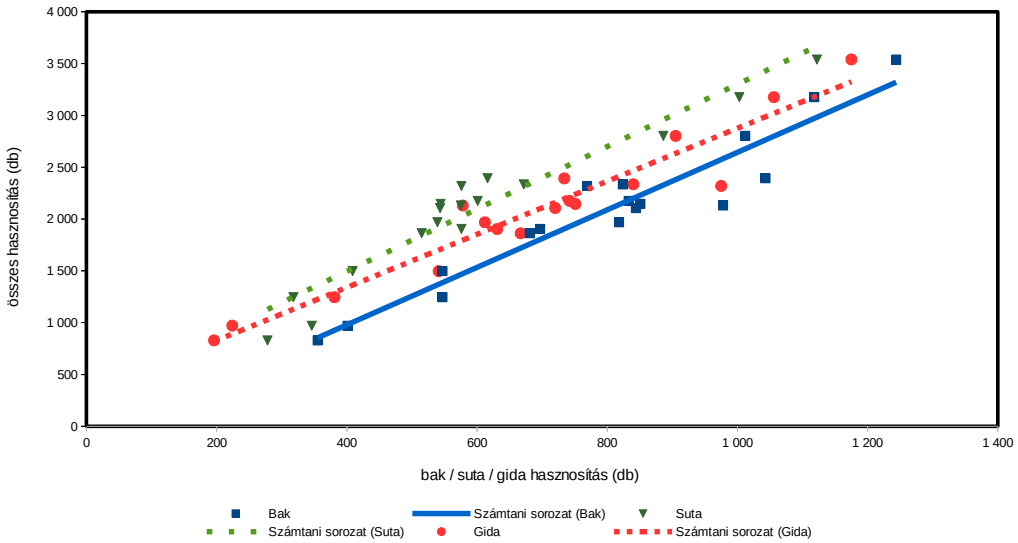

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései III.

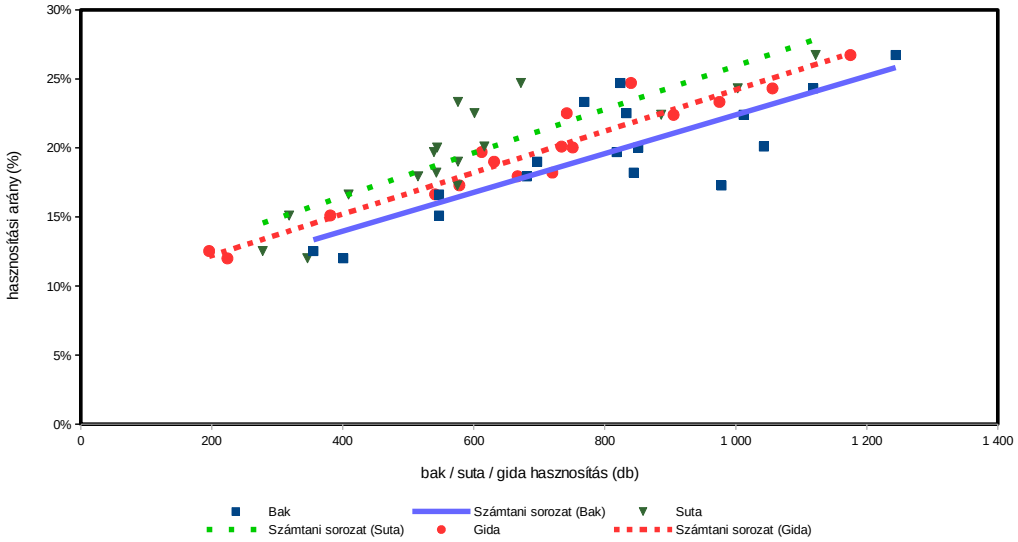

Őz (teríték - db/km^2) 2007

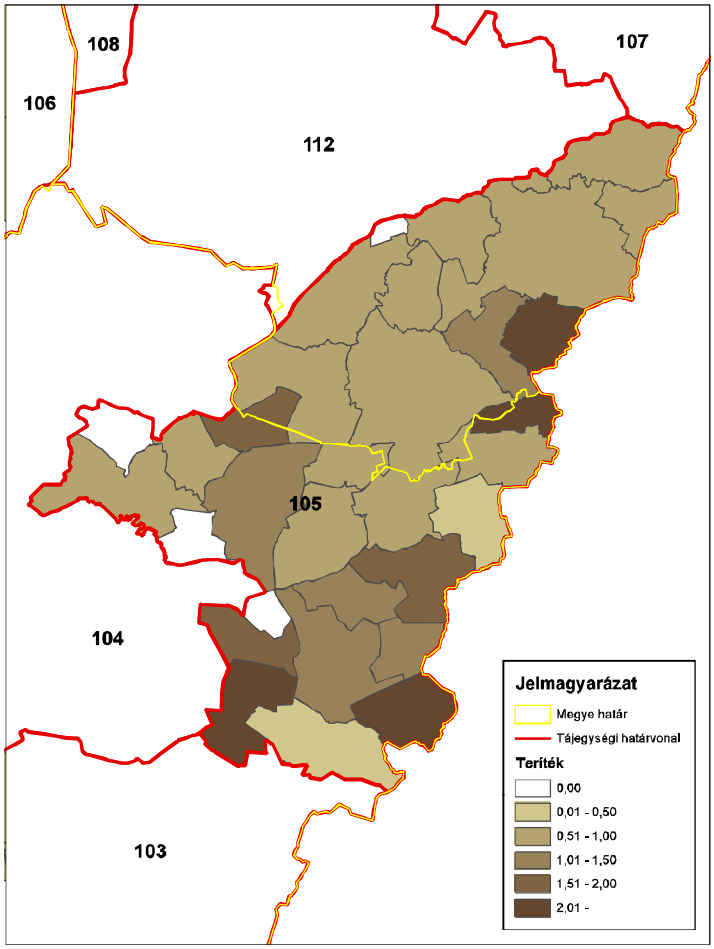

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2008

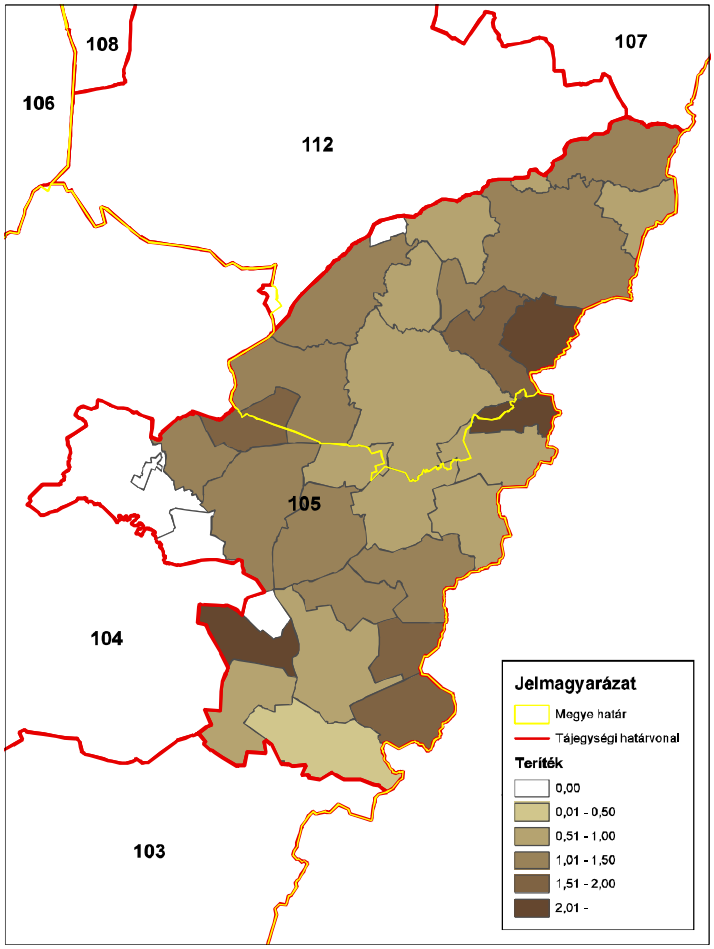

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2009

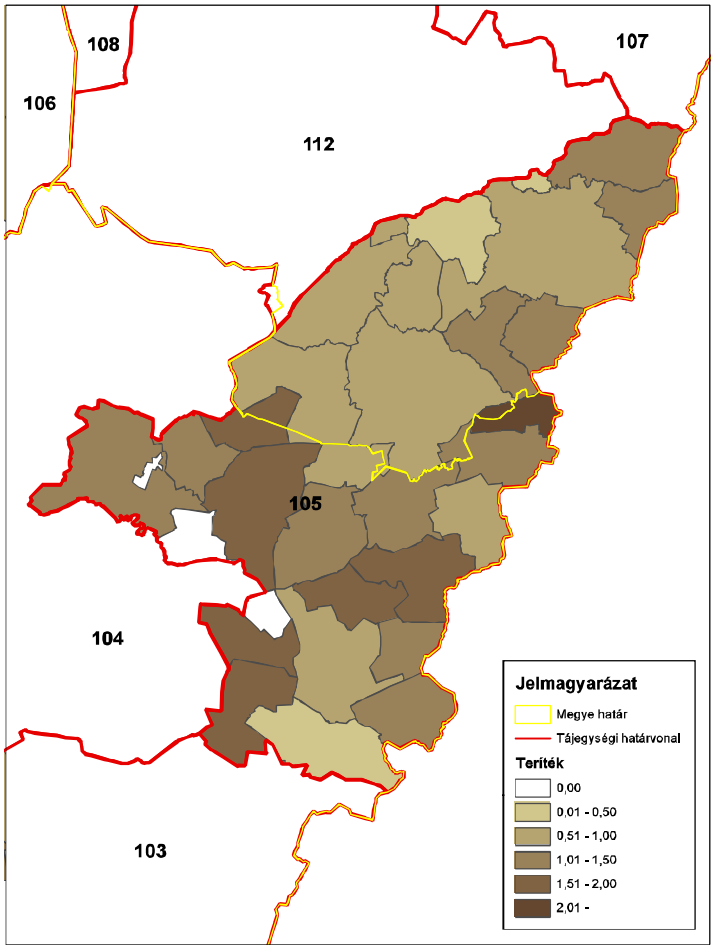

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2010

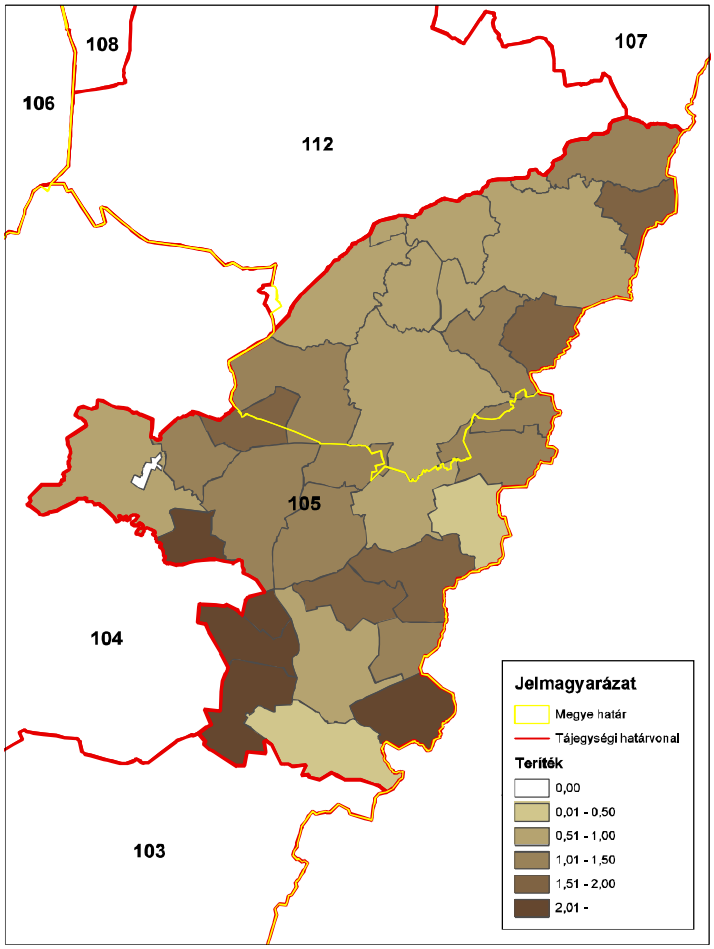

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2011

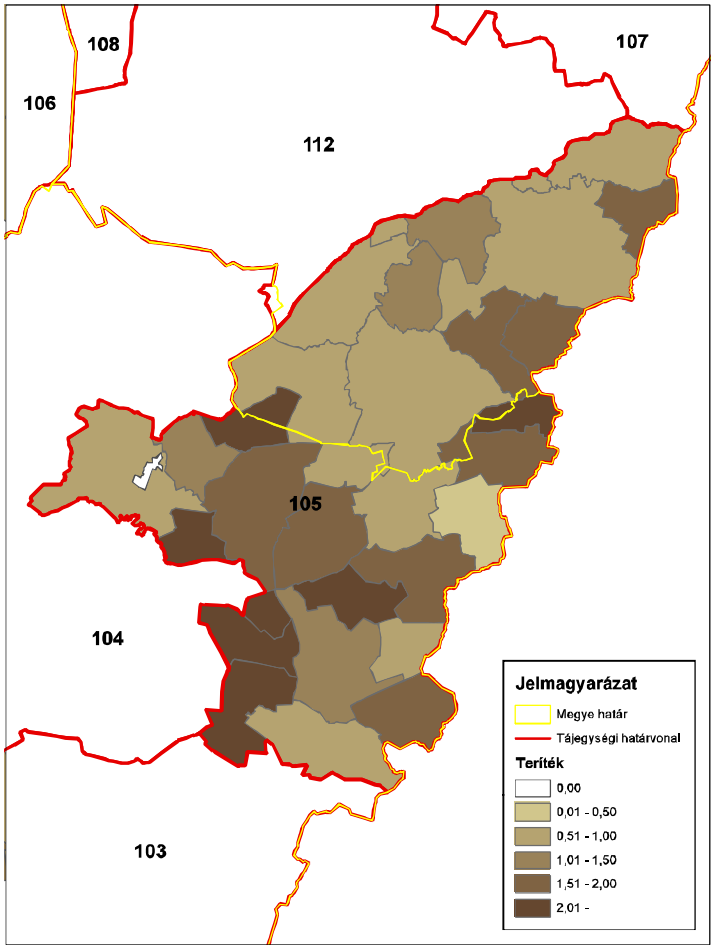

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2012

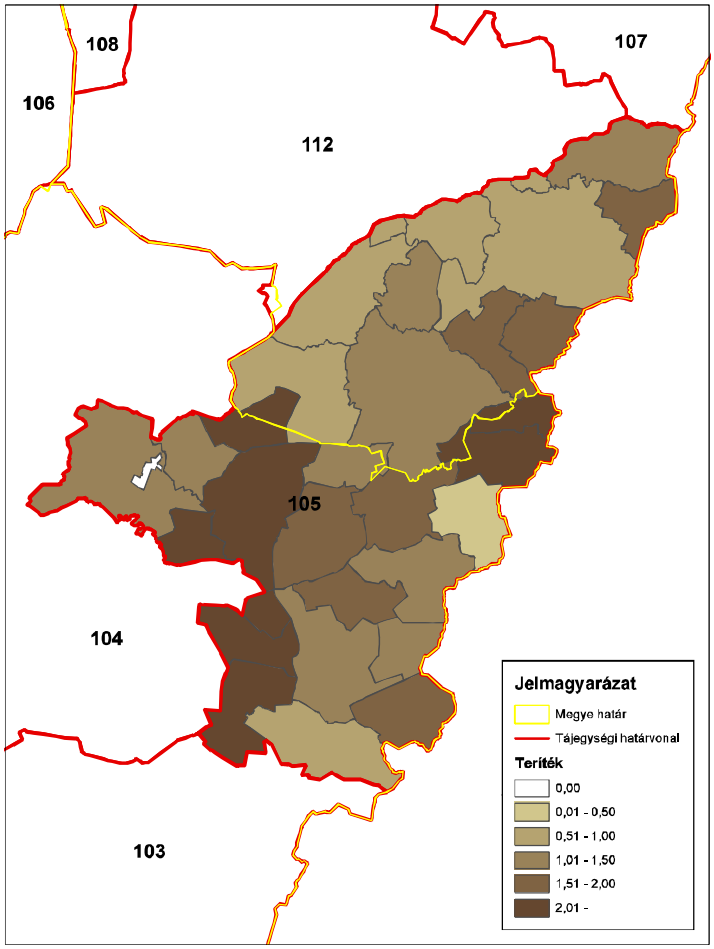

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2013

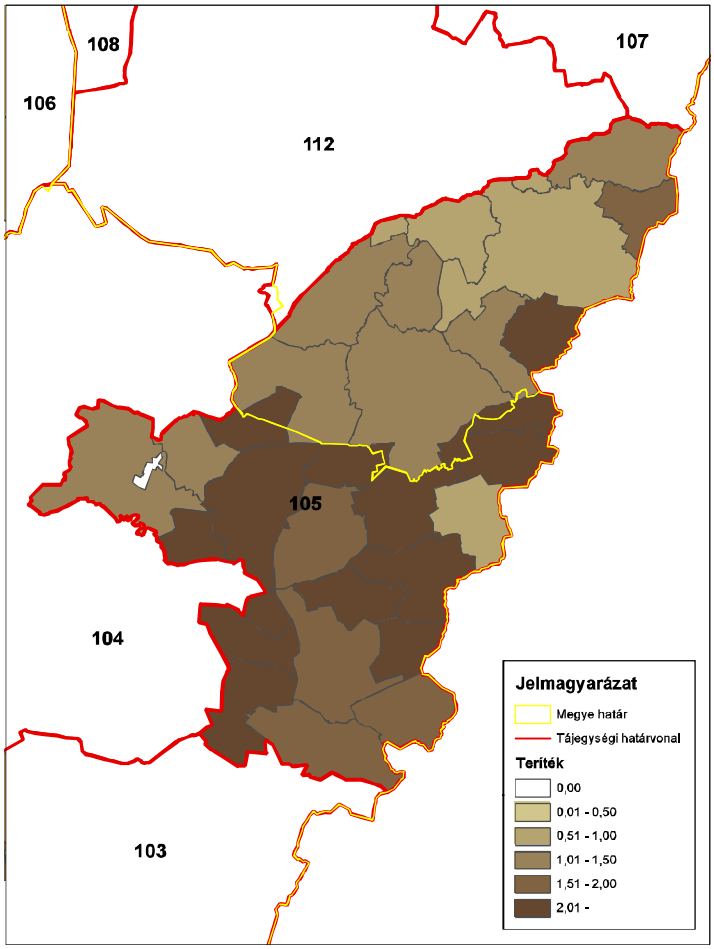

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2014

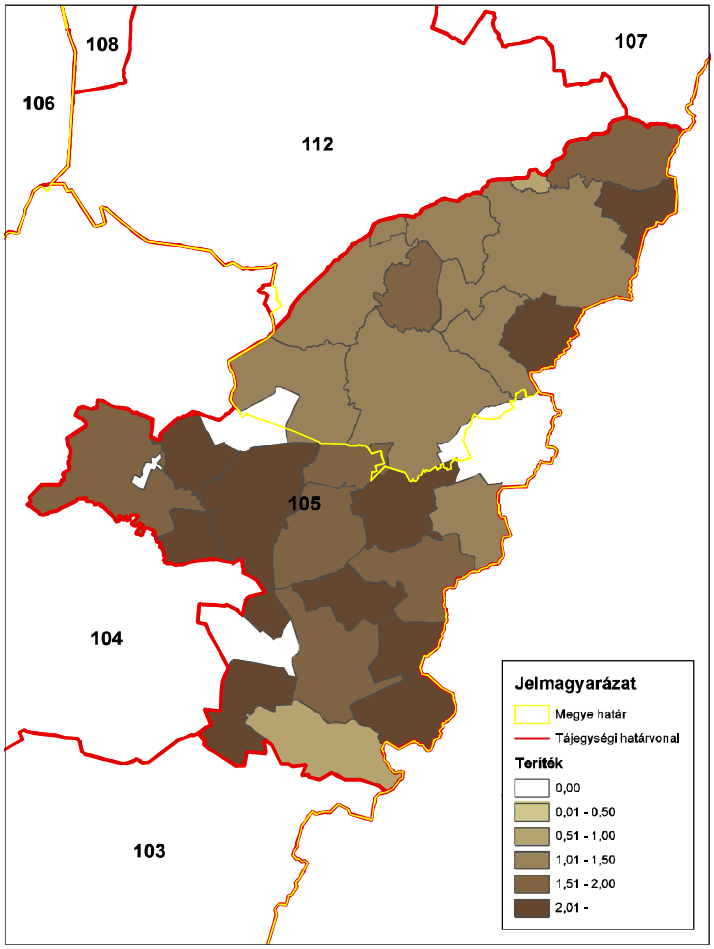

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	341	53	15,5%	4	21	28	7,5%	39,6%	52,8%
1999	406	57	14,0%	13	19	25	22,8%	33,3%	43,9%
2000	484	90	18,6%	19	37	34	21,1%	41,1%	37,8%
2001	553	118	21,3%	25	47	46	21,2%	39,8%	39,0%
2002	695	134	19,3%	32	49	53	23,9%	36,6%	39,6%
2003	698	59	8,5%	11	20	28	18,6%	33,9%	47,5%
2004	748	174	23,3%	33	63	78	19,0%	36,2%	44,8%
2005	815	210	25,8%	50	85	75	23,8%	40,5%	35,7%
2006	836	172	20,6%	32	81	59	18,6%	47,1%	34,3%
2007	789	144	18,3%	24	52	68	16,7%	36,1%	47,2%
2008	855	208	24,3%	41	86	81	19,7%	41,3%	38,9%
2009	858	141	16,4%	23	50	68	16,3%	35,5%	48,2%
2010	966	206	21,3%	33	74	99	16,0%	35,9%	48,1%
2011	1051	148	14,1%	18	41	89	12,2%	27,7%	60,1%
2012	981	99	10,1%	14	27	58	14,1%	27,3%	58,6%
2013	1117	197	17,6%	34	65	98	17,3%	33,0%	49,7%
2014	1262	256	20,3%	50	92	114	19,5%	35,9%	44,5%

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

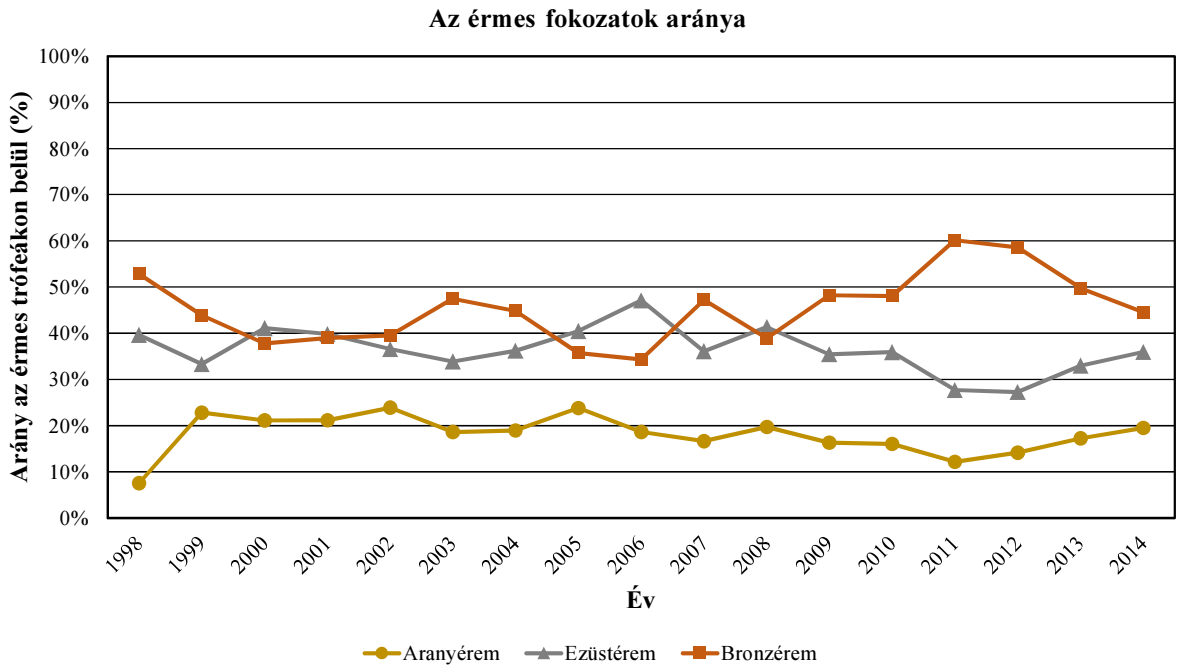

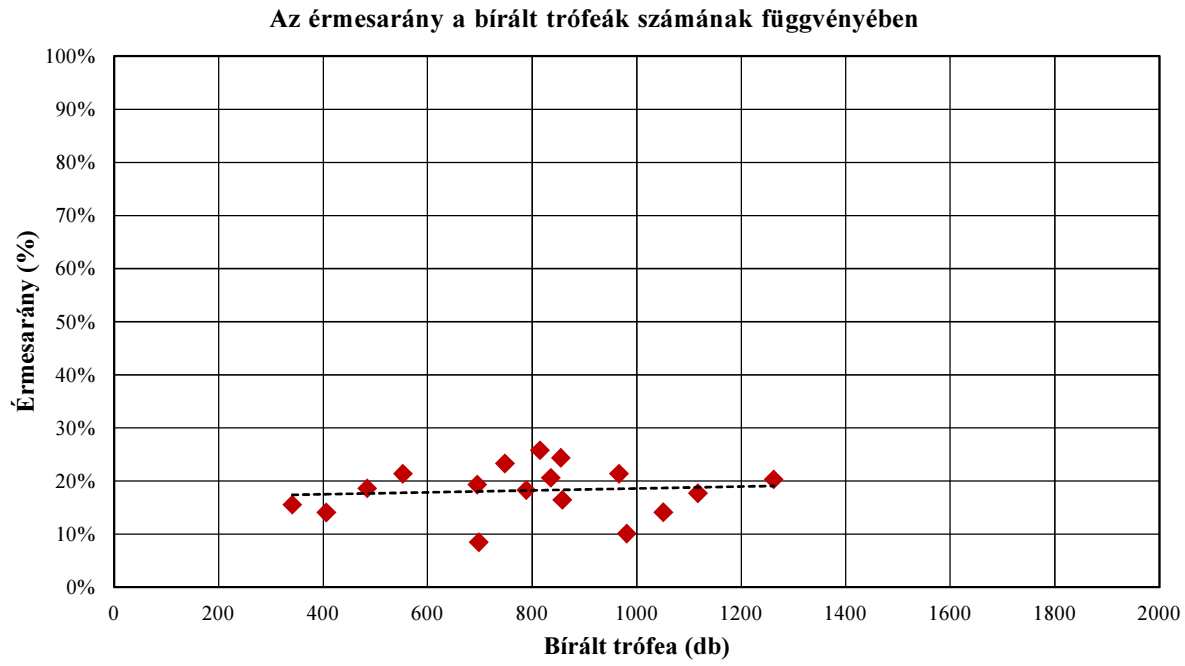

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	8	27	17	31	46	35	37	14	18	14	40	49	48	50	55	138	158
2	27	35	26	26	52	47	40	32	21	34	41	59	54	49	71	67	66
3	39	33	46	55	72	100	60	71	71	84	101	109	112	109	88	112	89
4	47	57	53	54	71	108	98	140	176	129	167	164	166	158	135	148	171
5	60	74	69	87	99	111	125	180	180	165	180	131	139	184	148	188	227
6	44	49	77	101	119	106	163	160	165	152	138	134	152	175	163	172	198
7	39	61	87	94	111	77	102	113	99	103	89	87	107	117	130	111	139
8	41	29	63	76	71	60	54	51	65	66	45	56	82	82	78	69	89
9	25	20	30	21	27	21	31	23	21	23	19	30	41	55	39	38	56
9<	11	21	16	8	27	33	38	31	20	19	35	39	65	72	74	74	69
Összesen	**341**	**406**	**484**	**553**	**695**	**698**	**748**	**815**	**836**	**789**	**855**	**858**	**966**	**1051**	**981**	**1117**	**1262**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	2,3%	6,7%	3,5%	5,6%	6,6%	5,0%	4,9%	1,7%	2,2%	1,8%	4,7%	5,7%	5,0%	4,8%	5,6%	12,4%	12,5%
2	7,9%	8,6%	5,4%	4,7%	7,5%	6,7%	5,3%	3,9%	2,5%	4,3%	4,8%	6,9%	5,6%	4,7%	7,2%	6,0%	5,2%
3	11,4%	8,1%	9,5%	9,9%	10,4%	14,3%	8,0%	8,7%	8,5%	10,6%	11,8%	12,7%	11,6%	10,4%	9,0%	10,0%	7,1%
4	13,8%	14,0%	11,0%	9,8%	10,2%	15,5%	13,1%	17,2%	21,1%	16,3%	19,5%	19,1%	17,2%	15,0%	13,8%	13,2%	13,5%
5	17,6%	18,2%	14,3%	15,7%	14,2%	15,9%	16,7%	22,1%	21,5%	20,9%	21,1%	15,3%	14,4%	17,5%	15,1%	16,8%	18,0%
6	12,9%	12,1%	15,9%	18,3%	17,1%	15,2%	21,8%	19,6%	19,7%	19,3%	16,1%	15,6%	15,7%	16,7%	16,6%	15,4%	15,7%
7	11,4%	15,0%	18,0%	17,0%	16,0%	11,0%	13,6%	13,9%	11,8%	13,1%	10,4%	10,1%	11,1%	11,1%	13,3%	9,9%	11,0%
8	12,0%	7,1%	13,0%	13,7%	10,2%	8,6%	7,2%	6,3%	7,8%	8,4%	5,3%	6,5%	8,5%	7,8%	8,0%	6,2%	7,1%
9	7,3%	4,9%	6,2%	3,8%	3,9%	3,0%	4,1%	2,8%	2,5%	2,9%	2,2%	3,5%	4,2%	5,2%	4,0%	3,4%	4,4%
9<	3,2%	5,2%	3,3%	1,4%	3,9%	4,7%	5,1%	3,8%	2,4%	2,4%	4,1%	4,5%	6,7%	6,9%	7,5%	6,6%	5,5%
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

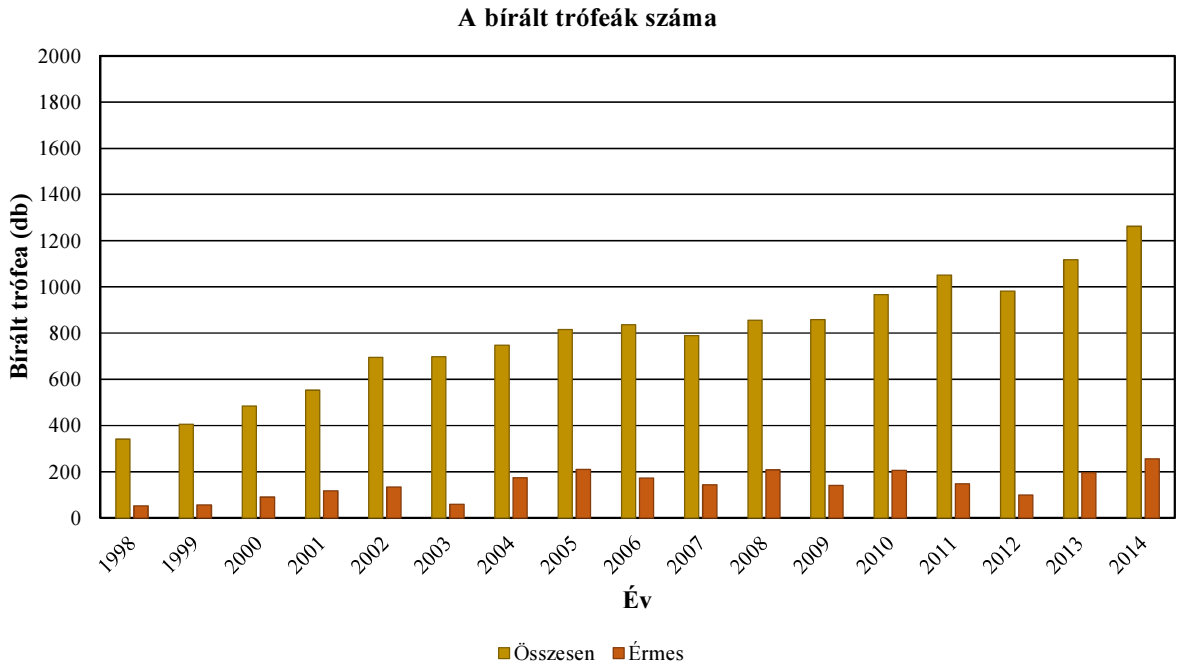

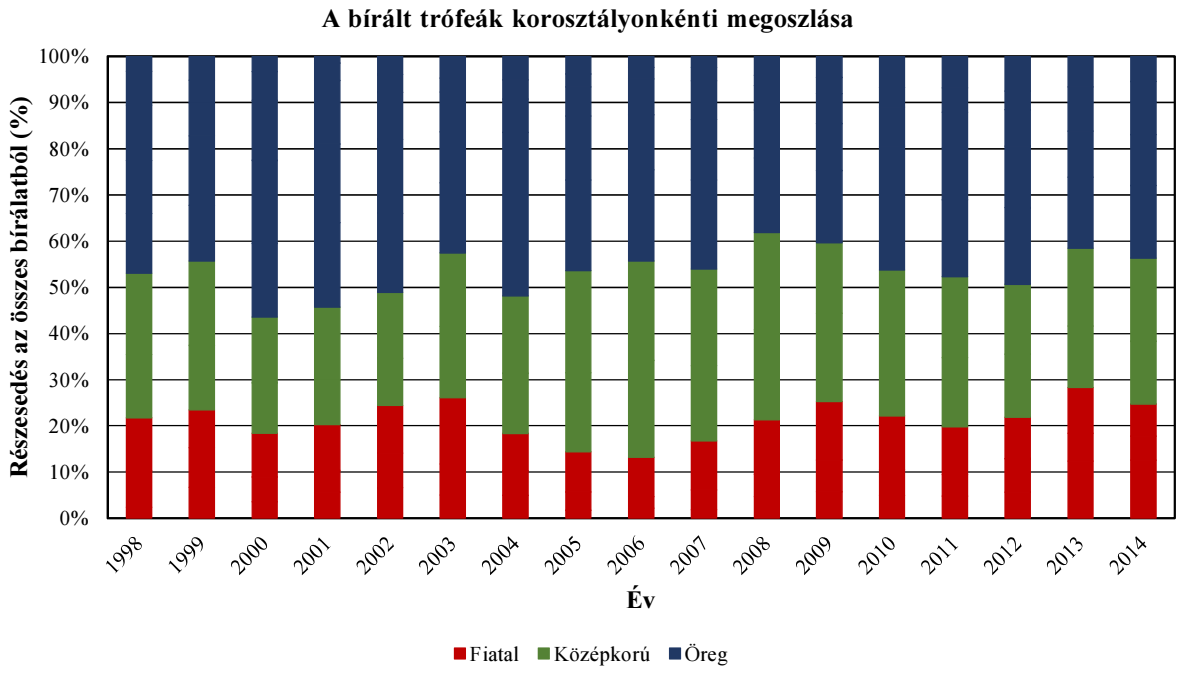

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	785	9,17	101,61
2	747	16,37	186,16
3	1351	19,84	252,64
4	2042	20,97	291,37
5	2347	21,65	321,65
6	2268	22,16	347,84
7	1666	22,47	363,69
8	1077	21,72	346,62
9	520	21,39	339,34
9<	652	19,97	306,49

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	785	6,16	66,04
2	747	14,39	165,30
3	1351	18,86	225,93
4	2042	19,99	254,50
5	2347	20,71	284,18
6	2268	21,28	306,94
7	1666	20,60	320,88
8	1077	19,95	311,65
9	520	19,84	286,24
9<	652	17,14	258,67

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	785	10,91	128,63
2	747	18,16	214,78
3	1351	21,13	295,83
4	2042	21,83	338,95
5	2347	22,44	369,68
6	2268	23,52	385,41
7	1666	23,79	399,01
8	1077	22,91	367,11
9	520	23,48	389,00
9<	652	22,28	351,63

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	785	6,16	66,04
2	747	14,39	165,30
3	1351	18,86	225,93
4	2042	19,99	254,50
5	2347	20,71	284,18
6	2268	21,28	306,94
7	1666	20,60	320,88
8	1077	19,95	311,65
9	520	19,84	286,24
9<	652	17,14	258,67

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	785	2011	2011
2	747	2001	1998
3	1351	1998	2012
4	2042	2002	2012
5	2347	1998	1998
6	2268	2014	2012
7	1666	2014	2012
8	1077	2007	2012
9	520	2011	2011
9<	652	2011	2011

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	785	10,91	128,63
2	747	18,16	214,78
3	1351	21,13	295,83
4	2042	21,83	338,95
5	2347	22,44	369,68
6	2268	23,52	385,41
7	1666	23,79	399,01
8	1077	22,91	367,11
9	520	23,48	389,00
9<	652	22,28	351,63

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	785	1999	1998
2	747	2008	2008
3	1351	2009	2008
4	2042	2006	2008
5	2347	2005	2008
6	2268	2006	2008
7	1666	2000	2001
8	1077	2006	2002
9	520	2005	2001
9<	652	2000	2001

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	785	4,75	62,59
2	747	3,77	49,48
3	1351	2,27	69,90
4	2042	1,83	84,46
5	2347	1,73	85,49
6	2268	2,24	78,47
7	1666	3,19	78,13
8	1077	2,96	55,46
9	520	3,64	102,76
9<	652	5,14	92,96

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	785	51,8%	61,6%
2	747	23,0%	26,6%
3	1351	11,5%	27,7%
4	2042	8,7%	29,0%
5	2347	8,0%	26,6%
6	2268	10,1%	22,6%
7	1666	14,2%	21,5%
8	1077	13,6%	16,0%
9	520	17,0%	30,3%
9<	652	25,8%	30,3%

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

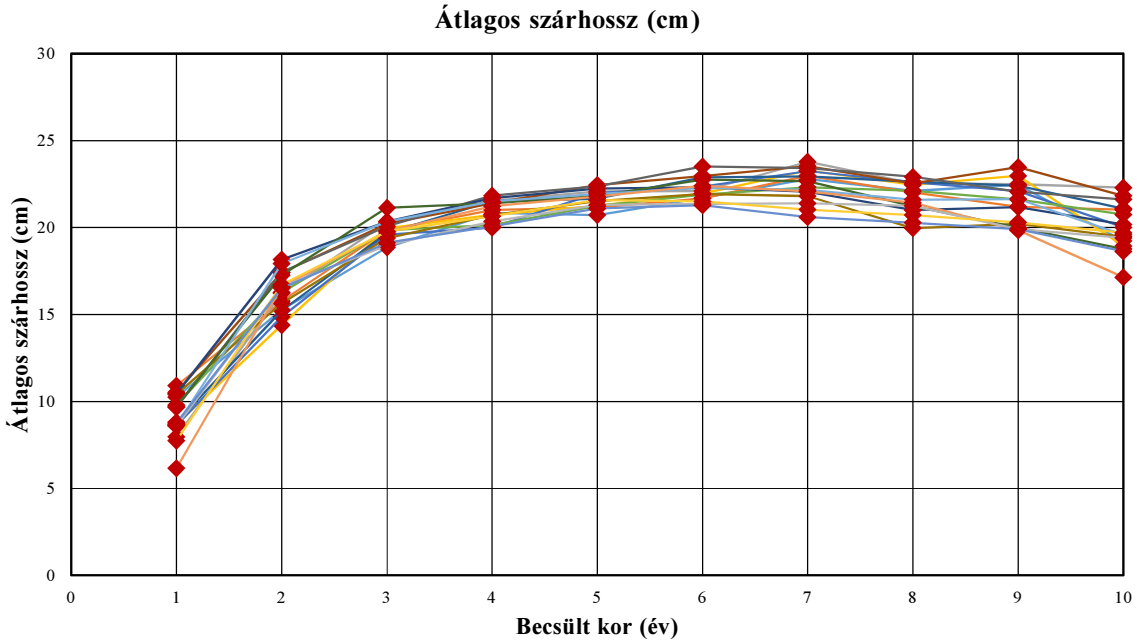

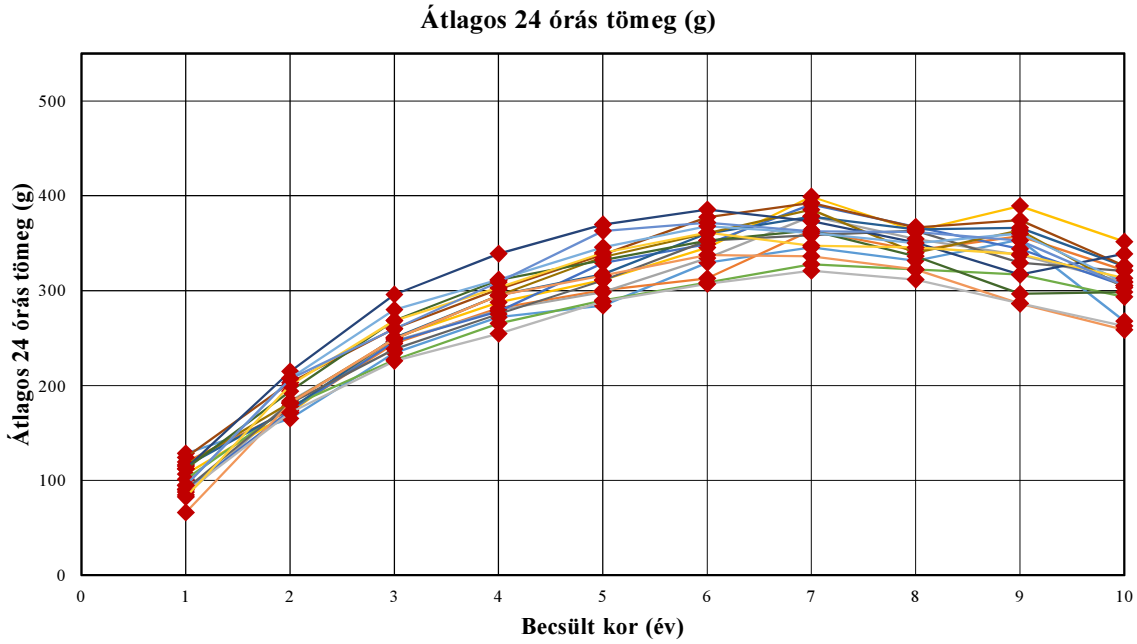

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

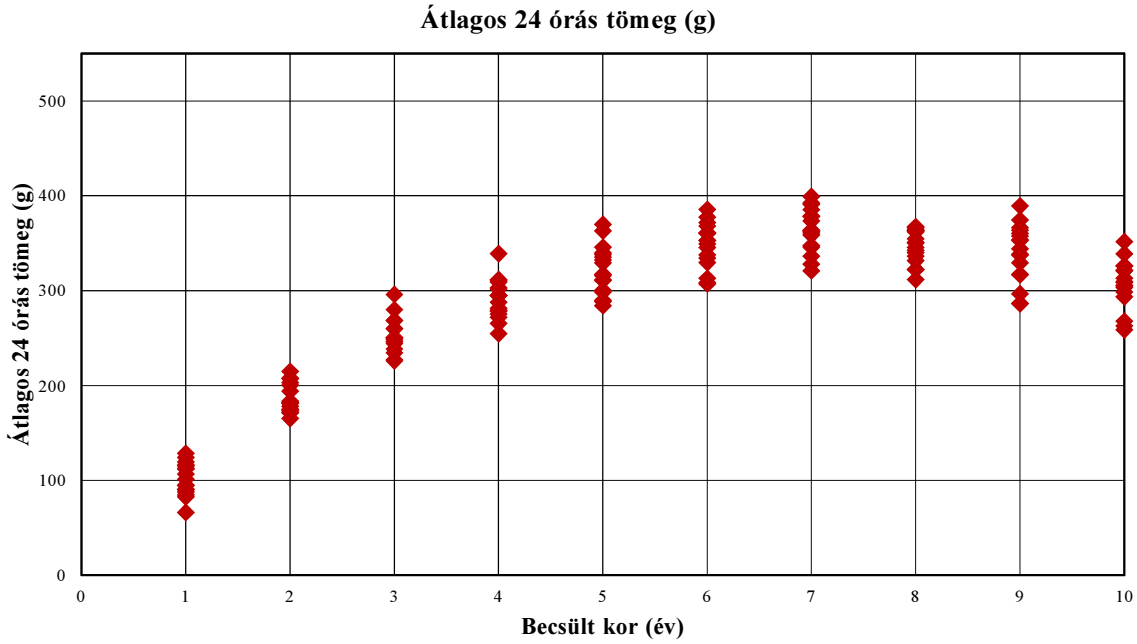

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1998	1	8	10,25	128,63
1998	2	27	15,27	165,30
1998	3	39	18,86	234,33
1998	4	47	20,83	272,02
1998	5	60	20,71	284,18
1998	6	44	21,70	329,48
1998	7	39	22,78	345,67
1998	8	41	22,09	331,51
1998	9	25	22,45	353,56
1998	9<	11	19,23	267,82
1999	1	27	10,91	119,63
1999	2	35	15,76	173,97
1999	3	33	19,85	244,39
1999	4	57	21,00	281,56
1999	5	74	21,15	300,30
1999	6	49	21,66	313,00
1999	7	61	22,98	363,51
1999	8	29	22,03	342,31
1999	9	20	21,19	357,40
1999	9<	21	21,02	321,38
2000	1	17	7,97	84,47
2000	2	26	16,23	183,54
2000	3	46	20,30	246,74
2000	4	53	21,54	279,26
2000	5	69	22,08	298,30
2000	6	77	22,09	334,09
2000	7	87	23,79	378,28
2000	8	63	22,53	354,41
2000	9	30	22,49	337,37
2000	9<	16	22,28	309,38
2001	1	31	8,70	106,77
2001	2	26	14,39	171,50
2001	3	55	19,95	250,47
2001	4	54	20,73	287,59
2001	5	87	21,23	311,28
2001	6	101	21,95	345,28
2001	7	94	23,27	399,01
2001	8	76	22,45	362,87
2001	9	21	22,96	389,00
2001	9<	8	18,93	351,63
2002	1	46	8,65	89,63
2002	2	52	14,86	173,42
2002	3	72	19,59	246,31
2002	4	71	19,99	278,25
2002	5	99	21,98	329,19
2002	6	119	22,35	349,08
2002	7	111	23,24	390,77
2002	8	71	22,60	367,11
2002	9	27	22,08	343,85
2002	9<	27	20,01	305,19

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2003	1	35	9,80	101,11
2003	2	47	16,27	178,17
2003	3	100	19,84	227,09
2003	4	108	20,15	265,28
2003	5	111	21,24	289,65
2003	6	106	21,88	308,33
2003	7	77	22,31	327,68
2003	8	60	22,11	322,17
2003	9	21	21,61	316,95
2003	9<	33	20,75	293,45
2004	1	37	8,81	115,32
2004	2	40	15,23	175,15
2004	3	60	19,68	250,33
2004	4	98	21,51	294,97
2004	5	125	21,65	317,13
2004	6	163	22,87	360,16
2004	7	102	22,94	377,89
2004	8	54	22,63	364,41
2004	9	31	22,40	366,23
2004	9<	38	21,08	325,74
2005	1	14	10,54	124,21
2005	2	32	17,41	203,06
2005	3	71	20,22	260,11
2005	4	140	21,39	301,36
2005	5	180	22,44	338,04
2005	6	160	22,96	377,26
2005	7	113	23,55	392,30
2005	8	51	22,54	366,61
2005	9	23	23,48	374,26
2005	9<	31	21,81	326,32
2006	1	18	9,67	90,78
2006	2	21	17,43	181,33
2006	3	71	20,07	238,46
2006	4	176	21,83	275,27
2006	5	180	22,37	310,58
2006	6	165	23,52	352,78
2006	7	99	23,42	358,44
2006	8	65	22,91	362,98
2006	9	21	22,05	329,24
2006	9<	20	21,61	320,75
2007	1	14	10,42	116,57
2007	2	34	15,65	181,94
2007	3	84	19,39	248,94
2007	4	129	20,71	294,85
2007	5	165	21,50	335,31
2007	6	152	21,93	360,39
2007	7	103	21,80	385,27
2007	8	66	19,95	339,92
2007	9	23	20,21	363,48
2007	9<	19	19,47	303,32

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2008	1	40	10,45	112,55
2008	2	41	18,16	214,78
2008	3	101	20,35	295,83
2008	4	167	21,69	338,95
2008	5	180	22,23	369,68
2008	6	138	22,31	385,41
2008	7	89	22,04	373,29
2008	8	45	20,99	350,64
2008	9	19	21,18	316,74
2008	9<	35	20,17	338,71
2009	1	49	9,73	112,16
2009	2	59	17,26	193,98
2009	3	109	21,13	268,56
2009	4	164	21,39	311,14
2009	5	131	21,81	332,12
2009	6	134	22,75	352,83
2009	7	87	22,66	363,31
2009	8	56	21,21	336,25
2009	9	30	19,99	296,63
2009	9<	39	18,76	298,38
2010	1	48	8,63	94,81
2010	2	54	17,93	207,67
2010	3	112	20,35	279,97
2010	4	166	21,50	311,48
2010	5	139	21,93	345,55
2010	6	152	22,28	367,89
2010	7	107	22,15	360,64
2010	8	82	21,59	350,12
2010	9	41	21,64	360,24
2010	9<	65	19,57	308,74
2011	1	50	6,16	66,04
2011	2	49	16,61	181,63
2011	3	109	19,78	249,24
2011	4	158	21,22	294,96
2011	5	184	21,78	315,77
2011	6	175	22,39	337,62
2011	7	117	22,07	336,13
2011	8	82	21,42	322,15
2011	9	55	19,84	286,24
2011	9<	72	17,14	258,67
2012	1	55	8,61	87,53
2012	2	71	16,61	171,65
2012	3	88	18,97	225,93
2012	4	135	20,34	254,50
2012	5	148	21,29	288,49
2012	6	163	21,35	306,94
2012	7	130	21,38	320,88
2012	8	78	21,24	311,65
2012	9	39	19,89	286,54
2012	9<	74	19,40	262,61

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2013	1	138	7,75	82,38
2013	2	67	16,71	200,57
2013	3	112	19,78	268,43
2013	4	148	20,64	302,91
2013	5	188	21,57	339,60
2013	6	172	21,50	361,08
2013	7	111	21,02	347,42
2013	8	69	20,71	345,54
2013	9	38	20,30	338,32
2013	9<	74	19,69	313,09
2014	1	158	8,76	94,68
2014	2	66	16,52	207,08
2014	3	89	19,12	259,69
2014	4	171	20,07	308,90
2014	5	227	21,09	362,80
2014	6	198	21,28	371,61
2014	7	139	20,60	362,32
2014	8	89	20,27	361,87
2014	9	56	19,91	352,68
2014	9<	69	18,63	305,17

Őz érmesarány (%) 1998

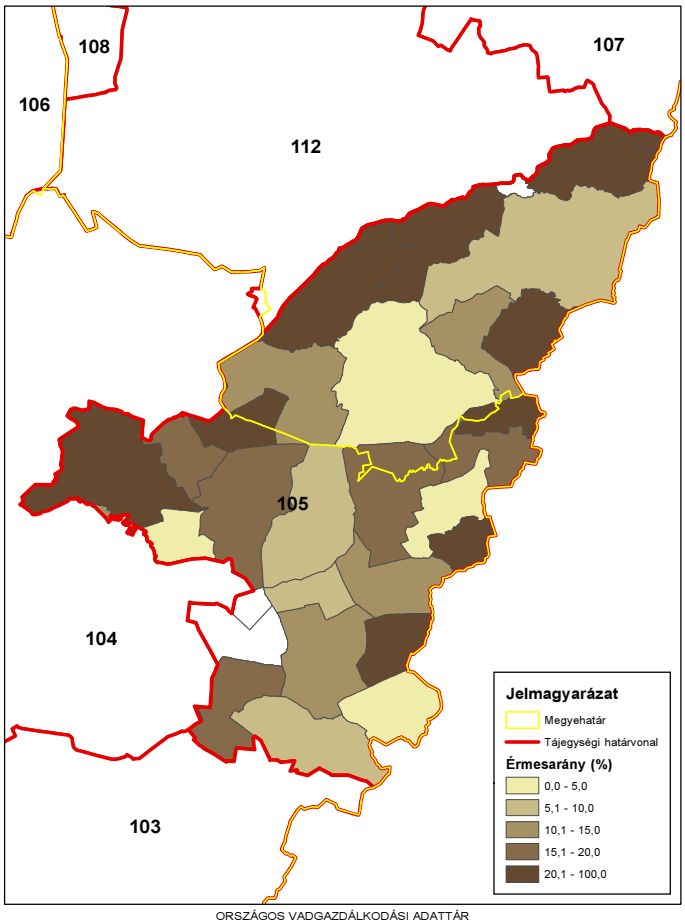

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2003

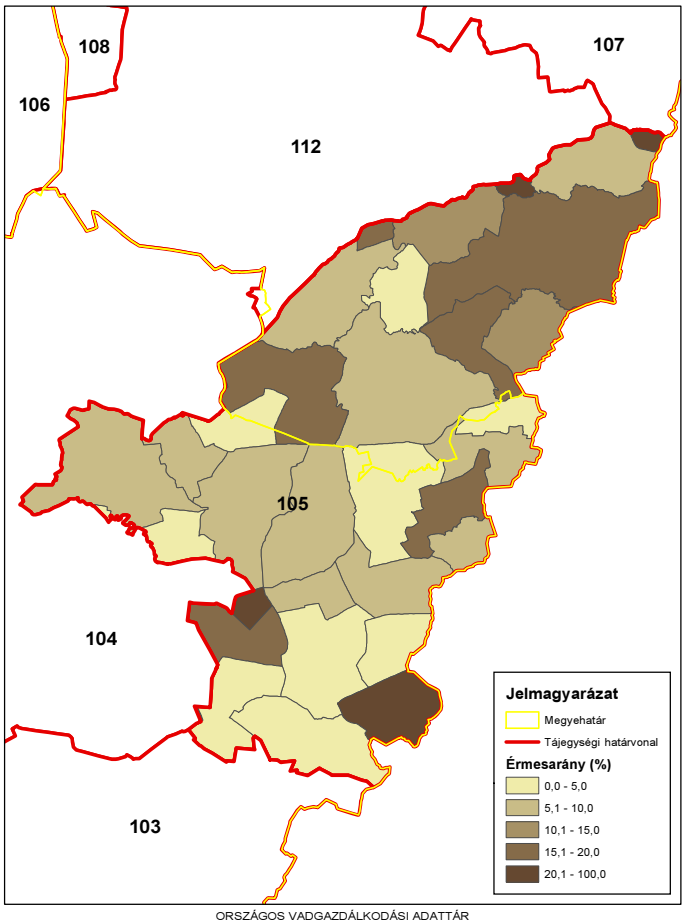

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2008

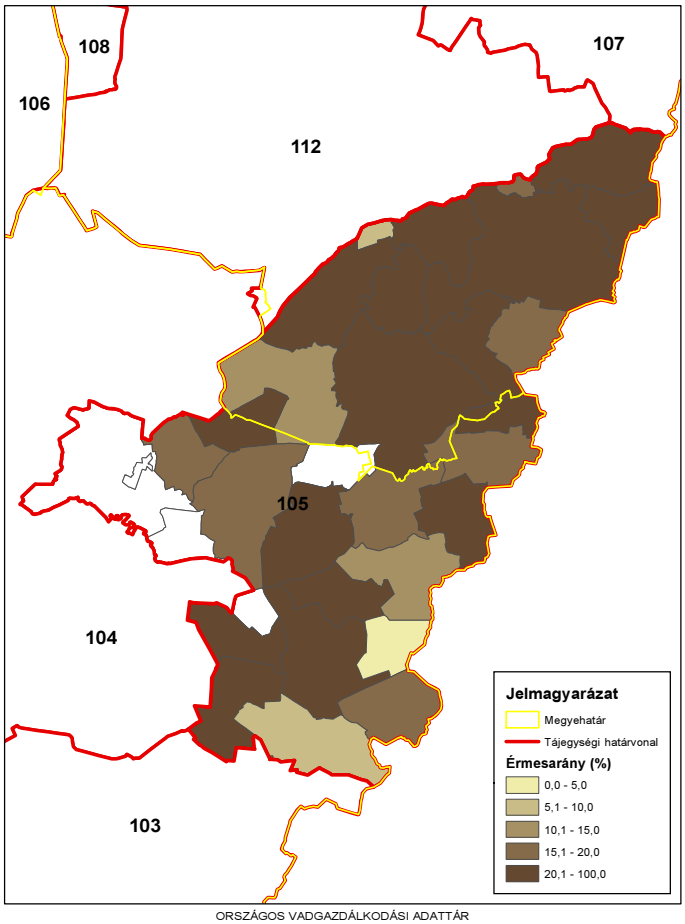

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2014

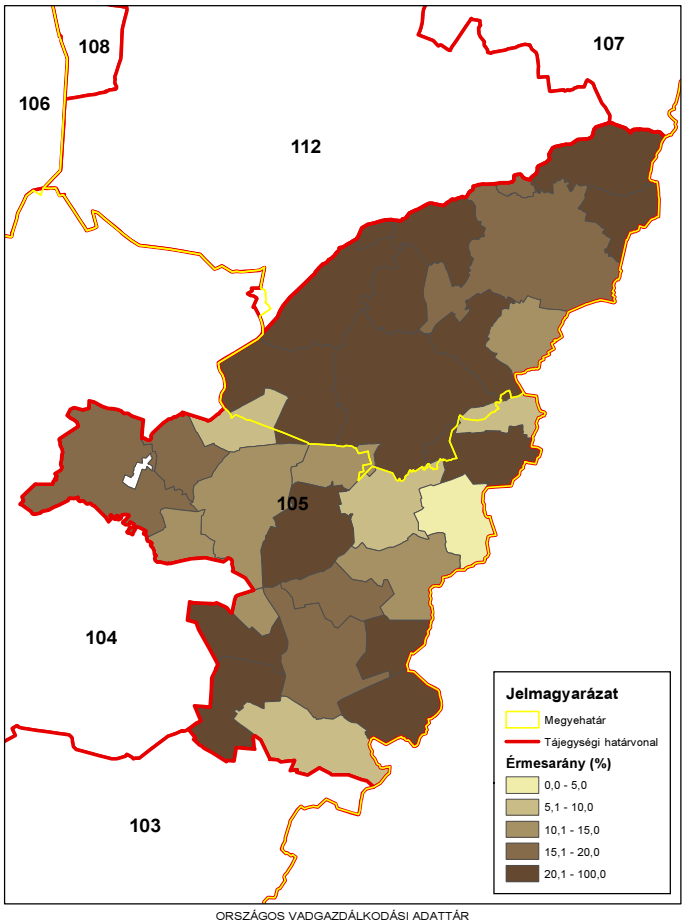

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A muflon állománya, hasznosítása és minősége

A muflon állománya, hasznosítása és minősége
Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben
• A muflon a **Kőrös-berettyói vadgazdálkodási tájegységben** (105) nem fordul elő.
A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele
• A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.
A muflon jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben
• A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.
A muflon trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben
• A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.

A szabad területi muflonállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **105**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
1999	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2000	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2001	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2002	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2003	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2004	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2005	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2006	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2007	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2008	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2009	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2010	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2011	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2012	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2013	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2014	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
Változás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Ivararány (1 kosra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*
1998	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
1999	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2000	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2001	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2002	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2003	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2004	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2005	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2006	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2007	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2008	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2009	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2010	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2011	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2012	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2013	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2014	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	-	-	-	-	-	-	-	-
1999	-	-	-	-	-	-	-	-
2000	-	-	-	-	-	-	-	-
2001	-	-	-	-	-	-	-	-
2002	-	-	-	-	-	-	-	-
2003	-	-	-	-	-	-	-	-
2004	-	-	-	-	-	-	-	-
2005	-	-	-	-	-	-	-	-
2006	-	-	-	-	-	-	-	-
2007	-	-	-	-	-	-	-	-
2008	-	-	-	-	-	-	-	-
2009	-	-	-	-	-	-	-	-
2010	-	-	-	-	-	-	-	-
2011	-	-	-	-	-	-	-	-
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	-	-	-	-	-	-	-	-
2014	-	-	-	-	-	-	-	-

A muflon hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **105**

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései I.

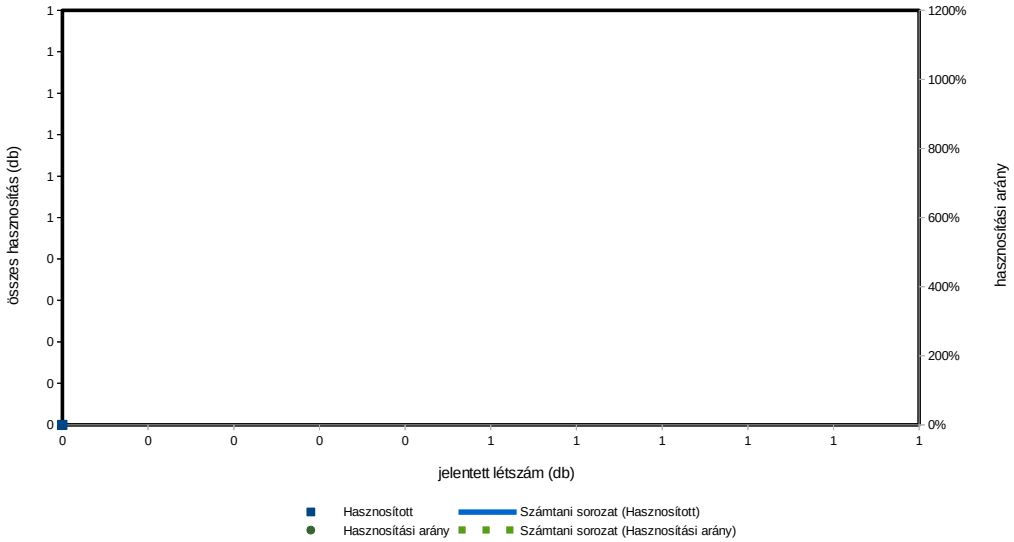

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései II.

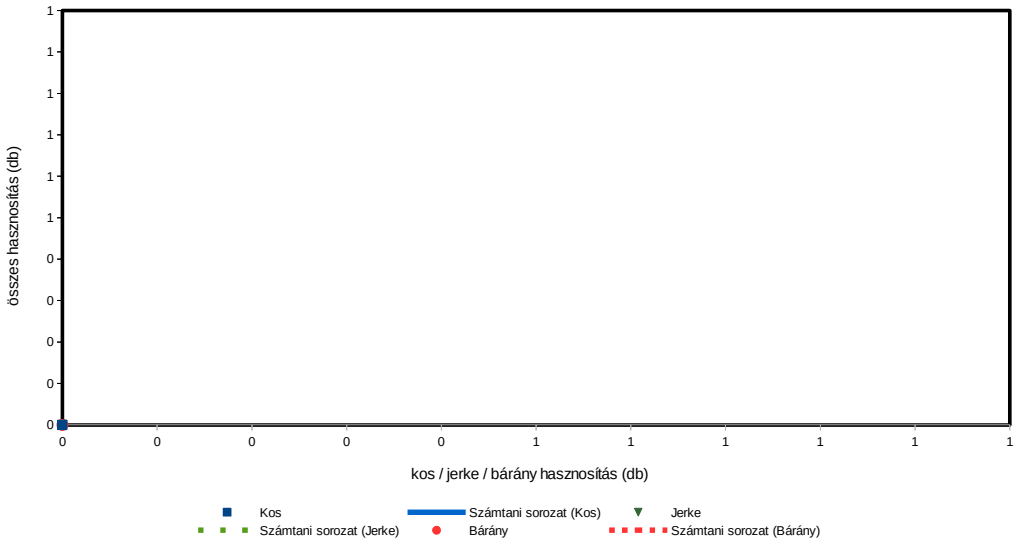

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései III.

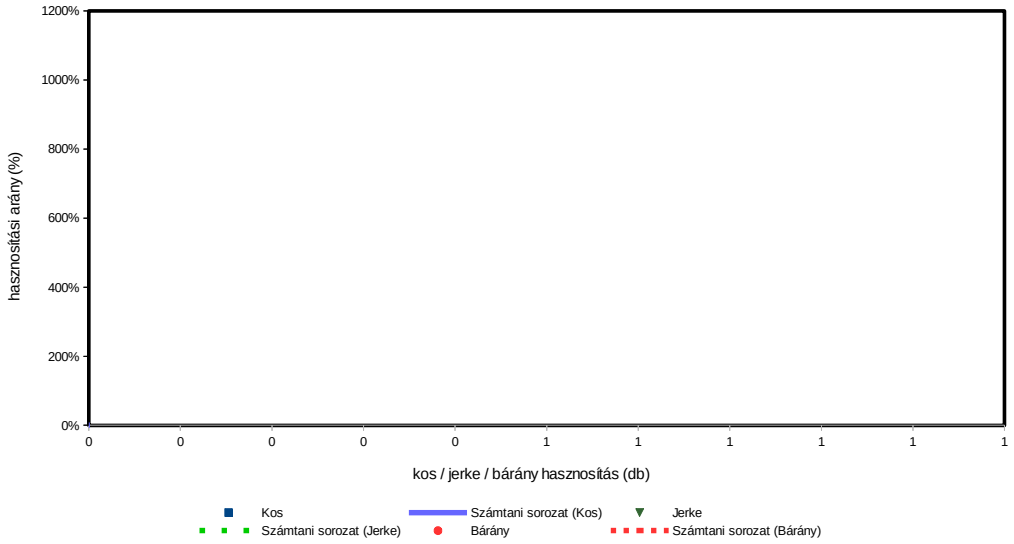

A vaddisznó állománya és hasznosítása

A vaddisznó állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Kőrös-berettyói vadgazdálkodási tájegységben** (105) a vaddisznó szabad területi létszáma 1998-2014 között erős növekedést mutatott (159→600 pld; **+315%**), miközben a teríték ezt a jelentett létszámnál gyorsabban nőtt (61→648 pld; **+962%**). A vaddisznó már a kezdeti időpontban jelentős számban lehetett a területen és 2013-ban >1100 pld volt a jelentett száma.
- A **Kőrös-berettyói vadgazdálkodási tájegység** 2007-2014 közötti térképein jól követhető a vaddisznó területfoglalása. Már 2008-ban az egész tájegységben lőttek vaddisznót és az utolsó évben már >1 db/km^2 terítéket jelentő vadgazdálkodási egységek is előfordultak. Ez az elterjedés felveti a kérdést, hogy vissza lehet-e még szorítani a vaddisznót?

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Hasznosítási arány egyes kivételektől eltekintve alacsony volt (40-70%) és értékei fokozatosan emelkedtek. A grafikonok alapján a hasznosítás (db, %) és a kan/koca/süldő/malac lelövések pozitív, határozott kapcsolatban állnak.
- A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben fenntartott összetétel a vaddisznó terjedését és létszámának növekedését okozza. Az utolsó néhány évet leszámítva a kanokhoz képest (20-30%) nagyon kevés kocát lőttek (15-20%) és a süldő és malac lelövés is túl kevés volt (50%). Ennek a kocák és a szaporulat kíméletét okozó lelövési összetételnek szerepe van a vaddisznó terjedésében, mert végeredményben állomány-növelő gazdálkodást eredményezett.
- Figyelembe véve, hogy az Alföldön, teljesen agrár környezetben a vaddisznónak nincs helye, az eddigi hasznosítási gyakorlat eredménytelennek tekinthető. A vaddisznólétszám további növekedésének megállítása érdekében a lelövéseket maximalizálni kell és elsősorban a kocakilövések minél magasabb arányát kell elérni.

A vaddisznó jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Kőrös-berettyói vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó stabil, szinte teljes elterjedése veszélyes a vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodóira nézve.
- A megtelepedett vaddisznó az intenzív mezőgazdasági rendszerekben rövidesen súlyos károkat okozhat, amik anyagilag ellehetetleníthetik az érintetteket. A jelenlegi vadkárhelyzet még nem veszélyes, de a növekvő trend és a töretlenül emelkedő vaddisznólétszám figyelmeztető együttállás.
- A vaddisznó megtelepülésének másik kockázata az apróvadban neki tulajdonítható veszteség. A vaddisznó mindenevő faj, ami a tojások, a fiókák és a szaporulat szempontjából többé-kevésbé bizonyított veszteségeket okozhat. Ezek a veszteségek kis sűrűségeknél nem tűnnek fel, de magas egyedszáma esetén az apróvad visszaesése mérhető a vadászati adatok alapján is.

A szabad területi vaddisznóállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **105**

Év	Jelentett				Hasznosított					Hasznosítási arány			
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes	Kan	Koca	Süldő	Összes
1998	26	33	100	**159**	20	12	21	8	**61**	76,9%	36,4%	21,0%	**38,4%**
1999	46	72	175	**293**	35	25	47	6	**113**	76,1%	34,7%	26,9%	**38,6%**
2000	46	64	148	**258**	39	25	75	9	**148**	84,8%	39,1%	50,7%	**57,4%**
2001	55	71	152	**278**	49	29	88	26	**192**	89,1%	40,8%	57,9%	**69,1%**
2002	72	87	215	**374**	41	23	94	22	**180**	56,9%	26,4%	43,7%	**48,1%**
2003	62	83	195	**340**	47	27	86	20	**180**	75,8%	32,5%	44,1%	**52,9%**
2004	80	107	212	**399**	54	32	79	15	**180**	67,5%	29,9%	37,3%	**45,1%**
2005	77	102	248	**427**	48	32	62	19	**161**	62,3%	31,4%	25,0%	**37,7%**
2006	75	86	233	**394**	56	17	71	4	**148**	74,7%	19,8%	30,5%	**37,6%**
2007	80	104	253	**437**	51	32	70	25	**178**	63,8%	30,8%	27,7%	**40,7%**
2008	96	123	285	**504**	74	33	86	18	**211**	77,1%	26,8%	30,2%	**41,9%**
2009	102	138	326	**566**	78	37	146	38	**299**	76,5%	26,8%	44,8%	**52,8%**
2010	117	167	358	**642**	113	53	167	44	**377**	96,6%	31,7%	46,6%	**58,7%**
2011	155	217	433	**805**	119	91	202	31	**443**	76,8%	41,9%	46,7%	**55,0%**
2012	182	237	491	**910**	135	109	290	89	**623**	74,2%	46,0%	59,1%	**68,5%**
2013	236	307	608	**1 151**	136	124	350	59	**669**	57,6%	40,4%	57,6%	**58,1%**
2014	116	166	378	**660**	156	109	289	94	**648**	134,5%	65,7%	76,5%	**98,2%**
Változás	346,2%	403,0%	278,0%	315,1%	680,0%	808,3%	1276,2%	1075,0%	962,3%	74,8%	80,6%	264,1%	155,9%

Ivararány (1 kanra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított						
	Kan	Koca	Süldő	*Süldő/koca*	Kan	Koca	Süldő	Malac	*Süldő/koca*	*Malac/koca*	*(M+S)/koca*
1998	1	1,27	3,85	***3,03***	1	0,60	1,05	0,40	***1,75***	***0,67***	***2,42***
1999	1	1,57	3,80	***2,43***	1	0,71	1,34	0,17	***1,88***	***0,24***	***2,12***
2000	1	1,39	3,22	***2,31***	1	0,64	1,92	0,23	***3,00***	***0,36***	***3,36***
2001	1	1,29	2,76	***2,14***	1	0,59	1,80	0,53	***3,03***	***0,90***	***3,93***
2002	1	1,21	2,99	***2,47***	1	0,56	2,29	0,54	***4,09***	***0,96***	***5,04***
2003	1	1,34	3,15	***2,35***	1	0,57	1,83	0,43	***3,19***	***0,74***	***3,93***
2004	1	1,34	2,65	***1,98***	1	0,59	1,46	0,28	***2,47***	***0,47***	***2,94***
2005	1	1,32	3,22	***2,43***	1	0,67	1,29	0,40	***1,94***	***0,59***	***2,53***
2006	1	1,15	3,11	***2,71***	1	0,30	1,27	0,07	***4,18***	***0,24***	***4,41***
2007	1	1,30	3,16	***2,43***	1	0,63	1,37	0,49	***2,19***	***0,78***	***2,97***
2008	1	1,28	2,97	***2,32***	1	0,45	1,16	0,24	***2,61***	***0,55***	***3,15***
2009	1	1,35	3,20	***2,36***	1	0,47	1,87	0,49	***3,95***	***1,03***	***4,97***
2010	1	1,43	3,06	***2,14***	1	0,47	1,48	0,39	***3,15***	***0,83***	***3,98***
2011	1	1,40	2,79	***2,00***	1	0,76	1,70	0,26	***2,22***	***0,34***	***2,56***
2012	1	1,30	2,70	***2,07***	1	0,81	2,15	0,66	***2,66***	***0,82***	***3,48***
2013	1	1,30	2,58	***1,98***	1	0,91	2,57	0,43	***2,82***	***0,48***	***3,30***
2014	1	1,43	3,26	***2,28***	1	0,70	1,85	0,60	***2,65***	***0,86***	***3,51***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított					Kan / (kan+koca)	Süldő+malac
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes		
1998	16,4%	20,8%	62,9%	100%	32,8%	19,7%	34,4%	13,1%	100%	**62,5%**	**47,5%**
1999	15,7%	24,6%	59,7%	100%	31,0%	22,1%	41,6%	5,3%	100%	**58,3%**	**46,9%**
2000	17,8%	24,8%	57,4%	100%	26,4%	16,9%	50,7%	6,1%	100%	**60,9%**	**56,8%**
2001	19,8%	25,5%	54,7%	100%	25,5%	15,1%	45,8%	13,5%	100%	**62,8%**	**59,4%**
2002	19,3%	23,3%	57,5%	100%	22,8%	12,8%	52,2%	12,2%	100%	**64,1%**	**64,4%**
2003	18,2%	24,4%	57,4%	100%	26,1%	15,0%	47,8%	11,1%	100%	**63,5%**	**58,9%**
2004	20,1%	26,8%	53,1%	100%	30,0%	17,8%	43,9%	8,3%	100%	**62,8%**	**52,2%**
2005	18,0%	23,9%	58,1%	100%	29,8%	19,9%	38,5%	11,8%	100%	**60,0%**	**50,3%**
2006	19,0%	21,8%	59,1%	100%	37,8%	11,5%	48,0%	2,7%	100%	**76,7%**	**50,7%**
2007	18,3%	23,8%	57,9%	100%	28,7%	18,0%	39,3%	14,0%	100%	**61,4%**	**53,4%**
2008	19,0%	24,4%	56,5%	100%	35,1%	15,6%	40,8%	8,5%	100%	**69,2%**	**49,3%**
2009	18,0%	24,4%	57,6%	100%	26,1%	12,4%	48,8%	12,7%	100%	**67,8%**	**61,5%**
2010	18,2%	26,0%	55,8%	100%	30,0%	14,1%	44,3%	11,7%	100%	**68,1%**	**56,0%**
2011	19,3%	27,0%	53,8%	100%	26,9%	20,5%	45,6%	7,0%	100%	**56,7%**	**52,6%**
2012	20,0%	26,0%	54,0%	100%	21,7%	17,5%	46,5%	14,3%	100%	**55,3%**	**60,8%**
2013	20,5%	26,7%	52,8%	100%	20,3%	18,5%	52,3%	8,8%	100%	**52,3%**	**61,1%**
2014	17,6%	25,2%	57,3%	100%	24,1%	16,8%	44,6%	14,5%	100%	**58,9%**	**59,1%**

A vaddisznó hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **105**

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései I.

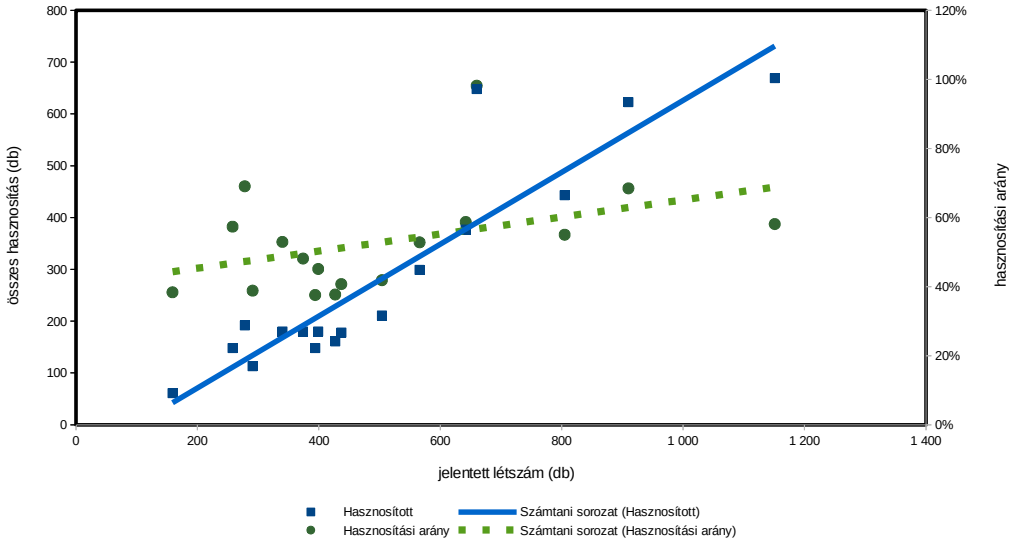

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései II.

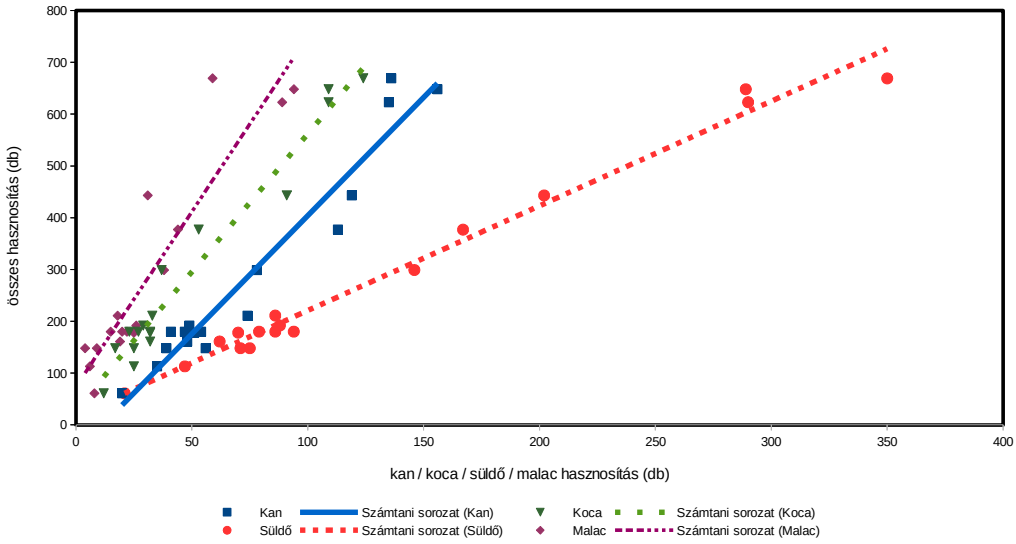

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései III.

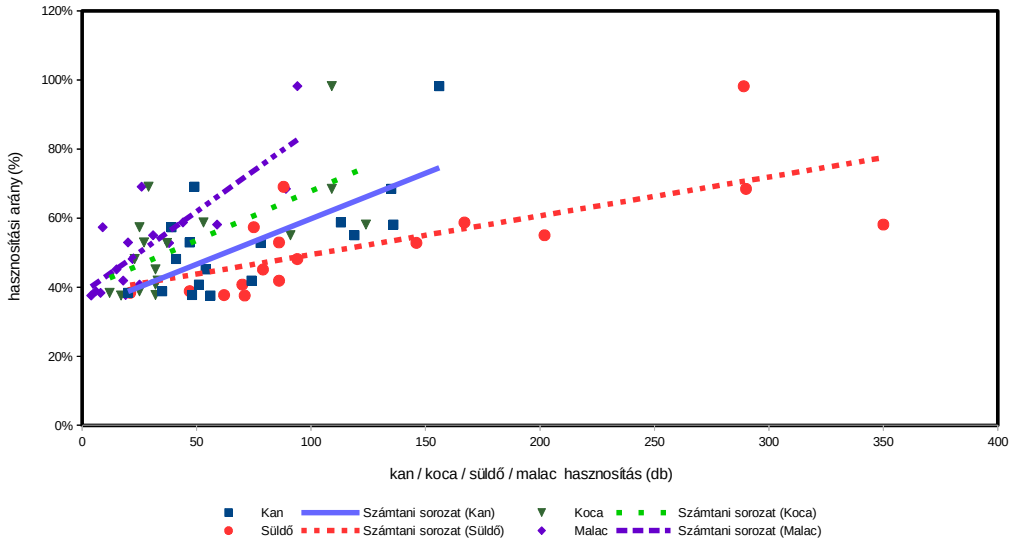

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2007

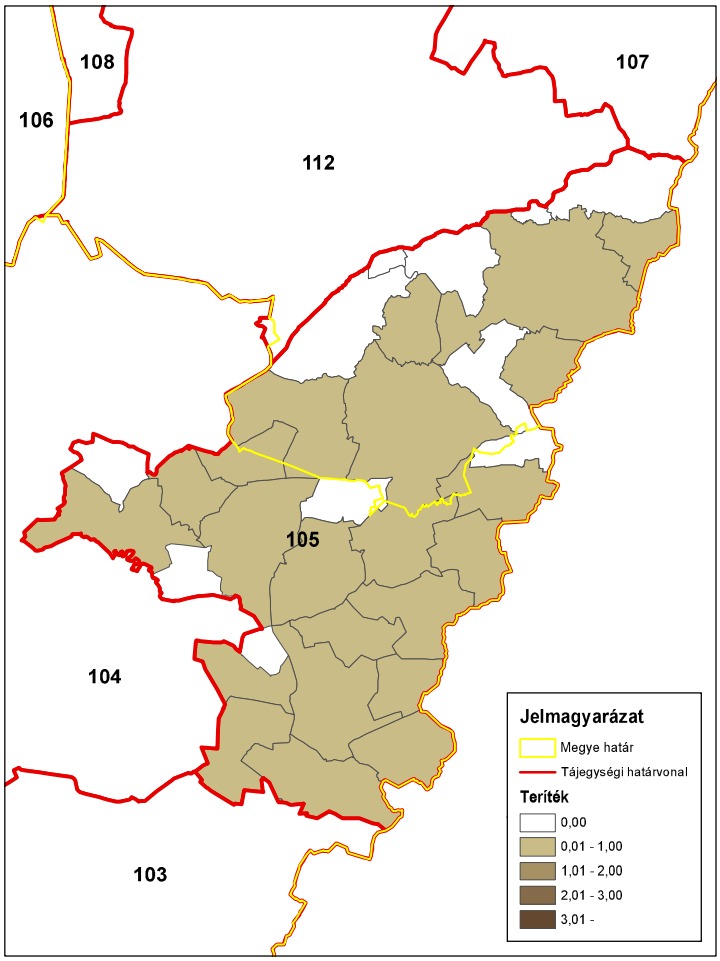

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2008

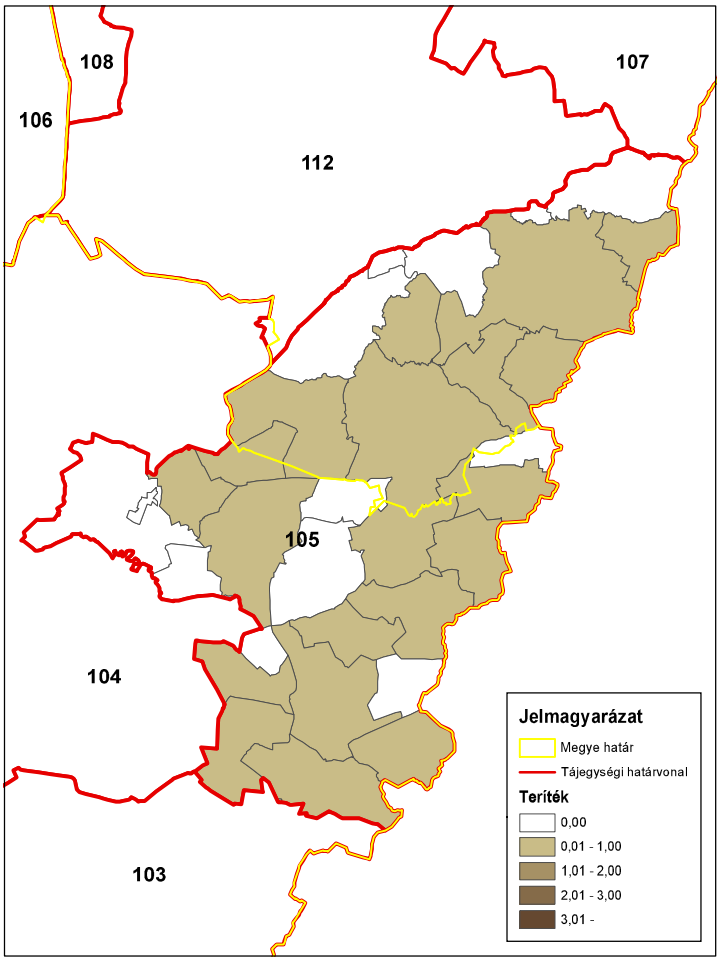

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2009

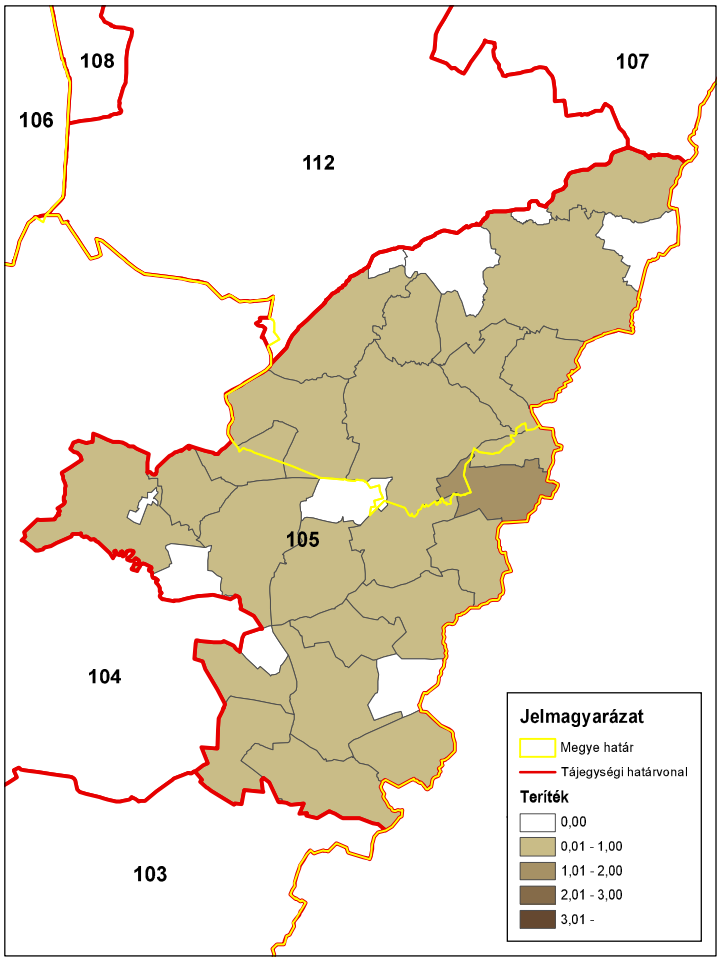

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2010

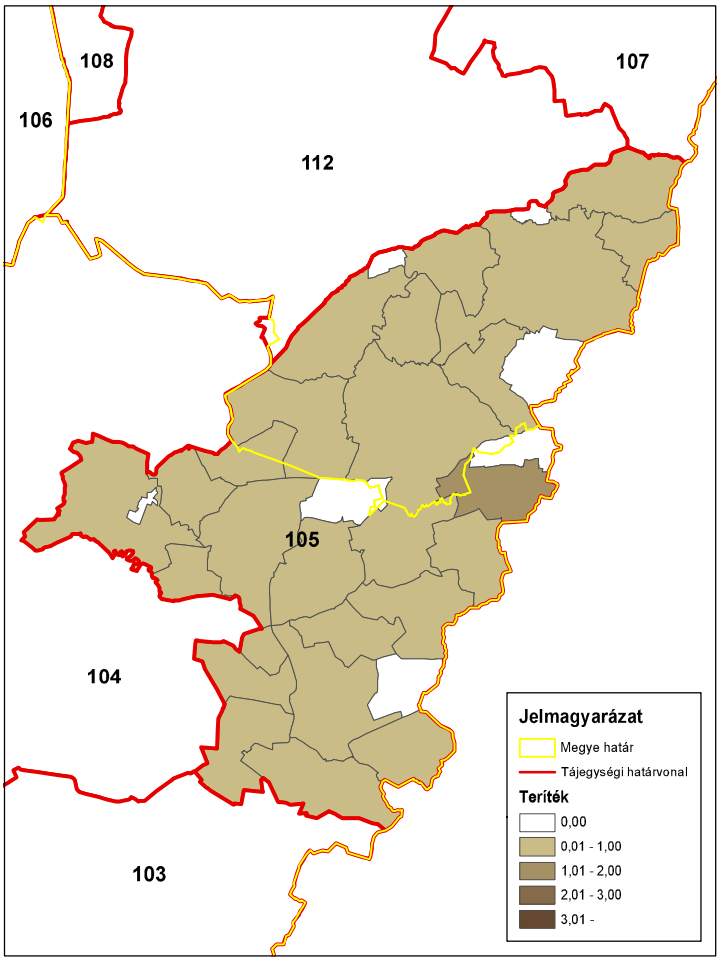

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2011

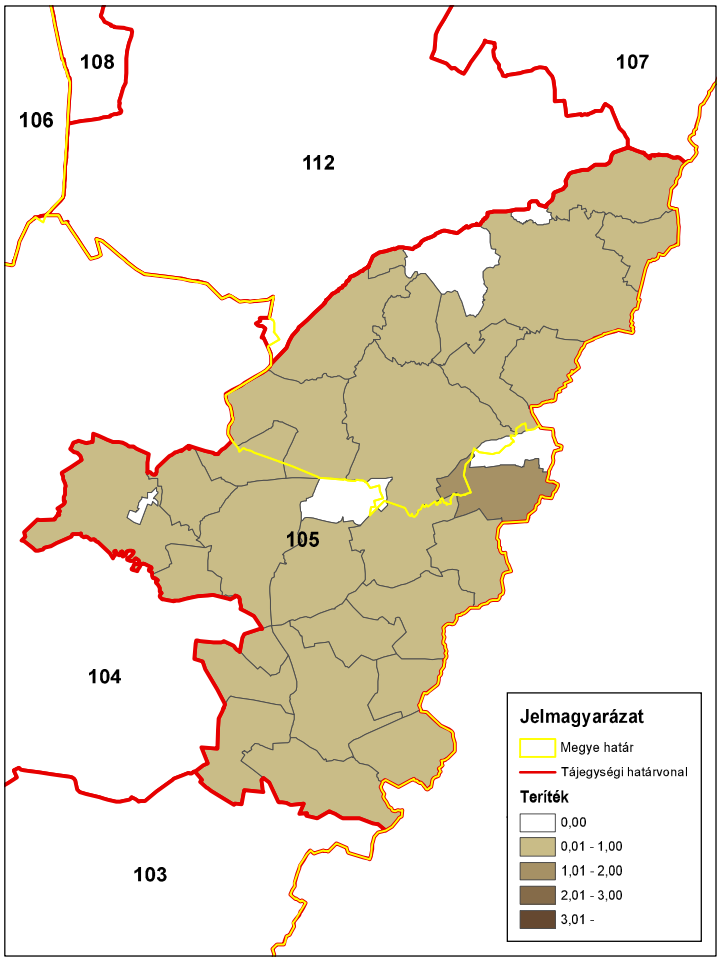

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2012

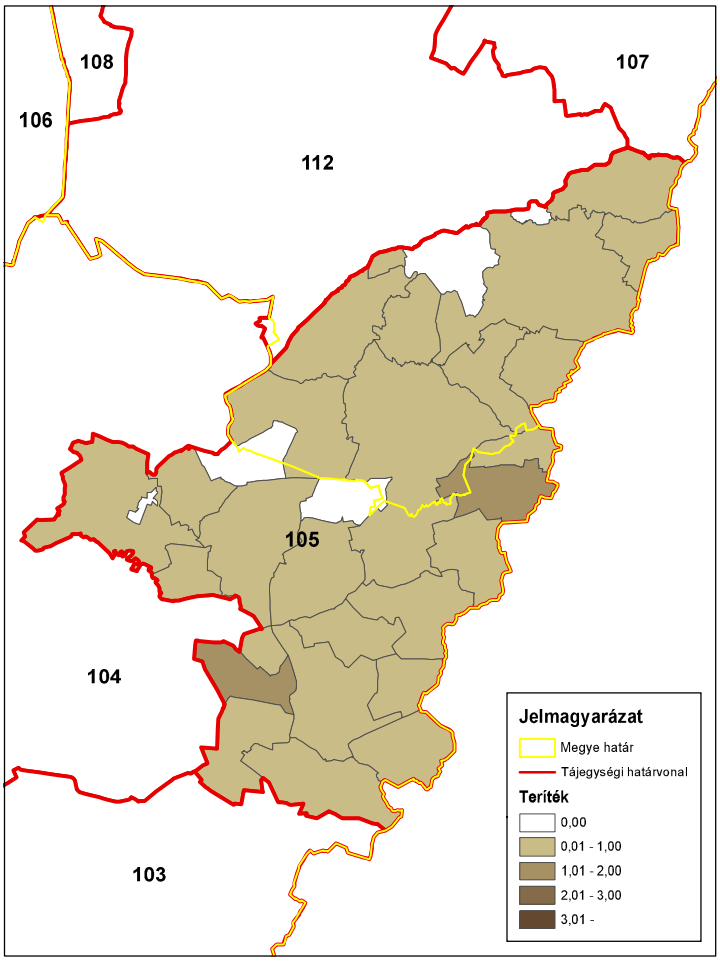

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2013

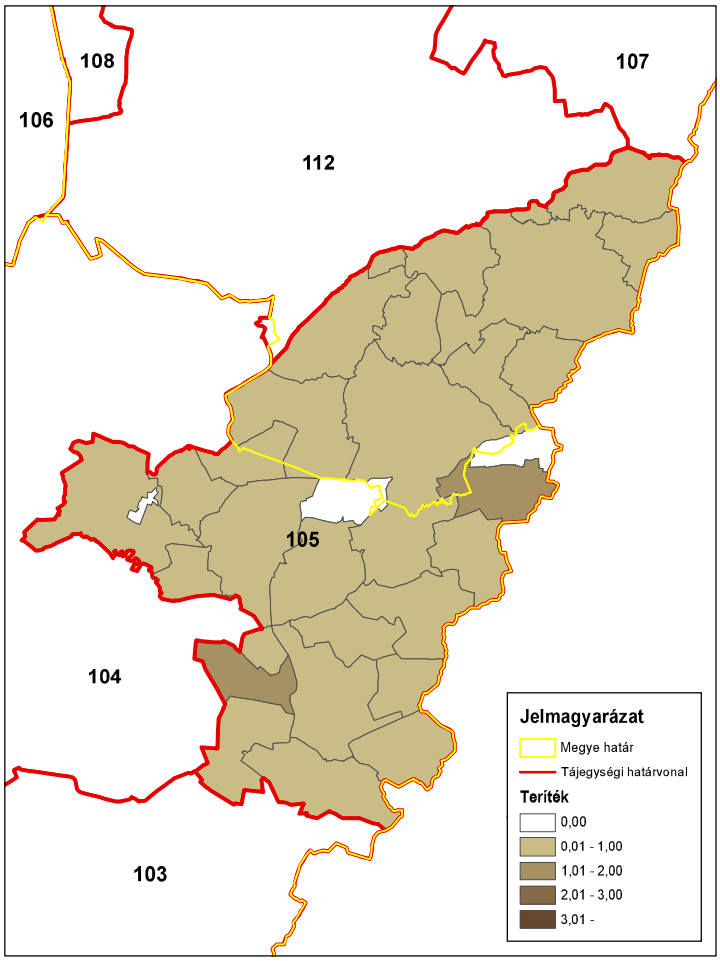

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2014

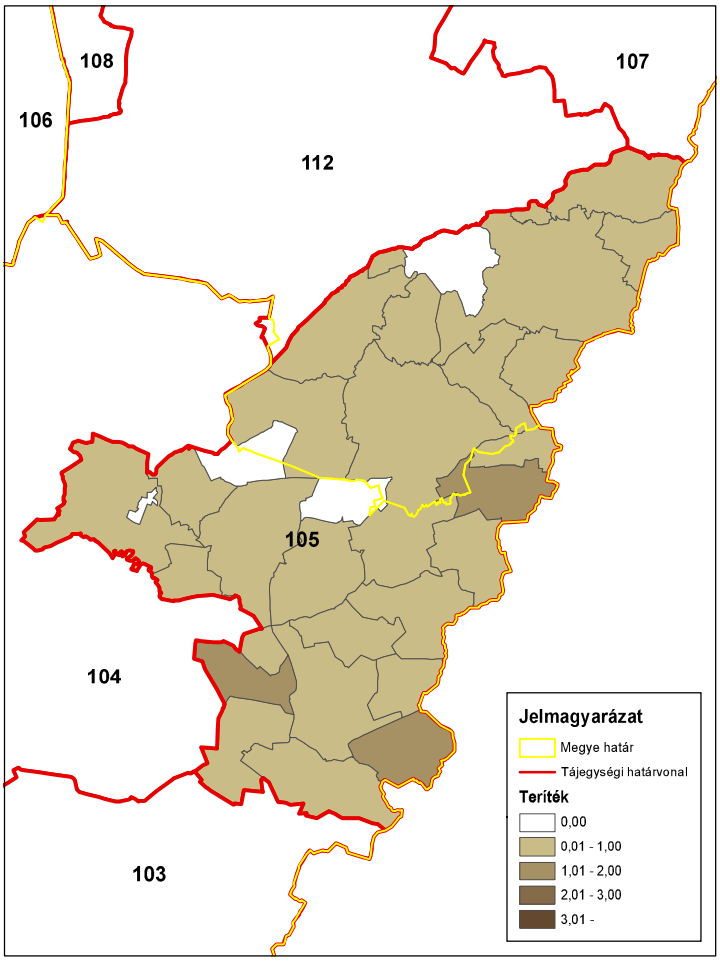

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	1	1	100,0%			1	0,0%	0,0%	100,0%
1999	4	2	50,0%		1	1	0,0%	50,0%	50,0%
2000	5	4	80,0%	2	1	1	50,0%	25,0%	25,0%
2001	11	4	36,4%	2		2	50,0%	0,0%	50,0%
2002	10	8	80,0%	1	4	3	12,5%	50,0%	37,5%
2003	14	11	78,6%	2		9	18,2%	0,0%	81,8%
2004	11	8	72,7%	1	4	3	12,5%	50,0%	37,5%
2005	8	5	62,5%	2	1	2	40,0%	20,0%	40,0%
2006	8	7	87,5%	2	3	2	28,6%	42,9%	28,6%
2007	11	7	63,6%	1	3	3	14,3%	42,9%	42,9%
2008	9	7	77,8%	5	1	1	71,4%	14,3%	14,3%
2009	13	10	76,9%	2	3	5	20,0%	30,0%	50,0%
2010	11	7	63,6%		2	5	0,0%	28,6%	71,4%
2011	73	46	63,0%	16	10	20	34,8%	21,7%	43,5%
2012	45	37	82,2%	16	7	14	43,2%	18,9%	37,8%
2013	33	26	78,8%	5	7	14	19,2%	26,9%	53,8%
2014	73	52	71,2%	16	9	27	30,8%	17,3%	51,9%

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 105. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

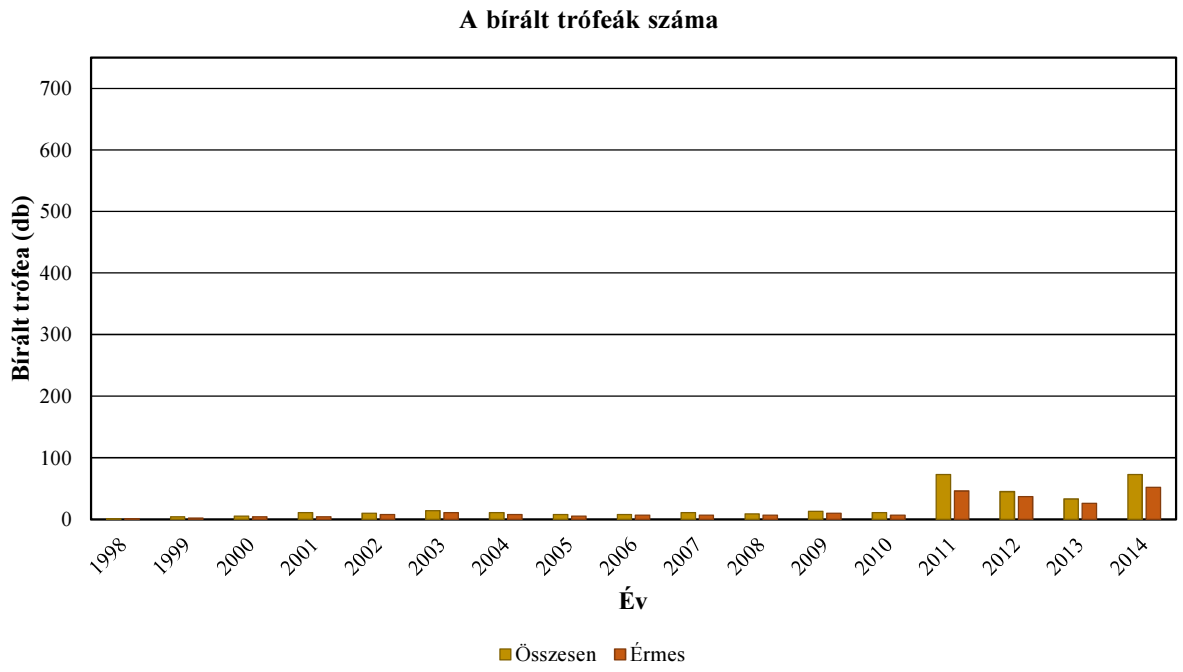

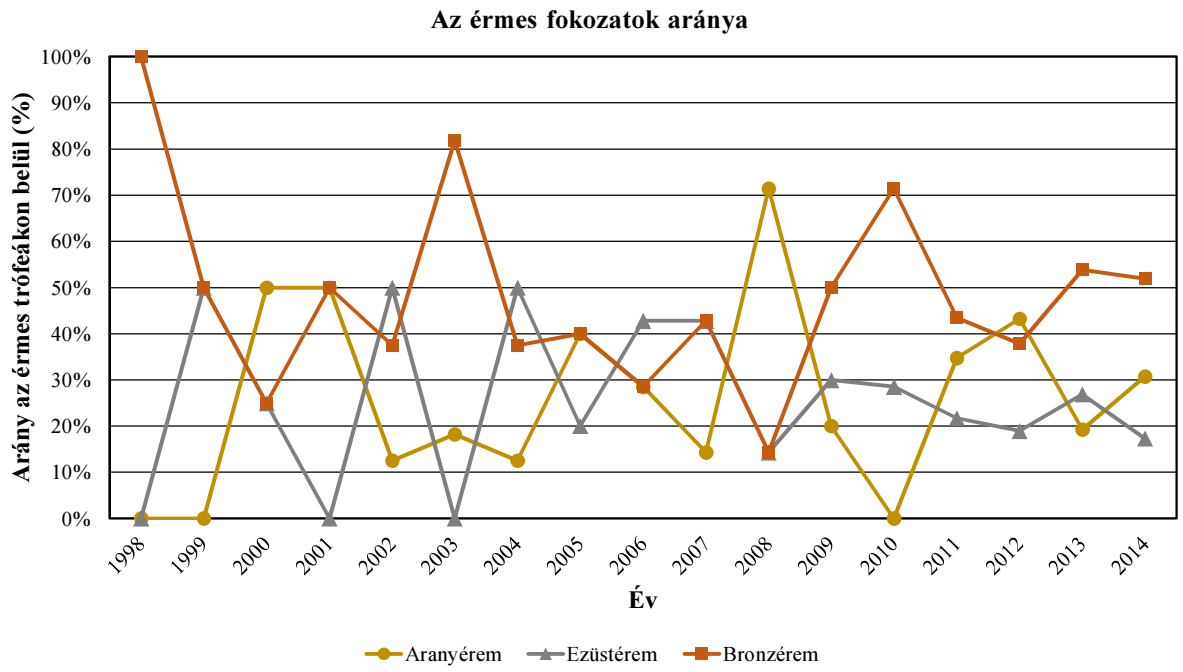

Vaddisznó érmesarány (%) 1998

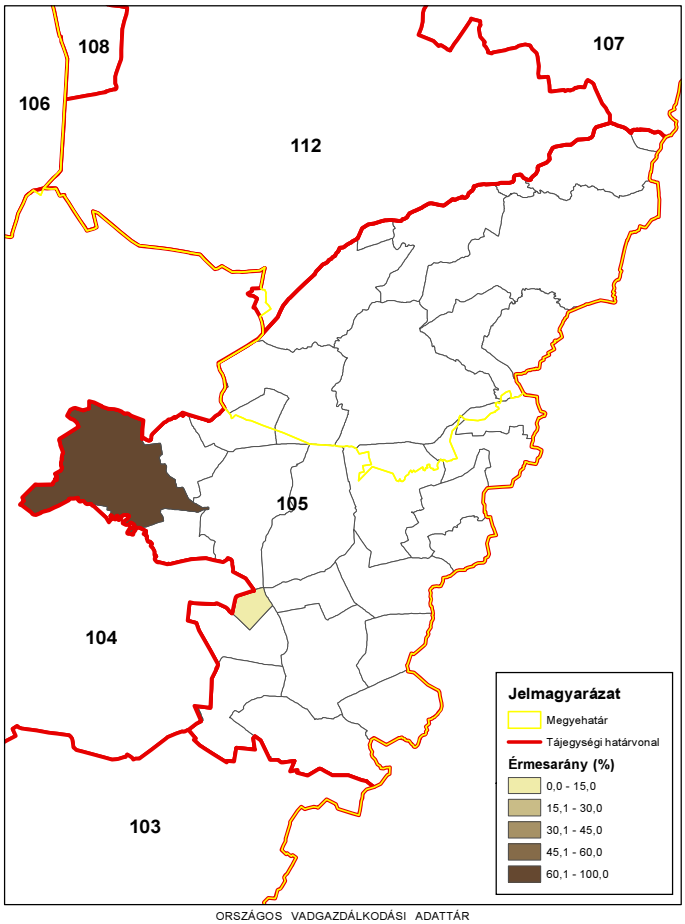

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2003

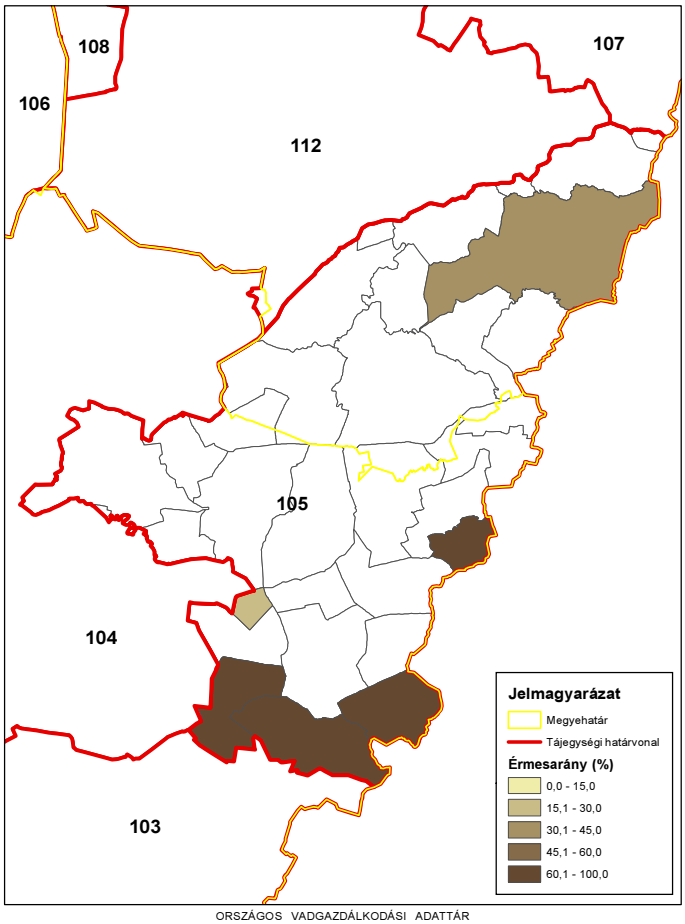

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2008

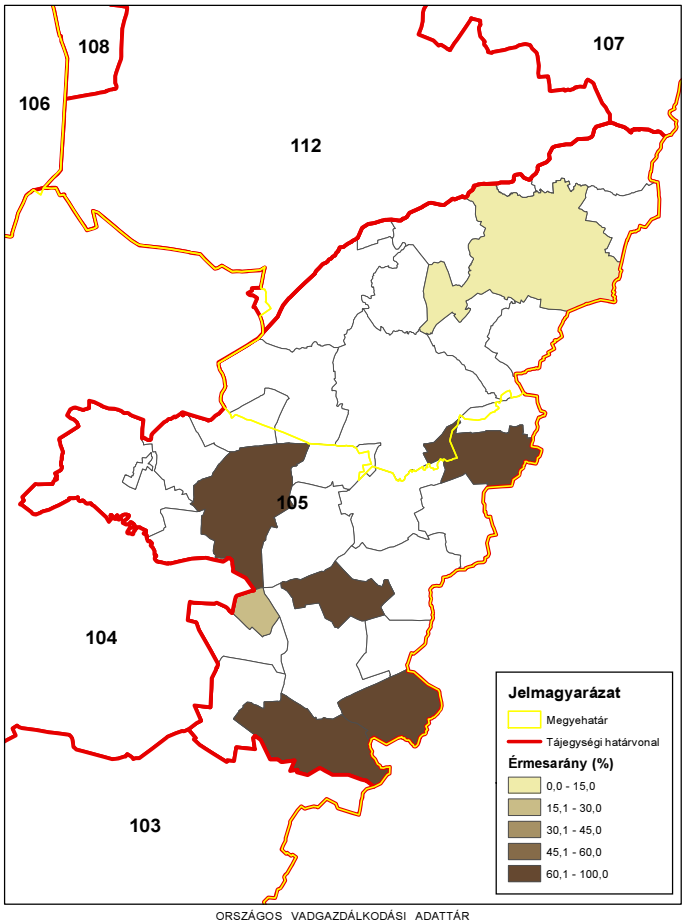

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2014

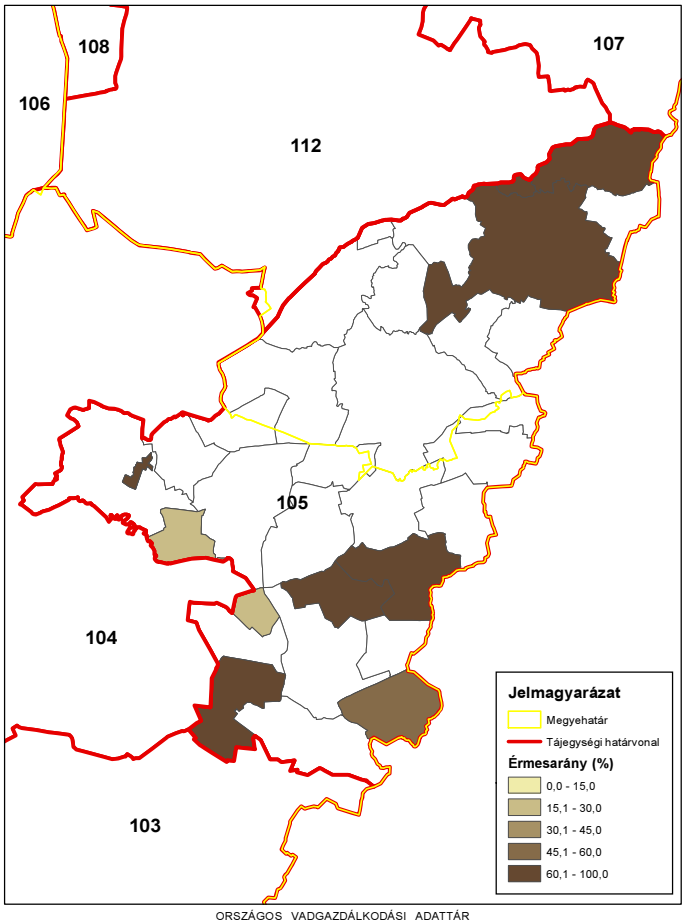

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Kőrös-berettyói vadgazdálkodási tájegység (105)** területén a mezei nyúl létszáma 1998-2014 között lényegében stabil, enyhén csökken (19 → 17 ezer). 2003-ig jelentősen nőtt az állomány (19 → 30 ezer pld), majd folyamatos csökkenés látható. A lelövések 2004-ig növekedtek, több mint duplájára, majd ingadozva, de csökkenés következett be (1,4 → 4,7 → 3,3 ezer pld). Összességében azonban növekedés következett be, ami a 2011 utáni lelövések megnövekedett mennyiségének köszönhető. Az élő befogás 2001-ig több mint nyolcszorosára nőtt (0,3 → 2,6 ezer pld), majd ingadozásokkal lecsökkent és 2011-től növekszik megint (0,2 → 1,1 ezer pld). Összességében a befogások erőteljesebben növekedtek, mint a lelövések, a hasznosítás így erősen növekedett a tájegységben (160%).
- Az adatok alapján a nyúl állomány jelentett létszáma és a hasznosítás között látható összefüggés. A korreláció azonban csak közepes erősségű, tehát a tervszerűséget erősíteni kell.
- A lelövések és a befogások egymáshoz viszonyított arányát tekintve a lelövések voltak túlsúlyban (70% - 80%) a legtöbb évben, de 2011-től a befogások aránya emelkedett (8% → 26%). Ezáltal a lelövések aránya összességében csökkent, míg a befogásoké nőtt.
- A tájegységen belül nem látható egyértelmű átrendeződés a terítékeloszlásban, de olyan kiemelkedő rész sincs, mint a nyugatabbra vagy délebbre fekvő tájegységekben. Egy kis déli túlsúly látható talán, ami megmarad végig az időszak folyamán.
- Összességében a nyúl hasznosításának változása nem volt összhangban a létszám változásával, azaz a hasznosítás növekedése jelentősen meghaladta az állomány változásából levezethető lehetőségeket.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási arány 2001-ig jelentősen növekedett (9% → 29 %), majd ingadozásokkal visszaesett. 2011-től növekedett ismét és 2014-re elért 26 %-ra. Összességében a hasznosítási arány a térségben jelentősen növekedett (meg-háromszorozódott).

A mezei nyúl állománya és hasznosítása
• A hasznosítás összetételében látható a lelövések túlsúlya, ami kedvező lehet az állomány számára. Ugyanakkor ez nem látszik a jelentett populációnagyság alakulásán, ami enyhén csökkent az időszak alatt. Ez jelentheti azt, hogy így is túlhasznosítják a populációt, esetleges kései vadászatokkal és a befogásokkal. De lehetnek természetesen egyéb háttértényezők az állománycsökkenés mögött. Mindenesetre a megnövekedett hasznosítást nem támasztja alá a populációsűrűség változása. Csökkenteni kellene a hasznosítási arányt.
A mezei nyúl jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben
• A Kőrös-berettyói vadgazdálkodási tájegység az ország jobb mezei nyulas térségei közé tartozik. A mezei nyúl fontos tényezője az eredményes vadgazdálkodásnak. Ezért a vadgazdálkodási tájegységben a mezei nyúllal való gazdálkodást erősíteni kellene. A mezei nyúl állománya azonban enyhén csökkenő, míg a hasznosítása növekszik, sőt a fácán hasznosítással együtt nő, ami az apróvadas gazdálkodás fontosságát mutatja a tájegységben. Jelzi, hogy itt a gazdálkodók még mindig inkább az apróvaddal szeretnének gazdálkodni. Azonban a megnövekedett hasznosítási arány is veszélyeztetheti az állományt, aminek ellenőrzéséhez és a tudatosabb gazdálkodáshoz szükségesek bizonyos változtatások a becslések és a tervezés területén.

A szabad területi mezeinyúl-állomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **105**

Év	Becslés	Hasznosított			Arányok		
		Lelövés	Befogás	Összes	Lelövés	Befogás	Hasznosítás
1998	19 415	1 397	332	**1 729**	80,8%	19,2%	**8,9%**
1999	17 995	1 620	746	**2 366**	68,5%	31,5%	**13,1%**
2000	16 215	2 270	799	**3 069**	74,0%	26,0%	**18,9%**
2001	20 581	3 282	2 672	**5 954**	55,1%	44,9%	**28,9%**
2002	27 210	4 453	1 284	**5 737**	77,6%	22,4%	**21,1%**
2003	29 840	4 094	707	**4 801**	85,3%	14,7%	**16,1%**
2004	27 090	4 726	1 358	**6 084**	77,7%	22,3%	**22,5%**
2005	24 821	3 181	1 147	**4 328**	73,5%	26,5%	**17,4%**
2006	23 860	2 657	366	**3 023**	87,9%	12,1%	**12,7%**
2007	20 390	2 763	583	**3 346**	82,6%	17,4%	**16,4%**
2008	20 596	2 969	790	**3 759**	79,0%	21,0%	**18,3%**
2009	20 044	3 251	539	**3 790**	85,8%	14,2%	**18,9%**
2010	20 767	2 535	211	**2 746**	92,3%	7,7%	**13,2%**
2011	17 560	3 130	750	**3 880**	80,7%	19,3%	**22,1%**
2012	18 500	2 931	917	**3 848**	76,2%	23,8%	**20,8%**
2013	18 540	2 603	718	**3 321**	78,4%	21,6%	**17,9%**
2014	17 350	3 353	1 164	**4 517**	74,2%	25,8%	**26,0%**
Változás	-10,6%	140,0%	250,6%	161,2%	-8,1%	34,2%	192,3%
Minimum	16 215	1 397	211	1 729	55,1%	7,7%	8,9%
Maximum	29 840	4 726	2 672	6 084	92,3%	44,9%	28,9%

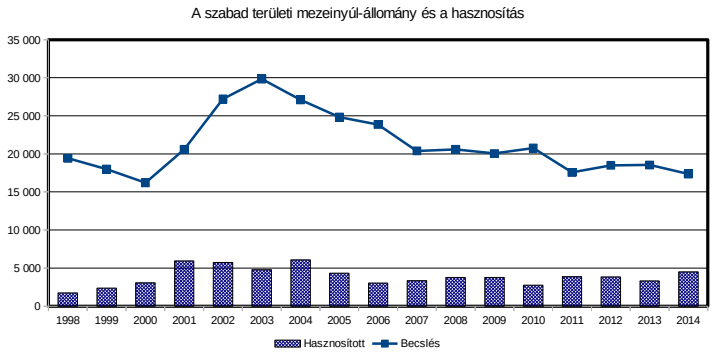

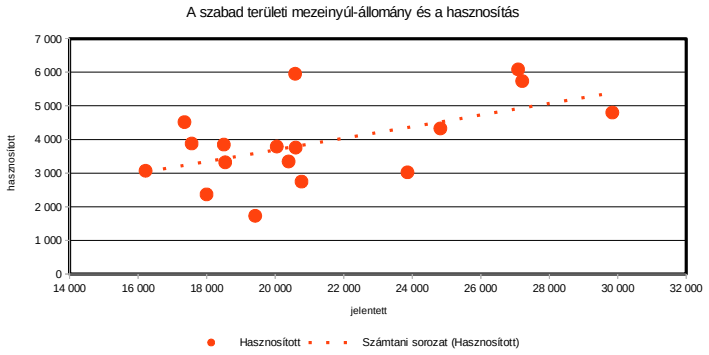

A mezei nyúl hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **105**

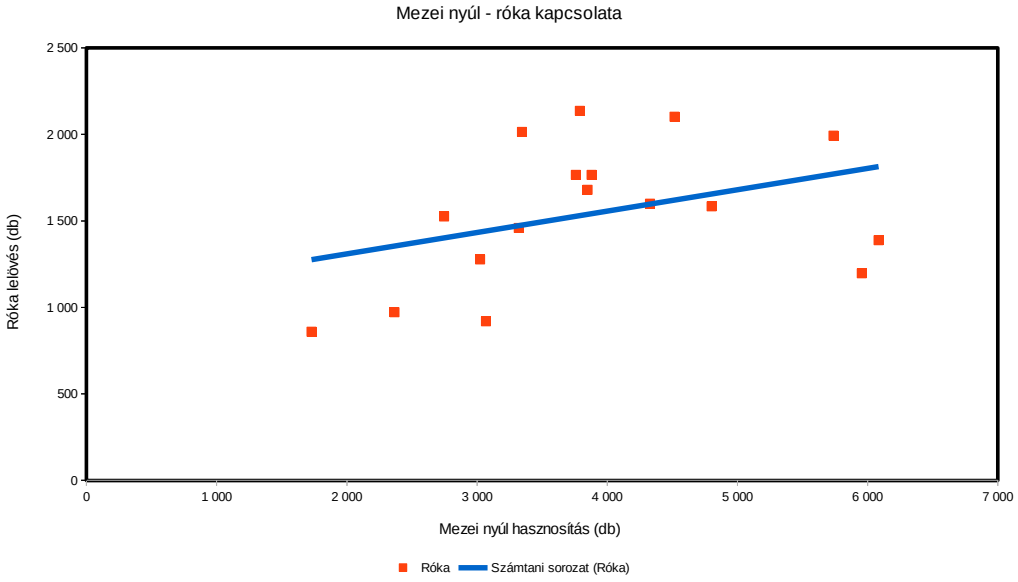

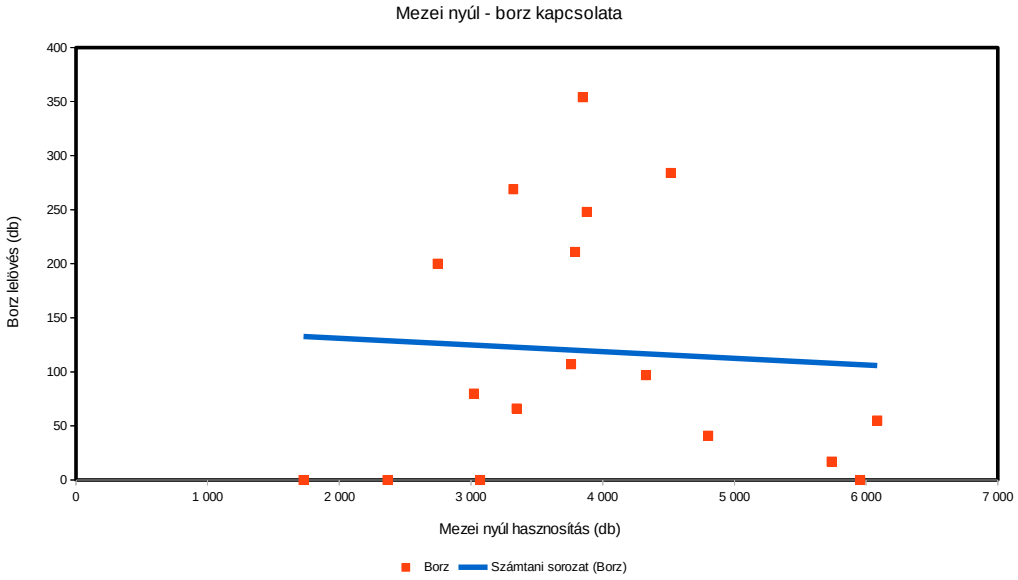

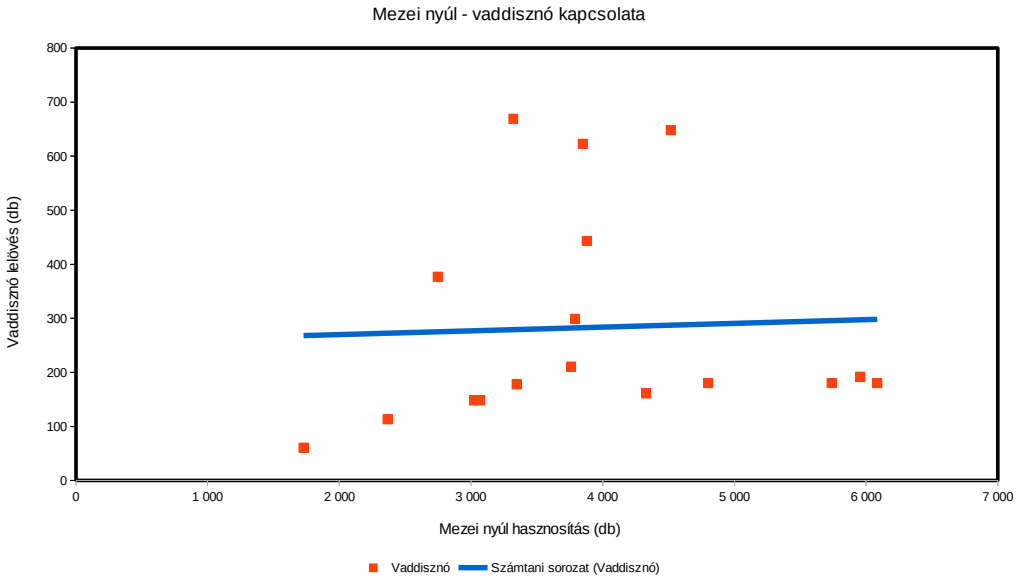

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2007

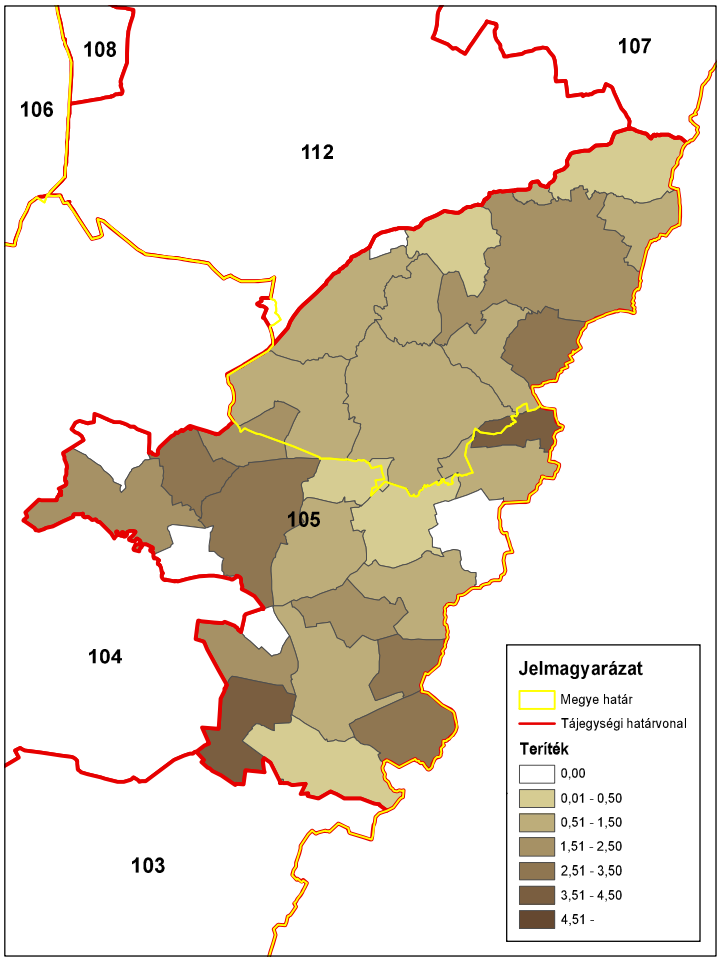

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2008

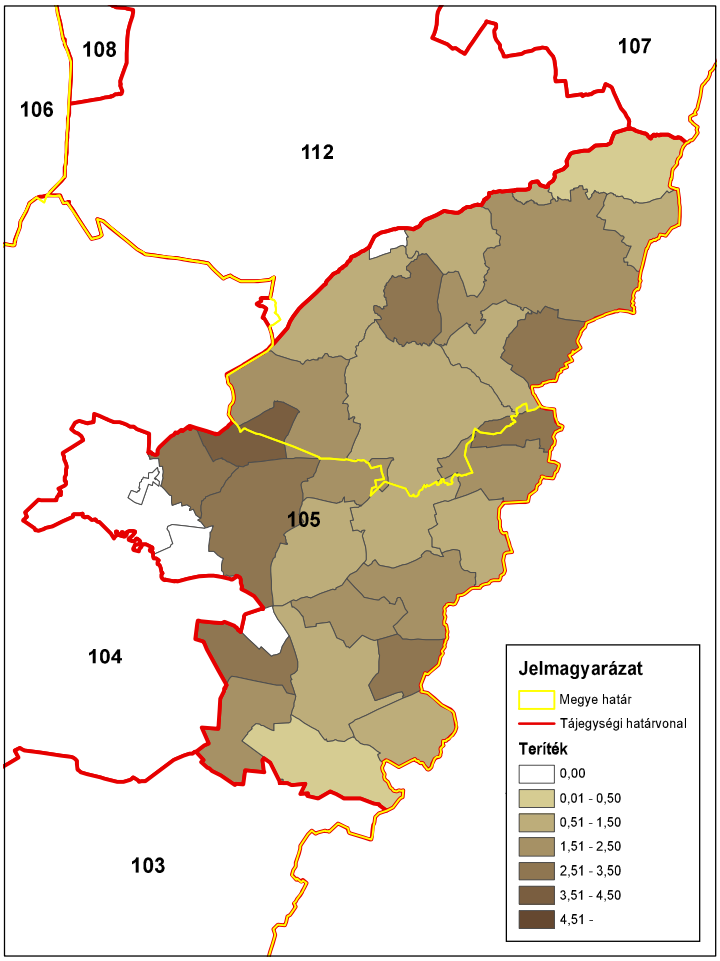

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2009

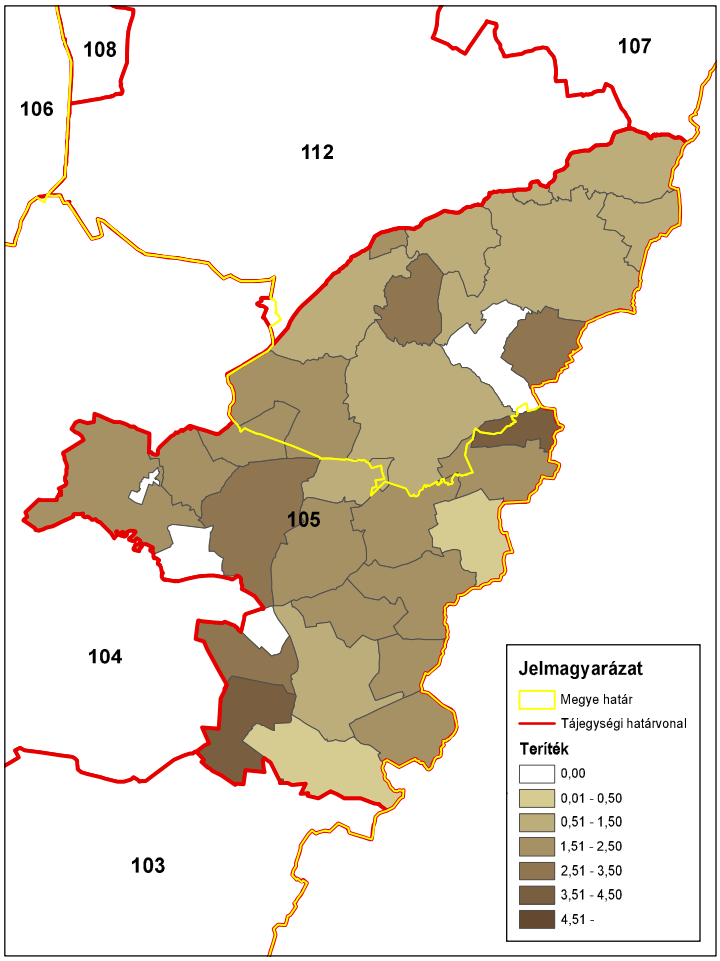

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2010

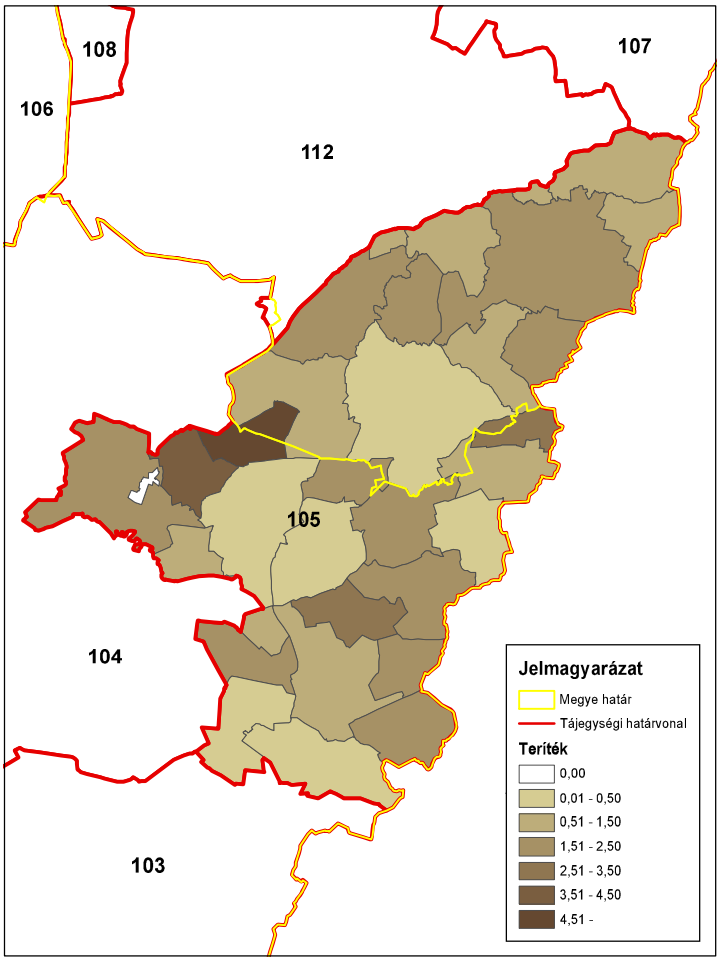

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2011

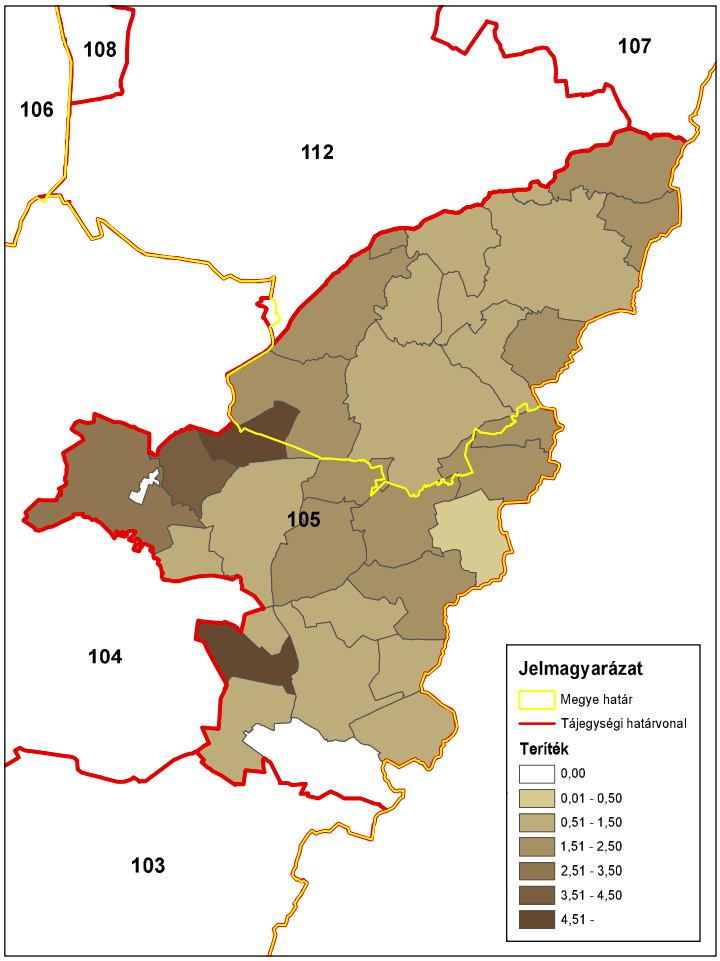

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2012

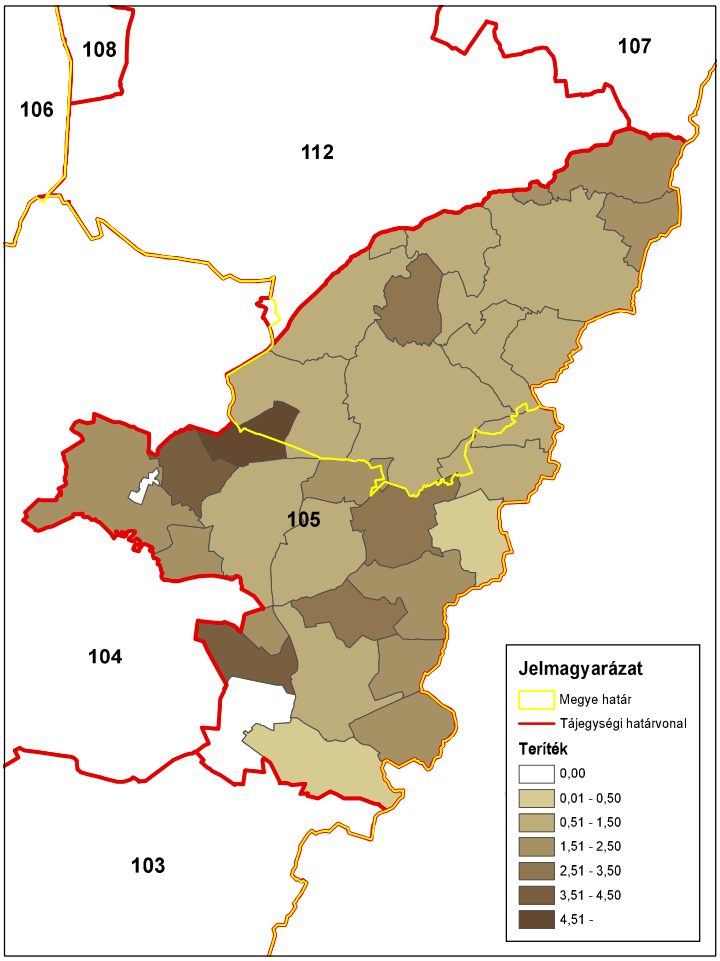

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2013

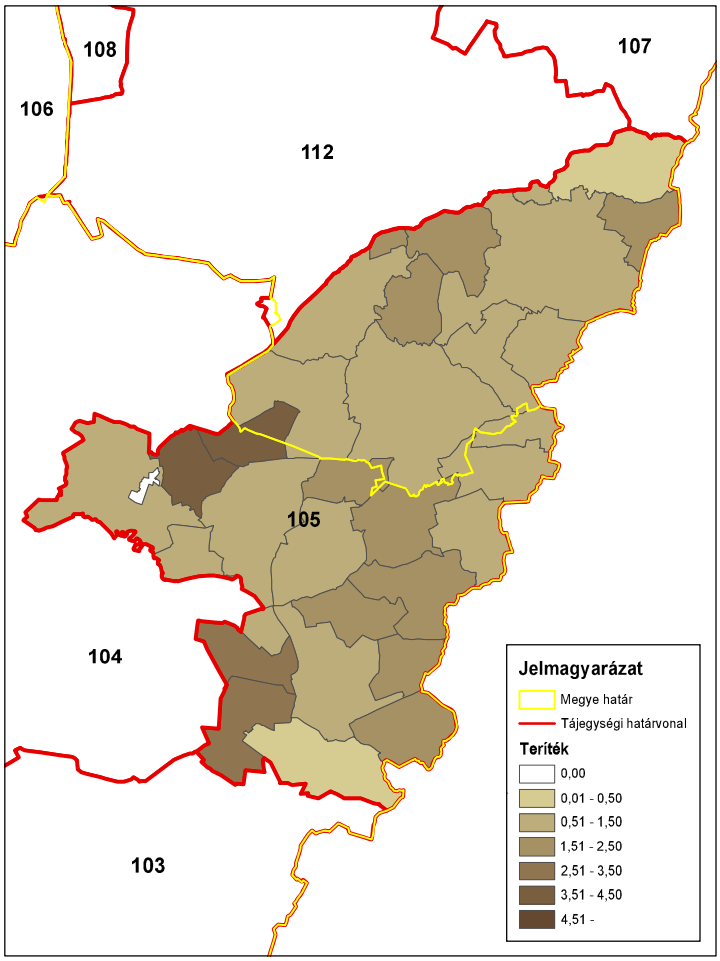

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2014

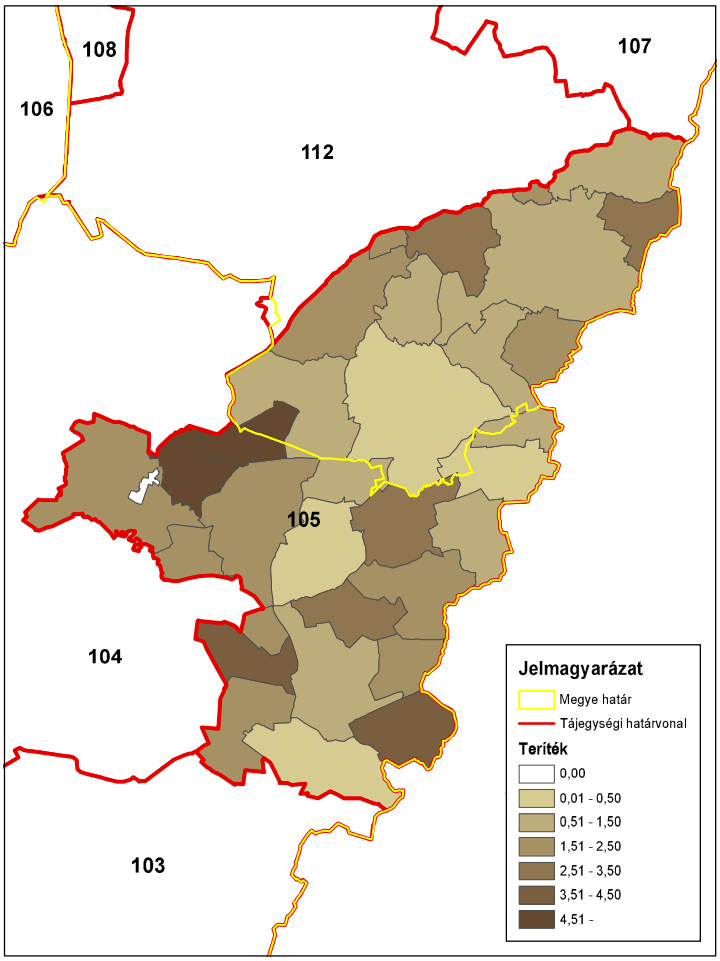

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A fácán állománya és hasznosítása

A fácán állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Körös-Berettyói vadgazdálkodási tájegységben** (105) a fácán jelentett létszáma az 1998-2014 közötti időszakban csökkenő trendet követett, ami a második tervezési időszakban volt erőteljesebb (37.1 ezer → 23.6 ezer; -36.4%).
- A vadgazdálkodási tájegységben a kibocsátott fácánok száma az első ciklusban jelentősen növekvő, a másodikban erősen csökkenő tendenciát mutatott (összességében 33.4 ezer → 27.7 ezer; -17% csökkenés).
- A teríték az első ciklusban enyhén emelkedő, a másodikban enyhén csökkenő trendet követett, összességében nőtt (11.8 ezer → 16.5 ezer; 39.7%).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképeken látható, hogy a teríték a tájegység déli felében stabilabb, az északi részen inkább észrevehető az enyhe csökkenés.
- A **Körös-Berettyói vadgazdálkodási tájegységben** az elmúlt két tervezési időszak során a fácán állománya jelentősen csökkent, a kibocsátás és a teríték a második ciklusban szintén csökkenő trendet követ. Ezek alapján a fácán vadászati-vadgazdálkodási jelentősége visszaszorul.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás erősen ingadozott (31.9-70%). A kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás az első tervezési időszakban ingadozott, a másodikban viszont meredeken nőtt (35.4-59.7%; 68.3%).
- A kibocsátott fácánok 30%-os megtérülését feltételezve a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás a 17 év első ciklusában erősen ingadozott, a másodikban viszont erősen emelkedett (összességében 4.8-34.7%; 616.9% növekedés). A kibocsátás jelentős visszaesésével, a megtérülése érdekében fennállhat a szabadterületi állomány túlhasznosításának veszélye, de ennek igazolására tényleges megtérülési és felnevelt szaporulat adatok lennének szükségesek.

A fácán jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A VGTE a fácán szempontjából az 52 vadgazdálkodási tájegység rangsorának a jelentett állomány (2/52) és a hasznosítás (7/52) alapján is a felső negyedében található. A fácán kibocsátás elmúlt ciklusban látható drasztikus csökkenése a szabadterületi állomány és a teríték csökkenésével is járt. A jövőben a jelenlegi szint fennmaradása vagy a további lassú csökkenés jelezhető előre.

A fácánállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **105**

Év	Becslés	Kibocsátás	Teríték	Hasznosítási mutatók		
				Teríték/Becslés	Teríték/kibocsátás	T-Hasznosítás
1998	37 075	33 416	11 821	31,9%	35,4%	**4,8%**
1999	27 610	34 000	16 011	58,0%	47,1%	**21,0%**
2000	30 030	26 700	12 067	40,2%	45,2%	**13,5%**
2001	25 630	32 989	17 181	67,0%	52,1%	**28,4%**
2002	40 635	44 181	22 509	55,4%	50,9%	**22,8%**
2003	42 630	43 954	17 519	41,1%	39,9%	**10,2%**
2004	35 720	48 780	21 842	61,1%	44,8%	**20,2%**
2005	35 943	44 319	22 910	63,7%	51,7%	**26,7%**
2006	35 900	43 915	16 330	45,5%	37,2%	**8,8%**
2007	31 760	43 653	19 069	60,0%	43,7%	**18,8%**
2008	30 710	41 048	18 992	61,8%	46,3%	**21,7%**
2009	32 900	29 673	14 246	43,3%	48,0%	**16,2%**
2010	31 297	29 689	14 651	46,8%	49,3%	**18,4%**
2011	27 475	29 651	15 439	56,2%	52,1%	**23,8%**
2012	29 503	21 728	12 975	44,0%	59,7%	**21,9%**
2013	27 020	23 829	13 285	49,2%	55,8%	**22,7%**
2014	23 585	27 750	16 517	70,0%	59,5%	**34,7%**
Változás	-36,4%	-17,0%	39,7%	119,6%	68,3%	616,9%
Minimum	23 585	21 728	11 821	31,9%	35,4%	4,8%
Maximum	42 630	48 780	22 910	70,0%	59,7%	34,7%

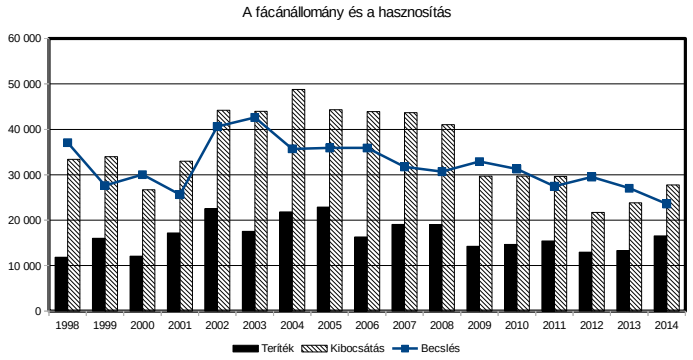

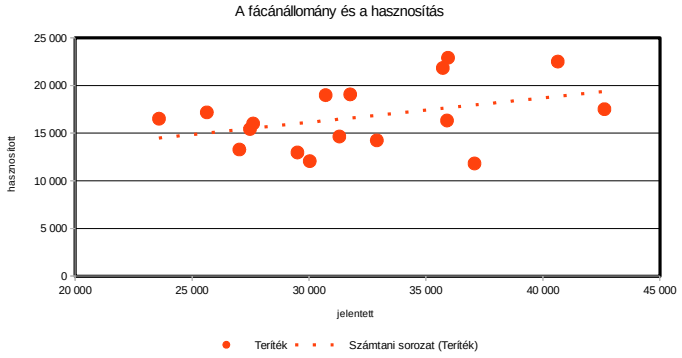

A fácán hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **105**

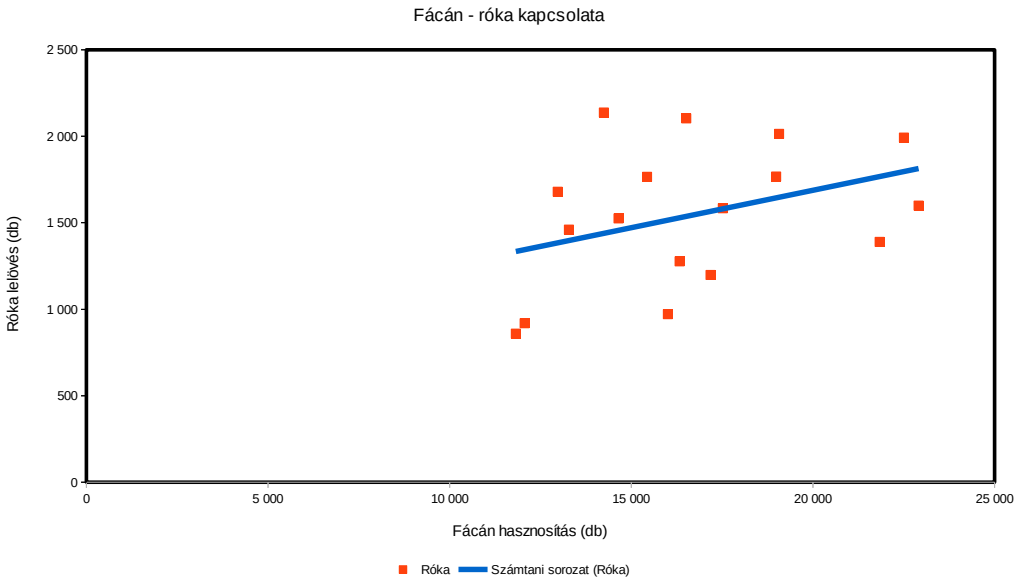

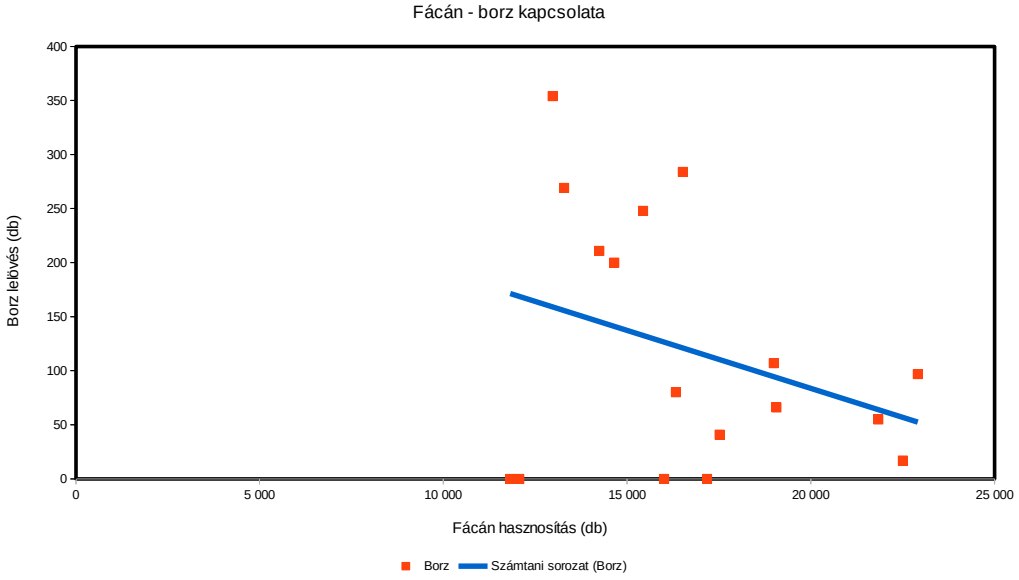

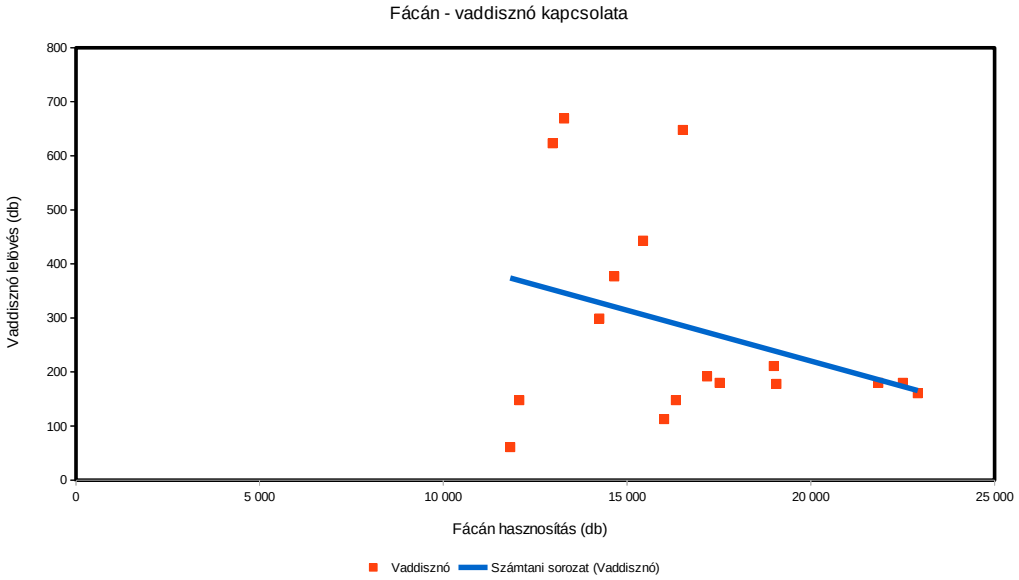

Fácán (teríték - db/km^2) 2007

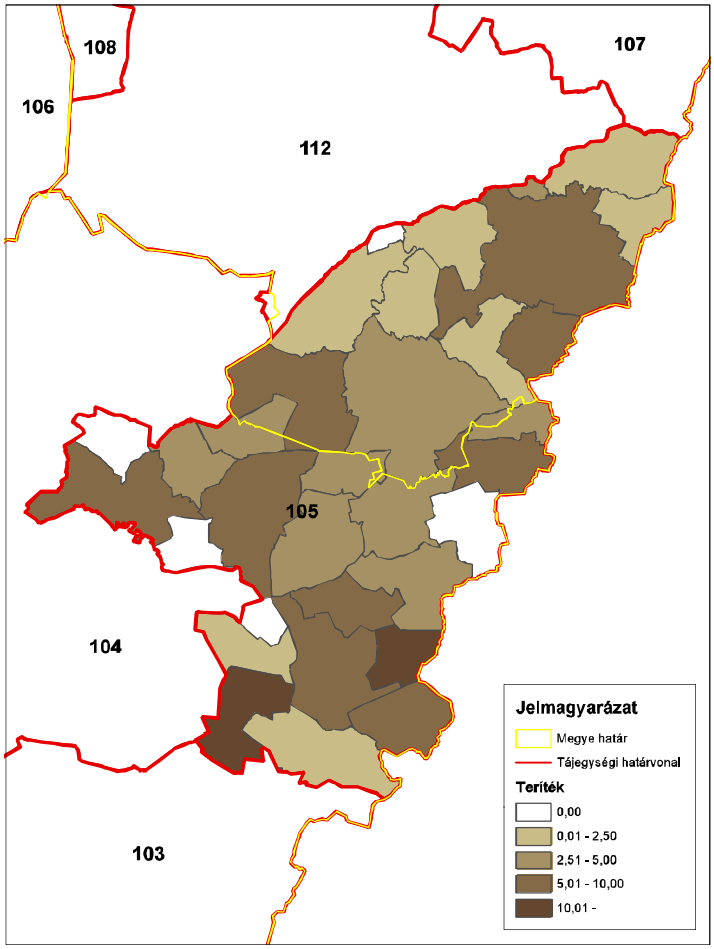

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2008

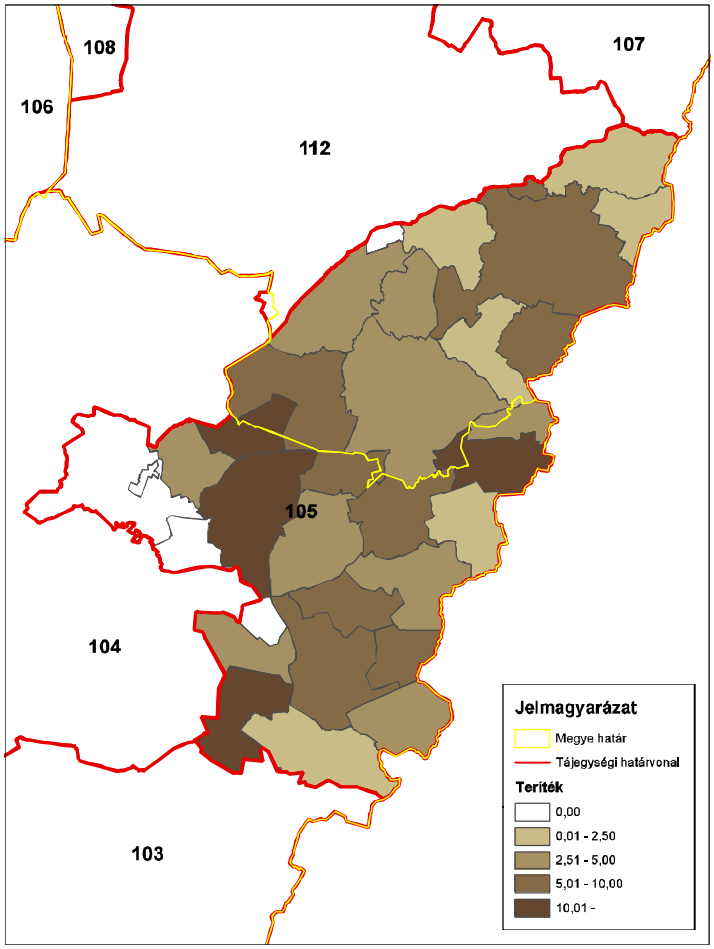

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2009

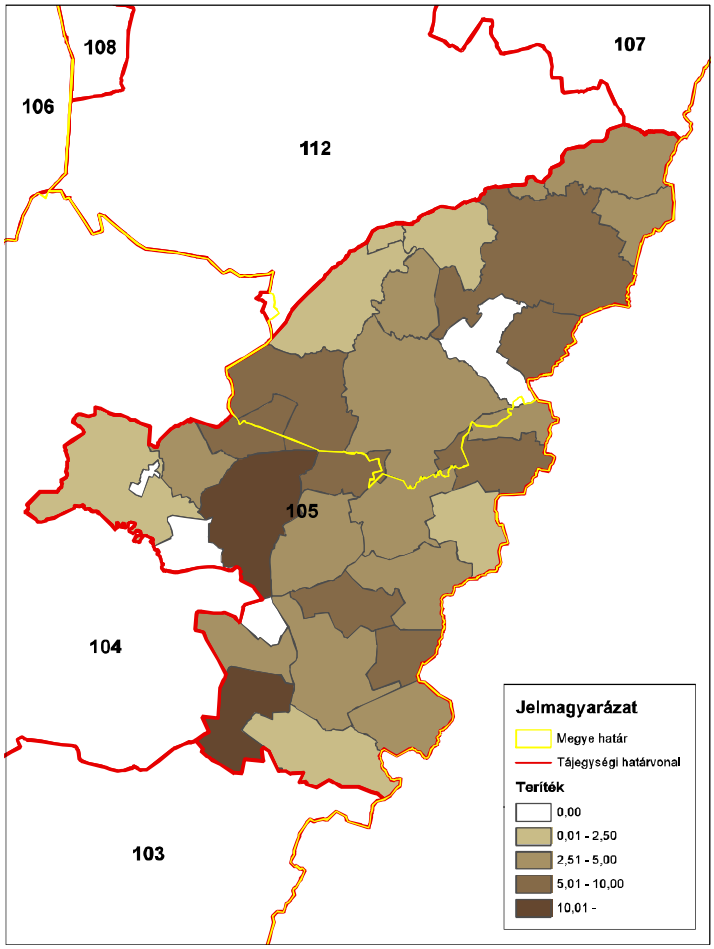

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2010

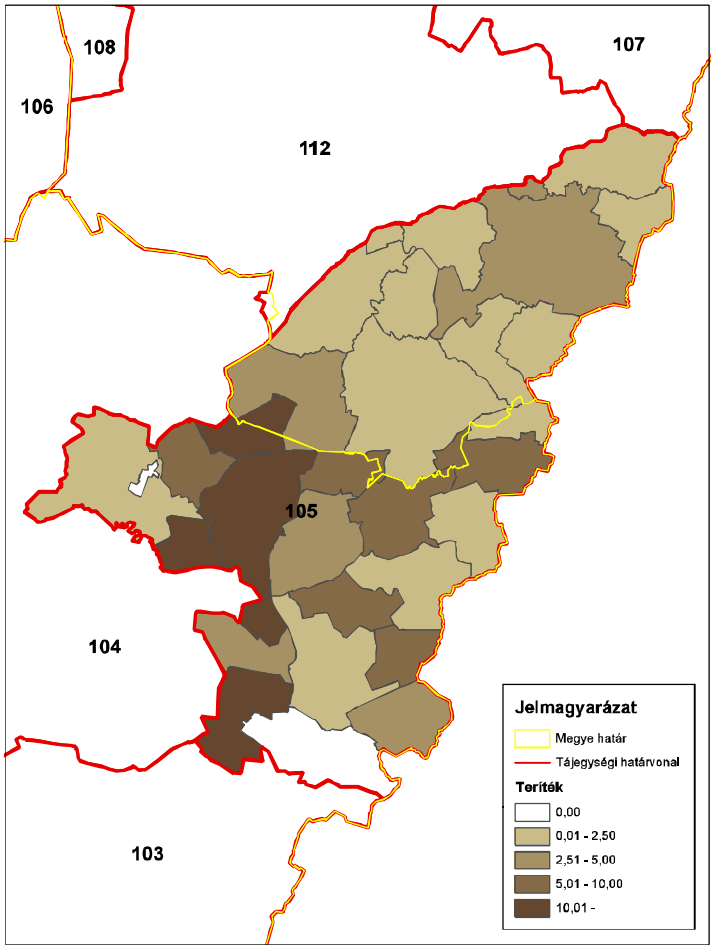

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2011

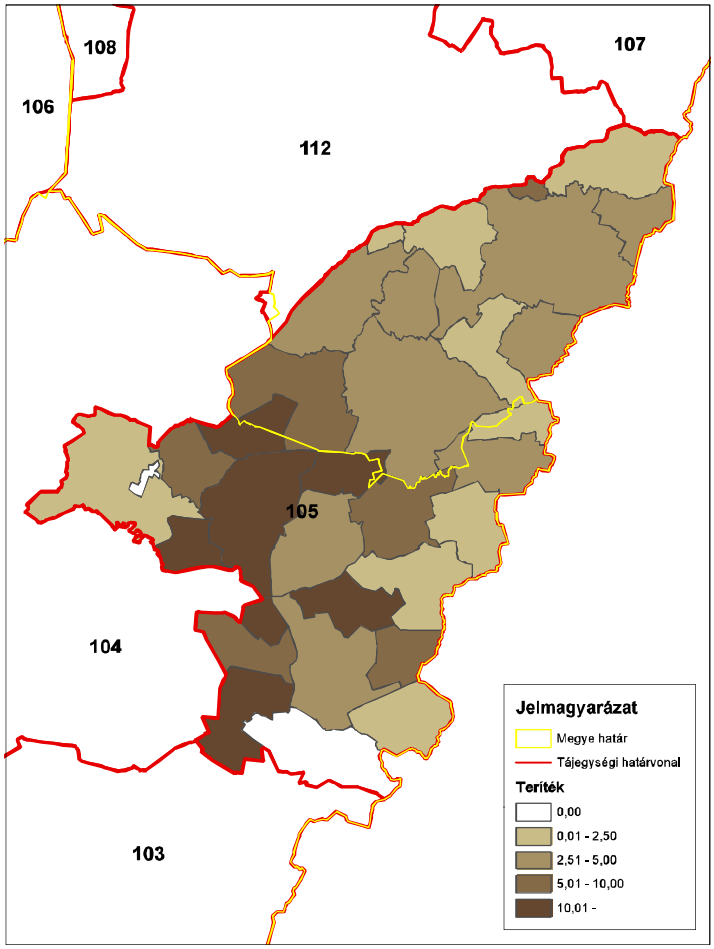

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2012

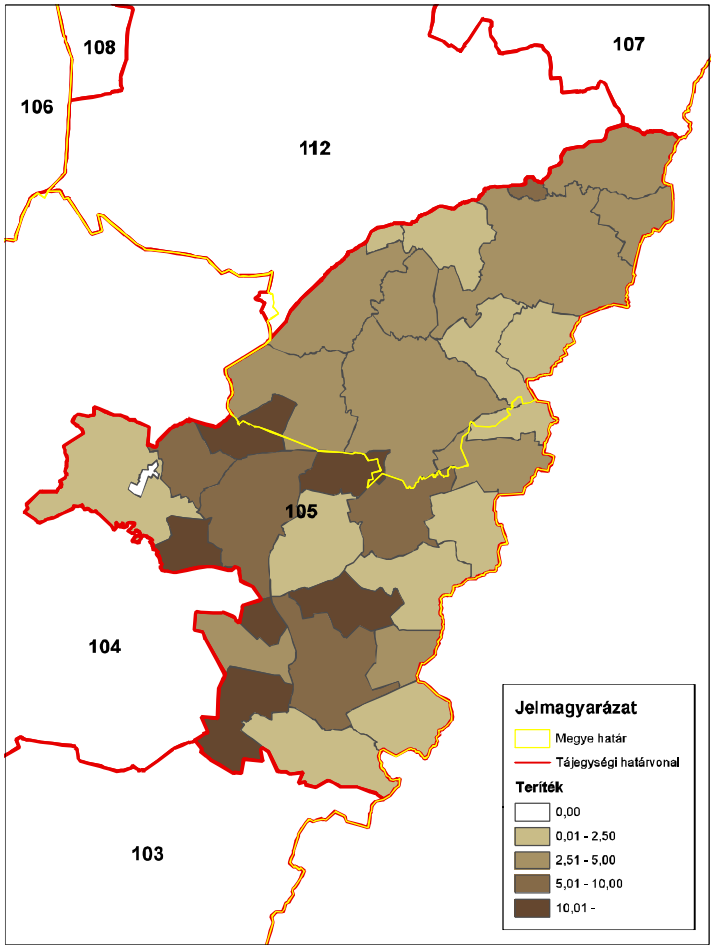

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2013

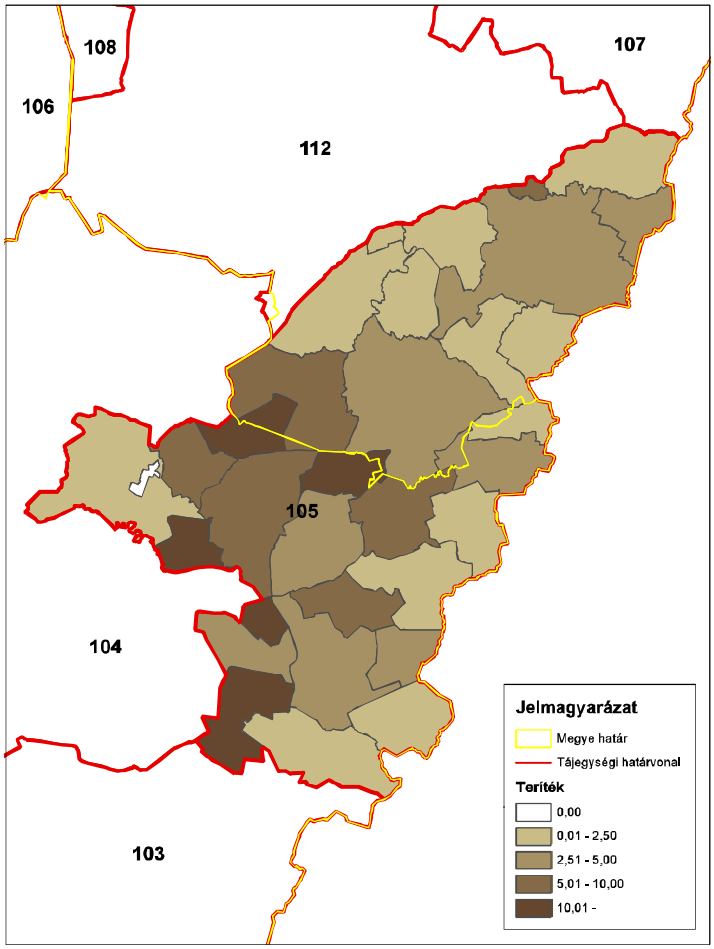

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2014

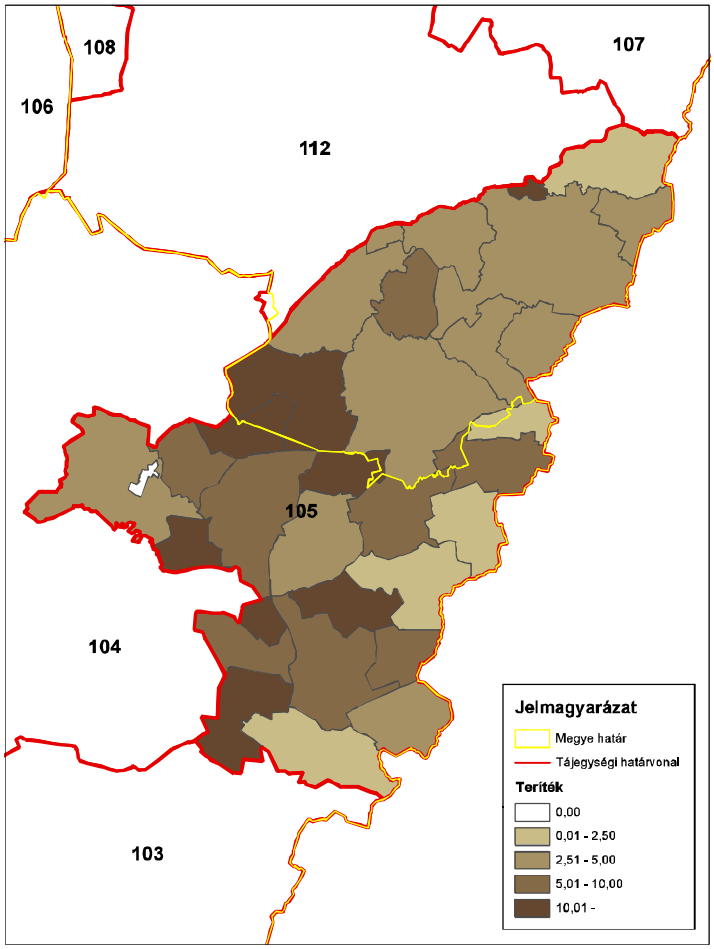

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl és a fácán kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **105**

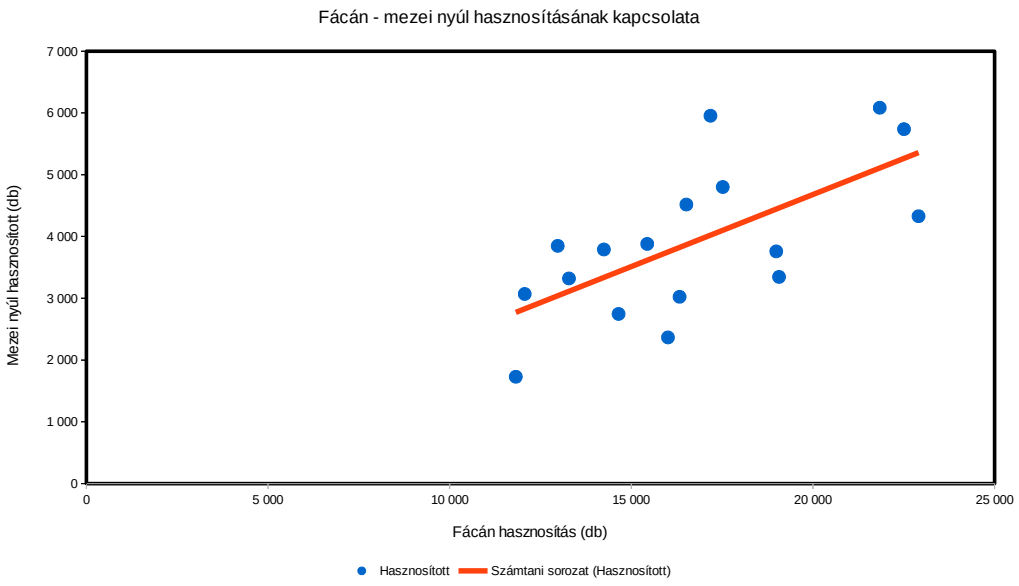

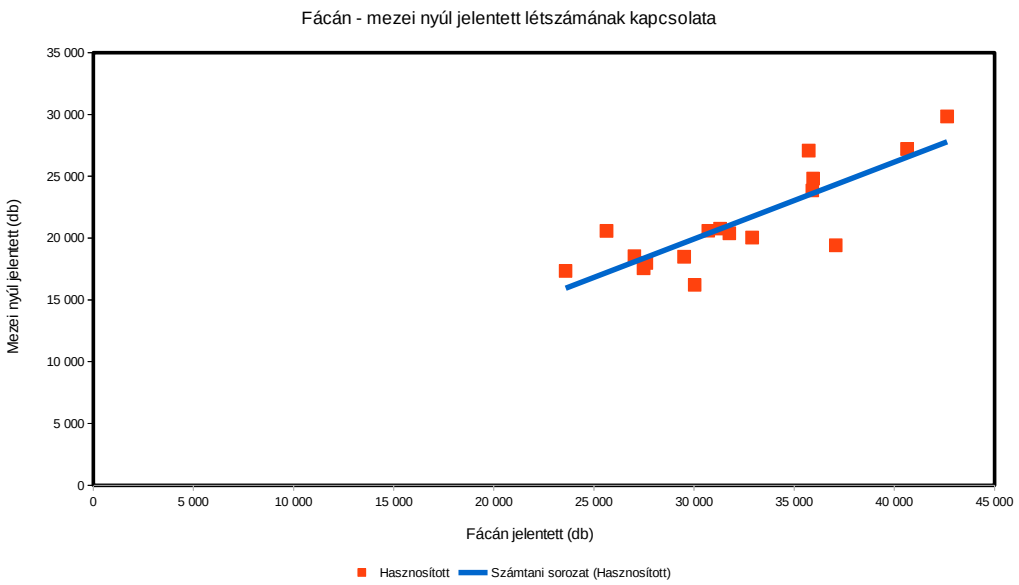

A hasznos apróvad hasznosítása

A hasznos apróvad hasznosítása

Az állomány létszámok és a terítékek a vadgazdálkodási tájegységben

- **Fogoly**: Az 1998-2014 közötti időszakban a fogoly létszáma 79.3%-al csökkent (2495→517 pld.).
- **Szalonka:** A szalonka teríték a tavaszi vadászidény megszűntetéséig ingadozó volt (22-117 pld.), a monitoring program keretében sem változott jelentősen.
- **Vetési lúd**: 22-147 pld. között ingadoztak az elejtések. Ingadozó adatsor.
- **Nagy lilik**: 59-719 pld. között ingadoztak az elejtések. Ingadozó, növekvő adatsor.
- **Tőkés réce**: 800-6800 pld. közötti elejtéseket jelentettek. Ingadozó, csökkenő adatsor. A röptetett réce lelövés 0-8000 pld. között alakult.
- **Szárcsa**: Lelövése 0-70 pld. között ingadozott. Ingadozó adatsor.
- **Balkáni gerle**: Terítéke 100-2300 pld. között ingadozott. A 2000-es évek második felétől 1000 pld. alatti lelövés nem tapasztalható.
- **Örvös galamb**: Lelövés 20-200 pld., vadászati jelentősége elhanyagolható.

A hasznos apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Körös-Berettyói vadgazdálkodási tájegység (105)** tipikusan apróvadas terület, legfontosabb apróvadfajai a mezei nyúl és a fácán, legfontosabb nagyvadfaja az őz. Az egyéb apróvadfajok közül jelentős a tőkés réce (szabad területi és röptetett réce egyaránt) és a balkáni gerle terítéke is. Amíg a tőkés réce esetében az adatsor csökkenő, addig a balkáni gerle esetében előbb növekvő, majd stabilizálódó. Az utolsó három évben a balkáni gerle teríték meghaladta a tőkés réce, és a röptetett réce terítékét is a tájegységben. A nagy lilik szerepe növekszik, a teríték nagyságrendje már elérte a tőkésrécéét. A további apróvadfajoknak nincs gazdálkodási jelentősége, a fogoly állománya jelentősen csökkent.

A hasznos apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **105**

Év	Fogoly (becsült)	Fogoly (lőtt)	Szalonka	Vetési lúd	Nagy lilik	Tőkés réce	Röptetett réce	Böjti réce	Csörgő réce	Barátréce	Kerceréce	Szárcsa	Balkáni gerle	Örvös galamb
1998	2 495	90	33	95	109	2 277	5 346	50	65	20	16	45	132	42
1999	2 537	0	66	65	165	2 534	4 748	22	12	0	32	33	212	29
2000	2 066	0	99	64	251	4 922	5 045	75	81	16	44	42	330	69
2001	1 290	0	211	93	136	6 731	7 931	28	46	14	76	5	361	64
2002	1 253	3	108	39	59	4 972	5 858	14	41	0	22	8	958	51
2003	1 441	57	66	73	137	1 651	5 441	12	70	0	21	3	457	27
2004	1 196	130	47	99	261	1 430	5 678	2	43	0	7	5	780	62
2005	1 252	56	77	22	106	1 648	5 839	0	59	0	0	0	1 654	31
2006	1 210	58	81	76	293	2 006	5 246	0	88	0	0	10	1 333	85
2007	1 181	0	39	117	353	1 453	4 716	0	31	0	0	10	2 115	55
2008	1 135	0	57	67	337	1 347	350	0	12	0	0	17	1 686	49
2009	1 002	0	0	76	577	1 075	0	0	10	0	20	70	1 777	96
2010	925	11	14	147	482	1 507	514	0	30	0	0	13	1 485	84
2011	885	1	22	43	719	2 457	2 168	0	133	0	0	0	1 726	69
2012	679	0	8	68	251	1 459	1 497	0	0	0	0	10	1 779	212
2013	729	0	21	100	379	1 413	1 132	0	0	0	0	10	2 244	128
2014	517	56	5	72	687	873	1 285	0	0	0	0	10	1 502	218
Változás	-79,3%	-37,8%	-84,8%	-24,2%	530,3%	-61,7%	-76,0%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-77,8%	1037,9%	419,0%
Minimum	517	0	0	22	59	873	0	0	0	0	0	0	132	27
Maximum	2 537	130	211	147	719	6 731	7 931	75	133	20	76	70	2 244	218
Átlagos	1281,9	27,2	56,1	77,4	311,9	2338,5	3693,8	11,9	42,4	2,9	14,0	17,1	1207,7	80,6

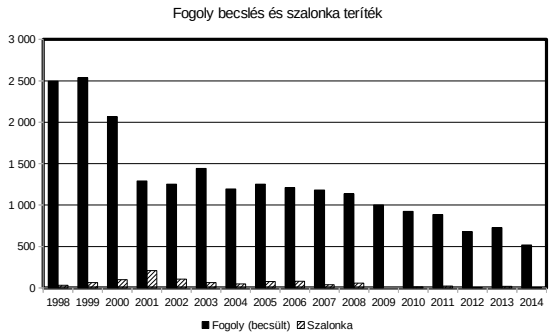

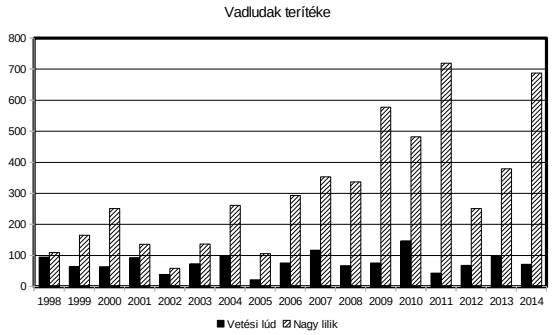

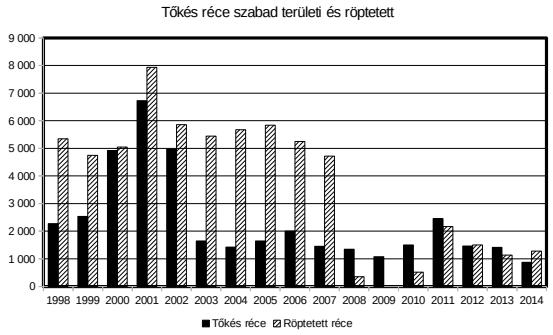

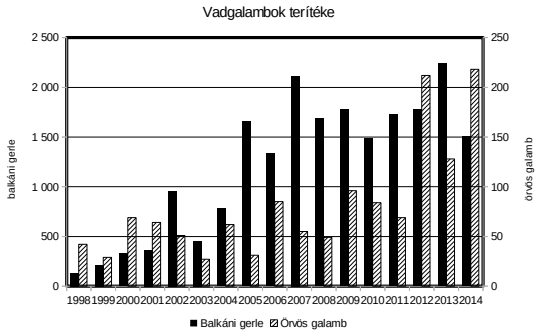

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2007

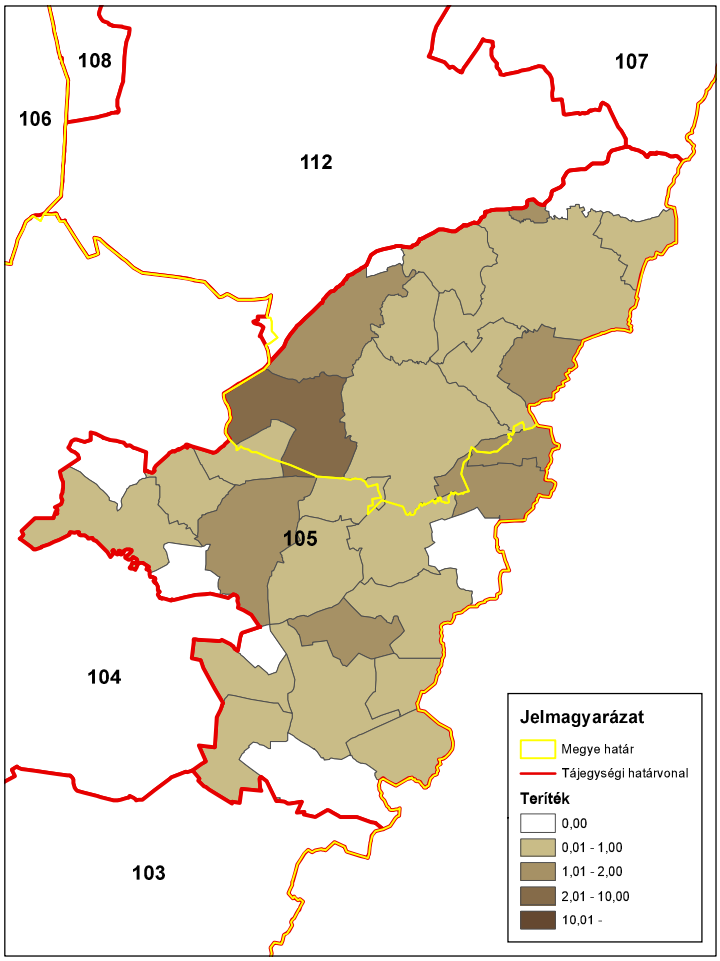

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2008

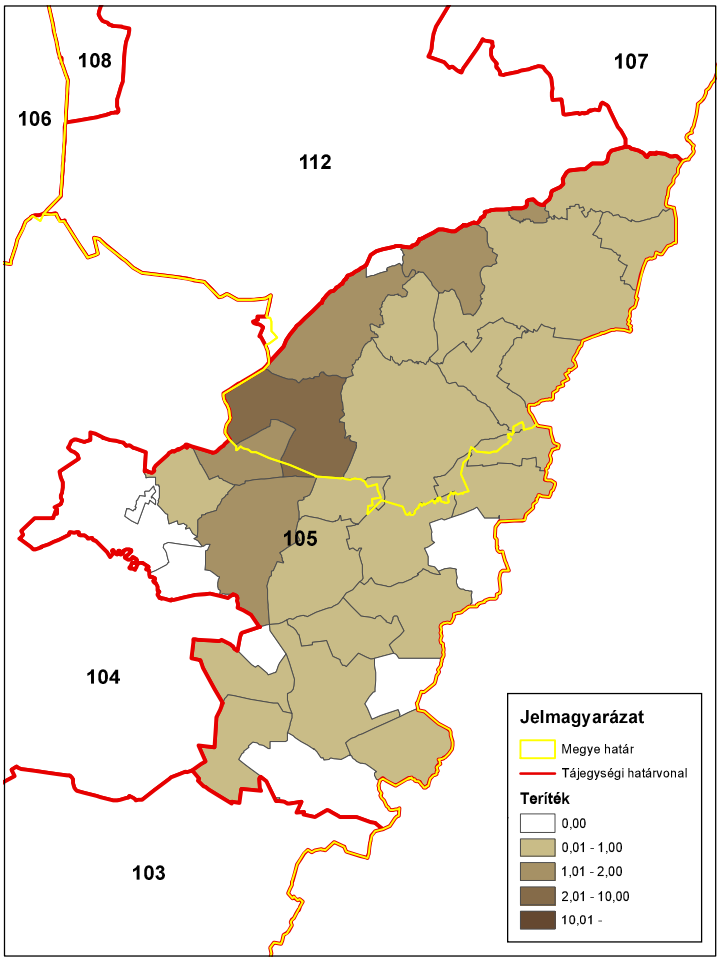

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2009

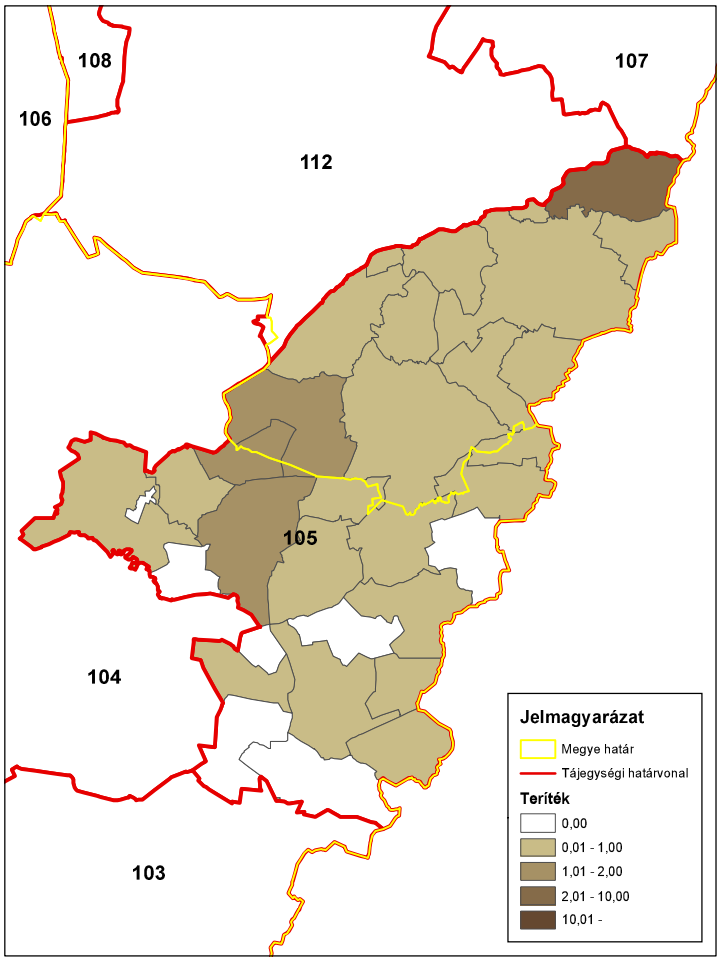

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2010

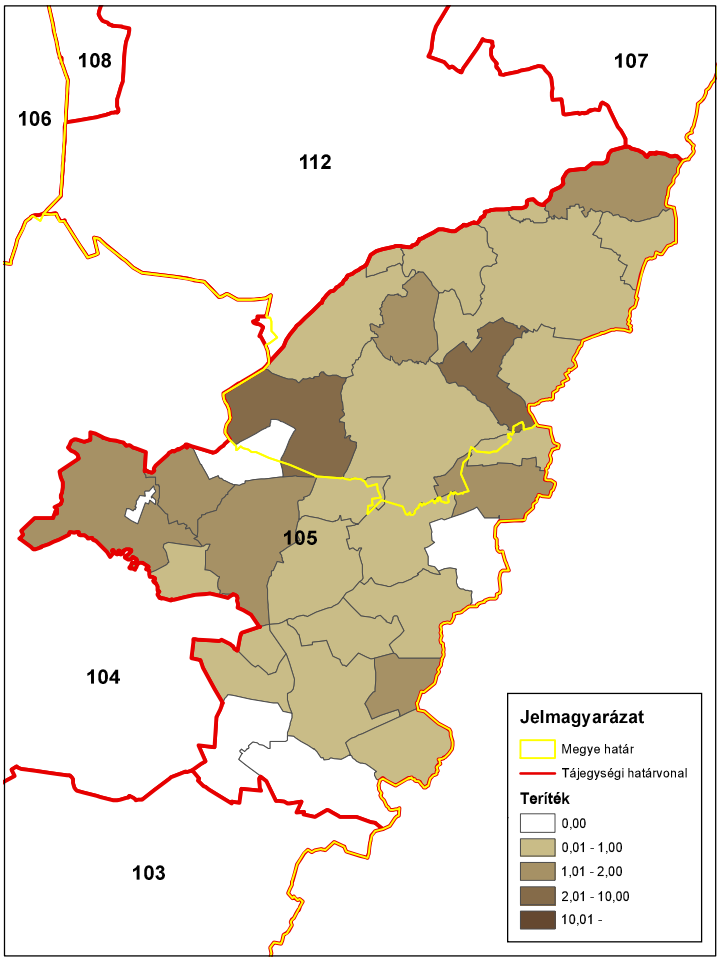

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2011

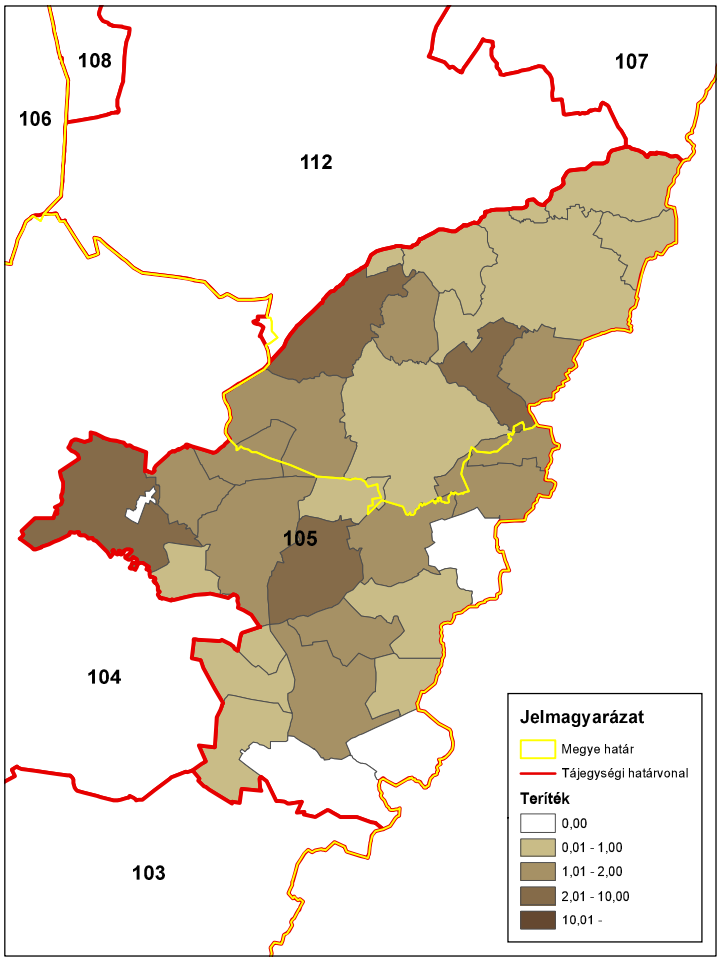

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2012

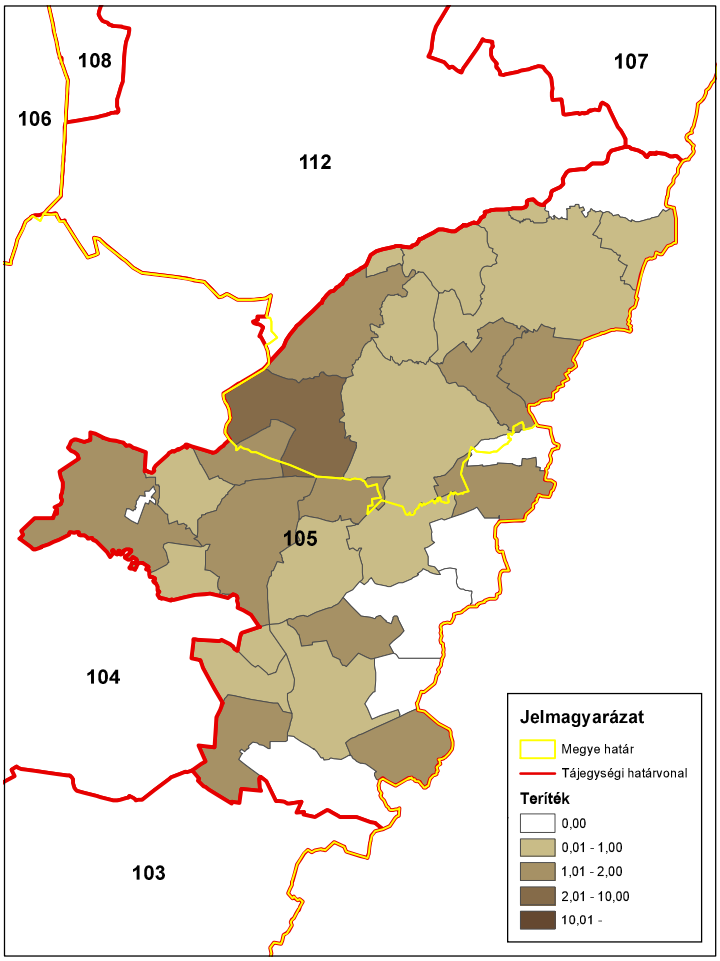

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2013

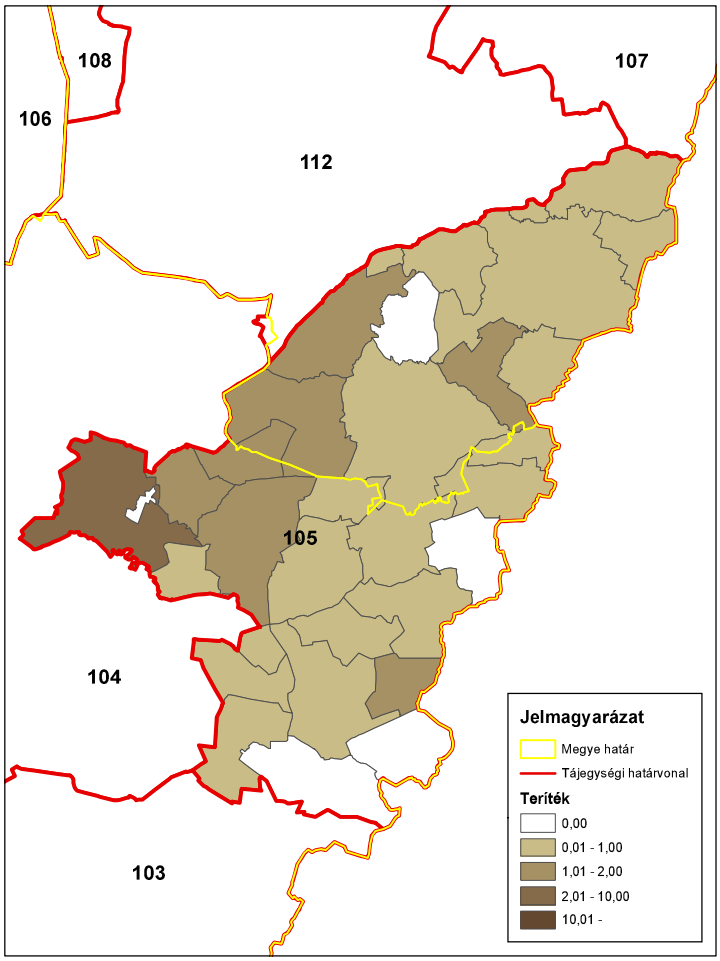

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2014

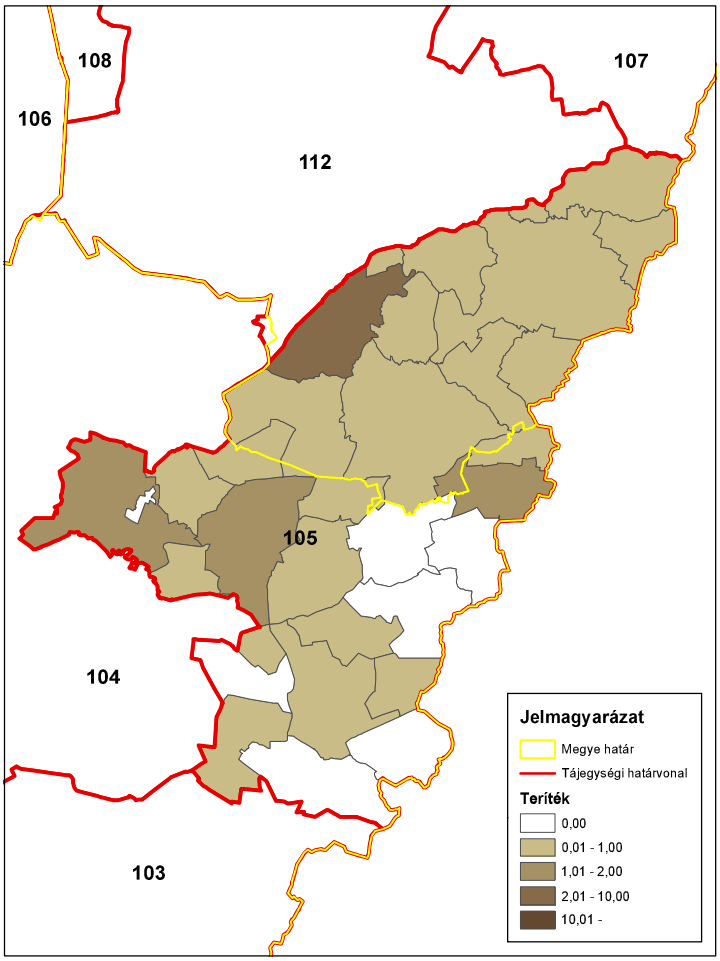

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- **Dolmányos varjú:** A dolmányos varjú lelövés 2005-ig csökkent (966 → 519 pld.), majd stabilizálódott (440-557 pld.)
- **Szarka:** A szarka lelövések száma erősen ingadozó képet mutatott (700 → 1700 pld.).
- **Szajkó:** A szajkó lelövések száma ingadozó volt (90–490 pld.).
- **Róka**: A róka terítéke 1998 és 2014 között 140%-kal emelkedett (859 → 2103 pld.).
- **Borz**: Vadászhatóvá nyilvánítása óta dinamikusan emelkedik a lelövése (17 → 284 pld.).
- **Kóbor kutya**: A lelövések száma a töredékére csökkent (-75%).
- **Kóbor macska:** A lelövések száma a töredékére csökkent (-66%).
- **Házi görény:** Terítéke elhanyagolható 1 és 48 pld. között változik. 2009 után terítéke minimálisra csökkent.
- **Nyest**: Terítéke növekvő trendet mutat (1 → 117 pld.), de alacsony nagyságrendű.
- **Üregi nyúl:**Nincs lelövése a vadgazdálkodási tájegységben.
- **Pézsmapocok:**Nincs lelövése a vadgazdálkodási tájegységben.
- **Aranysakál**: 2004-ben volt az első elejtés a tájegységben, 2010-óta az elejtések folyamatosak és dinamikusan növekednek (1 → 33 pld).
- **Nyestkutya**: Nincs lelövése a vadgazdálkodási tájegységben. Esetleges elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.
- **Mosómedve**: Nincs lelövése a vadgazdálkodási tájegységben. Esetleges elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.

Az egyéb apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Körös-Berettyói vadgazdálkodási tájegységben (105)** az apróvad szempontjából legjelentősebb emlős ragadozók, a róka és a borz terítékei folyamatosan növekednek. A róka terítéke különösen a tájegység keleti és déli területein magas. A tájegység dél-keleti sarkában 2007-óta egyszer sem fordult elő négyzetkilométerenként 2 példányt meghaladó teríték. A dolmányos varjú, és a szarka esetében a vadászati nyomás stabilizálását és növelését kellene elérni. A kóbor kutya és kóbor macska kilövések száma nem a háziállatok tartásának javulása miatt csökken. Apróvadas vadgazdálkodási tájegységben a kistestű menyétfélék (házi görény, nyest) gyérítésére is figyelmet kellene fordítani, a nyest terítéke ugyan már növekvő trenddel írható le, de a vadászati nyomást a házi görény és a nyest esetében is növelni kell. Az aranysakál állományát 2-es, vagy 2 feletti gyérítési ráta elérésével lehet stabilizálni, vagy csökkenteni. A ragadozó és rabló életmódú fajokra az apróvad védelme érdekében a jövőben még nagyobb nyomást kell gyakorolni, aminek lehetőségeit a gazdálkodási ajánlások rész ismerteti.

A káros apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **105**

Év	Dolmányos varjú	Szarka	Szajkó	Róka	Borz	Kóbor kutya	Kóbor macska	Házi görény	Nyest	Üregi nyúl	Pézsmapocok	Arany sakál	Nyestkutya	Mosómedve
1998	966	1 669	465	859	0	787	972	2	1	0	0	0	0	0
1999	873	1 355	389	972	0	699	930	9	16	0	0	0	0	0
2000	914	1 334	188	919	0	769	1 018	7	39	0	0	0	0	0
2001	727	940	199	1 198	0	790	1 175	1	14	0	0	0	0	0
2002	681	754	265	1 993	17	1 159	1 592	2	36	0	0	0	0	0
2003	607	983	199	1 584	41	933	1 115	37	54	0	0	0	0	0
2004	585	934	490	1 389	55	718	817	4	39	0	0	1	0	0
2005	519	939	158	1 600	97	617	661	19	55	0	0	0	0	0
2006	446	690	183	1 277	80	895	417	5	23	0	0	0	1	0
2007	462	754	177	2 014	66	315	444	14	44	0	2	1	0	0
2008	465	975	171	1 767	107	408	654	6	36	0	1	0	0	0
2009	524	1 250	191	2 137	211	390	627	48	58	0	0	0	0	0
2010	483	961	135	1 525	200	232	248	5	72	0	0	1	0	0
2011	535	1 009	159	1 766	248	256	378	4	117	0	0	1	0	0
2012	449	1 010	148	1 680	354	290	336	6	74	0	0	4	0	0
2013	440	887	91	1 460	269	209	274	1	59	0	0	26	0	0
2014	557	1 072	227	2 103	284	194	328	1	102	0	0	33	0	0
Változás	-42,3%	-35,8%	-51,2%	144,8%	1570,6%	-75,3%	-66,3%	-50,0%	10100,0%	-	-100,0%	3200,0%	-100,0%	-
Minimum	440	690	91	859	0	194	248	1	1	0	0	0	0	0
Maximum	966	1 669	490	2 137	354	1 159	1 592	48	117	0	2	33	1	0
Átlagos	601,9	1030,4	225,6	1543,7	119,4	568,3	705,1	10,1	49,4	0,0	0,2	3,9	0,1	0,0

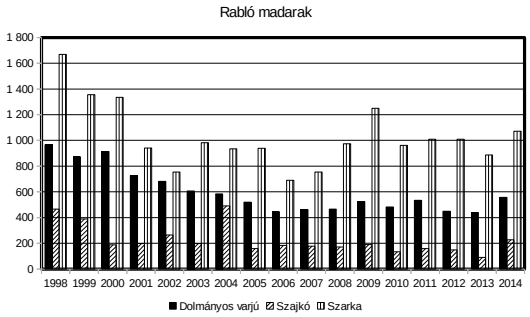

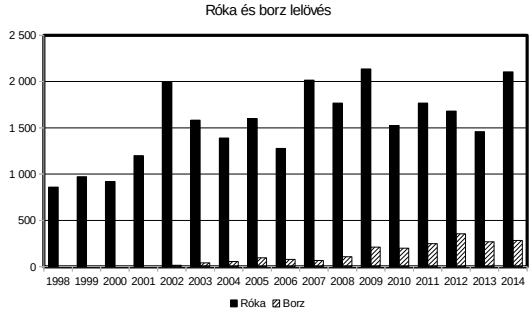

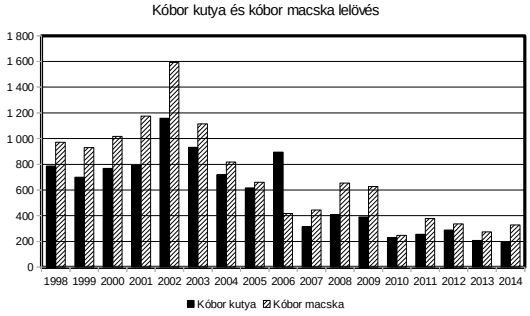

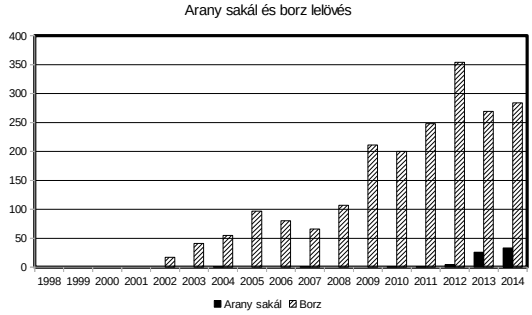

Róka (teríték - db/km^2) 2007

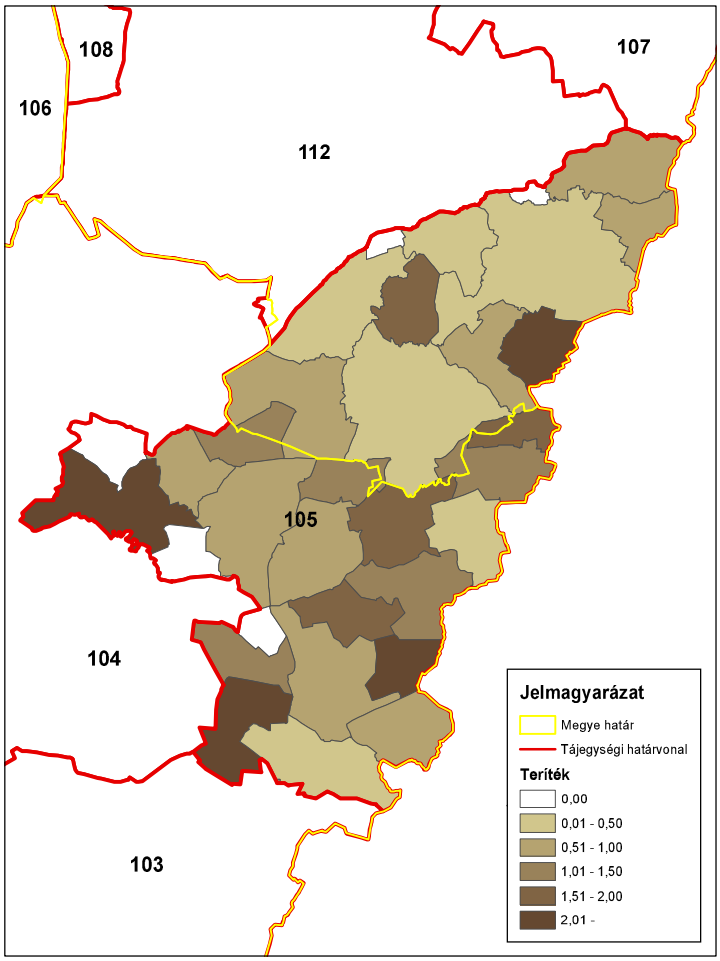

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2008

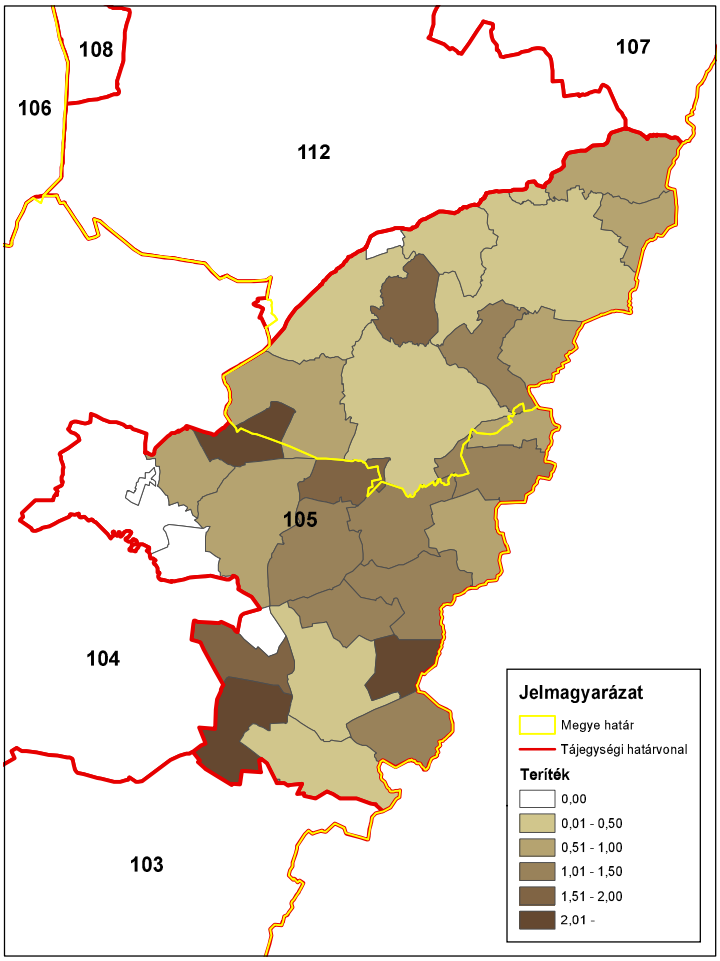

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2009

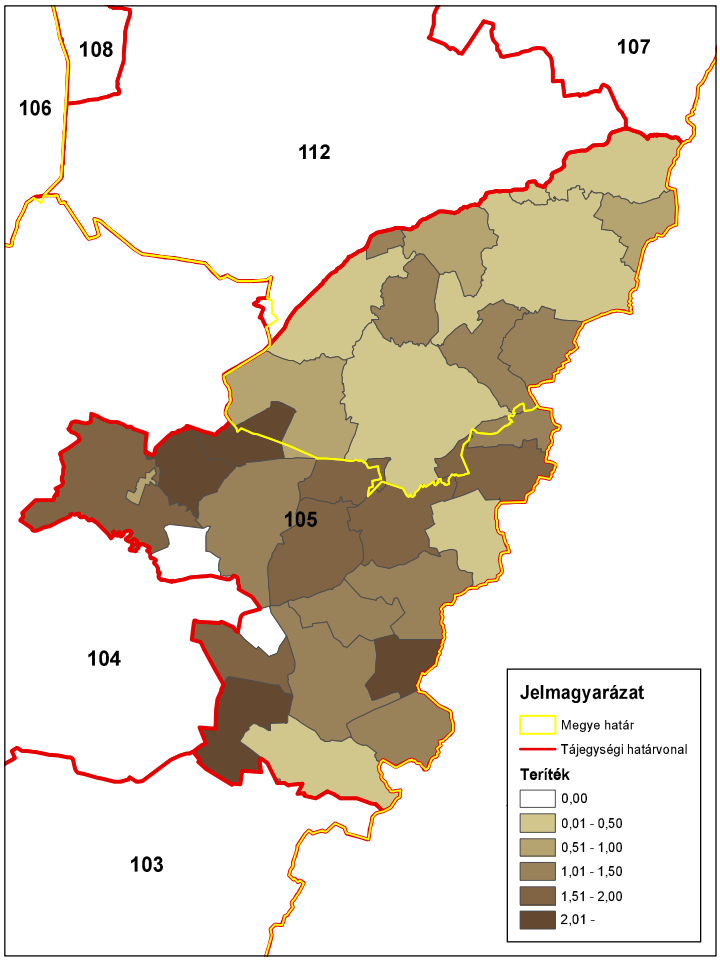

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2010

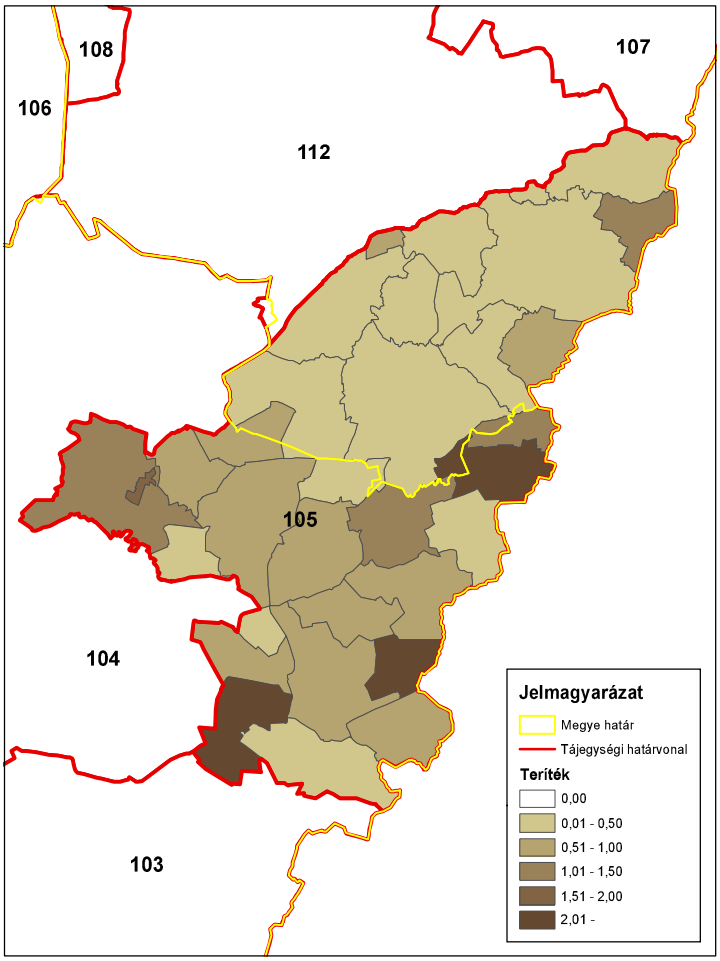

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2011

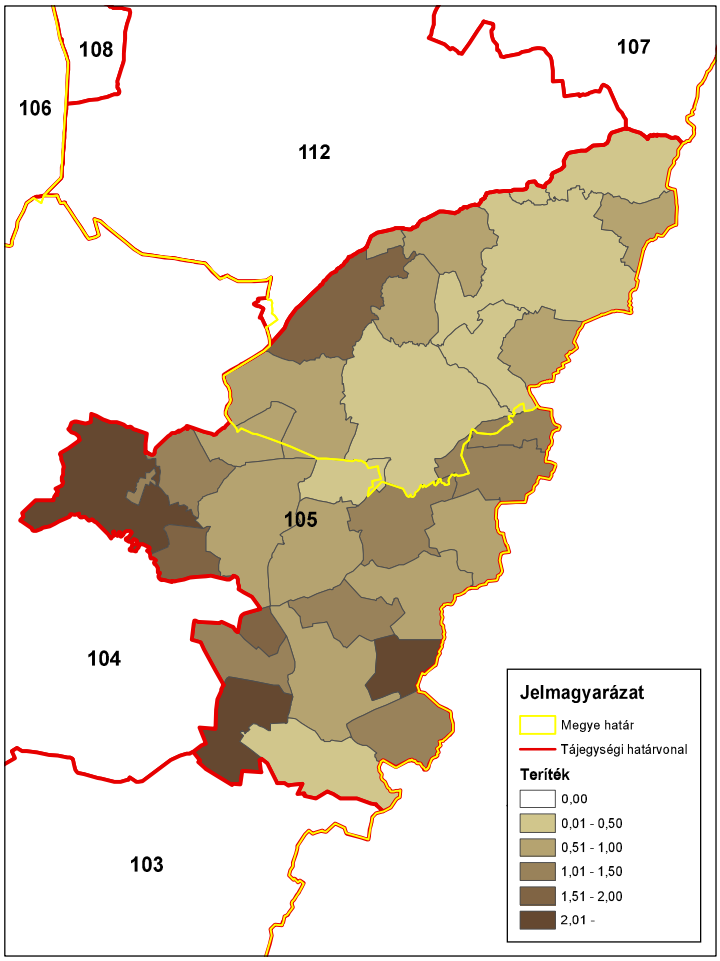

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2012

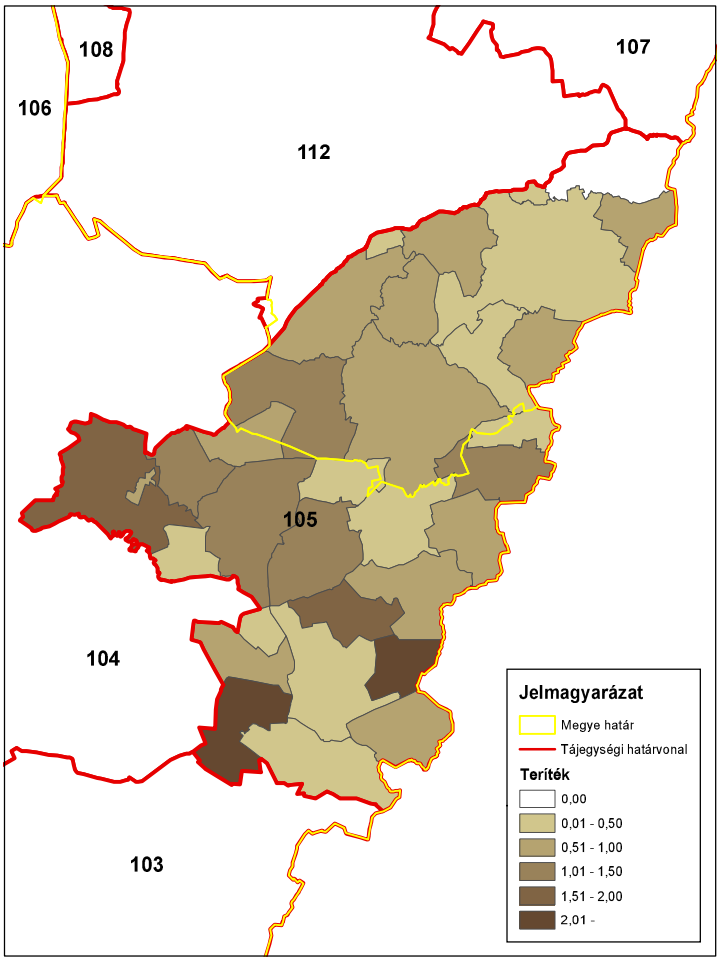

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2013

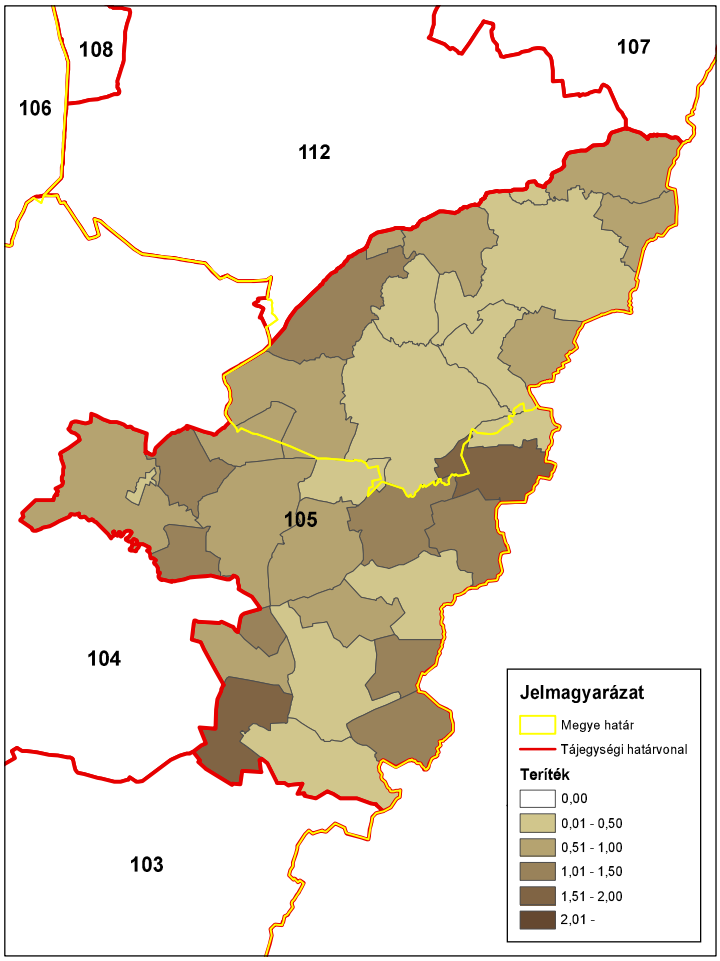

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2014

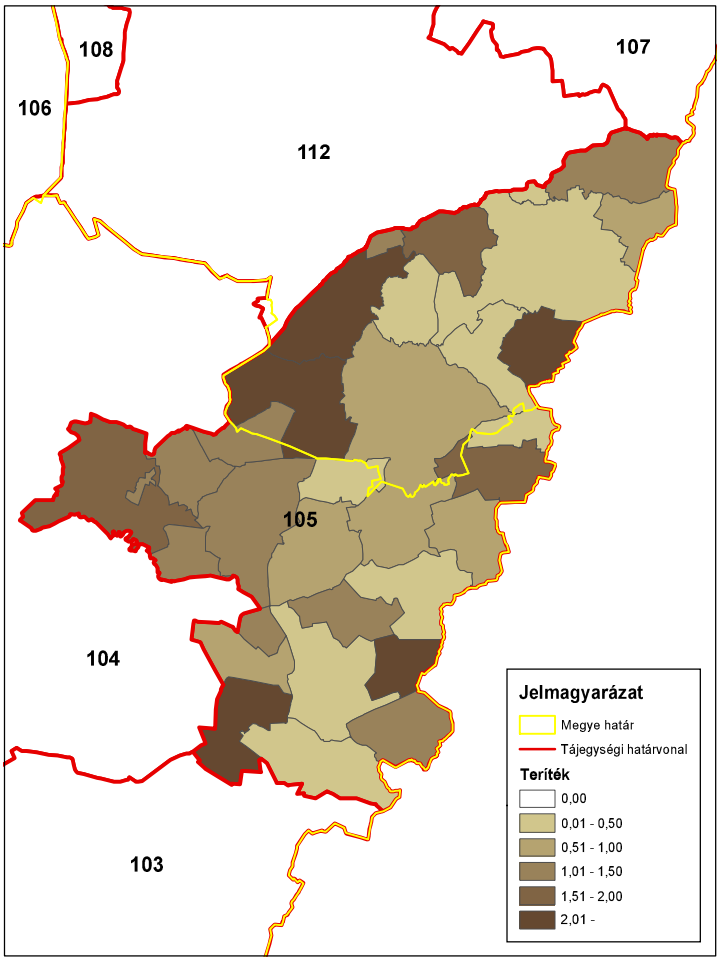

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Nagyvadgazdálkodás

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A Körös-berettyói vadgazdálkodási tájegységben (105) a gímszarvas állomány mennyiségét tekintve kis jelentőségű. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatban az átlag alatti negyedben (33/52 és 33/52) helyezkedik el. A gímszarvas megjelenése a tájegység keleti, országhatár menti részében folyamatosnak mutatkozik, azonban a tájegységben történő terjeszkedése erősen kérdéses megalapozottságú.

Az állomány minőségének értékelése

- Az állomány a vadgazdálkodási tájegységek trófeabírálati rangsorolási táblázatában az alsó harmadban (34/52) helyezkedik el. Összességében alacsony létszámú populációról lévén szó, melyben döntően a fiatal korosztályt hasznosítják, ennek ellenére a kevés középkorú és minimális idős korú bika akár az arany érmes minősítést is képes elérni. Országos viszonylatban azonban ez nem jelentős.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A Körös-berettyói vadgazdálkodási tájegység területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között fokozottan emelkedett (82 → 324 pld), és ezzel párhuzamosan a hasznosítás is növekedett (12 → 87 pld.).
- A teljes időszakban megfigyelhető a tehén állomány erőteljes kímélete (átlagos hasznosítási arány 15,8%). Eszerint a gímszarvast jelenleg is állománynövelő célú hasznosítási stratégiával kezelik, amely a becsült állomány nagyság és a hasznosított mennyiség folyamatos növekedése alapján láthatóan sikeres.
- A kifizetett mezőgazdasági vadkár esetében az utolsó hat év vonatkozásában folyó értéken jelentősebb emelkedés tapasztalható, amelynek hátterében a gímszarvas állomány növekedése is állhat, azonban ennek reális értékeléséhez vadgazdálkodási egységek szintjén lenne szükséges az elemzéseket elvégezni. Mindemellett a gímállomány további növekedése esetén a károk fokozódására lehet számítani, melynek kezelésére fel kell készülni.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 100 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- Az állománybecslési módszerek közül a rendszeres, monitoringszerűen végrehajtott szinkronszámlás alkalmazása javasolt azon vadgazdálkodási egységek vonatkozásában, ahol a gímszarvas jelenleg rendszeresen előfordul.

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai
• Az állomány kívánatos korösszetétele alapesetben: 25% idős, 35% középkorú, 40% fiatal. Az újonnan benépesedő területek esetében a fiatalok irányába eltolódott korösszetétel a jellemző, amit a terítékadatok jelen esetben is megerősítenek. • Továbbiakban kérdés, hogy egy nagyon alacsony erdősültséggel rendelkező (összesen 14219ha; 7,0%), kifejezetten agrár jellegű térségben a gímszarvas esetében a trófea-centrikus gazdálkodás elveit szükséges-e alkalmazni, illetőleg az állomány további erősödését, növekedését elő kell-e segíteni.
Élőhely-javítási javaslatok
• A tájegység vonatkozásában a gímszarvas szempontjából nincsenek általánosan megfogalmazott és javasolt élőhely fejlesztési beavatkozások.
A génmegőrzési kezelésű területek
• A tájegység területén belül nincs gímszarvas génmegőrzési rendeltetésű vadászterület (Mellékletekben csatolt táblázat).

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A dámszarvas jelentett létszáma a **Kőrös-berettyói vadgazdálkodási tájegység (105)** területén egy kezdeti csökkenést követően a második tervezési ciklusban nőtt (+**40%**). A lelövések lényegében ugyanezt a pályát követték (-**21%**). A hasznosítási arány 2 kiugró értékektől (>50%) eltekintve, 30-40% között mozgott, ami szinten-tartás lehetővé tévő mérték.
- A hasznosítás összetétele az értékelt időszakban sajátosan alakult. A jelentett lelövések alapján a bika:tehén:borjú arány meglehetősen szélsőséges (**1 : 2-3 : 2-3**). Ennek a mértékű tehén- és borjúcsökkentésnek látványos következményei azonban nem jelentkeznek a jelentett állomány számaiban. Ezt az ellentmondást felerősíti az, hogy a tavaszi jelentett állományban a szaporulat rendszeresen >0.9 borjú/tehén értékeket mutat (előfordulnak >1 értékek is).
- Figyelembe véve, hogy a dámszarvas egyet ellő faj, az állomány szinten talált értékek biológiailag kérdésesek. A magas hasznosítási arányok (>40%) mellett is csupán stabilizálódó jelentett állomány azt jelezheti, hogy a szabad területi dámszarvas állomány nagyobb is lehet. Ebből következően a magas hasznosítási arányok csupán látszólagosak is lehettek.
- A dámszarvas a terítékadatok alapján a vadgazdálkodási tájegység déli részén, a 103 vadgazdálkodási tájegység északi állományával alkot egységet. Az értékelt időszakban lassú, északi irányú terjedés ment végbe. Lényegében a békési részek szinte egészén van dámszarvas és a hajdú-bihari részeken is terjed. A dámszarvas az utóbbi évtizedben a tájegység olyan részein is megjelent, ahol a számára szükséges erdősültség nincs meg. A magas lelövések eredményeként a tájegység magterületein a teríték sűrűsége >0.3-0.6 db/km^2.
- Az állomány a létszám alapján **(3/52)** a **felső negyedbe,** a terítékalapján **(3/52)** is a **felső negyedbe** tartozik a tájegységek rangsorában. A trófeák tájegységi rangsorolása szerint az **alsó félbe** tartozik (**3/14**).
- A dámszarvas a vadgazdálkodási tájegység területén "**kiemelkedő**" nagyvad.

Az állomány minőségének értékelése

- A bírált trófeák részben kerti állományból származnak, ezért az agancsok értékeléséhez a trófeabírálati adatbázis nem teljesen egyértelmű forrás.
- A bírált agancsok száma összességében növekedett, ezek közül 40-50% volt az érmes. Az érmeseken belül átlagosan 30-40% arany, 20-40% ezüst és 20-40 % bronz érmest mutattak be.
- Az átlagos szárhossz 6-10 éves kor között éri el a csúcsát, az átlagos lapátsúly 8-11 év kor között éri el a maximumát. A 9-11 éves korcsoport átlagainak szóródása azonban már nagyobb, valószínűleg a kis elemszámok miatt.
- „**Kiemelkedő**" minőségű állomány.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A dámszarvas szabad területi állománya a **Kőrös-berettyói vadgazdálkodási tájegységben** az őz után áll. A gímszarvas és a vaddisznó is megjelent és mindkettő jelentett száma exponenciálisan növekszik. A dámszarvasnak az előbbiek miatt a vadgazdálkodási jelentősége is nagyobb lehet a tájegység érintett vadgazdálkodói

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

számára.

- A dámszarvas tájegységi és különösen a helyi szintű kezelését elsődlegesen az élőhelyén érvényesülő erdő- és mezőgazdasági érdekek és tűrőképesség, és másodsorban a vadgazdálkodási értéke és/vagy szerepe határozza meg. A tájegységben igen magas a szántó (70.1%) és rét-legelő (16.8%) művelési ágba tartozó terület és kicsi az erdő (7.0%). A tájegységben a mezőgazdasági vadkártérítés az utolsó években nőtt (2→12 millió Ft/év).
- Indokolt a szabad területi kezelés felülvizsgálata. Feltételezhető, hogy az állomány nagyobb a jelentettnél és a szintén növekvő gímszarvas és vaddisznó állomány a dámszarvassal együtt tetemes mezőgazdasági vadkárokat okozhat. Elsősorban a peremterületek és az újonnan elfoglalt területek képezhetik az állomány-csökkentés súlypontját.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 800 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 1000 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben döntően állomány-csökkentő, a további növekedést és terjeszkedést meggátló, de a minőséget megőrző gazdálkodást célszerű kialakítani. A vadgazdálkodási tájegységben a hasznosítás jelentős növekedése ellenére tovább nőtt a jelentett létszám, ami a megfelelő adatok (szaporulat, ivararány és állomány trend) hiányát is jelzi.
- Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag indokolt arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése is elég, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak (pl. összehangolt szinkronszámlálások).
- A felmérések adatokat szolgáltatnak az ivarararányra és a felnevelt szaporulatra vonatkozóan is, amiből meghatározható az állomány realizált szaporodóképessége. A realizált szaporulatot összehasonlítva a kiinduló szaporodási mutatókkal (sárgatestek száma, magzatszám) megbecsülhető a felnevelési veszteség, a ragadozók hatása és a borjú lövés hatása is. Az állomány trendjének ismeretében megítélhető a hasznosítás és a természetes folyamatok kölcsönhatása, amik alapján növelhető/csökkenthető a lelövések száma.

Élőhely-javítási javaslatok

- **A Kőrös-berettyói vadgazdálkodási tájegységben** a dámszarvas számára külön élőhelyi fejlesztés nem indokolt.
- A vadetetésnek csak a károsított területektől való elterelés lehet a célja vagy a vadászati sikeresség növelése; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. Az állomány növelését célzó etetés kerülendő.

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai
• A vad számára jelentős természetes táplálékot biztosító szegélyterületek, árok- és csatornapartok, fasorok, bokrosok, gyepek megőrzése alapvető, mert ez csökkentheti a kultúrnövényekre nehezedő vadnyomást. • A megfelelő mennyiségű és minőségű (kiegészítő) vízellátásról a nagyvadfajok sajátos igényeire tekintettel célszerű dönteni. • A sózók létesítése és fenntartása az ásványi anyag ellátás érdekében szükséges. • Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a csülkös vadfajok sajátos, természetes igényeihez igazodjanak. A vadföldművelés tényleges céljának elérését (hasznosítás növelése, trófeaminőség javítása, vadkár csökkentése) és a befektetett költségek megtérülését elemezni szükséges.
Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása
• A **Mellékletekben** található jegyzék tartalmazza.
A génmegőrzési rendeltetésű területek
• 953510-2-3-4 - génállomány megőrzési rendeltetésű - DALERD Zrt. Gyulai Erdészet (dámszarvas)

Az őzgazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

Az őz a **Kőrös-berettyói** vadgazdálkodási tájegységben "**nagyon jelentős**" nagyvad. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatban a jelentett őzlétszámot (**1/52**) és a terítéket (**6/52**) tekintve is a **felső negyedben** helyezkedik el. Gazdálkodási szempontból (teríték, bevételek, minőség) kiemelkedő a szerepe és az őz a legfontosabb nagyvadfaj a tájegységben.

Az állomány minőségének értékelése

Az agancsok minősége a **Kőrös-berettyói** vadgazdálkodási tájegységben "**kiemelkedő**". A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolásában a felső negyedben helyezkedik el (**8/52**), az agancsok érmes aránya folyamatosan magas, kiemelkedő az állomány. Folyamatosan kiváló trófeabírálati eredmények jellemzők (15-25% érmes arányok).

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A Körös-berettyói vadgazdálkodási tájegység területén az őz jelentett létszáma 1998-2013 között két szakaszra bonthatóan nőtt (6600 → 13200; **+100%** növekedés). Az őz hasznosítása folyamatosan nőtt (800 → 3500 pld, **+327%** emelkedés).
- A vadgazdálkodási tájegységben az őzállomány annak ellenére nőtt ilyen mértékben, hogy a lelövések háromszorosára emelkedtek. Az adatok alapján tartamosan a 3500-4500 őz teríték lehet a fenntartható hasznosítás.
- Az őz hasznosítási aránya alacsony szintről emelkedett egy szinten-tartónak tekinthető szint közelébe (12%→27%). Figyelembe véve az őz biológiáját, a 30-35% körüli hasznosítási szint biztonságos, ha a suta- és gidalelövés is egyensúlyban van. A suták hasznosítási aránya még alacsony (12-18%), ami elégtelen a tudatos szabályozáshoz.
- Az őz terítékének összetétele a kezdettől csaknem az utolsó évekig a hazánkban jellegzetes állomány-növelő összetételt mutatta:. Jóval kevesebb sutát lőttek, mint bakot (1:0.6-0.8 bak:suta) és a sutákhoz viszonyítva azonos arányú vagy valamelyest több a gidalelövés. Ez 2012-től változott meg és kezdett a teríték bak:suta:gida összetétele kiegyensúlyozódni (1: 0.9 : 0.9). A bakok terítékbeli aránya továbbra is magasabb, mint a sutáké és a gidáké.
- A tájegységben a fokozatos teríték növekedés és a teríték összetételének következetes kiegyenlítése révén a jövőben el lehet érni olyan állapotot, ahol az őzállomány hasznosítása a biológiai adottságokkal összhangban áll. A létszám növekedésének megállítása azért is szükséges, mert a nagyobb állományokban előbb-utóbb megjelennek azok a sűrűségfüggő hatások (tömeg, kondíció, agancsméretek), amik az állomány teljesítményét visszavetik.
- Az őz meghatározó bevételi forrás a vadgazdálkodási tájegységben. A külföldi bérlelövés és az őzteríték, a belföldi bérlelövés és az őzteríték kapcsolata is pozitív. A lőtt vad értékesítés bevétele és az őzteríték is erős, pozitív trendet mutat. Az őz által okozott károk elhanyagolhatóak, de helyi konfliktusokban fel is értékelődhet. A vadgazdálkodási tájegységben mérhetően megjelent a vaddisznó és ezért a károkat okozó vad valószínűleg ez a faj.
- A Körös-berettyói vadgazdálkodási tájegységből bemutatott érmes agancsok arányát tekintve a VGTE a trófeák minőségét tekintve a felső negyedben talál-

Az őzgazdálkodás alapvonalai

ható, így országosan a legjobbak közé tartozik (8/52). Az érmesek aránya 8-26% között ingadozott, jellemzőnek a 16-20% tekinthető. A csökkenő trend magyarázata lehet, hogy jelentősen nőtt a bírált bakok száma és feltételezhető, hogy az emelkedő baklelövés a gyengébb agancsú egyedek nagyobb arányú kilövésével járt. Az érmeseken belül átlagosan 10-20% az arany, 30-40% az ezüst és 40-60% bronz érmes (néhány jelentős évek közti ingadozással).

- A bírált trófeák korosztályi összetétele meglehetősen stabil volt. A „fiatal" bakok aránya 20-25% volt. Az „öreg" bakok aránya 40-50%, a „középkorú" bakoké pedig 30-35% körül alakult. Ezek az arányok a Körös-berettyói vadgazdálkodási tájegységben meglehetősen stabilak voltak.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 5000 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 13300 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- Az őzgazdálkodás céljait 4 fő szempont értékelése alapján célszerű meghatározni:

1. Megfelel-e az állomány mennyiségi hozama az elvárásoknak? (vadászati lehetőség és bevétel, vadhús árbevétele)
2. Megfelel-e az agancsok minősége a várakozásoknak? (agancsok nagysága, érmesek száma/aránya)
3. Kell-e a vadkárral foglalkozni? (mezőgazdasági, erdei kár, vadbalesetek)
4. A célokkal kapcsolatos biológiai és gazdálkodási korlátok (pl. a környezet tűrőképessége)

- Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: Az őzállományok létszámának pontos felmérésére nincs módszer. A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése a cél, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak. Ezek a felmérések adatokat szolgáltatnak az ivararánya és a felnevelt szaporulatra vonatkozóan is, amiből meghatározható az állomány realizált szaporodóképessége. A realizált szaporulatot összehasonlítva a kiinduló szaporodási mutatókkal (sárgatestek száma, magzatszám) megbecsülhető a felnevelési veszteség, a ragadozók hatása és a gidalövés hatása is. Az állomány trendje alapján megítélhető a hasznosítás és a természetes folyamatok kölcsönhatása, amik alapján növelhető/csökkenthető a lelövések száma. Az elmúlt 2 évtized országosan és helyileg is bizonyította, hogy a lelövések fokozatos növelése (itt: +392%) nem vezet az őzállományok összeomlásához.
- Az őzállomány állapotának legfontosabb jellemzői: a lőtt őzek testtömege és a testtömeg megoszlásának változása, az agancsok súlyának és súly szerinti eloszlásának változásai, valamint a szaporulat számának és megoszlásának változásai (magzatszám, felnevelt szaporulat).
- Az őzállományokban territorialitás miatt erős a nyomás az 1:1-től erősen eltérő ivararány kialakulására (1 : 2-3 bak:suta). Ez növeli az állomány számszerű szaporodóképességét, ami „elfiatalodó" koreloszláshoz vezethet. Ez a suták és a gidák megfelelően erős hasznosítása nélkül nem akadályozható meg. Ennek elmaradása miatt a sűrűségfüggő szabályozás néhány év alatt lecsökkenti az őzek

Az őzgazdálkodás alapvonalai

súlyát és szaporulatát.

- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a fokozatos terítéknövelés (30-35%-ig) és a teríték összetételének kiegyensúlyozás (1:1:1) révén el lehet érni olyan egyensúlyt, amikor az őzállomány hasznosítása a biológiai jellemzőkkel összhangban áll, továbbá a hasznosítás összetétele is biztosítja a kedvező létszám/teríték fenntartását.
- A szabályos korösszetételű (élő) állomány eloszlását figyelembe véve a bakteríték javasolt összetétele 60±10% fiatal, 20±5% középkorú és 10±5% öreg. A populációdinamika összefüggéseit figyelembe véve, ettől lényegesen eltérő korösszetétel torzulások nélkül tartósan nem vehető ki egy állományból sem.
- Az előbbiek miatt az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- A Körös-berettyói vadgazdálkodási tájegységben kiváló őzállomány él. Az őzbakok agancsainak szárhossza (átlagosan) már a 4 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, de a kicsivel nagyobb maximum 5-8 éves korra esik. Az átlagos 24 órás agancssúly 6 éves korig fokozatosan emelkedik és 7-8 év között valamivel nagyobb.
- Az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek agancsai között jelentősek a különbségek és a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között legalább 10-25% eltérés mutatható ki. Az agancsok súlya változékonyabb és ilyen szempontból kevésbé megbízható jellemző.

Élőhely-javítási javaslatok

- Az őz koncentrátum válogató kérődző, amely a magas táplálóanyag-tartalmú, nyersfehérjében gazdag, alacsony rosttartalmú táplálékokat keresi. A nagy táblás mezőgazdasági környezetben ezeket a főleg kétszikűekből álló táplálékokat nem, vagy térben és időben korlátozva találja meg. Ezért fontos az őznek is a szegélyek, sövények és fasorok fenntartása, illetve az ezekben végzett élőhely-javítás. A mezei nyúl és a fácán számára végzett élőhelyi beavatkozások az őz számára is hasznosak.
- Az értéktelenebb egyszikű növényzettel, vagy részben gyomfajokkal borított kisebb foltszerű, vagy sávosan jelenlévő élőhelyek (árokpartok, tisztások, egyéb kieső területek) pillangós növényekkel (például: herefélék, szarvaskerep, csillagfürt) való felülvetése javasolt.
- Az őz számára a szegélyek és vonalas élőhelyi elemek a territóriumok kijelölése és fenntartása szempontjából is fontosak.
- Az őz kiegészítő takarmányozása szélsőséges körülmények között lehet indokolt, de a rossz minőségű vagy igényeinek nem megfelelő takarmányok kihelyezése káros.
- Az ásványi anyagellátás kiegészítésére sózók fenntartása/létesítése szükséges.

Ragadozók kezelése

- A vadászható ragadozókkal való gazdálkodás az őz szempontjából is fontos. Főleg az ellést követően a gidák veszteségeit okozhatja a róka, a kóbor kutya, az aranysakál és a vaddisznó is.

Az őzgazdálkodás alapvonalai
• A róka korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (>1,5 gyérítési rátára van szükség) kell kivenni a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia. • Az aranysakál esetében a hatékonyabb utódnevelés miatt, a rókáét meghaladó vadászati hatékonyságra van szükség. • A kóbor kutyák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani.

A muflongazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Kőrös-berettyói** (105) vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő. Vadgazdálkodási és vadászati jelentősége **nincs**.

Az állomány minőségének értékelése

A vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

A vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 0 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

A vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő. Esetleges természetes megtelepedése vagy szándékos betelepítése sem támogatható. A tájegység természeti és vadgazdálkodási adottságai folytán a muflon megtelepedésének elősegítése nem kívánatos.

Élőhely-javítási javaslatok

Nem alkalmazható szempont.

A génmegőrzési kezelésű területek

Nem alkalmazható szempont.

Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása

Muflon zárt kertben sem található a vadgazdálkodási tájegységben.

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A vaddisznó a **Kőrös-berettyói vadgazdálkodási tájegység**ben (105) "**kis jelentőségű**". A tájegységek rangsorában a jelentett létszám (**38/52**) alapján az **átlag alatti**, a teríték (**40/52**) alapján az **alsó negyed**ben van. A döntően agrár térségben, a vadgazdálkodási tájegység apróvadas jellegével a vaddisznó megjelenése és gyors terjedése nem összeegyeztethető.

Az állomány minőségének értékelése

A vaddisznó trófeák minőségét nem értékeljük, mert egy erősen terjedő, jelentős kockázatokat hordozó vad esetében a minőség védelmének nincs alapja.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A **Kőrös-berettyói vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területi létszáma 1998-2014 között erős növekedést mutatott (**+315%**), miközben a teríték ezt a jelentett létszámnál gyorsabban nőtt (**+962%**). **A vaddisznó már a kezdeti időpontban jelentős számban lehetett a területen és 2013-ban >1100 pld volt a jelentett szabad területi száma.**
- A Kőrös-berettyói vadgazdálkodási tájegység 2007-2014 közötti térképein jól követhető a vaddisznó területfoglalása. Már 2008-ban az egész tájegységben lőttek vaddisznót és az utolsó évben már >1 db/km^2 terítéket jelentő vadgazdálkodási egységek is előfordultak. **Ez felveti a kérdést, hogy vissza lehet-e még szorítani a vaddisznót a vadgazdálkodási tájegység területén?**
- **Hasznosítási aránya egyes kivételektől eltekintve alacsony volt (40-70%),** de értékei fokozatosan emelkedtek. A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben fenntartott arányok a vaddisznó terjedését és létszámának növekedését okozzák. Az utolsó néhány évet leszámítva a kanokhoz képest (20-30%) túl kevés kocát lőttek (15-20%) és a süldő és malac lelövés is túl kevés volt (50%). **A kocák és a szaporulat kíméletét okozó lelövési összetételnek szerepe van a vaddisznó terjedésében, mert végeredményben állomány-növelő gazdálkodást eredményezett.**
- **Figyelembe véve, hogy az Alföldön, teljesen agrár környezetben a vaddisznónak nincs helye, az eddigi hasznosítási gyakorlat eredménytelen. A vaddisznólétszám további növekedésének megállítása érdekében a lelövéseket maximalizálni kell és elsősorban a kocakilövések minél magasabb arányát kell elérni.**
- A vaddisznó megtelepülésének további kockázata az apróvadban neki tulajdonítható keletkező veszteség. A vaddisznó mindenevő, a tojások, a fiókák és az apróvad szaporulata szempontjából többé-kevésbé bizonyított veszteségeket okozhat. Ezek a veszteségek kis sűrűségeknél nem tűnnek fel, de magas egyedszáma esetén az apróvad visszaesése mérhető a vadászati adatok alapján is.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 200 egyed

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

Állománykezelési elvek/modellek

- **A vaddisznó további terjedése a vadgazdálkodási tájegységben sehol sem támogatható. Vaddisznó állomány a >15% erdősültségű (összefüggő erdők) területeken tervezhető, de ezek hasznosítási aránya sem lehet kisebb 150%-nál.**
- A vaddisznó szabad területen való további terjeszkedést és megtelepülését minden törvényes eszközzel akadályozni kell, amihez a következők szükségesek:
- **Az évente meghatározott lelövési tervek teljesítése, a nőivar és a szaporulat bármilyen védelmének megszüntetése**;
- A megkérdőjelezhető értékek korrekciójának biztosítása (ivar- és korcsoportok adatainak ellenőrizhető hitelessége). Ennek érdekében a tájegység szintjén egységes vadállomány-felmérési (monitorozási) és tervezési módszertan kidolgozása és bevezetése (pl. szinkronizált jelző rendszer kialakítása a vadgazdálkodási tájegységben).
- **Az éves tervben a meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva szükséges meghatározni.**
- A vadgazdálkodási egységek között a vadászati nyomás összehangolt ellenőrzése, hogy **a vaddisznót gyengébben hasznosító területek ne legyenek a visszatöltődés forrásai.**
- A **felülről nyitott** lelövési tervszámok alkalmazása, azaz a nőivar és a szaporulat lelövését nem szükséges felülről korlátozni. Az ezzel ellentétes belső szabályozás kizárása.
- A rendelkezésre álló adatok alapján a 100-150% hasznosítási arány jó esetben a szinten tartáshoz volt elegendő. 2017-től kezdődően az érzékelhető **állománycsökkentéshez tartósan >150% hasznosítási arányt szükséges fenntartani.**
- A teríték összetételét az állomány csökkentése érdekében úgy célszerű meghatározni, hogy **a kifejlett kocák lelövése meghaladja a kanokét és az összes lelövés >75%-a malac+süldő legyen.** A malacok lövése azért is fontos, mert ezzel megelőzhető a fiatal kori szaporodás a küszöbtesttömeg elérésekor.
- Folyamatos figyelmet kell fordítani a vaddisznók terjedését segítő természetes és mesterséges folyosók és élőhelyfoltok vaddisznóktól való mentesítésére (fasorok, bozótosok, erdősávok, erdőfoltok, nádasok stb.).

Élőhely-javítási javaslatok

- Az állomány növelését célzó etetés kifejezetten káros és kerülendő.
- A vaddisznó etetésének csak a vadászat megkönnyítése (szórók), illetve a károsított területektől való elvonás lehet a célja; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. A szórók és etetők helyét úgy kell megválasztani, hogy a takarmányozás a természeti vagy gazdasági értékekben a kár veszélyét ne növelje.
- Szükséges a vadhatás-monitoring rendszeres alkalmazása. A károsítás és a túrás mértékének és mintázatának rendszeres felmérésével a hasznosítás mennyiségének és tér-időbeli eloszlásának tervezése és megvalósítása az élőhelyen mérhető paraméterekhez igazítható.

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Apróvadgazdálkodás

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Körös-berettyói vadgazdálkodási tájegységben** (105) a mezei nyúl "**nagy jelentőségű**" vadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatban a jelentett létszám (10/52) alapján a felső negyedben, míg a teríték (15/52) alapján az átlag feletti negyedben helyezkedik el. Gazdálkodási szempontból szerepe nagy (apróvadas vadgazdálkodási tájegységek).

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány (19415-ről 17350-re) csökken.
- A hasznosítás (1729-ről 4517-re) és a hasznosítási arány (8,9%-ról 26%-ra) növekszik.
- A befogás és lelövés is növekszik, egymáshoz való viszonyuk alapján a lelövések a meghatározóak, de az utóbbi években a befogás aránya nőtt (80% - 20%-ról 74% - 26%-ra).

Állománykezelési elvek/modellek

- A mezei nyúl gazdálkodásban az alkalmazkodó hasznosítás bevezetése szükséges. Kötelezővé kellene tenni egy elfogadott létszámbecslési módszer (javasolt az éjszakai reflektoros létszámbecslés) használatát tél végén-kora tavasszal és ősszel, a vadászatok megkezdése előtt. Az őszi becslés alapján, amennyiben szükséges, módosítani lehet a tervezett hasznosítandó mennyiséget. A hasznosítás mennyiségét egy hasznosítási modell segítségével kell meghatározni: a Kovács-Heltay modell vagy a SZIE VMI modellje alapján számítsák ki. Ebben a tájegységben már látszik a tervezés megléte, de ezt minden helyi vadgazdálkodási egységben kötelezővé kell tenni.
- A tervezett mennyiség ¾-ét október-november hónapokban szükséges elejteni. A december második felétől történő befogás gyakorlatilag a korábbi időszak viszontagságait átélt, életképes törzsállományba történő belenyúlást jelent. Ezért december 15. után a befogásokat a vadászati hatóság engedélyéhez kellene kötni. A tartós túlhasznosítás megelőzése és az állomány regenerálódása érdekében elő lehet írni, hogy évente nem vadászott, pihentetett területek kerüljenek kijelölésre a vadgazdálkodási egységek 15-30%-án (mozaikszerű hasznosítás).
- A mezei nyúl szempontjából a róka lehet jelentős ebben a tájegységben is attól függetlenül, hogy nem látszik erős összefüggés a lelövések között. A vaddisznó megjelent a térségben és erősen növekszik a populációja, amit a jelentősen megnőtt mezőgazdasági vadkár is mutat, a faj nem kívánatos a tájegységben. A vaddisznó állomány csökkentése szükséges, mivel még nagy jelentősége van a mezei nyúl gazdálkodásnak és reális fejlesztési lehetőség van a nyúl populációban.

Élőhely-javítási javaslatok

- Magas a szántóterületek aránya (70 %), ezért az alábbi szempontok szerint lehet az élőhelyet javítani a mezei nyúl számára:
    - A növényborítás nélküli területek minimalizálása (másodvetés, tarlóvetés) Ehhez a következő növények javasoltak: őszi káposztarepce, takarmánykáposzta, takarmánykel, tarlórépa, olajretek, mohar, köles.

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai

(KAP Zöldítés kihasználása)
  - A táblaméretek csökkentése a vetésszerkezet változatosságának növelése, ha ez lehetséges (KAP Zöldítés, AKG kihasználása).
  - A még meglévő természetes élőhelyfoltok zöldfolyosókkal (KAP Zöldítés – táblaszegélyek, fasorok), elsősorban füves élőhelyekkel, vagy takarmánytermő sávokkal való összekötése.
  - Változatos lágyszárú növény fajösszetétel kialakítása (fajszám: 30 <).
  - A vadászterület minden részére legyen hatással az élőhelyfejlesztés (több, kisebb, a területen szétszórt, elnyújtott, sávszerű vagy amorf kialakítás)
  - Szélfogó cserjesorok, -foltok, magasfüves(kaszálatlan) területek kialakítása (KAP Zöldítés).
  - Vadföldeken többéves vetőmagkeverékek telepítése ajánlott (Biodiverzitás vetőmag keverék; CL 1300 őz és nyúl keverék). Egynyári kultúrák esetén a vetésváltást több, kisebb részletben, hetes, hónapos különbségekkel végezzük.
  - Kaszálások során vadriasztó lánc használata szükséges, valamint a kaszálást mindig a tábla közepétől a szélei felé haladva végezzük.
  - Ugyanakkor a magasabb arányban jelenlévő gyepek (17 %) kedvez a mezei nyúlnak, amennyiben ez megmarad és nem legeltetik túl háziállatokkal. Ezek fenntartása és összekötése zöld sávokkal szintén javasolható.
- Az agrárkörnyezet-gazdálkodási programok (AKG) zöldugar kezelésére vonatkozó szabályok a mezei nyúl élőhely kezelése során is alkalmazhatók, ahogy a kaszálás szabályai a vadlegelőkön és egyéb füves élőhelyeken is alkalmazhatók.
- Ha az élőhelyfejlesztés nem lehetséges, akkor mindenképpen szükséges a nyári kiegészítő takarmányozás a vadgazdálkodási egységek területén már az aratást megelőzően, majd utána folyamatosan az őszi vadászatig. Az etetőhelyeket a teljesen üres táblákat szegélyező gyepsávokban, fasorokban érdemes kijelölni. Az etetőhelyeket egymástól 100-150 méter távolságban érdemes kialakítani. A takarmányféleségek közül – a mezei nyúl vegetációs vízigényét figyelembe véve – elsősorban a lédús takarmányokat javasoljuk. Ezek a takarmányrépa, tarlórépa, cukorrépa, sárgarépa, káposztafélék, kukorica szilázs. A lédús takarmányokon túl a jó minőségű lucerna- és réti széna kijuttatásáról is érdemes gondoskodni.

Ragadozók állománykezelése

- A róka állomány korlátozása a legfontosabb a mezei nyúl szempontjából. Legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1,5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről.
- A kistestű menyétfélék (nyest, közönséges görény) csapdázása idényen kívül is javasolt a vadászati hatóság engedélye esetén.
- A kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani. Lásd a ragadozókra vonatkozó részt.

A fácángazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Körös-Berettyói vadgazdálkodási tájegységben** (105) a fácán "**nagy jelentőségű**" apróvadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett állomány (2/52) és a hasznosítás (7/52) alapján is a felső negyedben helyezkedik el, és gazdálkodási szempontból a fácán szerepe nagy (apróvadas vadgazdálkodási tájegység).

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány csökken (-36.4%).
- A hasznosítás az első ciklusban enyhén emelkedő, a másodikban enyhén csökkenő trendet követett, összességében nőtt (39.7%); a jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás erősen ingadozott (31.9-70%); a kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás nőtt (35.4-59.7%; 68.3%).
- A kibocsátott fácánok száma az első ciklusban jelentősen növekedett, a másodikban erősen csökkent (összességében 33.4 ezer → 27.7 ezer; - 17%); a kibocsátás jellemzően a becsült állománynak megfelelő mértékű; a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás erősen emelkedett (4.8-34.7%; 616.9%).

Állománykezelési elvek/modellek

- A fácángazdálkodás tervezéséhez a következő változókról szükséges helyi, vagy egyéb vizsgálatokból felhasználható információ: a költő felnőtt madarak (törzsállomány) márciusi száma; a felnevelt szaporulat száma a felnevelés végéig; a populáció szeptemberi száma; elejtett egyedek száma (tyúk, kakas külön). Amennyiben kibocsátás történik, akkor a kibocsátott fácánok megtérülési aránya a kibocsátáskor jelölt fácánok alapján.
- A hasznosítási tervet a felnevelt szaporulatra (szabadterületi állomány) és a kibocsátott fácánok várható megtérülése (korábbi évek adatai) alapján elkülönítve célszerű megtervezni. A kibocsátott fácánok és a vad származású fácánok nem egyenértékűek.
- A fácán végleges hasznosítási tervszáma a vadgazdálkodók őszi állománybecslései és annak hatósági ellenőrzései alapján kerüljön meghatározásra. Szabadterületi fácán hasznosítása helyileg indokolt esetben csak meghatározott küszöb felett (jelenleg: 4 egyed / km^2) engedélyezhető. A szabadterületi vad állományra gyakorolt vadászati nyomás maradjon 25-40% alatt. Az őszi populációból a kakasok akár 75%-os, míg a tyúkok max. 20%-os hasznosítása biztosíthatja a fenntartható hozamot, de vegyes kibocsátások esetén a tyúkok hasznosítása ilyen mértékben sem ajánlott. A tojók hasznosítását célszerűbb kerülni, mivel a fácánállomány legértékesebb részét a szaporulatot biztosító életképes tyúkok alkotják. Biológiailag megalapozott esetben a vadászati hatóság a tojók lelövését eltérően értékelheti.
- Javasolt a tenyésztett napos fácáncsibék ivarának meghatározása (szexálás), hogy csak kakasok kerüljenek nevelésre és kibocsátásra. Gyakorlati tapasztalatok alapján ezzel a vad tyúkokra a visszavadászás során gyakorolt járulékos vadászati nyomás csökkenthető, ill. a jobb szaporodási teljesítményt nyújtó vad tyúkpopulációt sem hígítják fel a jellemzően rosszabb túléléssel és alacsonyabb

A fácángazdálkodás alapvonalai
csibefelnevelési sikerrel rendelkező kibocsátott tyúkok. A ragadozók csoportosulási válaszának elkerülése érdekében a kiscsoportos kihelyezést kellene előtérbe helyezni. • A kibocsátott egyedeket szükséges megjelölni (megfelelő minőségű lábgyűrű, szárnyjelölő), hogy a visszavadászási arány és a vad fácánokra gyakorolt vadászati nyomás mérhető legyen.
Élőhely-javítási javaslatok
• Javasolt – lehetőség szerint – minél nagyobb arányban olyan területek kialakítása, ahol a fészkelési időszakban nem, vagy alig folyik olyan tevékenység, amely a fészkelést akadályozná. Ilyenek: őszi búza és árpa, tritikále, rozs, vadföld és ugar. Kedvezőnek tekinthető még: repce, borsó, vörös here, bíborhere, mézontófű. • Fontos a fás, cserjés vegetációk megfelelő területaránya is. Javasolható a bodza, a kökény, gyepűrózsa jelenléte, illetve az ilyen növényzetű foltok, sávok megőrzése. • Alapvető a fészkelőhelyek védelme vagy kialakítása, elsősorban füves élőhelyek és pillangós zöldtakarmánynövények tábláinak biztosításával. • Természetbarát kaszálási módszereket kell alkalmazni a fészkelőhelyeken (fészkelési időt elkerülő munkálatok, alternáló kasza és vadriasztó lánc használata, bentről kifelé és lassú haladás, max. 3 m munkaszélesség, búvósáv-rendszer meghagyása). • Gyom- és rovartáplálék biztosítása szükséges a szegélyvegetáció védelmével. • Téli túlélést vadföldekkel (1-3 ha/100 ha; kelkáposzta, lenmag, gabonafélék, köles, repce, esetleg kukorica és cirok), gabonafélék önetetőből történő etetésével (1 db/ha) segíteni kell.
Ragadozók állománykezelése
• A róka állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1,5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről az év első felére koncentrálva. • A fácán fészkelőterületein a borz állományának csökkentéséhez 0,7-es gyérítési rátát kell elérni. • Az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdázás javasolt. • A fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is fontos a fácán szaporodási időszakában, így szükséges lehet engedélyt kérni az idényen kívüli vadászatukhoz és csapdázásukhoz. • A kóbor kutyák és macskák jelenlétét is minimálisra kell szorítani a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával. Az apróvad szempontjából a macskák hatását általában alulértékelik. • A növekvő vaddisznó állomány szabályozása is alapvető lehetséges fészekpredációjuk csökkentése miatt.

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
Az állomány számszerű hasznosításának és területi megoszlásának értékelése
• **Körös-Berettyói vadgazdálkodási tájegység (105):** • **Üregi nyúl**: Vadászati jelentősége nincs a tájegységben. • **Fogoly**: Vadászati jelentősége elhanyagolhatóvá vált. • **Tőkés réce**: Terítéke a röptetett récével együtt jelentős. • **Nyári lúd**: A rendelkezésre álló adatok alapján helyzete még nem megítélhető. • **Vetési lúd**: Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Nagy lilik**: Vadászati jelentősége másodlagos. • **Kanadai lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Nílusi lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Szárcsa**: Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Örvös galamb**: Terítéke másodlagos jelentőségű. • **Balkáni gerle**: Terítéke jelentős.
Állománykezelési elvek/modellek

• Jogszabályban meghatározott korlátozások (2016. júniusi állapot szerint):
  • Fogoly a vadászati idényben azokon a vadászterületeken vadászható, ahol az adott vadászati évben legalább 500 példány fogoly kibocsátása történt, a vadászati hatóság által a vad zárttéri tartásáról és kibocsátásáról adott engedélyben foglaltak szerint. Az engedélyben meg kell határozni a kibocsátás feltételeit, a hasznosítás mértékét, mely legfeljebb negyven százalék lehet, továbbá a vadászat kibocsátóhelytől mért körzetét.
  • Tőkés récére augusztus 15-től augusztus 31-ig kizárólag húzáson és a vízparttól – azaz a vízzel borított terület és a szárazföld találkozásától – számított 50 méteren kívül szabad vadászni. Tőkés récéből és szárcsából naponta, személyenként összesen legfeljebb nyolc darab ejthető el. Tenyésztett tőkés réce tilalmi időben is napi terítékkorlátozás nélkül lőhető.
  • Nyári lúdból, vetési lúdból és nagy lilikből naponta, személyenként összesen legfeljebb hat darab ejthető el, melyből a nyári ludak száma nem lehet több kettőnél. A vetési lúd és a nagy lilik vadászati idénye Hajdú-Bihar, Békés és Csongrád megye teljes közigazgatási területén, valamint Jász-Nagykun-Szolnok megye tiszántúli területén december 1-jén kezdődik és január 31-ig tart. A nyári lúd vadászati idénye Hajdú-Bihar megye teljes közigazgatási területén, valamint Jász-Nagykun-Szolnok megye tiszántúli területén szintén december 1-jén kezdődik és december 31-éig tart.

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
• Az elejtett kanadai lúdról és nílusi lúdról fotódokumentációt kell készíteni, melyet meg kell küldeni a Nyugat-Magyarországi Egyetemnek. Az elejtett példányt a fotódokumentáció elküldését követő két munkanapig meg kell őrizni. • Tőkés réce kibocsátása esetén a kibocsátás utáni első hetekben fokozott figyelmet kell fordítani a madarak tó-felület közelébe tartására. A szoktató etetés javasolt távolsága 400-800 méter. A visszavadászási aránynak legalább 70% közelében kell lennie. A visszavadászást a tófelületre való kibocsátás során felhelyezett jelölő gyűrűk segítségével ellenőrizhetjük. • Fogoly kibocsátása esetén a kibocsátott madarak tájegység szintű kötelező és egyforma jelölését megfontolásra javasoljuk. • A tájegység legfontosabb ragadozói a róka és a borz, terjed az aranysakál. Az apróvad fajok védelme miatt a kistestű menyétfélék és a vaddisznó korlátozása is fontos a vadászterületeken. E fajok esetében a tájegységi terv *"A ragadozógazdálkodás alapvonalai"* c. részben leírtak az irányadók, amelyek az egyéb hasznos apróvadfajok számára is kedvezőbb (kisebb ragadozó hatással járó) környezetet teremtenek.
Élőhely-javítási javaslatok
A Körös-Berettyói vadgazdálkodási tájegység azon részein, ahol a fogoly előfordul olyan búvóhelyek kialakítása a cél, amely alól a fogoly ki tud látni (ernyőszerű védelem a ragadozó madár fajok ellen). Fontos, hogy a búvóhelyek az őszi-téli időszakban is védelmet nyújtsanak. Ehhez jó megoldás a cserjesávok alsó részének (50-100 cm magasságig) sűrítése, zártabbá tétele, akár szalmabálákkal is. A búvóhelyek mellett található gabona- és kukoricatáblákon a táblaszegélyek 6-20 méter széles sávjában a termény lábon hagyása (lábon történő megvásárlása és későbbi, télvégi letakarítása) javasolt. A vízi vadfajok megtartását elősegítik, ha az alacsonyabban fekvő részeken, hosszabb-rövidebb ideig a csapadékvíz visszatartására törekszünk. Ugyanezen fajok számára a gabona és pillangós növényekből álló vadföldek megfelelőek tudnak lenni. A vadföldek kialakítása a röptetett réce kibocsátó helyek közelében is fontos. Egyebekben a fácán és a mezei nyúl gazdálkodás során leírt élőhely- és vadföldgazdálkodási javaslatok az egyéb hasznos apróvadfajok számára is kedvezőbb élőhelyi környezetet teremtenek.

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

Az állományok számszerű csökkentésének és a területi megoszlás értékelése

- **Róka:** A **Körös-Berettyói vadgazdálkodási tájegység (105)** legfontosabb ragadozója. Állománya csak akkor befolyásolható, ha a tájegység egészében egységes szemlélettel és megfelelő intenzitással gyérítik. Megfelelő célkitűzés lehet a kevésbé erőteljes vadászati nyomást gyakorló vadgazdálkodási egységek felzárkóztatása a tájegység keleti és déli részein tapasztalható terítéksűrűséghez (> 2 pld./km^2).
- **Borz:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Aranysakál:** Állományváltozását tájegységi szinten nyomon kell követni. Állományának jelentős növekedése esetén a gyérítést és a szükséges élőhelyi kezeléseket tájegységi szinten kell elvégezni.
- **Nyest:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Házi görény:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Pézsmapocok:** Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nyestkutya:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Mosómedve:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Kóbor kutya:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Kóbor macska:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Dolmányos varjú:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szarka:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szajkó:** Vadászati jelentősége másodlagos.

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben a mezei nyúl terítéke az átlag feletti negyedbe, a fácáné és az őzé a felső negyedbe tartozik. A tájegység ragadozó fajaival való gazdálkodást ennek megfelelően kell tervezni és végrehajtani.

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

- A Körös-Berettyói vadgazdálkodási tájegység legfontosabb ragadozó faja a róka. Állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1,5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia. Lehetőleg meg kell akadályozni, hogy a szukák lefialjanak. Az ennek ellenére keletkezett fialó kotorékokat kiásással kell megszüntetni. A süldő rókák már nem hagyhatják el a kotorékot - a gabona tarlókon való vadászat a süldő rókákra, már nem csökkenti az apróvadfajok szaporulatában a kártételt. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdák alkalmazása egyaránt javasolt.
- A borz állományának stabilizálásához (a további növekedés megakadályozásához) 0,5, állományának csökkentéséhez 0,7-es gyérítési rátát kell elérni. Állománycsökkentése elsősorban a fácán fészkelő területein indokolt. Szükség esetén, idényen kívüli vadászati engedélyt kell kérni a vadászati hatóságtól. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett, a kotorékhoz kötött vadászati módok és a csapdázás javasolt.
- A fészkelő helyek környezetében a kistestű menyétfélék (nyest, görény) csapdázása és szükség esetén a vándorpatkány csapdázása javasolt. Ez utóbbi faj esetében elsősorban az etetőhelyek környékén, akár a járatkezelésen alapuló mérgezés is meggondolandó lehet.
- Ugyanezeken a területeken fontos a fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is. Jelentős fészkelő állomány mellett az idényen kívüli vadászathoz és csapdázáshoz engedélyt kell kérni a vadászati hatóságtól.
- A vadászterületeken a kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani. Az élvefogó csapdák alkalmazása e fajok esetében kifejezetten hatékony és egyben a felesleges konfliktus lehetőségeket is csökkenti.
- Az apróvadas vadászterületeken a vaddisznó is ragadozó és így folyamatosan gyérítendő fajnak számít, megtelepedését, állománynövekedését lehetőleg meg kell akadályozni.
- A tájegységben megjelent és szaporodik az aranysakál. Állományának csökkentéséhez legalább a 2-es gyérítési ráta elérése javasolt. Vadászati módjai a csapdázás és az egyéni fegyveres vadászat.

4. Mellékletek

- **A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe**
- **A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke**
- **A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján**
- **A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei**
- **Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai**

A 105 számú vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási egységei

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2018

Készült: 2018.08.23.
A vadgazdálkodási egységek határvonalainak pontosítása még folyamatban van.

A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke							
VGTE	Megye	Kód	Név	Telephely	Város	Közterület	Isz.
105	09	903250	Berekböszörményi Vadásztársaság	Berekböszörmény	Berekböszörmény	Köztársaság tér 1.	4116
105	09	904650	Kismarja-Berettyó Vadásztársaság	Kismarja	Kismarja	Bethlen u. 4.	4126
105	09	904750	Kereki Vadásztársaság	Nagykereki	Nagykereki	Dávid major tanya	4127
105	09	904760	Petőfi Vadásztársaság	Biharkeresztes	Biharkeresztes	027/4 hrsz.	4110
105	09	904850	Szentmártoni Földtulajdonosi Vadásztársaság	Berettyóújfalu	Berettyóújfalu	Aradi utca 1.	4100
105	09	905250	Csökmoi Sólyom Bérkilövő Vadásztársaság	Csökmő	Csökmő	Cserepes u. 32.	4145
105	09	905260	Aranyláp Vadásztársaság	Csökmő	Újiráz	Kossuth utca 20/b.	4146
105	09	905350	Ölyvösmenti Vadásztársaság	Darvas	Darvas	Rákóczi u. 52.	4144
105	09	905360	Kittenberger Kálmán Vadásztársaság	Furta	Furta	Petőfi u. 4.	4141
105	09	905450	Bihar Népe Vadásztársaság	Komádi	Komádi	Teleki tanya 1.	4138
105	09	905550	Körösmenti Vadásztársaság	Körösszegapáti	Körösszegapáti	Kossuth Lajos u. 132.	4135
105	04	950860	Kistúlmágori Vadászegyesület	Szeghalom	Szeghalom	Zártkert 6104.	5520
105	04	951212	DALERD Zrt. Ladány-erdei Vadászterülete	Szeged	Gyula	Kárpát u. 4.	5700
105	04	951250	Körösladányi Vadászegyesület	Körösladány	Körösladány	Arany J. u. 13.	5516
105	04	951350	Vésztői Vadásztársaság	Vésztő	Vésztő	Arany J. u. 39.	5530
105	04	951450	Alkotmány Vadásztársaság Okány	Okány	Okány	Hunyadi u. 26.	5534
105	04	951460	Körösújfalui Földtulajdonosok Vadászegyesület	Körösújfalu	Körösújfalu	Tanya 48.	5536
105	04	951510	DALERD Zrt. Biharugrai Vadászterülete	Szeged	Gyula	Kárpát u. 4.	5700
105	04	951650	Biharugrai Földtulajdonosok Vadásztársaság	Biharugra	Biharugra	Erzsébet u. 116.	5538
105	04	951750	Zsadányi Gazdák Vadásztársaság	Zsadány	Zsadány	Béke u. 34.	5537
105	04	952250	Pelikán Vadásztársaság Sarkad	Sarkad	Sarkad	Pf. 25.	5720
105	04	952350	Sarkadkeresztúri Egyetértés Vadásztársaság	Sarkadkeresztúr	Sarkadkeresztúr	Rákóczi u. 54.	5731
105	04	952450	Mezőgyáni Földtulajdonosok Vadásztársasága	Mezőgyán	Mezőgyán	Kossuth u. 48.	5732
105	04	952650	Méhkeréki Magyar-Román Vadásztársaság	Méhkerék	Méhkerék	Kossuth u. 59.	5726
105	04	953350	Kettős-Körösmenti Vadásztársaság	Doboz	Doboz	Körösbalpart tanya 30.	5624
105	04	953450	Kötegyáni Vadásztársaság	Kötegyán	Kötegyán	Táncsics u. 24.	5725
105	04	953510	DALERD Zrt. Gyulai Vadászterülete	Szeged	Gyula	Kárpát u. 4.	5700
105	04	956250	Peroktáv Vadásztársaság	Szeghalom	Szeghalom	Halaspuszta	5520
105	04	956350	Körösnagyharsányi Vadásztársaság	Körösnagyharsány	Körösnagyharsány	Bocskai u. 26.	5539
105	04	956550	Bélmegyeri Hunor Vadásztársaság	Bélmegyer	Bélmegyer	Fási út 9.	5643
105	04	956750	Tarhos-Békés Vadászegyesület	Tarhos	Békéscsaba	Dobozi út 86.	5600

A gímszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	46.8	49	AN	45.0	50	AN			
102	Maros-csongrádi	42.0	41	AN	41.0	40	AN			
103	Békési	40.0	39	ÁAN	40.0	39	ÁAN			
104	Szarvasi	42.8	44	AN	43.3	45	AN			
105	Körös-berettyói	33.0	33	ÁAN	33.0	33	ÁAN	31.7	34	AH
106	Nagykunsági	46.5	48	AN	45.0	49	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	37.0	37	ÁAN	37.8	37	ÁAN	13.0	12	FH
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	42.5	43	AN	43.8	46	AN			
109	Nyírségi	34.0	34	ÁAN	33.8	34	ÁAN	37.0	37	AH
110	Felső-tiszavidéki	28.3	28	ÁAN	31.5	32	ÁAN	18.3	18	KH
111	Tiszamenti	44.0	45	AN	43.0	44	AN			
112	Sárrét-bihari	44.5	47	AN	44.0	47	AN			
201	Börzsöny-gödöllői	13.0	15	ÁFN	13.3	14	ÁFN	27.5	31	AH
202	Nógrád-cserháti	19.5	19	ÁFN	18.3	17	ÁFN	26.0	28	AH
203	Bükki	16.0	16	ÁFN	18.5	18	ÁFN	32.0	35	AH
204	Cserehát-aggteleki	21.5	21	ÁFN	25.3	25	ÁFN	22.3	24	KH
205	Bükkalja-taktaközi	39.5	38	ÁAN	37.8	38	ÁAN	36.0	36	AH
206	Zemplén-bodrogközi	24.5	25	ÁFN	25.8	27	ÁAN	19.3	20	KH
301	Pesti-síksági	31.5	31	ÁAN	30.8	31	ÁAN	14.3	14	KH
302	Észak-bácskiskuni	35.0	35	ÁAN	35.3	35	ÁAN	38.0	38	AH
303	Illancs-bugaci	16.3	17	ÁFN	20.3	21	ÁFN	15.8	15	KH
304	Közép-bács-kiskuni	29.3	30	ÁAN	30.8	30	ÁAN	26.0	29	AH
305	Alsó-tiszamenti	36.8	36	ÁAN	36.3	36	ÁAN	30.0	33	AH
306	Kiskunsági	42.0	42	AN	42.0	42	AN			
307	Közép-pesti	41.3	40	AN	42.8	43	AN			
308	Tápió-vidéki	47.3	51	AN	45.0	52	AN			
309	Jászsági	47.0	50	AN	45.0	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.3	46	AN	41.0	41	AN			
311	Tisza-tói	47.3	52	AN	44.0	48	AN			
401	Mezőföldi	32.3	32	ÁAN	30.0	29	ÁAN	16.0	16	KH
402	Külső-somogyi	11.8	13	FN	12.3	12	FN	7.0	6	FH
403	Kapos-tolnai	25.3	26	ÁFN	22.5	22	ÁFN	26.3	30	AH
404	Zselic-közép-somogyi	19.8	20	ÁFN	19.0	20	ÁFN	9.5	8	FH
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	3.3	2	FN	4.5	3	FH
406	Mecseki	7.3	5	FN	7.0	6	FN	8.3	7	FH
407	Dél-baranyai ártéri	9.3	8	FN	13.5	15	ÁFN	2.8	1	FH
408	Tolnai-hegyháti	2.0	2	FN	3.3	3	FN	6.0	5	FH
409	Gemenci	28.8	29	ÁAN	26.8	28	ÁAN	12.3	11	FH
410	Dél-balatoni	8.3	7	FN	5.0	5	FN	9.5	9	FH
501	Hanság-mosoni	24.0	23	ÁFN	22.8	23	ÁFN	21.3	23	KH
502	Vas-soproni-síksági	12.3	14	ÁFN	9.8	9	FN	24.5	27	AH
503	Alpokaljai	16.5	18	ÁFN	9.8	10	FN	19.5	21	KH
504	Rába-menti-kemenesháti	6.3	4	FN	3.3	4	FN	18.8	19	KH
505	Zalai-dombsági	10.5	11	FN	7.8	7	FN	3.0	2	FH
506	Zala-kisbalatoni	10.3	10	FN	10.3	11	FN	5.5	4	FH
507	Bakonyi	2.8	3	FN	3.0	1	FN	13.3	13	FH
508	Marcal-medencei	9.5	9	FN	9.8	8	FN	10.3	10	FH
509	Bakonyalja-komáromi	24.3	24	ÁFN	25.0	24	ÁFN	28.0	32	AH
510	Vértes-hegységi	7.3	6	FN	13.3	13	FN	24.3	26	KH
511	Velencei	26.3	27	ÁAN	25.5	26	ÁFN	23.0	25	KH
512	Dunazugi	11.5	12	FN	13.8	16	ÁFN	17.5	17	KH
513	Balaton-felvidéki	21.5	22	ÁFN	18.5	19	ÁFN	20.0	22	KH

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | felső harmad **FH** | középső harmad **KH**

átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN** | alsó harmad **AH**

A dámszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Terítéк	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	43.0	45	AN	40.8	43	AN			
102	Maros-csongrádi	42.3	44	AN	41.0	45	AN			
103	Békési	14.0	10	FN	11.8	10	FN	11.5	10	AF
104	Szarvasi	31.8	31	ÁAN	33.0	34	ÁAN			
105	Körös-berettyói	3.5	3	FN	3.8	4	FN	5.0	3	FF
106	Nagykunsági	44.5	49	AN	41.5	50	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	14.5	12	FN	8.5	8	FN	6.0	4	FF
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobág	35.8	37	ÁAN	35.3	36	ÁAN			
109	Nyírségi	27.3	28	ÁAN	32.3	32	ÁAN		NÉ	NÉ
110	Felső-tiszavidéki	19.0	18	ÁFN	20.5	20	ÁFN	9.7	9	AF
111	Tiszamenti	18.3	17	ÁFN	19.0	19	ÁFN		NÉ	NÉ
112	Sárrét-bihari	39.8	42	AN	35.8	38	ÁAN			
201	Börzsöny-gödöllői	30.5	29	ÁAN	28.8	29	ÁAN		NÉ	NÉ
202	Nógrád-cserháti	20.8	23	ÁFN	15.3	14	ÁFN		NÉ	NÉ
203	Bükki	33.8	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN			
204	Cserehát-aggteleki	45.0	51	AN	40.8	44	AN			
205	Bükkalja-taktaközi	35.0	36	ÁAN	35.8	37	ÁAN			
206	Zemplén-bodrogközi	39.3	41	AN	41.3	46	AN			
301	Pesti-síksági	31.5	30	ÁAN	32.8	33	ÁAN			
302	Észak-bácskiskuni	24.3	26	ÁFN	28.3	28	ÁAN		NÉ	NÉ
303	Illancs-bugaci	38.5	39	ÁAN	40.3	42	AN			
304	Közép-bács-kiskuni	7.5	6	FN	9.0	9	FN	7.3	6	FF
305	Alsó-tiszamenti	20.3	21	ÁFN	25.5	25	ÁFN		NÉ	NÉ
306	Kiskunsági	43.5	46	AN	41.3	47	AN			
307	Közép-pesti	4.3	5	FN	6.5	6	FN	16.0	13	AF
308	Tápió-vidéki	37.3	38	ÁAN	39.3	41	AN			
309	Jászsági	44.8	50	AN	41.5	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	45.0	52	AN	41.5	52	AN			
311	Tisza-tói	43.8	47	AN	41.5	48	AN			
401	Mezőföldi	41.0	43	AN	35.8	39	ÁAN			
402	Külső-somogyi	9.3	8	FN	8.3	7	FN	9.0	8	AF
403	Kapos-tolnai	4.0	4	FN	3.5	3	FN	6.3	5	FF
404	Zselic-közép-somogyi	16.0	14	ÁFN	12.8	12	FN	16.7	14	AF
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	2.0	1	FN	12.8	11	AF
406	Mecseki	18.0	16	ÁFN	17.8	17	ÁFN		NÉ	NÉ
407	Dél-baranyai ártéri	24.5	27	ÁAN	23.8	24	ÁFN		NÉ	NÉ
408	Tolnai-hegyháti	1.8	2	FN	2.0	2	FN	7.5	7	FF
409	Gemenci	39.0	40	AN	38.5	40	AN			
410	Dél-balatoni	20.0	20	ÁFN	22.5	23	ÁFN			
501	Hanság-mosoni	44.0	48	AN	41.5	49	AN			
502	Vas-soproni-síksági	14.0	11	FN	22.0	22	ÁFN			
503	Alpokaljai	19.8	19	ÁFN	14.5	13	FN			
504	Rába-menti-kemenesháti	22.8	25	ÁFN	26.0	26	ÁFN			
505	Zalai-dombsági	32.0	32	ÁAN	26.0	27	ÁAN			
506	Zala-kisbalatoni	33.5	33	ÁAN	34.8	35	ÁAN			
507	Bakonyi	15.3	13	FN	15.5	15	ÁFN	14.3	12	AF
508	Marcal-medencei	16.0	15	ÁFN	15.8	16	ÁFN		NÉ	NÉ
509	Bakonyalja-komáromi	21.5	24	ÁFN	21.0	21	ÁFN		NÉ	NÉ
510	Vértes-hegységi	10.0	9	FN	12.3	11	FN		NÉ	NÉ
511	Velencei	8.3	7	FN	4.8	5	FN	3.3	2	FF
512	Dunazugi	20.3	22	ÁFN	18.3	18	ÁFN	2.0	1	FF
513	Balaton-felvidéki	34.5	35	ÁAN	31.0	30	ÁAN			

felső negyed **FN**

átlag feletti negyed **ÁFN**

FF felső fél **FF**

AF alsó fél **KH**

NÉ Nem értékelhető **NÉ** >30 bemutatott trófea

átlag alatti negyed **ÁAN**

alsó negyed **AN**

Az őz állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Terítéк	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	8.8	6	FN	14.5	10	FN	5.3	4	FN
102	Maros-csongrádi	10.5	10	FN	13.5	8	FN	12.3	12	FN
103	Békési	10.3	9	FN	25.3	24	ÁFN	6.0	5	FN
104	Szarvasi	12.5	12	FN	22.8	18	ÁFN	4.5	3	FN
105	Körös-berettyói	4.5	1	FN	10.5	6	FN	8.8	8	FN
106	Nagykunsági	23.5	25	ÁFN	28.0	27	ÁAN	7.0	6	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	16.0	15	ÁFN	36.3	39	ÁAN	11.0	10	FN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	28.0	28	ÁAN	46.8	51	AN	1.8	1	FN
109	Nyírségi	11.0	11	FN	28.5	28	ÁAN	10.8	9	FN
110	Felső-tiszavidéki	16.5	18	ÁFN	30.0	34	ÁAN	15.8	17	ÁFN
111	Tiszamenti	16.3	16	ÁFN	31.0	35	ÁAN	13.0	14	ÁFN
112	Sárrét-bihari	37.5	38	ÁAN	47.3	52	AN	3.3	2	FN
201	Börzsöny-gödöllői	47.3	50	AN	29.3	31	ÁAN	34.5	34	ÁAN
202	Nógrád-cserháti	51.8	52	AN	36.8	42	AN	37.3	37	ÁAN
203	Bükki	42.8	43	AN	36.3	40	AN	38.5	40	AN
204	Cserehát-aggteleki	46.8	48	AN	46.3	50	AN	27.8	26	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	43.0	44	AN	45.8	49	AN	25.5	25	ÁFN
206	Zemplén-bodrogközi	41.3	41	AN	37.0	43	AN	29.3	29	ÁAN
301	Pesti-síksági	45.0	47	AN	44.5	48	AN	37.5	38	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.0	31	ÁAN	32.8	37	ÁAN	28.5	28	ÁAN
303	Illancs-bugaci	17.3	19	ÁFN	22.5	17	ÁFN	24.5	23	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	21.3	20	ÁFN	23.8	19	ÁFN	37.5	39	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	13.8	13	FN	5.8	4	FN	15.3	15	ÁFN
306	Kiskunsági	23.5	26	ÁFN	20.3	15	ÁFN	22.0	21	ÁFN
307	Közép-pesti	28.0	29	ÁAN	14.8	11	FN	35.3	35	ÁAN
308	Tápió-vidéki	36.0	37	ÁAN	28.5	29	ÁAN	20.8	18	ÁFN
309	Jászsági	22.3	23	ÁFN	24.3	23	ÁFN	7.5	7	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	22.8	24	ÁFN	20.3	14	ÁFN	12.8	13	ÁFN
311	Tisza-tói	21.3	21	ÁFN	36.8	41	AN	11.8	11	FN
401	Mezőföldi	31.8	32	ÁAN	43.8	47	AN	22.3	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	35.8	35	ÁAN	29.5	32	ÁAN	43.5	45	AN
403	Kapos-tolnai	8.5	5	FN	30.0	33	ÁAN	35.3	36	ÁAN
404	Zselic-közép-somogyi	30.8	30	ÁAN	29.3	30	ÁAN	39.5	41	AN
405	Belső-somogyi	35.8	36	ÁAN	27.5	26	ÁFN	47.8	50	AN
406	Mecseki	32.0	34	ÁAN	23.8	20	ÁFN	41.5	42	AN
407	Dél-baranyai ártéri	21.8	22	ÁFN	37.5	44	AN	20.8	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	7.5	3	FN	20.8	16	ÁFN	43.0	44	AN
409	Gemenci	6.3	2	FN	24.0	21	ÁFN	28.3	27	ÁAN
410	Dél-balatoni	38.0	39	ÁAN	35.3	38	ÁAN	44.3	46	AN
501	Hanság-mosoni	8.3	4	FN	3.0	2	FN	30.8	30	ÁAN
502	Vas-soproni-síksági	9.5	8	FN	2.0	1	FN	32.3	33	ÁAN
503	Alpokaljai	31.8	33	ÁAN	8.0	5	FN	45.0	48	AN
504	Rába-menti-kemenesháti	39.0	40	AN	10.5	7	FN	51.5	52	AN
505	Zalai-dombsági	43.3	45	AN	13.5	9	FN	49.5	51	AN
506	Zala-kisbalatoni	43.3	46	AN	24.0	22	ÁFN	44.5	47	AN
507	Bakonyi	41.3	42	AN	14.8	12	FN	47.3	49	AN
508	Marcal-medencei	16.3	17	ÁFN	3.5	3	FN	20.8	20	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	13.8	14	ÁFN	15.0	13	FN	24.5	24	ÁFN
510	Vértes-hegységi	9.0	7	FN	26.0	25	ÁFN	31.0	31	ÁAN
511	Velencei	26.8	27	ÁAN	32.3	36	ÁAN	15.5	16	ÁFN
512	Dunazugi	46.8	49	AN	42.5	46	AN	31.5	32	ÁAN
513	Balaton-felvidéki	51.3	51	AN	42.3	45	AN	42.5	43	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A muflon állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás							
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang
101	Tiszazugi								
102	Maros-csongrádi								
103	Békési								
104	Szarvasi								
105	Körös-berettyói								
106	Nagykunsági								
107	Hajdúsági Erdőspuszták								
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy								
109	Nyírségi	20.0	21	AF	14.0	16	AF		
110	Felső-tiszavidéki								
111	Tiszamenti								
112	Sárrét-bihari								
201	Börzsöny-gödöllői	7.8	8	FF	7.0	7	FF	7.5	2
202	Nógrád-cserháti	5.8	6	FF	4.0	4	FF	5.0	5
203	Bükki	2.5	2	FF	3.0	3	FF	2.5	6
204	Cserehát-aggteleki	15.0	17	AF	15.3	15	AF		
205	Bükkalja-taktaközi								
206	Zemplén-bodrogközi	3.0	3	FF	2.5	1	FF	2.8	7
301	Pesti-síksági	13.5	12	AF	12.0	11	FF		
302	Észak-bácskiskuni								
303	Illancs-bugaci								
304	Közép-bács-kiskuni								
305	Alsó-tiszamenti								
306	Kiskunsági								
307	Közép-pesti								
308	Tápió-vidéki								
309	Jászsági								
310	Mátra-alja-dél-hevesi	12.5	11	FF	16.0	19	AF		
311	Tisza-tói	18.5	20	AF	19.0	22	AF		
401	Mezőföldi								
402	Külső-somogyi	14.5	16	AF	14.0	14	AF		
403	Kapos-tolnai								
404	Zselic-közép-somogyi	13.5	13	AF	16.3	18	AF		
405	Belső-somogyi	18.0	19	AF	18.0	20	AF		
406	Mecseki	20.5	22	AF	20.0	21	AF		
407	Dél-baranyai ártéri								
408	Tolnai-hegyháti								
409	Gemenci								
410	Dél-balatoni								
501	Hanság-mosoni								
502	Vas-soproni-síksági	14.3	15	AF	16.0	17	AF		
503	Alpokaljai	10.8	10	FF	10.5	10	FF		
504	Rába-menti-kemenesháti								
505	Zalai-dombsági								
506	Zala-kisbalatoni	8.5	9	FF	8.8	8	FF		
507	Bakonyi	3.0	4	FF	4.3	5	FF	4.1	3
508	Marcal-medencei	13.8	14	AF	12.3	12	AF		
509	Bakonyalja-komáromi	16.3	18	AF	13.5	13	AF		
510	Vértes-hegységi	4.8	5	FF	5.0	6	FF	5.0	4
511	Velencei	7.5	7	FF	9.5	9	FF		
512	Dunazugi	2.3	1	FF	2.8	2	FF	1.9	1
513	Balaton-felvidéki								

felső fél
FF

alsó fél
AF

>30 bemutatott trófea

A vaddisznó állományának és terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Átlag rangpont / rang / besorolás					
		Jelentett	Rang		Teríték	Rang	
101	Tiszazugi	49.3	49	AN	47.5	46	AN
102	Maros-csongrádi	48.8	47	AN	48.5	49	AN
103	Békési	48.8	48	AN	48.3	48	AN
104	Szarvasi	49.3	50	AN	48.5	50	AN
105	Körös-berettyói	38.0	38	ÁAN	40.3	40	AN
106	Nagykunsági	42.8	43	AN	40.0	39	ÁAN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	31.0	30	ÁAN	31.3	30	ÁAN
108	Hajdúsági Lőszhát-Hortobágy	38.5	39	ÁAN	40.5	41	AN
109	Nyírségi	34.5	35	ÁAN	33.5	34	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	27.0	28	ÁAN	28.3	28	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	41	AN	41.8	42	AN
112	Sárrét-bihari	50.8	52	AN	50.0	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	6.0	6	FN	7.3	7	FN
202	Nógrád-cserháti	13.0	13	FN	5.0	1	FN
203	Bükki	11.3	10	FN	11.0	11	FN
204	Cserehát-aggteleki	12.0	11	FN	8.0	8	FN
205	Bükkalja-taktaközi	37.8	37	ÁAN	32.3	32	ÁAN
206	Zemplén-bodrogközi	23.8	24	ÁFN	20.3	21	ÁFN
301	Pesti-síksági	33.0	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.8	32	ÁAN	37.0	37	ÁAN
303	Illancs-bugaci	25.5	25	ÁFN	29.8	29	ÁAN
304	Közép-bács-kiskuni	31.8	33	ÁAN	37.3	38	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	42.3	42	AN	43.0	43	AN
306	Kiskunsági	43.3	44	AN	44.3	44	AN
307	Közép-pesti	30.8	29	ÁAN	32.8	33	ÁAN
308	Tápió-vidéki	46.3	46	AN	49.5	51	AN
309	Jászsági	49.3	51	AN	46.3	45	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.8	45	AN	47.8	47	AN
311	Tisza-tói	39.8	40	AN	35.8	36	ÁAN
401	Mezőföldi	35.3	36	ÁAN	33.8	35	ÁAN
402	Külső-somogyi	5.0	5	FN	11.8	12	FN
403	Kapos-tolnai	25.8	27	ÁAN	25.0	25	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	18.0	19	ÁFN	22.5	23	ÁFN
405	Belső-somogyi	2.8	1	FN	5.5	4	FN
406	Mecseki	6.3	7	FN	6.3	6	FN
407	Dél-baranyai ártéri	15.5	16	ÁFN	17.5	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	6.3	8	FN	13.5	15	ÁFN
409	Gemenci	31.0	31	ÁAN	25.5	26	ÁFN
410	Dél-balatoni	11.0	9	FN	12.8	14	ÁFN
501	Hanság-mosoni	21.0	20	ÁFN	22.0	22	ÁFN
502	Vas-soproni-síksági	12.3	12	FN	9.5	9	FN
503	Alpokaljai	22.3	22	ÁFN	10.0	10	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	14.3	14	ÁFN	5.3	3	FN
505	Zalai-dombsági	16.5	18	ÁFN	12.0	13	FN
506	Zala-kisbalatoni	14.5	15	ÁFN	15.3	16	ÁFN
507	Bakonyi	3.8	2	FN	5.3	2	FN
508	Marcal-medencei	16.0	17	ÁFN	16.5	18	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	25.5	26	ÁFN	26.5	27	ÁAN
510	Vértes-hegységi	4.0	3	FN	15.8	17	ÁFN
511	Velencei	23.5	23	ÁFN	24.5	24	ÁFN
512	Dunazugi	4.8	4	FN	6.3	5	FN
513	Balaton-felvidéki	21.5	21	ÁFN	18.8	20	ÁFN

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

A mezei nyúl és a fácán állományának és terítékének, valamint a róka terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Mezei nyúl: átlag rangpont / rang						Fácán: átlag rangpont / rang						Róka: átlag rangpont / rang		
		Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Jelentett	Rang		Terítéken	Rang		Terítéken	Rang	
101	Tiszazugi	2.8	3	FN	2.8	1	FN	7.5	7	FN	9.5	8	FN	17.0	14	ÁFN
102	Maros-csongrádi	6.3	5	FN	5.0	3	FN	11.5	11	FN	10.5	9	FN	9.3	4	FN
103	Békési	2.5	2	FN	9.0	7	FN	1.0	1	FN	4.3	3	FN	14.0	6	FN
104	Szarvasi	1.3	1	FN	4.8	2	FN	3.0	3	FN	1.8	1	FN	10.0	5	FN
105	Körös-berettyói	9.0	10	FN	15.3	15	ÁFN	2.5	2	FN	8.5	7	FN	17.8	16	ÁFN
106	Nagykunsági	8.3	7	FN	12.8	13	FN	11.0	9	FN	7.0	5	FN	14.8	8	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	25.0	25	ÁFN	25.8	26	ÁFN	19.8	18	ÁFN	22.0	20	ÁFN	32.0	34	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	19.0	19	ÁFN	26.3	27	ÁAN	24.3	24	ÁFN	29.0	31	ÁAN	17.8	17	ÁFN
109	Nyírségi	15.8	14	ÁFN	16.3	16	ÁFN	11.3	10	FN	21.8	19	ÁFN	27.3	31	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	20.5	20	ÁFN	21.3	22	ÁFN	9.0	8	FN	25.3	24	ÁFN	33.8	36	ÁAN
111	Tiszamenti	13.8	13	FN	17.0	18	ÁFN	14.5	14	ÁFN	16.5	17	ÁFN	32.0	35	ÁAN
112	Sárrét-bihari	10.5	11	FN	14.0	14	ÁFN	14.5	15	ÁFN	22.5	23	ÁFN	23.8	25	ÁFN
201	Börzsöny-gödöllői	36.0	36	ÁAN	33.5	33	ÁAN	41.8	41	AN	35.3	36	ÁAN	44.8	47	AN
202	Nógrád-cserháti	39.5	39	ÁAN	40.0	40	AN	41.0	40	AN	13.3	12	FN	46.3	48	AN
203	Bükki	31.8	33	ÁAN	27.3	28	ÁAN	33.5	33	ÁAN	26.8	27	ÁAN	41.3	42	AN
204	Cserehát-aggteleki	45.3	45	AN	43.3	43	AN	48.5	48	AN	48.8	51	AN	51.5	52	AN
205	Bükkalja-taktaközi	29.5	28	ÁAN	24.3	25	ÁFN	31.5	31	ÁAN	30.3	32	ÁAN	42.5	45	AN
206	Zemplén-bodrogközi	30.8	31	ÁAN	31.3	30	ÁAN	33.5	34	ÁAN	35.3	35	ÁAN	46.8	49	AN
301	Pesti-síksági	23.5	23	ÁFN	10.5	11	FN	27.8	29	ÁAN	22.3	21	ÁFN	23.3	24	ÁFN
302	Észak-bácskiskuni	17.8	18	ÁFN	21.5	23	ÁFN	18.8	17	ÁFN	33.8	34	ÁAN	26.8	30	ÁAN
303	Illancs-bugaci	16.0	15	ÁFN	18.8	20	ÁFN	14.0	12	FN	28.8	29	ÁAN	16.8	13	FN
304	Közép-bács-kiskuni	17.3	17	ÁFN	19.8	21	ÁFN	20.8	20	ÁFN	28.8	30	ÁAN	26.5	29	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	10.8	12	FN	5.3	4	FN	5.8	5	FN	14.3	15	ÁFN	18.3	19	ÁFN
306	Kiskunsági	8.3	8	FN	10.0	9	FN	4.0	4	FN	14.0	14	ÁFN	24.3	27	ÁAN
307	Közép-pesti	25.8	26	ÁFN	18.5	19	ÁFN	25.8	27	ÁAN	14.3	16	ÁFN	18.5	21	ÁFN
308	Tápió-vidéki	21.3	22	ÁFN	12.0	12	FN	26.5	28	ÁAN	25.8	26	ÁFN	17.3	15	ÁFN
309	Jászsági	8.8	9	FN	10.0	10	FN	14.3	13	FN	5.5	4	FN	7.3	3	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	5.3	4	FN	6.0	5	FN	6.0	6	FN	10.8	10	FN	16.0	12	FN
311	Tisza-tói	7.8	6	FN	9.5	8	FN	16.8	16	ÁFN	3.3	2	FN	3.3	1	FN
401	Mezőföldi	29.5	29	ÁAN	31.8	31	ÁAN	21.8	21	ÁFN	7.3	6	FN	21.0	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	45.3	46	AN	40.0	41	AN	42.3	42	AN	41.0	42	AN	31.8	33	ÁAN
403	Kapos-tolnai	32.3	34	ÁAN	35.0	35	ÁAN	25.5	26	ÁFN	39.0	39	ÁAN	15.8	10	FN
404	Zselic-közép-somogyi	48.5	49	AN	45.8	45	AN	43.0	44	AN	37.8	37	ÁAN	41.3	43	AN
405	Belső-somogyi	50.5	52	AN	49.5	50	AN	50.8	52	AN	51.5	52	AN	48.3	50	AN
406	Mecseki	44.0	44	AN	47.5	49	AN	44.5	47	AN	48.3	50	AN	24.0	26	ÁFN
407	Dél-baranyai ártéri	42.3	41	AN	46.0	46	AN	36.3	38	ÁAN	42.5	43	AN	26.3	28	ÁAN
408	Tolnai-hegyháti	32.3	35	ÁAN	38.8	39	ÁAN	33.8	35	ÁAN	43.8	45	AN	18.3	20	ÁFN
409	Gemenci	20.5	21	ÁFN	22.8	24	ÁFN	20.3	19	ÁFN	25.8	25	ÁFN	15.8	11	FN
410	Dél-balatoni	50.0	51	AN	47.3	48	AN	39.0	39	ÁAN	27.8	28	ÁAN	34.3	39	ÁAN
501	Hanság-mosoni	16.0	16	ÁFN	6.5	6	FN	24.3	25	ÁFN	11.0	11	FN	6.5	2	FN
502	Vas-soproni-síksági	24.3	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	35.3	36	ÁAN	32.8	33	ÁAN	15.0	9	FN
503	Alpokaljai	37.8	38	ÁAN	36.0	36	ÁAN	43.5	45	AN	37.8	38	ÁAN	29.3	32	ÁAN
504	Rába-menti-kemenesháti	48.3	48	AN	45.8	44	AN	49.8	50	AN	44.8	46	AN	41.3	44	AN
505	Zalai-dombsági	45.8	47	AN	50.8	52	AN	35.3	37	ÁAN	45.3	47	AN	34.5	40	AN
506	Zala-kisbalatoni	48.8	50	AN	50.3	51	AN	32.5	32	ÁAN	39.3	40	AN	34.0	37	ÁAN
507	Bakonyi	43.0	42	AN	47.0	47	AN	50.0	51	AN	47.5	49	AN	44.0	46	AN
508	Marcal-medencei	30.3	30	ÁAN	34.0	34	ÁAN	22.8	22	ÁFN	19.3	18	ÁFN	21.8	23	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	28.8	27	ÁAN	27.8	29	ÁAN	30.0	30	ÁAN	22.3	22	ÁFN	18.0	18	ÁFN
510	Vértes-hegységi	36.0	37	ÁAN	37.3	38	ÁAN	42.3	43	AN	40.3	41	AN	34.0	38	ÁAN
511	Velencei	31.0	32	ÁAN	32.5	32	ÁAN	22.8	23	ÁFN	13.8	13	FN	14.5	7	FN
512	Dunazugi	43.3	43	AN	36.3	37	ÁAN	48.8	49	AN	47.3	48	AN	40.0	41	AN
513	Balaton-felvidéki	40.5	40	AN	41.5	42	AN	44.3	46	AN	43.3	44	AN	48.5	51	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A fontosabb bevételi és kiadás tételek rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben (1000 Ft/km² alapján)

VGTE	Név	Külföldi bérlelövés bevétele			Belföldi bérlelövés bevétele			Élővad értékesítés			Lőtt vad értékesítés			Térített erdei kár			Térített mezőgazdasági kár		
		Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás
101	Tiszazugi	28.3	26	ÁFN	27.3	26	ÁFN	7.5	7	FN	39.5	37	ÁAN	38.3	45	AN	38.8	39	ÁAN
102	Maros-csongrádi	30.0	28	ÁAN	35.8	39	ÁAN	2.5	2	FN	35.0	33	ÁAN	38.0	43	AN	36.5	32	ÁAN
103	Békési	35.5	38	ÁAN	44.8	48	AN	2.0	1	FN	38.5	36	ÁAN	38.0	44	AN	37.8	35	ÁAN
104	Szarvasi	24.0	25	ÁFN	31.0	32	ÁAN	3.5	3	FN	33.3	31	ÁAN	40.3	50	AN	37.0	33	ÁAN
105	Körös-berettyói	20.8	19	ÁFN	26.8	25	ÁFN	7.5	8	FN	31.0	29	ÁAN	32.0	35	ÁAN	38.0	36	ÁAN
106	Nagykunsági	33.0	33	ÁAN	31.5	33	ÁAN	4.0	4	FN	41.0	43	AN	34.0	38	ÁAN	41.5	44	AN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	30.0	29	ÁAN	22.8	20	ÁFN	22.8	16	ÁFN	40.0	39	ÁAN	29.3	26	ÁFN	27.8	28	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	38.3	42	AN	36.5	41	AN	27.3	25	ÁFN	39.5	38	ÁAN	40.0	48	AN	49.0	51	AN
109	Nyírségi	30.0	30	ÁAN	43.0	47	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN	29.3	27	ÁAN	39.3	40	AN
110	Felső-tiszavidéki	35.3	37	ÁAN	26.0	22	ÁFN	30.5	32	ÁAN	40.8	42	AN	30.5	31	ÁAN	27.5	27	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	43	AN	38.0	42	AN	19.3	13	FN	42.8	46	AN	40.5	51	AN	45.3	48	AN
112	Sárrét-bihari	43.3	45	AN	45.5	49	AN	11.5	9	FN	45.0	48	AN	36.5	40	AN	49.8	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	36.3	39	ÁAN	15.8	13	FN	23.5	18	ÁFN	14.0	15	ÁFN	14.5	12	FN	18.0	16	ÁFN
202	Nógrád-cserháti	20.8	20	ÁFN	5.5	3	FN	36.0	41	AN	9.0	9	FN	10.0	8	FN	20.5	20	ÁFN
203	Bükki	45.8	47	AN	12.5	9	FN	29.3	29	ÁAN	20.0	20	ÁFN	15.5	16	ÁFN	28.3	29	ÁAN
204	Cserehát-aggteleki	49.5	51	AN	22.5	19	ÁFN	36.5	42	AN	28.8	28	ÁAN	19.3	20	ÁFN	18.8	18	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	50.8	52	AN	41.5	46	AN	22.8	17	ÁFN	50.8	52	AN	32.5	37	ÁAN	40.5	42	AN
206	Zemplén-bodrogközi	44.8	46	AN	21.8	18	ÁFN	26.5	23	ÁFN	32.5	30	ÁAN	25.0	23	ÁFN	25.0	25	ÁFN
301	Pesti-síksági	42.3	44	AN	27.8	27	ÁAN	31.0	34	ÁAN	40.3	40	AN	28.0	25	ÁFN	32.0	31	ÁAN
302	Észak-bács-kiskuni	46.0	48	AN	35.0	38	ÁAN	32.0	36	ÁAN	40.3	41	AN	36.8	41	AN	37.5	34	ÁAN
303	Illancs-bugaci	33.5	36	ÁAN	29.3	30	ÁAN	20.5	14	ÁFN	25.5	25	ÁFN	34.8	39	ÁAN	23.5	24	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	32.8	31	ÁAN	5.3	2	FN	24.5	21	ÁFN	21.3	22	ÁFN	39.3	47	AN	38.3	37	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	29.8	27	ÁAN	30.8	31	ÁAN	13.0	10	FN	33.8	32	ÁAN	30.8	32	ÁAN	39.8	41	AN
306	Kiskunsági	37.0	41	AN	49.3	51	AN	28.0	26	ÁFN	42.0	45	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN
307	Közép-pesti	46.0	49	AN	31.8	35	ÁAN	27.0	24	ÁFN	37.8	34	ÁAN	29.8	29	ÁAN	42.3	45	AN
308	Tápió-vidéki	46.0	50	AN	47.3	50	AN	32.5	37	ÁAN	45.3	49	AN	40.5	52	AN	47.8	49	AN
309	Jászsági	33.3	35	ÁAN	39.8	43	AN	7.0	6	FN	47.5	51	AN	30.8	33	ÁAN	44.3	46	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	36.5	40	AN	41.3	45	AN	15.5	11	FN	45.5	50	AN	37.3	42	AN	47.8	50	AN
311	Tisza-tói	21.8	22	ÁFN	26.5	23	ÁFN	5.3	5	FN	38.0	35	ÁAN	40.0	49	AN	40.8	43	AN
401	Mezőföldi	21.3	21	ÁFN	16.3	14	ÁFN	23.8	19	ÁFN	41.3	44	AN	32.0	36	ÁAN	38.5	38	ÁAN
402	Külső-somogyi	17.3	16	ÁFN	17.3	16	ÁFN	29.3	30	ÁAN	16.0	16	ÁFN	5.8	4	FN	4.3	3	FN
403	Kapos-tolnai	21.8	23	ÁFN	26.5	24	ÁFN	35.3	40	AN	21.5	23	ÁFN	31.3	34	ÁAN	18.3	17	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	8.8	8	FN	17.5	17	ÁFN	37.3	45	AN	9.5	10	FN	15.0	14	ÁFN	10.0	8	FN
405	Belső-somogyi	5.3	3	FN	8.8	6	FN	28.3	27	ÁAN	3.5	2	FN	14.8	13	FN	1.8	1	FN
406	Mecseki	17.0	15	ÁFN	11.3	8	FN	37.0	43	AN	7.0	6	FN	14.3	11	FN	11.5	13	FN
407	Dél-baranyai ártéri	22.8	24	ÁFN	36.0	40	AN	31.8	35	ÁAN	17.8	18	ÁFN	22.0	22	ÁFN	12.0	14	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	3.3	1	FN	12.8	10	FN	34.3	39	ÁAN	4.5	3	FN	7.5	6	FN	7.0	7	FN
409	Gemenci	33.0	34	ÁAN	31.5	34	ÁAN	16.8	12	FN	27.0	26	ÁFN	30.0	30	ÁAN	30.0	30	ÁAN
410	Dél-balatoni	14.5	12	FN	14.8	12	FN	22.5	15	ÁFN	7.8	7	FN	4.3	1	FN	4.3	4	FN
501	Hanság-mosoni	14.8	13	FN	14.5	11	FN	25.0	22	ÁFN	21.0	21	ÁFN	17.0	18	ÁFN	26.0	26	ÁFN
502	Vas-soproni-síkságí	12.5	10	FN	23.3	21	ÁFN	37.5	48	AN	6.5	5	FN	27.0	24	ÁFN	14.5	15	ÁFN
503	Alpokaljai	7.0	4	FN	49.8	52	AN	40.8	50	AN	13.0	14	ÁFN	11.5	9	FN	10.0	9	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	3.8	2	FN	34.0	37	ÁAN	42.0	51	AN	6.3	4	FN	5.3	3	FN	4.3	5	FN
505	Zalai-dombsági	7.3	5	FN	28.3	28	ÁAN	42.8	52	AN	9.8	11	FN	8.5	7	FN	3.5	2	FN
506	Zala-kisbalatoni	10.3	9	FN	16.3	15	ÁFN	37.3	46	AN	12.8	13	FN	12.5	10	FN	5.8	6	FN
507	Bakonyi	8.5	7	FN	9.5	7	FN	29.3	31	ÁAN	2.8	1	FN	5.0	2	FN	10.5	10	FN
508	Marcal-medencei	7.3	6	FN	40.0	44	AN	39.5	49	AN	8.5	8	FN	17.5	19	ÁFN	10.5	11	FN
509	Bakonyalja-komáromi	20.3	18	ÁFN	32.5	36	ÁAN	24.3	20	ÁFN	28.5	27	ÁAN	19.3	21	ÁFN	22.3	23	ÁFN
510	Vértes-hegységi	15.5	14	ÁFN	8.5	5	FN	37.0	44	AN	16.0	17	ÁFN	5.8	5	FN	19.3	19	ÁFN
511	Velencei	13.8	11	FN	5.5	4	FN	30.5	33	ÁAN	18.8	19	ÁFN	39.0	46	AN	21.0	21	ÁFN
512	Dunazugi	18.0	17	ÁFN	2.5	1	FN	33.3	38	ÁAN	10.5	12	FN	15.3	15	ÁFN	11.0	12	FN
513	Balaton-felvidéki	32.8	32	ÁAN	29.0	29	ÁAN	37.3	47	AN	24.8	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	21.8	22	ÁFN

felső negyed FN | átlag feletti negyed ÁFN | átlag alatti negyed ÁAN | alsó negyed AN

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

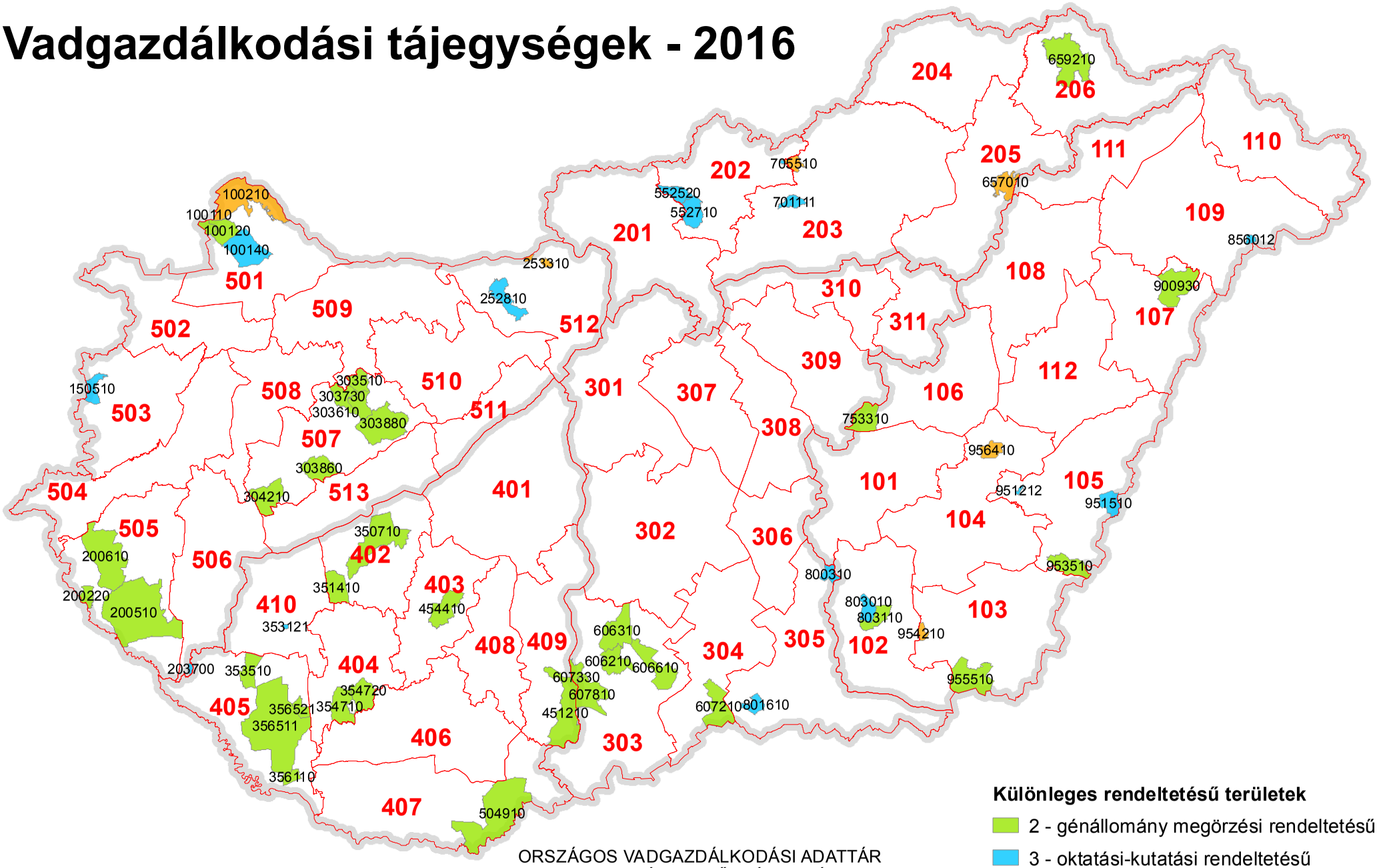

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.08.02.

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
102	803110	CSON	2 - génállomány megőrzési	DALERD ZRT.-Tompahát	Szeged
102	803010	CSON	3 - oktatási-kutatási	Derekmező ZRT.	Derekegyház
102	803650	CSON	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	955510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	Mezőhegyesi Ménesbirtok Zrt.	Mezőhegyes
103	954260	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	954860	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
104	956450	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
105	953510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	DALERD Zrt. Gyulai Erd. Gyulai Vter.	Szeged, Zsótér u. 4/B.
105	951212	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Ladány-erdei Vadászter.	Szeged
105	951510	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Biharugrai Vadászter.	Szeged
106	753310	SZOL	2 - génállomány megőrzési	Hofi Géza Vadásztársaság Egyesület	Tiszapüspöki
106	755750	SZOL	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
108	901750	HAJD	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
109	856012	SZAB	3 - oktatási-kutatási	Bátortrade KFT.	Nyírbátor
202	550110	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Bárna-Vad Kft.	Bárna
202	552520	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Nyugat-Cserhát Vadásztársaság	Cserhátsurány
202	552710	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Sasbérc Vadásztársaság Egyesület	Buják
202	552010	NOGR	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
203	701111	HEVE	3 - oktatási-kutatási	Baláta Vadásztársaság	Bodony
203	705510	HEVE	4 - természetvédelmi	Istenmezeje Vadásztársaság	Istenmezeje
204	651700	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
205	653300	BORS	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
205	657010	BORS	4 - természetvédelmi	657010 FTVK	Kesznyéten, Szamárhát
206	659210	BORS	2 - génállomány megőrzési	Északerdő ZRt.	Pálháza
206	658901	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
303	606210	BACS	2 - génállomány megőrzési	Hajósi Földtulajdonosok Vadászó Közössége	Hajós
303	606310	BACS	2 - génállomány megőrzési	Homokmégyi Dózsa Vt.	Kalocsa
303	606610	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt Kecskemét	Kecskemét
303	607330	BACS	2 - génállomány megőrzési	Gemenc ZRt. Lenes- Karasz	Baja
303	607810	BACS	2 - génállomány megőrzési	Kékhegyi Vt.	Sükösd
304	607210	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt.	Kelebia
305	800310	CSON	3 - oktatási-kutatási	Bársony I. Mg. Szakközépiskola	Csongrád
401	403950	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
401	403650	FEJE	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
402	350710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG ZRt. Szántód	Szántód

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
402	351410	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Tuskósi Vadászegyesület	Somogybabod
404	354710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Nyugat-Zselici Vadászterület	Bőszénfa
404	354720	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Kelet-Zselici Vadászterület	Kaposvár
405	353510	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Sefag Zrt. Segesd	Segesd
405	356110	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Barcs	Barcs
405	356511	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt Lábodi Vadászerdészete	Lábod
405	356521	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Mike és Környéke Földtulajdonosai Vt.	Mike
405	356060	SOMO	4 - természetvédelmi	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Pécs
406	500460	BARA	2 - génállomány megőrzési	Szentgyörgyvölgy Farm Mg. Ker. és Idegenforg. Kft.	Budapest
407	504910	BARA	2 - génállomány megőrzési	Bóly ZRT	Bóly
409	451210	TOLN	2 - génállomány megőrzési	Gemenc Zrt.	Baja
410	353121	SOMO	3 - oktatási-kutatási	Fauna-Jagd Kft.	Libickozma
501	100110	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Három Fenyő Vadásztársaság	Várbalog-Albertkázmérpuszta
501	100120	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Lajta-Mosonszolnok Földtulajdonosi Közösség	Mosonmagyaróvár
501	100140	GYOR	3 - oktatási-kutatási	Lajta Hanság Zrt.	Mosonmagyaróvár
501	100210	GYOR	4 - természetvédelmi	Felső-szigetközi Vadászszövetség	Mosonmagyaróvár
502	103850	GYOR	4 - természetvédelmi	Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság	Sarród
503	150510	VAS	3 - oktatási-kutatási	Alpokaljai Vadászati Közösség VT.	Kőszeg
505	200220	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Földtulajdonosok Vadászati Közössége	Letenye-Gosztola
505	200510	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa-Bánokszentgyörgy-Leteny
506	203700	ZALA	3 - oktatási-kutatási	Kanizsa-Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa
506	202850	ZALA	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
507	303510	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Cuhai Vén Róka Vadásztársaság	Borzavár
507	303610	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Királykúti Vadásztársaság	Zirc
507	303730	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Magas-Bakony Vadgazdálkodás Sport- és Környez	Csesznek
507	303860	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Kabhegy 2004 Nonprofit Kft.	Pétfürdő
507	303880	VESZ	2 - génállomány megőrzési	VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt.	Veszprém
507	304210	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	Budapest
511	404550	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
512	252810	KOMA	3 - oktatási-kutatási	Gyarmatpusztai FVK	Bajna
512	252920	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
512	253310	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
513	303360	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	303950	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	304050	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak

Magyarország vadgadálkodási tájegységei

A vadaskertek száma a vadgazdálkodási egységekben

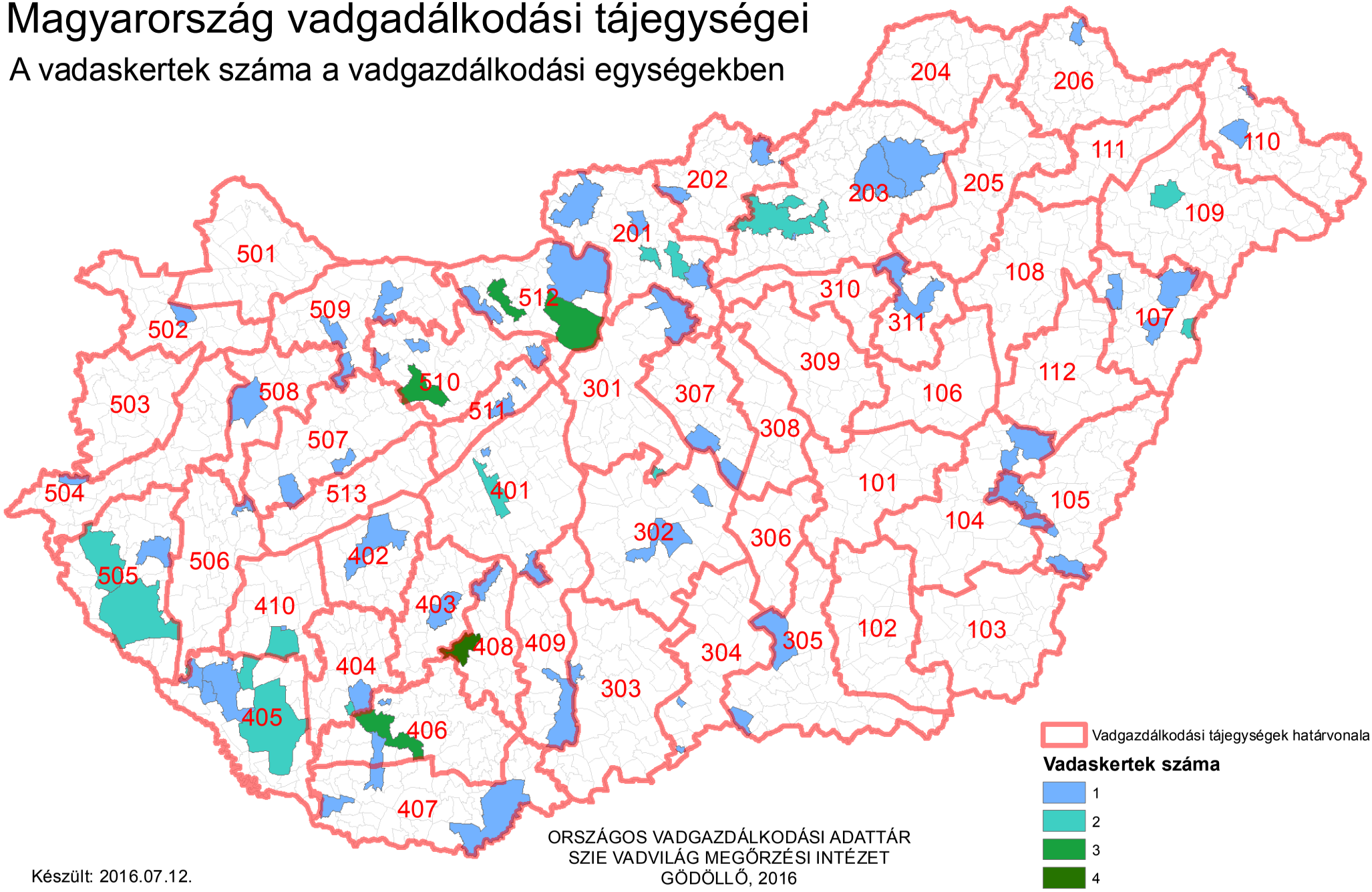

Készült: 2016.07.12.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2016.09.10.

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
104	950450	Füzesgyarmati Vt.	Füzesgyarmat	Füzesgyarmati dámoskert	190.00		X			
104	950750	Töviskesi Vt.	Szeghalom	Töviskesi vaddisznóskert	120.00				X	
104	956650	Hidashát-Bélmegyer Vadgazdálkodási Társaság	Bélmegyer	Bélmegyer-Vadas-i vaddisznó és muflon kert	200.25				X	X
105	951212	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Szeged	Körösladányi vaddisznóskert	418.00				X	
107	900930	Nyírerdő ZRT.	Nyírabony-Gúthpuszta	Nyírmártonfalvai vaddisznóskert	204.64				X	
107	903050	Nyírerdő ZRT.	Haláp	Monostorpályi vaddisznóskert	478.70				X	
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Magoskereszti vegyesvadas kert	425.90		X		X	X
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Csikóslaposi vaddisznóskert	335.00				X	
201	553260	Cserháti Szent Hubertus Vt.	Balassagyarmat	Alsópetényi vadaskert	210.20				X	X
201	570450	Ipoly Erdő Zrt.	Balassagyarmat	Honti muflonoskert	297.00					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Püspökszilágyi muflonkert	201.50					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Kisnémedi vaddisznóskert	269.60				X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Galgamácsai vegyes nagyvadas kert	282.60	X			X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Kálló-Galgamácsai vaddisznóskert	439.30				X	
201	571750	Virágospuszta Vt.	Kartal	Dámkert	209.39		X			
202	550110	Bárna Vad KFT	Bárna	Bárnai vadaskert	231.90	X	X	X	X	X
202	550210	Salgótarjáni FTK, Ipoly Erdő Zrt. Salgótarjáni Erdészete	Kazár	Kazári vaddisznóskert	275.60				X	
202	552520	Nyugat-Cserhát Vt.	Cserhátsurány	Cserhátsurányi vadaskert	210.00				X	X
203	652350	Északerdő Zrt.	Kisgyőr	Kisgyőr-Mocsolyás, dámoskert	119.80		X			
203	700650	Egererdő Zrt.	Szilvásvárad	Szilvásváradi vadaskert	284.90				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Baláta vadaskert	228.71				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Keselyű fészek vaddisznóskert	254.82				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Kisnána	Verpeléti vadaskert	1183.90				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Gyöngyössolymos	Gyöngyössolymosi (Mátrafüredi) vadaskert	348.30				X	X
203	701850	Mátra- Hunting Kft.	Pálosvörösmart	Tekeres(Abasári) vadaskert	253.90	X			X	X
206	659400	Táltosok Vt	Füzérkomlós	Szonta Safari vegyesvadas kert	511.43	X	X	X	X	X
301	572850	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Isaszegi vaddisznóskert	880.00	X			X	
301	579350	SAE Sarlóspuszta Agrár- Erdész Kft.	Tatárszentgyörgy	Sarlóspusztai vaddisznóskert	203.27				X	
302	601410	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Kecskemét-Hetényegyháza	Nyíri-erdei vadaskert	1235.20		X	X	X	
303	607320	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Hajós	Hajósi vaddisznóskert	462.30				X	
303	607330	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Dusnok, Lenes	Lenesi vaddisznóskert	453.30				X	
304	607251	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Tompa	Mélykút-Tinójárás vegyesvadas kert	606.00		X		X	
304	607252	Kunbajai Vadaskert Vt.	Bácsalmás	Bácsszöllős-Kunbajai vadaskert	601.00	X	X	X	X	
305	800660	Kisteleki Vt.	Kistelek		216.34				X	X
305	801710	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Ásotthalom	Ásotthalmi vaddisznóskert	687.30		X		X	
307	578550	Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Szolnok	Pusztavacsi vegyesvadas kert	500.90		X		X	
307	579460	Vadker Kft. / Nefag Zrt. / Csókáserdei Vt.	Szolnok	Nagykőrösi vegyesvadas kert	676.10		X		X	
311	703610	Tepélypusztai Vadászati Társaság	Mezőtárkány-Tepélypuszta	Besenyőteleki vadaskert	274.00				X	X
401	403950	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Belsőbárándi vadaskert	155.67				X	
401	403970	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Táci vadaskert	404.70				X	
401	403970	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Soponyai (Csiripi) vaddisznóskert	436.00		X	X	X	
401	450610	Gyulaj Zrt. Németkér TK	Pincei Erdészet	Kistápéi vaddisznóskert	267.00				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Tótokilapi vaddisznóskert	258.20				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Kereki vaddisznóskert	211.50				X	
402	350730	Revír Vt.	Siófok	Kási vaddisznóskert	210.60				X	
403	454400	Gyulaj Zrt. Tamási	Tamási	Gyulaji dámrezervátum	7376.00		X		X	
404	354710	SEFAG Zrt. Nyugat Zselic	Kaposvár	Sásostói vaddisznóskert	299.20				X	
404	354720	SEFAG Zrt. Kelet Zselic	Kaposvár	Tótfalusi vaddisznóskert	186.90				X	
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vadászkert	805.81	X	X			X
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vaddisznóskert	399.00				X	
405	353310	SEFAG Zrt. Iharos	Iharos	Ciperesi vaddisznóskert	300.00				X	
405	353450	Kaszó Zrt.	Kaszó	Iharosi vaddisznóskert	250.00				X	
405	353460	Újmajori Vt.	Csurgó	Újmajori vaddisznóskert	322.20				X	
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Lapodi dámoskert	128.60	X	X			X

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Csöpröndi vaddisznóskert	249.00				X	
406	500350	Királykút Vt.	Szászvár	Királykúti vegyesvadaskert	506.99	X	X	X	X	X
406	500411	Szentgyörgyvölgy Farm Kft.	Budapest	Gödrei vegyesvadas kert	762.40	X	X		X	X
406	501110	Mecseki Erdészeti Zrt.	Pécs	Sasréti vegyesvadas kert	800.00	X		X	X	X
406	501151	Mecsekerdő Zrt.	Pécs	Sasréti vaddisznóskert	400.00				X	
406	501570	Bükkösd Bikkmány	Bükkösd	Bükkösd	526.40	X	X	X	X	X
407	504910	Bólyi Mg. Termelő és Szolg. Zrt.	Bóly	Békáspusztai vaddisznóskert	301.34				X	
408	453410	Gyulaj Zrt. Pincehely TK	Nagyszékely	Nagyszékelyi vadaskert	701.20	X	X		X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csurgó	Csurgói vaddisznóskert	716.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert I.	387.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert komplexum	747.10				X	
408	453710	Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.	Papd	Papdi vadaskert	228.78				X	
409	451210	Gemenci Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Baja	Gemenci vadászterület	13298.10	X		X	X	
410	353121	Fauna Jagd Kft	Nagybajom	Háromházi vaddisznóskert	312.20				X	
410	356610	Dél Dunántúli Fauna Vt.	Nagybajom	Csikóta vaddisznóskert	216.00				X	
502	104750	Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt.	Győr	Gálici vaddisznóskert	300.00				X	
504	153650	Szombathelyi Erdészeti Zrt.	Szombathely	Gasztony-Csákánydoroszlói vaddisznóskert	524.90	X	X	X	X	
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Bánokszentgyörgyi dámoskert	92.20		X			
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Homokkomárom-Zsigárdi vaddisznóskert	205.70				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Kerkakutasi vaddisznóskert	237.50				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Hernyéki vaddisznóskert	329.00				X	
505	201250	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Pölöskei vaddisznóskert	210.30				X	
506	203700	SEFAG Zrt.		Liszói vadaskert	624.85	X	X	X	X	
506	203700	Kanizsa Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa	Sági vadaskert	621.93	X	X	X	X	X
507	303150	Bakonyerdő Zrt.	Pápa	Sáskai vaddisznóskert	416.20				X	
507	303890	Koronás Szarvas Kft	Pétfürdő	Koronás Szarvas Kft	3891.40	X	X	X	X	X
508	301250	Marcal-Bitvaközi Vt.	Pápa	Dabronyi vaddisznóskert	248.10				X	
509	102050	Kisalföldi Erdőgazdaság	Győr	Sokorópátkai-Ravazdi vaddisznóskert	247.20				X	
509	105800	Bakonyi Erdészeti és Faipari Zrt.	Pápa	Gici vaddisznóskert	322.60				X	
510	250750	Feketevíz Vt.	Győr	Rédei vegyesvadas kert	522.10	X	X		X	
510	251850	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Császári vadaskert	216.32	X	X		X	X
510	253550	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Dolinai vadaskert	366.00				X	
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Fehérvárcsurgói vadas kert	1197.00	X		X	X	X
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Tímári vegyesvadas kert	972.00	X	X	X	X	
510	400351	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Vadhányási vadaskert	510.00	X		X	X	
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Vérti vegyesvadas kert	970.55	X	X	X	X	X
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Ginzai vadaskert	291.16				X	X
511	403550	Tradicionális Vt.	Budapest	Lovasberényi vaddisznóskert	338.30				X	
511	404510	VADEX Mezőf. Zrt.	Vál	Váli vegyesvadas kert	653.00	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Muflonkert (Bagolyhegyi vadaskert)	122.50					X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Történelmi kert	322.80	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Rókási vaddisznóskert	300.80	X		X	X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budakeszi-Páty vegyes nagyvadas fotó szafari és vadaskert	1745.00	X	X		X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Postaréti vadaskert					X	
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budapest-Budakeszi vegyes nagyvadas vadaskert	336.00	X	X	X	X	X

Az agrárminiszter

13/2018. (VII.3.)) AM rendelete

a Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

4. melléklet a 13/2018 (VII.3) AM rendelethez

A vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati irányelvei

Az elejtés szakszerűtlenségének minősítése során, a táblázatokban részletezett hibapont megítélése a megadott trófeajellegek együttes értékelésével kell végezni, a hibapont besoroláshoz minden paraméternek teljesülnie kell!

I. A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 105. számú Körös-berettyói vadgazdálkodási tájegységben					
Hiba-pont	**Felrakás** (bika kora év)	**Trófea tömeg legalább (kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
1	**1.** (2.)	1,1	25	-	szabályos
	2. (3.)	2,6	45	15	szabályos, min. 10 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	2,8	50	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	3,8	60	20	szabályos, min. 3-as koronák, esetleg egyik oldalon villával, villában min. 20 cm-es ágakkal
	6.-7. (7.-8.)	5,5	80	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	7,5	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
2	**1.** (2.)	1,5	30	-	szabályos, egyéb ág
	2. (3.)	3,0	50	15	szabályos, min. 10 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	3,3	55	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	4,0	65	20	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 10 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	5,8	85	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	8,5	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
3	**1.** (2.)	1,9	45	-	Szabályos, egyéb ág, vagy korona
	2. (3.)	3,2	55	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	3,8	60	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	4,5	70	20	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8)	6,0	85	30	szabályos, minimum 3-as koronák, min. 15 cm-es koronaágakkal
	8.-9. (9.-10.)	8,5	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal

A Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a szarvasbika, amely elérte a 11. éves életkort, agancsa szabályos főágakkal (szemág, középág), és a minimum 3-as koronákban összesen legalább 5 db hosszú (15 cm-t meghaladó) ággal vagy kehelykoronával rendelkezik, az agancs tömege meghaladja a 8,50 kg-ot.

II. A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 103. számú Békési, a 105. számú Körösberettyói, 107. számú Hajdúsági Erdőspuszták valamint a 110. számú Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben							
Hiba-pont	**Felrakás** (bika kora év)	**Szemág (jelleg, hossz)**	**Lapát hossz/szélesség (cm)**		**Tömeg / pont (kg) / IP**		**Lapát jellege**
1	**1.** (2.)	-	-	-	-		szabályos, min. 15 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	1,8		szabályos, elágazó, ellaposodó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	van	30	15	3		szabályos, zárt, csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	van	35	15	3,5		szabályos, zárt, jól csipkézett lapát
2	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 20 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	2		szabályos, min. 30 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	20 cm	35	15	3,3		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	40	20	4		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
3	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 25 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	15 cm	-	-	2,2		szabályos, min. 45 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	20 cm	38	17	3,5		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	40	23	4,5		szabályos, zárt, erősen csipkézett lapát

A Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a legalább 10 éves dámbika, amelynek agancsa közel szimmetrikus, legalább 30 cm hosszú és 14 cm széles, zárt lapáttal rendelkezik, amelynek tömege eléri a 3 kg-ot.

III. Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei

Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei a 101. számú Tiszazugi, a 102. számú Maros-csongrádi, a 103. számú Békési, a 104. számú Szarvasi, a 105. számú Körös-berettyói, a 106. számú Nagykunsági, a 108. számú Hajdúsági Löszhát-Hortobágy valamint a 112. számú Sárrét-bihari vadgazdálkodási tájegységekben.				
Hibapont	**Felrakás** (bak kora)	**Trófea tömeg legalább (g)**	**Ágak hossza legalább (cm)**	**Általános jelleg**
1	**1.** (1)	160		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es villás, tompa ágvég
	2. (2)	220	2	szabályos hatos
	3. (3)	300	3	szabályos hatos
	4. (4)	350	4	szabályos hatos
	5. (5)	400	5	szabályos hatos
2	**1.** (1)	250		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es hatos, tompa ágvég
	2. (2)	330	3	szabályos hatos
	3. (3)	380	4	szabályos hatos
	4. (4)	430	5	szabályos hatos
	5. (5)	480	5	szabályos hatos
3	**1.** (1)	280		megadott tömeggel 15 cm-es hatos, tompa ágvég
	2. (2)	350	3	szabályos hatos
	3. (3)	400	4	szabályos hatos
	4. (4)	450	5	szabályos hatos
	5. (5)	500	5	szabályos hatos

Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

Ádámfi, T. (1976): Vadállománybecslés. MAVOSz füzetek. Magyar Vadászok Országos Szövetsége, Budapest

Bencze, L. (1966): Vadgazdálkodástan. Erdészeti technikusok tankönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1972): Vadgazdálkodásunk természeti adottságai. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1979): A vadállomány fenntartásának lehetőségei. A vadászati ökológia alapjai. Akadémiai Kiadó, Budapest

Berdár, B. (szerk.) (1983): Az őz és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Beregi, A. (2011): Vadegészségtan. Jegyzet vadgazda mérnök szakos hallgatók részére. Vadvilág Megőrzési Intézet, Szent István Egyetem, Gödöllő

Bicsérdy, Gy., Egri, B., Sugár, L. és Sztojkov, V. (2000): Vadbetegségek. Sugár, L. (szerk.). Mezőgazda Kiadó, Budapest

Bod, L. (1994): A somogyi szarvas. Lipták Vadászati és Kereskedelmi Bt., Balatonfenyves, Kaposvár

Csányi, S. (2007): Vadbiológia. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Heltai, M. (szerk.) (2010): Vadbiológiai olvasókönyv. Szemelvények a vadbiológia új eredményeiről a Vadvilág Megőrzési intézet munkatársainak ismeretterjesztő cikkei alapján. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Majzinger, I. (2018): Az őz: ökológia és alkalmazkodó gazdálkodás. Szent István Egyetemi Kiadó, Gödöllő

Csányi, S. és Mátrai, K. (1988): Őzállományok ökológiája. A nemzetközi őzkutatások eredményei. Csányi, S. (szerk.). Állami Gazdaságok Országos Egyesülése, Vadgazdálkodási Bizottság, Budapest

Demeter, A. és Kovács, Gy. (1986): Állatpopulációk nagyságának és sűrűségének becslése. Bernát, G. (szerk.). Korunk tudománya. Akadémiai Kiadó, Budapest

Faragó, S. (1995): Mezei és vizi élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem. Erdőmérnöki Kar. Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Faragó, S. (szerk.) (2007): Magyar vadász enciklopédia. Totem Kiadó, Budapest

Faragó, S. (szerk.) (2012): A LAJTA Project. Egy tartamos mezei vad és ökoszisztéma vizsgálat 20 éve. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron

Faragó, S., Dittrich, G., Faludiné Blickle, B., Gosztonyi, L., Jánoska, F., Kolics, L., Mohácsi, S. és Papp, S. (2013): Program a fogoly (*Perdix perdix*) védelmére Magyarországon. Magyar Apróvad Közlemények, 11: 167-202

Faragó, S. és Náhlik, A. (1997): A vadállomány szabályozása. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Farkas, D. (2004): Nézd és lásd! Kézikönyv az őzről. Szekszárdi Nyomda Kft., Szekszárd

Feiszt, O. és Varga, E. (2016): A zalai gímszarvas. Zalai Gímszarvasért Alapítvány

Heltai, M. (2002): Emlős ragadozók magyarországi helyzete és elterjedése. PhD értekezés, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Szent István Egyetem, Gödöllő

Heltai, M. (2004): Élőhelyfejlesztés és -javítás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (szerk.) (2010): Emlős ragadozók Magyarországon. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Heltai, M. (2014): Élőhelyfejlesztés mezőgazdasági területeken. Jegyzet vadgazda mérnöki szakos

hallgatók részére. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (2018): Az aranysakál állományával való gazdálkodás problémái. Nimród Vadászújság, 106 (5): 12-13

Heltai, M. és Lanszki, J. (2015): Az aranysakálról röviden, de tényszerűen. Nimród Vadástújság, 103 (5): 16-17

Heltay, I. (1989): A róka ökológiája és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Heltay, I. és Kabai, P. (szerk.) (2006): Hivatásos vadászok kézikönyve. I-II. Országos Magyar Vadászkamara, Budapest

Kőhalmy, T. (1990): Vadgazdálkodás. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Kőhalmy, T. (1995): Vadbefogás, vadtelepítés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Sopron

Kőhalmy, T. (szerk.) (1995): Vadászati enciklopédia. Mezőgazda Kiadó, Budapest, (1. kiadás)

Kőhalmy, T. (1995): Erdei élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Kőhalmy, T., Mészáros, K. és Völgyi, L. (2002): A vad által és a vadban okozott károk, valamint a vadászati kár. Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron

Kovács, Gy. és Heltay, I. (1985): A mezeinyúl. Ökológia, gazdálkodás, vadászat. Hubertus Bt. és a Magyar Mezőgazdaság Kft. kiadványa, Budapest (2. kiadás)

Majzinger, I. és Csányi, S. (2017): Útmutató az adatokon alapuló mezei nyúl gazdálkodáshoz. Szent István Egyetemi Kiadó, Hódmezővásárhely — Gödöllő. 70pp.

Mátrai, G. (1980): A muflon és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Mátrai, G. (2004): Erdei élőhelyfejlesztés. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Mátrai, G. (2004): Vadföld- és legelőgazdálkodás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Nagy, E. (1984): A fácán és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Náhlik, A. (szerk.) (2014): A vaddisznóállomány helyzete és a gazdálkodás perspektívái Magyarországon. NYME Kiadó, Sopron

Páll, E. (szerk.) (1985): A gímszarvas és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Páll, E. (2001): A vaddisznó. Nimród Vadászakadémia. 8. kötet. Nimród Alapítvány, Budapest

Sárkány, P. és Vallus, P. (szerk.) (1971): A vadászat kézikönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szabolcs, J. (1975): A dámvad. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2., átdolgozott kiadás)

Szederjei, Á. (1963): A vad etetése, óvása, befogása. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. és Studinka, L. (1962): Nyúl, fogoly, fácán. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1959): Őz. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1965): Szarvas. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2. kiadás)

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): A csapdázás elmélete és gyakorlata. Vad-Ész Mérnökiroda Bt., Gödöllő

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): Ragadozógazdálkodási stratégia - a jövő lehetőségei. Magyar Apróvad Közlemények, 6: 59-78

Szunyoghy, J. (1963): A magyarországi szarvas. Kandidátusi értekezés, Természettudományi Múzeum, Budapest